

„Akik az Úrban bíznak, erejük megújul,
szárnyra kelnek mint a sasok,
futnak, és nem lankadnak meg,
járnak és nem fáradnak el.”
(Ézs. 40, 311)

**A Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium,
Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola
és Kollégium
Nevelési és pedagógiai programja,
valamint helyi tanterve**

Készítette: Kolarovszki Zoltán igazgató

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény bemutatása	6
1.1 Hivatalos adatok	6
1.2 Az intézmény működésének törvényi háttere	7
1.3 Előzmények	8
1.4 Az intézmény szervezeti felépítése	9
2. Az óvoda pedagógiai programja	10
2.1 Az óvodai nevelés alapelvei, értékei, célkitűzései	10
2.2 Óvodai nevelés feladatai	12
2.2.1 Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	12
2.2.2 Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	13
2.2.3 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenység	13
2.3 Gyermekevédelemmel kapcsolatos feladatok, valamint a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	14
2.4 A szülő, a gyermek (család) és a pedagógus (óvoda) együttműködésének formái	15
2.5 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	18
2.6 Gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	22
2.7 Az óvoda választott keretterve: Játékkal, mesével nevelő program tartalma	22
2.8 A program ellenőrzése és értékelése	36
3. Az iskola nevelési programja	38
3.1 Az iskolai nevelő-oktató munka alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	38
3.2 Pedagógus elvárás rendszer	40
3.3 Az iskolában folyó nevelő, oktató munka módszerei, eszközei	43
3.4 A személyiség fejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	43
3.5 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	46
3.6 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	47
3.7 Az iskolai közösségi szolgálat teljesítésének szabályai	49
3.8 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai, az intézmény vallási életével és a keresztyén világnézet gyakorlásával kapcsolatos feladatok, hitéleti elvárások	51
3.9 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	55
3.9.1 Sajátos nevelési igényű tanulók	56
3.9.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló segítése	57
3.9.3 A tanulási nehézséggel küzdő tanulók felzárkózását segítő programok	58
3.10 Gyermeke- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok, valamint a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység	63
3.11 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje	67
3.12 Kapcsolattartás a szülőkkel, a tanulókkal, az iskola partnereivel	67
3.12.1 Kapcsolattartás a szülőkkel	67
3.12.2 Kapcsolattartás a tanulókkal	69
3.12.3 Kapcsolattartás a szakszolgálatokkal	70
3.12.4 Kapcsolattartás az iskola egyéb partnereivel	70
3.12.5 Kapcsolattartás a fenntartóval	70
3.13 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	71
3.14 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai	74
3.15 A felvételi eljárás különös szabályai	74
3.15.1 Saját tanulóink továbbhaladásának feltételei a nyolc évfolyamos gimnáziumi képzésre	75
4. Az iskola helyi tanterve	77
4.1 Az iskolában választott kerettanterv megnevezése	77
4.2 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei	83
4.3 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása ..	86

4.4	Mindennapos testnevelés.....	95
4.5	A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás elvei	95
4.6	Projektoktatás	96
4.7	A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	96
4.8	Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái ...	97
4.9	Magasabb évfolyamba lépés feltételei	99
4.10	Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása	99
4.11	A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei.....	100
4.12	A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek.....	100
4.13	Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei	100
4.14	A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei.....	106
4.15	Nevelési célok	110
4.15.1	Nevelési célok – kisiskoláskor	110
4.15.2	Nevelési célok – általános iskola 5-8. évfolyam	111
4.15.3	Nevelési célok – gimnázium 9-12. évfolyam	114
5.	<i>A kollégium nevelési programja</i>	118
5.1	Helyzetértékelés, feltételek	118
5.1.1	Jogszabályi háttér	118
5.1.2	Egyéb körülmények	118
5.2	A kollégium bemutatása alapfeladata tükrében	118
5.2.1	Alaptevékenységi kör	119
5.2.2	A kollégiummal szembeni elvárások	119
5.3	Célmeghatározás	123
5.4	A keresztyén világnézeti elkötelezettségű nevelés megvalósítása. A hitet erősítő kollégiumi szokásrend kialakítása.....	123
5.4.1	Az evangélikus nevelés általános elvei	124
5.4.2	Az evangélikus nevelés céljai	124
5.4.3	Az erkölcsi nevelés és értékrend kialakítása	124
5.4.4	Kiemelt nevelési feladatok	124
5.5	A tanulók életrendje, tanulása, szabadidője szervezésének pedagógiai elvei:.....	125
5.5.1	A tanulók életrendje	125
5.5.2	A tanulás	125
5.5.3	A szabadidő	125
5.6	A tanulók fejlődését, felzárkóztatását, tehetséggondozását elősegítő tevékenységek	126
5.7	A kortársi közösségben való együttműködés, együttes élmény nevelő hatásának hasznosítása a személyiségfejlesztés, jellemformálás érdekében	127
5.7.1	Egyén és közösség	127
5.7.2	A közösség működési szinterei	127
5.7.3	A családi élet zavaraihoz kapcsolódó hátrányok csökkentése	127
5.7.4	Kötődés a kollégiumhoz, a városhoz, a hazához.	127
5.8	A kollégium tevékenységi programja	127
5.8.1	Kollégiumi foglalkozások	128
5.8.2	Tanulói tevékenységi formák tanulási alapidőre	130
5.8.3	A kollégiumi közösségi élet megszervezése	131
5.8.4	Kollégiumi tevékenységek	131
5.8.5	Az intézmény hagyományrendszere	133
5.9	Ellenőrzési, értékelési, minősítési rendszer.....	134
5.9.1	Az ellenőrzés és az értékelés viszonya	134
5.9.2	Az értékelés célja	134
5.9.3	Az értékelés alapelvei	135
5.9.4	A kollégium minősítő rendszere	135

5.9.5	A minősítő rendszer alapján adható kedvezmények	136
5.10	Iskolahasználók a kollégiumi közéletben.....	137
5.10.1	Tanulói részvétel a kollégiumi szervezetben	137
5.10.2	Szülői részvétel a kollégium munkájában	138
5.11	A kollégium helyi tanterve	139
5.11.1	Témakörök, a kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszama	139
5.11.2	Az egyes évfolyamok helyi tanterve	146
5.12	A kollégiumi nevelési program 1. számú melléklete: MINŐSÍTŐRENDSZER.....	151
5.13	A kollégiumi nevelési program 2. számú melléklete: KERET - NAPIREND.....	153
6.	<i>Az alapfokú művészetoktatás.....</i>	<i>154</i>
6.1	Általános rendelkezések	154
6.2	Alapelvek, célok.....	154
6.3	Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében	155
6.4	Általános fejlesztési követelményei, feladatai	155
6.5	Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, a kötelező és a választható tanórai foglalkozások és azok óraszámai	156
6.6	Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei	157
7.	<i>Képző-és iparművészeti ág helyi tanterve</i>	<i>157</i>
7.1	Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói	157
7.2	A képzés struktúrája, tanszakok és tantárgyak.....	158
7.3	Vizuális alapozó gyakorlatok	159
7.3.1	Előképző évfolyamok	159
7.4	Grafika és festészet alapjai	160
7.4.1	Alapfokú évfolyamok	160
7.5	Grafika és festészet műhelygyakorlat	165
7.5.1	Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után	171
7.5.2	A művészeti alapvizsga követelményei	171
7.5.3	Továbbképző évfolyamok	172
7.5.4	Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után	178
7.5.5	A művészeti záróvizsga követelményei	178
7.6	Vizuális alkotó gyakorlat	180
7.6.1	Alapfokú évfolyamok	180
7.6.2	Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után	190
7.6.3	A művészeti alapvizsga követelményei	191
7.6.4	Továbbképző évfolyamok	192
7.6.5	Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után	198
7.6.6	A művészeti záróvizsga követelményei	198
7.6.7	A vizsga értékelése	199
8.	<i>Legitimációs záradék</i>	<i>200</i>
9.	<i>Hatályba lépés, nyilvánossá tétel.....</i>	<i>200</i>

Előszó

„Nincs szentebb emberi tevékenység a nevelésnél.”
(Luther Márton)

Szülők, nevelők, sőt idősebb gyermekek, fiatalok egész emberi életútjára kiterjedő programját fogalmazta meg Luther a fenti tömör idézetben.

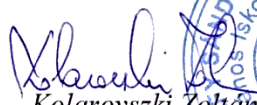
Pedagógiai programunkban ennek a gondolatnak az aktív cselekvésjegyeit magán hordozó leírását olvashatják.

Az elmúlt két évtizedben kialakult intézményünk arculata, a benne dolgozók pedagógiai hitvallása, megszilárdultak több évszázados evangélikus nevelésen alapuló hagyományaink, szokásrendünk. Közösségünk egyik legfontosabb ismérvét Ócsai Zoltán evangélikus lelkész az alábbiakban így fogalmazta meg: „Igazi közösség abban az értelemben, hogy a hibázás nem jelent kiszolgáltatottságot, és a sikerben sem lesz az ember magányos.”

S ahol maga a helyszín is mutatja az itt élők gondolkodását, életvitelét és életkedvét. Hívogató, befogadó, érdeklődést kiváltó és visszatérésre serkentő tárgyi környezet és emberi mentalitás jellemzi óvodai és iskolai gyülekezetünket.

Olyan közösség, ahol a felnőttek megtapasztalják, és a gyermekek megtanulják, hogy emberi létünk alapja a méltóság és a szabadság. Együttélésünk alapvető értékei a hit és a szeretet, valamint minden munka alapja a becsület és a jó rend. Fontos az is, hogy a tanulási folyamatban gyermek és felnőtt eljusson arra a bizonyosságra, hogy örül a feladatnak, ugyanakkor képes is azt elvégezni.

Ezeket az alapelveket igyekeztünk pedagógiai programunkban megfogalmazni. Kísérje áldás a gyermekeket nevelő családokat és nevelőket.

Kolarovszki Zoltán
igazgató

1. Az intézmény bemutatása

1.1 Hivatalos adatok

Az intézmény

neve: **PÉTERFY SÁNDOR EVANGÉLIKUS GIMNÁZIUM, ÁLTALÁNOS ISKOLA, ÓVODA, ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA ÉS KOLLÉGIUM**
címe: 9025 Győr, Péterfy Sándor u. 2.

A fenntartó és alapító

neve: **GYŐRI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG**
címe: 9025 Győr, Petőfi tér 2.

Az alapító okirat kelte: **2019. május 2.**

A működési engedélyt kiadó szerv

neve: **GYŐR-MOSON-SOPRON MEGYEI KORMÁNYHIVATAL**
címe: 9023 Győr, Szabolcska M. u. 1/a.

A nyilvántartásba vétel és működési engedély

kelte: **2019.**
nyilvántartásba vételi engedély száma: **GY-02B/HAT/04010-2/2017.**
működési engedély száma: **GY-02B/HAT/04010-3/2017.**

A közoktatási megállapodás megbízója

neve: **MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ**
címe: 1085 Budapest, Üllői út 24.

A közoktatási megállapodás kelte: **2011. január 10.**

Az intézmény jogállása: Az intézmény önálló jogi személy, önálló gazdálkodással, saját bank-számlával rendelkezik.

Az intézmény jellege: Közös igazgatású közoktatási intézmény - óvoda, nyolc évfolyamos általános iskola, nyolc, négy évfolyamos gimnázium, kollégium, alapfokú művészeti iskola.

Az intézmény működési területe: Győr Megyei Jogú Város közigazgatási területe, vonzáskörzete, megyei, országos beiskolázású intézmény

Az intézmény tagozatainak tevékenységi köre:

Elsősorban evangélikus gyermekek – 3-18 éves korig – keresztyén szellemben történő nevelése, igényes oktatása, felkészítése az életkoruknak megfelelő tanulmányokra, valamint szociális ellátása.

Az intézmény tagozatainak tevékenységi jellege:

- 5 óvodai csoport
- általános iskola 1-8. osztályig
- nyolc évfolyamos általános tantervű gimnázium 5-8 évfolyamokon; 9. évfolyamtól nyelvi tagozat a 2013/14-es tanévtől felmenő rendszerben
- négy évfolyamos gimnázium (emelt szintű matematika-fizika, illetve emelt szintű biológia-kémia tagozat a 2013/14-es tanévtől felmenő rendszerben)

- négy évfolyamos gimnázium (általános tantervű tagozat a 2015/16-os tanévtől felmenő rendszerben)
- kollégium
- alapfokú művészeti iskola: 12 évfolyam (2 évfolyam előképző, 6 évfolyam alapfok, 4 évfolyam továbbképző)
- a nevelési tanácsadó szakvéleménye alapján súlyos beilleszkedési, tanulási, magatartási zavar miatt terápiás gondozásba vett tanulók számára egy-egy tárgyat érintő kis létszámú - legfeljebb 15 fős csoportokban - foglalkozás szervezése (óvodai és iskolai csoportokban);
- intézményi étkeztetés - az óvodában napi 3-szor; a napköziben napi 3-szor; iskolai menza keretében napi egyszer;
- Az intézmény az igények alapján az általános iskolában, a nyolc évfolyamos gimnázium első négy évfolyamában napközis, illetve tanulószobai foglalkozásokat szervez szakképzett pedagógusok irányításával.
- Az intézmény közvetlen felügyeletét és irányítását a fenntartó által megbízott Igazgatótanács látja el. Működését a közoktatási és az egyházi törvények vonatkozó rendelkezései szabályozzák. A szakmai felügyeletet az Evangélikus Pedagógiai-szakmai és Szolgáltató és Továbbképző Intézet látja el, címe: 1085 Budapest, Üllői út 24.

1.2 Az intézmény működésének törvényi háttere

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 110/2012. (VI.4.) kormányrendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról (családtámogatási törvény)
- 100/1997. (VI. 13.) kormányrendelet az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról
- 137/2018.(VII.25.) kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 335/2005. (XII. 29.) kormányrendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről
- 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról
- 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról

1.3 Előzmények

A győri evangélikus gyülekezet röviddel a reformáció magyarországi elterjedése után, a XVI. század negyvenes éveitől tartott fenn iskolát, mely mindvégig szerves része volt a gyülekezet életének. Az intézmény attól kezdve rövidebb - hosszabb megszakításokkal ugyan, de folyamatosan működött, s mindig jelentős szerepet töltött be az egyház és a város életében. A XIX. század végéig algimnáziumként, az államosításig elemi iskolaként működött. A leghosszabb kényszerszünet kétségkívül a kommunista diktatúra évtizedekben sújtotta az egyházi iskolákat. A rendszerváltást követően a győri egyházközség presbitériuma elhatározta az államosított épületek visszaigénylését, s ezzel egy időben lépéseket tett az iskola újraindítása ügyében is. 1991 tavaszán fogadta el a presbitérium azt az iskolafejlesztési elképzelést, mely meghatározta az intézmény szerkezetét, a fejlesztések várható idejét, a lehetőségek és az igények várható alakulása szerint egy átfogó nevelési rendszer kialakításának tervét. Eszerint el kell érni, hogy az intézmény - a keresztyén értékrendű nevelés folyamatának biztosítására - tegye lehetővé az óvodaskortól az érettségiig egy intézményen belül, de elkülönítve a gyermekek számára a nevelést és az iskoláztatást 3-18 éves kor között. Ezt az elképzelést az elmúlt két évszázadban a győri Öregtemplom köré emelt épületegyüttes tette lehetővé, melyben helyet kapott az óvoda, később, az államosított épületek visszaadása után az általános iskola, majd a gimnázium is.

Első lépésben 1991 őszén megnyílt az **evangélikus óvoda** egy csoporttal. A Petőfi tér 3. sz. alatti volt leányiskola épületében kaptak helyet és az egyházközség is átadta gyülekezeti termét. 2000 nyarán óvodai nevelőmunkánk legnagyobb elismeréseként, a megnövekedett szülői igények alapján a gyülekezet negyedik óvodai csoportot indított. A gyülekezet presbitériuma 2006 nyarán a további igények miatt az ötödik óvodai csoport kialakítására adott engedélyt.

Régóta dédelgetett álom vált valóra, amikor 2016 júniusában az óvoda teljesen új, kétszintes épületbe költözhetett. Itt az öt csoport egymás mellett: kettő a földszinten, három pedig az emeleten kapott helyet. A modern, minden korszerű igényt kielégítő körülmények között fogadhatjuk azon családok gyermekeit, akik az evangélikus kisgyermeknevelést választják családi nevelésük kiegészítőjeként. Az óvoda helyiségei minden törvényi követelménynek megfelelnek, jól felszereltek és teljes mértékben lehetővé teszik a színvonalas munka folytatását. A tágas, világos csoportszobák és öltözők mellett, tornaszoba, logopédiai szoba is segíti a nevelőmunkát. A modern gépekkel felszerelt konyhai blokk, lift, akadálymentesített mellékhelyiség teszik még gördülékenyebbé a hétköznapokat.

A **nyolc évfolyamos általános iskola** 1992 szeptemberében indult 156 tanulóval, miután az egyházközség visszakapta a volt fiúiskola épületét a Péterfy S. u. 2. sz. alatt. A nyolc tantermes iskolaépület már a második évben kicsinek bizonyult, szükségmegoldásokat kellett keresnünk a növekvő tanulócsoportok elhelyezésére.

A szülők kívánságára 1994 ősztől beindítottuk a **nyolc évfolyamos gimnázium** első osztályát. A működtetésre hivatalosan 1995 nyarán kaptunk engedélyt, ekkor kértük a három intézmény összevonását is, és módosítottuk az 1994-ben kötött közoktatási megállapodást is. Az intézmény fejlesztését az tette lehetővé, hogy az egyházközség 1994-95-ben kiürített állapotban visszakapta a Ráth Mátyás tér 1. sz. háromszintes épületet, a régi püspöki palotát. Az iskola közvetlen szomszédságában lévő épület iskolai célokra történő átalakítása 1995 tavaszán elkezdődött, és a pénzügyi lehetőségek függvényében - négy ütemben - 1998 szeptemberében teljes egészében átadásra került. Az épületben az általános iskola felső tagozatát és a nyolc gimnáziumi osztályt tudjuk elhelyezni, figyelembe véve a gimnáziumi oktatás speciális igényeit is. 2000-től egyre erőteljesebben fogalmazódott meg az igény a **négy évfolyamos gimnáziumi** képzés iránt. A saját nevelésű általános iskolásaink, akik a korai kiválasztás miatt nem kerülnek a nyolc évfolyamos gimnáziumi képzésbe, szívesen maradnának a négy évfolyamos gimnáziumban. Nagy az érdeklődés a Győr környéki családok részéről is a képzés iránt. A Péterfy

Sándor u. 2. alatti épület emeletráépítéssel történő bővülésével a 2004/2005-os tanévtől az intézményben felmenő rendszerben négy évfolyamos gimnáziumi képzés is folyik. A 2013/14-es tanévtől a 4 évfolyamos gimnáziumban matematika-fizika, illetve kémia-biológia tagozatot működtetünk. A 8 évfolyamos gimnázium a 9. évfolyamtól idegen nyelvi tagozatként működik. A 2015-2016-os tanévtől a matematika-fizika tagozat helyett általános tagozatot működtetünk.

1.4 Az intézmény szervezeti felépítése

Az intézmény közös irányítás alatt működik. Ez a vezetési modell a nevelési elvek egysége mellett a szervezés, a munkáltatási és gazdálkodási feladatok ellátása szempontjából is célszerű. Az **óvoda** öt vegyes csoporttal működik. Szoros kapcsolatot tart fenn az iskolával, főleg az alsó tagozattal. Az óvoda vezetője a pedagógiai irányítás, tanügyigazgatás, és egyéb adatszolgáltatási, előkészítési feladatait látja el.

Az **iskola** elemi szinten 1-4. osztályban párhuzamos osztályokkal működik, a negyedik év végén szétválik, és egy gimnáziumi és egy általános iskolai osztály indul. Jelenleg az 1-4. osztályban 8 tanulócsoporthoz tartoznak az általános iskola felső tagozatában 4 és a gimnáziumban, 5-12. évfolyamban 8 tanulócsoporthoz tartoznak. Igény szerint napközi otthonos csoportokat is szervezünk az 1-4. osztályosok számára. Jelenleg 8 napközis csoport működik. Az 5-8. osztályos tanulók számára tanulószobai foglalkozásokat szervezünk.

Az **alapfokú művészeti iskolát** 6-22 éves korúak számára az általános iskolai osztályszámozástól függetlenül szervezzük meg.

A **kollégium** egy csoportos, ahol a 9-12. évfolyamos fiúk, lányok nevelése együtt történik.

2. Az óvoda pedagógiai programja

"Minden szabad nékem, de nem minden használ;
minden szabad nékem, de nem minden épít."
1.Kor. 10. 23.

2.1 Az óvodai nevelés alapelvei, értékei, célkitűzései

Az evangélikus egyház, nevelő intézményeként, a Biblia szellemében a lutheri tanítások szerint neveljük gyermekeinket. Nevelőtestületünk pedagógiai elképzeléseit az " Óvodai nevelés játékkal, mesével " című választható program adaptálásával kívánja megvalósítani. Szándékunk, hogy az Evangélikus Óvoda, vonzó otthona legyen a benne megvalósuló keresztyén életnek. Küldetésünk, hogy a szülői házzal együtt feltárjuk, megértsük, vezessük Isten ránk bízott ajándékát, szüleinek legdrágább kincsét, a gyermeket. Tenni kívánjuk ezt egy biztonságos, derűs, kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes, tevékenységre serkentő nevelői légkörben, ahol a keresztyén világnézet, világkép és értékrend érvényesül. Meggyőződésünk, hogy biztonság és szeretetkapcsolat nélkül nem létezik nevelés, különösen nem 3-7 éves korban. A beszélő, cselekvő, élő ember nevel csak. A szeretetet nem tanítani akarjuk, hanem élni, minél több tapasztalati lehetőséget adva az idejárom gyermekeknek. Legnagyobb törekvésünk, hogy gyermekeinket a keresztyén ember nyitottságára, szűkebb és tágabb környezetük, annak értékeinek megismerésére és elfogadására neveljük. Nemzeti és keresztyén ünnepeink adják éves tervezésünk vázát. Együtt, közösségben éljük meg az ünnepek meghitt pillanatait egy – egy játék, igaz történet, magyar monda, magyar népmese, népi mondóka, népdal segítségével.

Keresztyén szellemű nevelésünk egyik pillére csak a " hitoktatás ", melynek az életkorhoz igazodó formáját, tartalmát - lelkesítő iránymutatással - óvónőink mára sok-sok gyakorlati tapasztalat feldolgozása során kidolgozták. A keresztyén szellemű óvodai nevelés alapjának minde előtt a modellállítást tekintjük. A gyermek morális fejlődése heteronóm szakaszban van, ezért felelősségünk óriási. A nevelési helyzetek legfontosabb szereplője a példát mutató óvónő, aki életmódjával, emberi és nevelői megnyilvánulásával közvetíti a keresztyén értékeket. Ezért szorgalmaztuk, hogy "óraadó" hitoktató helyett maguk az óvónők (hitoktatói képesítés segítségével) vezessék e témában a játékokat, beszélgetéseket. Ennek megfelelően óvónőink már jó gyakorlattal, hitelességgel, örömmel tartják az áhítatokat, melyek heti egy alkalommal elsősorban a keresztyén élet szokásainak, evangélikusságunk napi gyakorlatának érzelmi, élmény szintű megalapozását szolgálják. A választott program értelmében alapelvünk, hogy a játék és a mese az óvodás gyermek igazi nyelve, az a jelrendszer melyen feleslegesen magyarázkodás és fáradság nélkül eredményesen kommunikálni képes. "Nem játékosan és mesésen tanítunk, hanem játszunk és mesélünk, és ennek természetes hozadéka a kisgyermeki tudás. Felfogásunkban a gyermekkor a legtágabb értelemben vett tanulásnak és az életfontosságú beállítódások kialakulásának a kora". A követve vezetés eljárásait tartjuk elfogadhatónak, tudomásul vesszük, hogy az óvodáskorban sok minden elkezdődik, de semmi sem fejeződik be, így munkánkat bizonyos fokú jó értelemben vett alázat jellemzi. A kisgyermek igénye: a keveset, lassan, jót, gyakran ismételve, és mi ennek boldogan, felkészülten, gyermeklélektani ismeretekkel, gyakorló édesanyai tapasztalatokkal felvértezve teszünk eleget.

Hisszük, hogy aki óvodásként egészséges környezetben él, sokat mozog, egész nap játszik, figyel, az megéri 6-7 éves korára az iskolai rendre, kapcsolatra, feladatokra.

A program pillérei az alábbi felismerések:

- Nem erőszakoljuk a tiszta csoportok szervezését.

- Az időt nem osztjuk fel rövid szakaszokra. Folyamatos napirend szerint dolgozunk, de igényeljük a napi egyszeri, különböző tartalmú együttlétet.
- A nevelési folyamat ritmusát az évszakok, az egyházi és egyéb ünnepek váltakozása adja meg (az óvónő választhat egy tíznapos időkeretet is). A megszokott óvodai időbeosztásnál lassúbb tempót követünk.
- A gyermekek elfoglaltságainak mindig játékcélja van. A gyermek számára csak így érthető, érdekes, nevelési szempontból így értékes a tevékenység. Óvónői szemmel a játékok sora rendszert alkot.
- Szívesen és sokat időzünk a szabadban, játékaink nagy része ott zajlik.
- Munkánkat részletesen nem tervezzük meg előre, de mindig rendelkezünk az adott időszakban felhasználható ismeretekkel, művészeti tartalmakkal, melyből rugalmasan választunk, havonta összegyűjtjük, és a naplóban megjelenítjük. Munkánkról feljegyzéseket vezetünk, a tapasztalatokat rögzítjük. Kerüljük a harsány, erőszakolt ismeret - nyújtást. Bízunk a haszontalan elfoglaltságok hasznosságában.

Óvodánk célja, hogy Győrben a keresztyén szellemű nevelést választó szülők számára adjunk választási lehetőséget a fent vázolt elvek alapján és részesei legyünk egy hosszú távú nevelési koncepciónak. Gyermekeinket az intézményes nevelés első lépéseitől a felnőtté válás küszöbéig kísérjük el, szülői és pedagógusi gondoskodás szeretet vezérelte útján.

Célunk, hogy minél nagyobb önállóság biztosításával fejlesszük gyermekeink felelősségérzetét életkoruknak megfelelően. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy tudjanak önállóan döntéseket hozni életük, napjaik apró eseményeivel kapcsolatban. Ehhez a szükséges érzelmi biztonságot, a választási lehetőségeket megteremtjük.

Célunk, hogy az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki élet kegyelmi ajándékainak kibontásában a szeretet és tudás eszközeivel működjünk közre.

Célunk, hogy életkoruktól elvárható mértékben számoljanak cselekedeteik környezetükre gyakorolt hatásával.

Célunk, hogy feladatainkat hangsúlyozottan a családdal együtt - oldva a gyermeki és szülői szorongásokat - végezzük.

Célunk az elemi szokások megerősítése ember és transzcendens, ember és ember, ember és természet, ember és tárgyi világ között.

Összefoglalva:

A regulációnak, az imitációnak, és a külső-belső inspirációnak az életkorhoz illő arányát kívánjuk megvalósítani.

Óvodakép - gyermekkép

Óvodánk, mint nevelési intézmény a hét éven aluli gyermekek szeretetteljes gondozására, az egészséges életmód jó szokásainak kialakítására, a zenei, vizuális és szóbeli anyanyelvi műveltség alapjainak lerakására vállalkozik.

Vállalkozunk arra, hogy megerősítjük azokat az elemi szokásokat, amelyeket a család életrendje alakít ki a kisgyermekben. Esetenként megismertetjük olyan szokásokkal, melyek átélésére intézményünkben van módja.

Az ismeretek terén mennyiségbeli követelményeket nem állapítunk meg. **Óvodánkban méreteres módszereket nem alkalmazunk,** a türelmes, kiváró, biztató, támogató, "előhívó" nevelői magatartást helyezzük előtérbe. A gyermekek szükségszerű értékelését a megfigyelés módszerére alapozzuk. Pszichológiai tanulmányaink alapján hiszünk a látszólag haszontalan elfoglaltságok hasznosságában, ebben az életkorban.

A gyermeki én megerősödése, bátorsága, társas ügyessége pedig azért alakulhat ki, mert nem kell állandóan külső támpontokhoz igazodnia. Vállalkozunk arra is, hogy gyermekeinket bevezetjük a keresztyén életmód, az evangélikus egyházi élet apróbb-nagyobb eseményeibe (Ovis-istentisztelet, áhítatok, stb.).

Biztosítjuk, hogy gyermekeink sok szabad és irányított mozgásra kapjanak lehetőséget, alakítva így mozgáskoordinációjukat, közvetve értelmi képességeiket.

A gyermek Isten ajándéka. Tudatosan törekszünk tehát arra, hogy biztosítsuk és erősítsük minden gyermek számára a „kegyelmi ajándékok” (képességek, adottságok, „küldetés”) előítéletek nélküli, ember és Isten előtti egyenlő, értékes kibontakoztatását. Semmiféle elkoptatott beidegződést nem erősítünk, példát mutatunk.

Bízunk abban, hogy - munkánk nyomán is - az életkorra jellemző, kaotikus gyermeki átélésekből lassan föltisztulnak a dolgok, események összetartozásának és erkölcsi alapjainak körvonalai. Szeretnek óvodába járni, a társas élmények jó élményekkel körülvett emlékképekben raktározódnak el bennük.

2.2 Óvodai nevelés feladatai

2.2.1 Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Programunk értelmében a nevelő legfontosabb feladata hagyni, hogy a kisgyermek eredetisége (individuuma) szabadon fejlődjék, ami természetesen nem azt jelenti, hogy mindent megengedünk neki, hanem azt, hogy teljes odafordulással bánunk vele, egészséges környezetet alakítunk ki számára, jó szokásokra, életritmusra, korához illő fegyelemre szoktatjuk.

Tudjuk, hogy a fejlődést segítő külső ráhatások közül a legfontosabb az anya személye, ezért szervezzük óvodánkat a család modelljére

A csoportalakítás szempontjai:

Azt tartjuk jónak, ha a gyermekek az óvodában töltött éveik alatt nem váltanak sem csoportot sem óvónót. Ez magával vonja a **vegyes**, vagy részben osztott életkorú csoportok kialakulásának lehetőségét, melyet a választott program értelmében és meggyőződésünk szerint is kívánatosnak tartunk.

A megfelelő, oldott, elfogadó kapcsolat kiépítése időigényes és bármely hatás érvényesülésének nélkülözhetetlen alapja.

A csoportalakítás minden évben a jelentkező gyermekek kor szerinti összetételéből is adódik, nem befolyásolható.

Lehetőséget tudunk adni a barátok, ismerősök, rokonok, esetleg testvérek egy csoportba kerülésére is.

Napirendünk nem zárja ki annak lehetőségét sem, hogy a nap egy bizonyos szakaszában átlátogasson a gyermek egy másik csoportban lévő társához.

Elvárható eredmények:

- a test, a lélek és szellem életkorra jellemző összhangja. A nagy és kis mozgások önálló, bátor, ügyes kivitelezése. Az érzés szintű eleven érzékelés. Illatok, színek hangok, formák, felületek, belső érzetek, például az egyensúlyi helyzetek változásainak élmény szintű átélése, esetleg megnevezése.
- a magányosan, párban és csoportokban folyó játékra való alkalmasság.
- a viselkedés keresetlensége, de az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz igazítása.

- élénkség, a fegyvelmezési helyzetek kiprovokálásának minimumával. Az akadályok legyőzésének változatos megoldása. A kompromisszumkötések gyakorisága.
- elemi tájékozódás az emberi kapcsolatokban, térben, időben, a dolgok ok-okozati rendjében, fontossági sorrendjében. A kialakított gondolkodási sémák javítására való törekvés. Az én és nem-én, az " idebenn " és " odakinn " érzékszervi-mozgásos síkon való világos elválasztása.
- a tág értelemben vett tanulási vágy és képesség, a kíváncsiság.
- az én már ezt is tudom büszkesége. Kisebb megbízatások teljesítése.
- a kapcsolatfelvétel és a kapcsolattartás eszközeként alkalmazott érthető, helyzethez illő beszéd.
- annak jelei, hogy csökken a viselkedés érzem- és indulatvezéreltsége. Az iskolába készülő gyermek már tudja vágyai teljesülését késleltetni. Egyensúlyi állapotát az asszimiláció és akkomodáció végtelenszámú próbálgatásában szerezte meg. A kéreg alatti funkciók fokozatosan az agykéreg irányítása alá kerülnek. A magatartás robbanékonyságát kezdi visszafogni az ingerek " szétválogatása ", a válaszok belső vagy hangzós beszédre való átfordítása.
- gondolkodását még a szemléletesség uralja. Ilyen értelemben nevezzük észjárását Mérei Ferenc szavaival: művelet előttinek. Bizonyos helyzetekben azonban megjelennek a fogalmi gondolkodás jelei.

Nagy Lászlóval valljuk: **Az ember életében minden életkornak megvan a maga egyedülálló szerepe, feladata. Szigorúan tilos és kártékony bármelyiket feláldozni a következő éredekében.**

A Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium már szervezetében is, de tartalmi törekvéseiben is lehetőséget nyújt az átmenet problémakörének oldásában. Gyakorlatáról később részletesebben olvashatunk.

2.2.2 Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Munkajellegű tevékenységek- együttlét a társakkal

A fél-, vagy egész napos csoportos óvodai élet megkívánja, hogy, kevés ésszerű, okos szervezési, szabályozási elemmel tegyük kellemessé.

Adódnak feladatok, melyek megosztásával az együtt munkálkodás öröme élhető át. Ilyenek a naposság, az önkiszolgálás, melyek óvodánkban ugyan úgy a mindennapok kedvelt tevékenységei, mint bármely más óvodában.

Szeretjük megbízni a gyermekeket kisebb-nagyobb alkalmi feladatokkal, élvezik, ha sikeresek, hatékonyak, pl. üzenet továbbítása, stb.).

Bevonjuk őket környezetük rendben tartásába (pl. mosdó feltörlés, sepregetés, növények öntözése, udvarrendezés, cipőtisztítás stb.).

Segítséggel szívesen gondozzák az állatokat (madáretetés, akvárium gondozás).

A feladatok soha nem kényszerítő jellegűek, de öröm, ha általam gazdagabb lesz az "ovis" élet. Mindez a gyermeknek játék is, tanulás is és számunkra hasznos, értékes nevelési lehetőség.

Programunk lényege tehát: a kíváncsiságra alapozott tágan értelmezett tanulás.

2.2.3 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Óvodánk már a korábbi években is fogadott eltérő kultúrákból érkező gyermekeket (európai és ázsiai országokból). A keresztyén elveken alapuló, befogadó szeretet nem mond ellent a jelenlegi elvárásoknak sem. Az idegen környezetből és kultúrából érkező családoknak lehetőségük

van, az adott keretek között képviselni kultúrájukat és megismerni a választott kultúra sajátosságait a kölcsönös elfogadás, érdeklődés talaján. A szülőföldhöz való kötődés kialakítása felkelhető a játékokban és az ünnepek során.

Alapító okiratunk értelmében a sajátos nevelési igényű, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek foglalkoztatásához szükséges tárgyi és személyi feltételekkel részben rendelkezünk. Azon gyermekek felvételét támogatjuk, akiknek meglévő adottságainkkal, feltételeinkkel fejlődésüket legjobb lelkiismeretünk szerint érdemben (a gyermek mindenekfelett álló érdekére tekintettel) biztosítani tudjuk. A tehetséges gyermek kibontakoztatásában a szabad játék követve vezetése az életkornak leginkább megfelelő módozat.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődéséről folyamatosan feljegyzéseket vezetünk a személyiséglapokon.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődéséről folyamatosan feljegyzéseket vezetünk a személyiséglapokon.

Azoknak a gyerekeknek, akik a fejlődés bármely területén nincsenek az életkornak elvártan megfelelő szinten, különböző lehetőségeket (mozgás, manuális tevékenységek, mese stb.) biztosítunk a felzárkózásra. Szakvizsgázott óvodapedagógusaink terület specifikusan ellátják ezeket a feladatokat.

Felfogásunk szerint a gyermek, mint Isten ajándéka küldetéssel érkezik e világra. Kegyelmi ajándéko(ka)t hordoz. Ennek az ajándéknak a felismerése, kibontása, elfogadása, a közösség javára fordítása hosszú, az óvodai életben csak elkezdődő, élethosszig tartó folyamat. Keresztyén, evangélikus pedagógiánk igazi, alázatot és bölcsességet is jócskán igénylő feladata ez.

2.3 Gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok, valamint a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A gyermekvédelmi munkáért óvodánkban a vezető óvónő felel. A munkát az erre kijelölt kolléganő látja el. A csoportvezető óvónők munkaköri kötelessége folyamatosan figyelni, feltárni, jelezni a szociálisan vagy egyéb okból hátrányos helyzetű gyermekeket. Gyermekvédelmi továbbképzésen egy óvónő részt vett (tanúsítványt adó).

Gyermekvédelmi feladatok pedagógiai tartalma óvodánkban

Az Óvodai nevelés játékkal, mesével, adaptált nevelési programunk nevelési felfogása a gyermek alapvető szükségleteként tekinti az érzelmi biztonságot.

E legfontosabb feltétel megvalósulását szolgálja keresztyén életszemléletünk, mely szerint a gyermek Isten ajándéka ezért, teljes elfogadással fordulunk felé. Hitünk és a keresztyénnevelési elveink szerint meg vagyunk győződve róla, hogy minden gyermek egyedi és megismételhetetlen, Isten különleges teremtménye. Ebből fakadóan minden kisgyermekre úgy tekintünk, hogy tehetséges valamiben. Mindez olyan külső körülményeket idéz elő, mely optimális a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődéséhez.

Mind e mellett a játék és a mese a gyermek természetes nyelve, melyen igazán képes kommunikálni. Így közelíthető meg leginkább konfliktusok nélkül, ezen keresztül kerül igazán oldott, befogadó állapotba, így szerez ismereteket.

A gyermekek elé felesleges követelményrendszerrel nem állítunk, bízunk az érés belülről motivált folyamatában, amely egy gazdagon mintázott környezetben ahol nap, mint nap él a kisgyermek - ha értelme ép, teste egészséges - természetéből adódóan nem maradhat el.

Legfontosabb feladatunk, a nap minden percében olyan elfogadó- befogadó, biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör kialakítása, és folyamatos megléte, ahol a kisgyermek szeretetkapcsolatban élhet a társaival és a felnőttekkel. A biztonság, és az elfogadás érzése, a kisgyermek számára olyan felszabadító erővel hat, ami által kinyílik személyisége, és előbukkan az kincs, amelyet hitünk szerint mindannyian hordozunk. Ehhez járul még az inspiráló, hangulatos, érdekes tevékenységekre csábító, mikro és makro környezet. A felkészült, derűt sugárzó, "mindenre kapható" óvónő, elengedhetetlen társ ezen az úton a gyermek életében, aki kíséri, biztatja, segíti, hogy ki-ki a saját útját megtalálja és bejárja."

Pedagógiai programunk, mely a 3-7 éves korosztály életkori sajátosságait, és e kor legfőbb tevékenységét, a JÁTÉKOT, helyezi előtérbe, olyan fantasztikus lehetőségeket kínál, mint a folyamatos napirend, a gyermekek érdeklődéséhez igazodó, nem erőszakolt tevékenységek, így a délelőtti időszakban azok a kisgyermek, akik fejlettségükben eltérnek társaiktól az óvónőktől megkapják azt a fajta támogatást, amely nagyban elősegíti egyéni fejlődésüket. (pl.: könyvtár, eszközök biztosítása, egyéni bánásmód,).

Természetesen minden gyermeket, aki az óvoda kötelékébe kerül, a 3-4 év alatt folyamatosan figyelemmel kísérjük. A „Fejlődés nyomon követése” dokumentumokban, amelybe a törvényi előírásoknak megfelelően írunk minden életkorra jellemző fejlődési területről, feljegyezzük, ha egy-egy kisgyermek kitűnik társai közül valamiben.

Nevelésünket a családdal, szülőkkel szorosan együttműködve végezzük, ezért a következő lépés, hogy ha a folyamatban a normálistól eltérőt tapasztalunk (a szülőkkel történő egyeztetés után) igénybe vesszük a szakmai szolgáltató szervezetek segítségét, útmutatását. (Nevelési tanácsadó, Logopédus, stb.).

- Összefoglalva:**
- **elfogadás**
 - **érzelmi biztonság**
 - **játék, mese**
 - **változatos tevékenységek**
 - **bizalom**
 - **külső segítség**

Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Óvodánkban a gyermekek megkapják mindazokat a kedvezményeket, mint az önkormányzati óvodákban.

Az önkormányzati támogatás mellett az intézmény és a Torkos András Evangélikus Közművelődési Alapítvány is segít a rászorultaknak.

2.4 A szülő, a gyermek (család) és a pedagógus (óvoda) együttműködésének formái

Külső kapcsolatok - iskola.

Óvodánk a család mintájára szervezett intézmény.

Az anyai bánásmódra és a testvéri kapcsolatokra hasonlító légköre, érzelmi - hangulati jellemzői teszik a kisgyermek számára kellemessé. Szeretnénk a család életének megkönnyítői lenni. A család életét tiszteletben tartjuk, abba illetéktelenül nem avatkozunk bele, de nyitottak vagyunk pedagógiai, emberi segítségnyújtásra, ha megtisztelnék bizalmukkal.

A gyermeknevelés szülői felelősségét nem vállalhatjuk át. A gyermek intelligenciája, viselkedése, viszonyai, érzelmi élete, szokásai főként a családi minta szerint formálódnak. Óvodánk keresztyén szellemisége megerősít, segít, ahol tud.

Mindehhez elengedhetetlen a család által a felvétellel vállalt együttműködés a vázolt nevelési elvekben.

Az óvónő és a szülő közötti megbeszélések számára mindig nyugodt külső körülmények biztosítása szükséges. **A gyermekek "feje felett" érdemi beszélgetés nem folytatható!** Erre legalkalmasabb a nevelői szoba. Szükséges az előzetes időpont egyeztetés mindkét fél számára.

Programunk rövidített változatát a szülők számára bármikor hozzáférhetővé tesszük. A kapcsolattartási forma a családokkal mindig személyes, egyénre szabott megoldásokat tartalmaz. A családok életéhez illesztett megoldásokat helyezzük előtérbe. Élő kapcsolatot alakítunk ki külső partnereinkkel.

Kapcsolattartási formáink:

Napi információ csere: Természetes napi kapcsolattartási forma, mely alkalmas az aktuális tapasztalatok, észrevételek, problémák, szükségletek, rövid megbeszélésre, felvetésre, elsősorban a délutáni időszakban. Alkalmas mélyebb eszmecsere időpontjának megbeszélésére.

Szülői értekezletek: évente 2-3 alkalommal hívjuk össze.

Megismertetjük munkánk, programunk célját, alapelveit, beszámolunk az egyes gyerekekről készült feljegyzéseinkről, megismertetjük a beiskolázás rendjét, iskolánkat, megbeszélünk aktuális közérdekű problémákat, szervezési, rendezési feladatokat. Tájékoztatást nyújtunk a csoport aktuális életéről. Évente 2-3 alkalommal ezen alkalmakhoz rövid ismeretterjesztő előadásokat kapcsolunk különböző közérdeklődésre számot tartó kérdésekben. Ezekről a szülők képviselőjétől javaslatot kérünk.

Az új szülőknek minden évben külön szülői értekezletet tartunk. Együtt énekelünk, bemutatkozunk iskolalelkészünk.

Fogadóórák: Lehetőséget biztosítunk egyéni problémák megbeszélésére, alkalmanként előre egyeztetett időpontban.

Nyíltnap: Adventben, farsangkor, nagyok búcsúztatása alkalmával szívesen vagyunk együtt szeretteinkkel.

Családlátogatás: csak akkor megyünk, ha hívnak, vagy ha súlyos problémát észlelünk. Szívesen felvesszük a kapcsolatot az új gyermekekkel az óvodába lépés előtt - előzetes bejelentkezés után - tapasztalataink szerint jótékony hatású.

Szülők akadémiaja: előadás, kötetlen beszélgetés a közösséget érdeklő témákban, saját program szerint, évi 2-4 alkalom, neves előadók (pl. keresztyén kisgyermeknevelés, pszichikus problémák óvodás korban, stb.).

Családos kirándulás: év vége felé vidám nagy létszámú, zajos csapat. Túrázós, kalandokkal tarkított, vonatozós erdei kirándulás. Az édesapák kis csoportokban főznek, falatozás után ügyességi játékok, „róka vadászat” az erdőben. Várjuk a nagyszülőket is.

Őszi kürtöskalács sütés az óvodaudvaron. Világítanak a töklámpások, halk gitár és fuvolaszó. Az édesanyák tésztát gyúrnak, az édesapák tüzet raknak. Mindenki magának készíti a kalácsot, melyet jóízű beszélgetés közben, egy pohár, forró tea mellett süt meg, és eloszt társai között is, ha szükséges.

Táncház tavasszal. Élénk ritmusú népzene a virágillatú udvaron. Ropják kicsik és nagyok.

Szeretetvendégség. A gyülekezeti élethez való kapcsolódás megsegítésére.

Egyéb együttműködési, támogatási formák:

Igazgatótanács: Közös igazgatású intézményünk élén az igazgatótanács áll. A szülők egy választott képviselője tagja a tanácsnak, ahol képviselőtűket is ellátja és lehetősége van a szülői jogok gyakorlására a köznevelési törvény által biztosított jogkörökben.

Alapítvány: a Torkos András Evangélikus Alapítvány az intézmény munkájának támogatására jött létre, a pedagógiai munka színvonalának emelését szolgálja.

A győri katolikus óvodákkal találkozás évi 1-2 alkalommal.

A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Intézet kis lakóival érzékenyítő program.

A magyarországi evangélikus óvodákkal továbbképzési alkalmak.

Óvodánkban hagyománya van évi, 1-2 alkalommal, közös munkadélutánok szervezésének. Ilyenkor készülődünk az adventi bazárra, tavasszal tojásfestéssel, vagy egyéb más népi kismesterséggel ismerkedünk (csuhézás, szalmafonás, lakásdíszek, asztaldíszek készítése, a gyermekek barkácsolása. Kicsik nagyok együtt stb.).

Szeretnénk a gyermekek életét gazdagítani a nagypapák, nagymamák bevonásával munkánkba. Szívesen ismerkedünk a szülők érdekes foglalkozásával. Lehetőséget adunk arra, hogy előzetes egyeztetés után egyszer-egyszer velünk töltsenek néhány órát, kertészkedéssel, barkácsolással, mesével, sütéssel, beszélgetéssel, vagy foglalkozásuk bemutatásával. Nem zárkozunk el attól sem, ha a szeretetházból érkezik látogató hasonló szándékkal. Szükségünk van élettapasztalatokra, feltétlen gyermekszeretetre.

Iskola. A speciális szervezeti forma közvetlenebbé teszi a két intézmény kapcsolatát. Gyermekeinknek természetes, hogy átmegyünk tornázni a tornaterembe, az udvaron együtt játszunk, vagy találkozunk az ovis istentiszteleten vasárnap.

Tavasszal a Gergely-járás néphagyomány felelevenítésével csalogatják a nagyokat iskolába. Gyakran kínálkozik spontán alkalom az óvoda munkájának megismerésére és magunk is szorgalmazzuk tartalmi munkánk kölcsönös érdemi megismerését. Évi egy alkalommal ellátogatnak óvónőink az iskola első osztályába. Itt megfigyelhetik gyermekeink fejlődését. A tapasztalatokat rövid beszélgetésben rögzítik.

Logopédus. Heti két órában segíti - az élettani pöszeség elmúltával - gyermekeink valódi beszédhibáinak kiküszöbölését.

Fejlesztő pedagógus. Iskolánkkal együtt segít az átlagostól eltérő, nehezen nevelhető, fejlődésben lelassult gyermekekkel való bánásmód kidolgozásában.

Pedagógiai Szakszolgálatok (Nevelési tanácsadó. Tanulási képességeket vizsgáló és Rehabilitációs Bizottság) a beiskolázással kapcsolatos problémák körül adódó nehézségek során, illetve sajátos nevelési igényű gyermekek vizsgálata esetén együttműködő partnerünk.

Alkalmanként, igénybe vesszük érdekes nevelési, gyermeklélektani témakörökben ajánlott előadásait szülők, nevelők számára.

Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat a családi problémákkal való küzdelemben, gyermekvédelmi feladatok megoldásában készséges segítségünk.

Megyei Pedagógiai Intézet. Rendszeresen tájékoztatnak továbbképzéseikről, tanfolyamaikról, előadásairól, szakmai napokról. Ajánlataikkal szívesen élünk.

Kulturális intézmények: Óvodánk csak erős kontrol után veszi igénybe szolgáltatásaikat. Csak igényes, valódi értékeket hordozó eseményeket látogatunk meg - ritkán.

Egyéb szolgáltatások:

Óvodánkban a szülői igények kielégítésére kizárólag a délutáni órákban (14.30-17 óra között) lehetőség van térítésmentes formában gyermektorna foglalkozás, vagy judo foglalkozás, népi tánc költségtérítéses szervezésére.

Óvodánkban gyermektornát erre képezett óvónő tarthatja, judo foglalkozást kisgyermekkorra kidolgozott minősített program alapján, szerződött szakképzett edző, a népi táncot képesített tánctanár tarthat. A szervezés minden évben a jelentkezés függvényében történik.

Évek óta a városi Ovi-foci klub tagjai és a Bozsik program résztvevői vagyunk. Foglalkozásaik a kisgyermekkorra kidolgozott, országosan egyedülálló program alapján történnek, erre képzett testnevelő foglalkozik a gyermekekkel az iskolánkban.

Örökös tagság

Óvodánk 2000-ben Örökös tag "címet" alapított. A címmel járó oklevelet azok a családok kaphatják meg, akiknek legalább három gyermeke járt óvodánkban. Az óvoda falán is megjelenítjük ezt az eseményt. A részletes szabályzatot a melléklet tartalmazza. Az oklevél átadására minden évben a Kerti ünnepségen kerül sor. Ezzel is szeretnénk kifejezni köszönetünket az óvodánkat választó családok bizalmáért.

2.5 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

Amikor a gyermek óvodába kerül, még sokáig szüksége van arra, hogy az ott-lévő felnőtt, az óvónő, személyében az anya érzelmi biztonságot adó szerepét pótolja. A biztonságot az állandóság adja. Óvodánkban ezért éves váltásban, állandóan délelőtti, ill. állandóan délutáni beosztásban dolgozunk.

A nevelőmunka szempontjából rangsoroljuk a gyermekek szükségleteit.

Az adaptált program alapján ezek fontossági sorrendet alkotva a következők:

- testi szükségletek
- védelem-, biztonság- és felnőttigény
- mozgás, cselekvés
- játék, képzelődés
- mese, beszéd
- együttlét a társakkal
- a kíváncsiságra alapozott, tágran értelmezett tanulás

Egészségnevelés. Testi szükségletek, gondozás.

Az Evangélikus Óvodában a gyermekek egészséges életrendjét a napirendi szakaszok folyamatossá tételével teremtettük meg.

Olyan szolgáltatóval biztosítjuk a gyermekek napi háromszori étkezését, aki szerződésben megfogalmazva vállalja és biztosítja az egészséges, sok gyümölcs és zöldség beiktatásával, jó alapanyagokból változatosan, készült ételeket a vonatkozó előírásoknak megfelelően. Fontosnak tartjuk, hogy kiiktassuk a gyerekek étrendjéből a magas cukortartalmú ételeket és italokat. Az üdítő italok helyett a víz fogyasztását szorgalmazzuk.

Az alapvető biológiai-fiziológiai szükségletek civilizált kielégítése mindenek előtt való. Ezek önkényes késleltetése vagy agyonszabályozás kínzó feszültséget okoz.

Tehát: vizet inni, WC-re menni, szabadon mozogni mindig lehet. Enni és aludni az egyéni igények és a legfontosabb csoportnormák figyelembe vételével lehet.

Étkezési szokásaink jellemzői:

Óvodánkban a délelőtti szakaszában folyamatosan, az egyéni igények tempójában reggeliznek a gyermekek. Hasonló formában uzsonnáznak. Az ebédet közösen fogyasztjuk el.

A reggeli és az uzsonna önkiszolgálásra épül, az önállóság kialakulására gyakorol kedvező hatást. A naposi feladatok - önkéntes szolgálat - elvégzésére nyújt lehetőséget a közös ebéd. A szolgálattelvő kiválasztásának kialakult rendje van a csoportokban, de mint semmit, ezt sem erőltetjük. Örülünk azonban az **egymásnak nyújtott önkéntes segítségnek**.

Az óvónő feladata a kulturált étkezési szokások megismertetése, kialakítása. Az iskolába készülőök már többnyire a kést is ügyesen használják étkezéseiknél.

A gyermekek étkezésének erőltetése tilos!

A közös étkezéseket imádsággal kezdjük és így fejezzük be. Természetes, hogy felesleges várakoztatásnak nem tesszük ki a gyermekeket. Mőd van arra, hogy a lassabb tempójú gyermek saját tempójában fejezze be étkezését. Örülünk, ha nagyobb gyermekeink időnként önállóan sem felejtkeznek meg étkezéseiket imádsággal kezdeni, zárni.

Testápolás, tisztálkodás jellemzői:

Munkánk során ebben is törekszünk a családi és az óvodai szokásrendszer összehangolására, közelítésére.

A gyermek életkorának, egyéni adottságainak ütemében nyújtunk segítséget, ill. várunk el fokozatos önállóságot a kézmosás, fésülködés, fogmosás, egyéb higiénés szokások kialakításában. Szükségleteik elvégzéséhez biztosítjuk a kellő intimitást, az egyéni igényhez mért segítségadást.

Öltözködés:

Szeretjük, ha óvodásaink szabadon mozoghatnak ruháikban, nem kell feltétlenül félni, vigyázni rá, mert ez gátolja őt az önfeledt játékban.

A szükséges öltözködéseknél törekszünk a folyamatosságra, biztatjuk az önálló próbálkozásokat, örülünk, ha segítenek egymásnak.

Pihenés, alvás

A gyermekek alvásiigénye különböző. Az alváshoz együtt készülődünk, de folyamatosan kerülünk fel egy tág időszakon belül.

Bátran ki-ki behozhatja otthonról " anyapótló" eszközét.

A pihenéshez elvárásunk a csend, de nagyobb gyermekeink, vagy a kisebb alvásiigényűek lehetőséget kapnak egy bizonyos idő eltelte után csendes elfoglaltsághoz (pl. mesekönyv nézegetés, szövés, rajzolgatás, stb.). A pihenést mindig mese, altatódal és *imádság* előzi meg.

Szeretjük, ha csendes, halk, megnyugtató klasszikus zene szól néha.

Elvünk, hogy mindenben segítünk, de semmit nem végzünk el a gyermek helyett, amit már ő is örömmel, kis erőfeszítéssel meg tud tenni. Ha azonban szükségét látjuk, akkor egy kis „kényeztetést” nem vonunk meg.

A testi szükségletek bármelyikének erőltetésével, vagy megvonásával sohasem fegyelmezzünk!

Védelem-, biztonság- és felnőttigény

A védelem és biztonság igényüket állandó jelenlétünkkel elégítjük ki. Nem vagyunk a középpontban, de mindig " kéznél " vagyunk.

Az óvónő személyes jelenlétével képviseli a csoportos együttlét óvodánkra jellemző elemi szabályait:

- *Hagyd játszani a másik kisgyermeket!*
- *Ha rombolósdit játszol, a magadét építsd és rontsd el!*
- *Megegyezés szerint néhány játékszer hazavihető, az otthoni behozható, de tulajdonosa vigyáz rá. Jobb a játék, ha a helyzetek kívánalmái szerint másoknak is átengeded, vagy együtt játszotok vele.*
- *Segíts, ha szüksége van rá és te erősebb, ügyesebb vagy!*
- *Igyekezz örömet szerezni másoknak, ez neked is jó!*
- *Az óvó néni tudta nélkül ne hagyd el a játzó helyet!*
- *Mesemondáskor, alváshoz készülődve, vagy ha imádkozunk, légy csendben!*

Befogadás:

A gyermekek védelem és biztonságigénye az óvodába lépés időszakában fokozott. Ezért látjuk szükségesnek ezt a szakaszt kiemelni.

Óvodánk nyitott. Az új gyermekek mindig lehetőséget kapnak a fokozatos ismerkedésre egyéni tempójukban. A beszoktatásnak, befogadásnak kötött ideje nincs, ajánlott az óvónő kompetenciájában bízva tanácsaira hallgatni. Az elválás nehéz, a biztonságérzet megszerzése hosszú folyamat tapintatot, de meleg határozottságot is igényel szülőtől-óvónótól egyaránt.

Mozgás, cselekvés

A mozgásos játékok a természetes mozgásokból építkeznek

Az ugrás, ugrándozás, futás, járás, bújás, a labdával való ügyeskedés, az állatok, mesealakok mozdulatainak utánzása egy sor olyan hagyományos népi és testnevelési játék nélkülözhetetlen eleme, ami a legtermészetesebb mozgásbiztonság-erősítő, önként és örömmel végzett gyakorlás. A szabad mozgás a gyermekek alapvető igénye, kielégítése programunkban kétféle módon történik.

Egyrészt a sok szabadban folytatott játék, ill. a játékidőben mindig rendelkezésre álló, szabadon választható mozgásfejlesztő játékok; másrészt a szabad mozgást változatosabbá tevő irányított mozgások.

Ez utóbbira legalább heti egy alkalommal kerül sor, illetve naponta a délelőtti udvari játék lezárásaként a szabadban.

Az irányított mozgásos játékok mindig kiemelt lehetőségei a testi nevelésnek. De tudnunk kell: nem az iskolai testnevelési formák nyomán, hanem a *játékban tökéletesedik a már megtanult mozgások sokasága.*

Testnevelési eszközök sokasága, egyéb eszközök, játékszerek a nap bármely időszakában történő kreatív bekapcsolása gazdagítja mozgáskínálatunkat, tartja ébren a gyermekek fantáziáját. A tornaszoba - felügyelet mellet - bármikor a gyermekek rendelkezésére áll csoport szobában nem alkalmazható eszközeivel.

Udvarunkon a gumitéglával borított sportpálya bármilyen mozgásos kezdeményezés ideális helyszíne.

Óvodánkban fontosnak tartjuk, hogy az óvónő kezdeményezzen olyan mozgásos játékokat, melyek a lábboltozat erősödését, a helyes testtartást segítik elő, szolgálják a testséma tökéletesedését. Időnként, szívesen mozgunk ritmusos zenére.

Kialakult gyakorlat, hogy az udvari játékot a nagyok csoportos mozgásos, énekes játéka zárja le. A részvétel választható, és mozgás anyagában, szabályaiban számukra vonzó elemekből építkezik.

Az Evangélikus Óvoda sokat kíván tenni a gyermekek mozgásbiztonságáért azzal, hogy gondoskodik a gyermekek mozgásfejlődéséhez szükséges ingergazdag környezetről, szeretetteljes, bátorító légkörről.

Az egyéni képességek kibontakoztatásának legjobb útja a mozgásélmény sokirányú megtapasztalása. Ezért a legjobb játék a kipróbált, megtalált, utánzott mozgások, mozdulatok más-más formában történő variálása.

Kicsiknek, nagyoknak egyaránt szabad a környezetünk veszélytelen tárgyait szabad mozgásra használni.

Pszichológiai tanulmányainkból tudjuk, hogy milyen nagyon fontosak az egyensúlyozás gyakorlatai az értelmi képességek alakulásában, ezért ezek spontán gyakorlására úton-útfélen sort kerítünk.

A mozgás öröm, a gyermek szervezetének szükséglete, fejlődésének mozgatója, játék és jelzés testi-lelki állapotáról. A modern életkörülmények következtében elvesztett mozgáslehetőségeket óvodánkban megpróbáljuk tudatosan visszaadni. Néhány alapelv a mozgások, cselekvések gyakorlatához:

- ha az idő engedi, a szabadban dolgozunk
- nem feledjük a fokozatosság elvét
- szervezéssel, túl sok magyarázkodással nem töltjük az időt
- nem várakoztatunk feleslegesen
- a kisebbeket nem unszoljuk
- a különböző tornaszerek csoportszobába vitelével, és előkészítésével lehetőséget kínálunk minden kisgyermeknek, egyéni ütemében, és kedvétől függően a játékra és használatra
- hetente egyszer, lehetőleg mindenki vegyen részt - egyéni fejlettsége
- szintjén - egy közös irányított mozgásban

A mozgásfejlődés szakaszai megmutatkoznak a mozgásvégrehajtás minőségében, pontosságában, a mozgáskombinációkban, teljesítményben.

Az " Óvodai nevelés játékkal, mesével " program módszertani kötetében részletesen megtalálható az ajánlott testnevelési eszközök és játékok ötlettára és sorrendje.

Óvodánkban mozgásos játék a nap bármely időszakában kezdeményezhető akár a gyermekek részéről, akár az óvónő javaslatára, de hetente egyszer közös irányított mozgásra hívjuk a gyermekeket.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelv megtanulása óriási teljesítmény.

A kis gyermek nem grammatikus módszerrel, hanem a beszélő szándékát kitapogatva alkotja, gyúrja, tanulja meg. A közleményeket meleg és hideg érzelmi pólusokra rendezi, elfogadó és elutasító beszédviselkedésre hangolódik rá. A beszédhelyzet, a szavak mögötti szándék és a beszélő személye nagyon fontos.

A beszéd és viselkedés egyértelműsége az egyik legfontosabb követelmény (kongruencia).

Az anyanyelv mondataival a magyar nyelvközösség észjárását, kultúrájának alapelemeit is birtokba veszi kis óvodásunk. A család, a szülőföld és egy nyelvközösség így köti magához a gyermekkori emlékek ezernyi eltéphetetlen szálával a közénk csöppent kisgyermeket, s felnövekedvén ebből lesz tartás, önismeret, társas élet, sors, és *hazaszeretet*.

Természeti - társadalmi környezetünk, életünk eseményeiről, jelenségeiről mindig szívesen beszélgetünk akár az óvónő, akár gyermek kezdeményezésére a délelőtti együttléteket is felhasználjuk időnként arra, hogy a tapasztaltakat röviden megvitassuk.

2.6 Gyermekes esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A társadalmi rétegződés vegyes. A szociális hátrányok enyhítésére az egyenlő bánásmód, a keresztyén elfogadás, befogadás elvét alkalmazzuk. A játékkal, mesével nevelés bármely társadalmi rétegből érkezett gyermek számára egyenlő esélyeket biztosít a beilleszkedésre, saját ütemű fejlődésre. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ebben a formában történő foglalkoztatása különösen kedvez a kreativitás kibontakozásának. A vegyes életkorú csoportokban nemcsak a felnőtt minta, hanem az óvodai évek során egyre vonzóbb nagyobb társ mintája, jelentős motiváló erővel hat a fejlődésre. Az óvónő feladata ezen lehetőségek teljes körű, tudatos kihasználása, felhasználása napi nevelőmunkája során.

Egyenlő hozzáférési lehetősége van a családoknak közösségünkhöz, amennyiben a keresztyén, nevelési elveket elfogadják, és nyitottak a keresztyén értékek megismerésére.

Óvodánk ingyenes. A szülők támogatják törekvéseinket. Szívesen segítik munkánkat lehetőségeikhez mérten.

A felvétel szempontjai

- Az a gyermek vehető fel, aki az adott év dec. 31. napjáig a 3. életévét betölti
- Felekezeti hovatartozás nélkül fogadjuk a gyermekeket, **de**
- **előnyt élveznek az evangélikus családból** érkező gyermekek, vagy
- **ha a testvér már óvodásunk vagy iskolánk tanulója**
- **szülője valamelyik intézményünk dolgozója**

2.7 Az óvoda választott keretterve: Játékkal, mesével nevelő program tartalma

Programunk az óvodai nevelés alpprogramjának megfelelő, választhatónak minősített, „Óvodai nevelés játékkal, mesével” óvodai nevelési program elveit követi.

A program tartalma: játék és mese egész nap

Játék, képzelődés

Összetett képességfejlesztési területek a játék és a mesehallgatás.

A játék szükséglet és létforma a 3-7 éves gyermek életében.

Az óvodás évek alatt a gyermek lassan - 4,5-5 éves korára - megéri a csoportos játéokra, mely az óvoda egyik vonzó kínálata.

A játékidőt óvodánkban külön védelem illeti. Legfontosabbnak tartjuk, hogy semmi ne zavarja nyugalmát, örömszínezetű legyen. Megkérjük a szülőket, hogy a délelőtti órákban ne zavarják az óvónőket, a szükséges napi információcsere reggel és a délutáni távozáskor lebonyolítható.

Óvónői szemmel a játékidőt kétféle játék jellemzi. Egyrészt a gyermekek önkéntes, szabad akaratából induló játékok. Másrészt az óvónő által felvetett szimbolikus szerep, konstruáló, társas, szabályjátékok, mozgásos játékok.

A felvetett játéktémák igazodnak az évszakok, jeles napok, ünnepek természettől adott változásaihoz. Megjelennek az átélt közös, vagy egyéni, de mások által is korábban átélt élmények.

Az "Óvodai nevelés, játékkal, mesével" program módszertani útmutatóját alkalmazzuk, a helyi lehetőségek és sajátosságok függvényében. Elfogadjuk, - mert tapasztalataink is igazolják - azokat a laza időkereteket, melyet a program javasol.

Számos kelléket gyűjtöttünk és gyűjtünk be a szimbolikus játékokhoz. Igyekszünk bútorainkkal, a csoportszobák belső elrendezésével, galériákkal kuckós, "elbújós" lehetőséget teremteni. Természetesnek vesszük az óvodás életkor elején még gyakrabban előforduló gyakorlójátékot. Kihasználjuk az 5-6-7 évesek megjelenő igényét a társasjátékok, táblásjátékok iránt. Számtalan "okos" társasjátékot szereztünk be ebből a célból.

Itt említenénk meg, hogy minden csoportnak van egy kedves figurája, "aki" társunk, barátunk, szeretetre méltó alakja életünk apróbb eseményeinek, és érdekes módon "neki" is vannak jó - rossz élményei, melyekről nagyon jó és izgalmas beszélgetni. Gyakran játékkunk főszereplője, az óvónő segítőtársa is, esetenként - meghívásra - otthonunkba is ellátogathat. Otthoni élményeit naplóba rögzítik a szülők.

Nálunk a játék a képességfejlesztés, ismeretépítés fő színtere is.

Miért bízhatunk a játék képességfejlesztő, ismeretépítő szerepében?

Mindenféle fejlesztés, korrekció csak az életkorra jellemző fő tevékenységi formában valósítható meg eredményesen - ez a felismerés munkánk alapja. De hogyan építsük rá az óvodai gyermeknevelés teendőit?

Itt most többet idéznék az adaptált programból, mert az óvodai tanulás és játék fogalmának tartalmi tisztázása ezt ezen a helyen is megkívánja.

Az ember életének egyes szakaszaiban jellegzetes tevékenységformákon keresztül (a gyerek játszik, az iskolás tanul, a felnőtt dolgozik) fejezi ki és tanulja önmagát és a környező világot. A fő tevékenységformában rejtetten, életkoronként és egyénenként változó arányban a másik kettő is benne foglaltatik.

Az óvodáskorú gyermek a játékban él és fejlődik. Minden fejlődés értéknövekedés, amely az ember megismerő és teljesítőképességének gyarapodását, kreativitásának és önkiterjesztési törekvéseinek kibontakoztatását foglalja magába.

A fejlődés belső tényezői közül legfontosabb a belső *érés*. *Genetikailag programozott, kívülről nem befolyásolható, nem sürgethető, feltétele minden környezeti hatás feldolgozásának.*

Kisgyermekkorban az idegrendszeri érés főleg az érzékszervi működésekben, a mozgás fejlődésében és szabályozásának növekvő képességében mutatkozik meg. Később képes a gyermek utánozni a látottakat, hallottakat elraktározni, próbálgatni, ismételni, variálni és belőlük újat alkotni. Fantáziájának működtetésével ügyességre, értelmi mozgékonyaságra tesz szert.

A fejlődéshez külső feltételekre is szükség van.

A fejlődés feltétele, hogy az érési folyamatok minél gazdagabban mintázott környezetben "találják" a gyermeket. A tanulás nem más, mint tapasztalatszerzés.

A gyermek kísérletezgetései során érdekes és változó visszajelzéseket szerez és igényel környezetétől. Viselkedésének következményeivel kapcsolatban bizonyos várákozásai alakulnak ki, és ha ezek létrejönnek, eltölti a hatékonyság kellemes érzése. Ez olyan megerősítő hatású, hogy további kíváncsiságra, tanulásra ösztönzi. Vagyis: a kisgyermek **nem tud nem tanulni!**

A **játék** belső indítékai normális külső környezetben **elegendőek ahhoz**, hogy a gyermek **tanuljon**.

Minden új ismeret akkor épül be igazán a kisgyermek gondolkodási sémáiba, ha nyitott, oldott, befogadó állapotban van.

Az Evangélikus Óvodában ennek a nyitott állapotnak a külső, belső megteremtésén fáradozunk, gyermeknél, felnőttél egyaránt, mely záloga keresztyén szellemű nevelésünknek.

E kicsit talán hosszas elméleti bevezetőt azért tartottam szükségesnek az adaptált programból átvenni, mert magyarázatot ad arra, a szülőket, tanítókat gyakran nyugtalanító kérdésre miszerint: *megalapozzuk-e az iskolai tanuláshoz szükséges képességeket, ha a gyerek "csak játszik".*

A vizuális, térbeli tájékozódási, motoros és taktilis képességek biztos segítői az útvonal- és labirintusjátékok, a mozgásos térbejárások, téralakítások, szembekötődik, páros játékok, felegetődik, találós kérdések, rajzolások, a társas kapcsolatokat, emberi viszonylatokat, érzelmeiket megjelenítő szerepjátékok.

Felesleges az így tanultak tudatosítása, a természetes motivációt megnövelő külső, kényszerítő, sürgető, elvárt, jutalommal kecsegtető vagy fenyegető hatások lerontják a valódi tanulási kedvet. A probléma aztán rövidesen hatványozottan jelentkezik az iskolában.

Meggyőződésünk:

A játék valamennyi tevékenységformát magába foglalhatja, ami az óvodáskorú gyerekeknek érdekes lehet.

Ebből adódóan tudatosan alkalmazva *a legalkalmasabb módszere a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásának.*

A következő részben az egyes tevékenységi területeket külön tárgyaljuk az áttekinthetőség érdekében.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az énekes népi gyermekjátékok sokaságával alapozzuk meg a zenei anyanyelvet.

A kisgyermek hallása, ritmusérzéke a rendszeres játék és éneklés hatására spontán fejlődik. Mivel a gyermeknek még nincs kialakult értékrendszere, kötelességünk megszünteni az őt ért hatásokat.

Óvodánkban arra törekszünk, hogy a legértékesebbet nyújtsuk gyermekeink számára. Tudatosan törekedünk arra, hogy tapintatosan távol tartsuk a beszivárgó ún. "divatos" gyermekzenéket. Ünnepeink, mindennapjaink zenei agyagát "tisztá forrásból", az életkor számára feldolgozható egyházzenei anyagból, értékes népzenei és klasszikus forrásból merítjük.

Óvónőink szívesen használják megszerzett hangszeres tudásukat, alkalmanként együtt zenélnek.

Mindennél fontosabb azonban, hogy amikor csak lehet, énekeljen az óvónő és énekeljenek a gyerekek is. Az óvónő használja ki a spontán játék és élet helyzeteket is az éneklésre a csoportszobában és a szabadban egyaránt.

Lényeges, hogy a felnőtt ebben is biztos támasz legyen.

Az az énekes játék jó, amelynek egyszerű a szabálya. Így a zenére és a játékokra figyelhetnek a gyerekek. Az éneklés a csoportos játékok egyik lehetősége, de egyéb játék helyzetből is következhet. (Pl. gyöngyfüzés mellett halkán dúdolhatjuk: "Ez a kislány gyöngyöt fűz...". Majd az elkészült színes gyöngyosorokkal ékesítve játszhatjuk a Lánc lánc eszterlánc... kezdetű körjátékot.)

A hallás- és ritmusérzék-fejlesztő mozzanatokot a játékdalok magukban hordozzák. A zenei megformálásban az óvónő tudatos, de a gyerekek számára nem csinálunk belőle külön feladatokat.

Az éneklés öröm és önkifejezés.

Az éneklést vagy a gyerekek kezdik, vagy az óvónő, vagy a délelőtti közös együttlétkor játszunk körjátékot.

A zenei elemeket a helyes, szép előadásmóddal utánzással gyakorolják a kicsinyek. Az élő zene, az éneklés természetesen ösztönöz a tiszta, csengő hangképzésre, az egyenletességre, a mérőütés szívdobogáskénti löktetésére, a tempó, dinamika, a hangmagasság változásaira, a zenei súlyok kiemelésére. (Az altatókat például halkán dúdoljuk. A párbeszédese szövegű dalokban a szereplőket különböző hangszínnel jellemezzük.

Az "Esik az eső..." kezdetű népdal az eső suhogására emlékeztető légysággal indul, az ázó-fázó katona keserűségét hangosabb énekléssel fejezzük ki.

A dalok válogatásának szempontjai: a gyerekek által tisztán kiénekelhető hangterjedelem, az aktuális érzelmi állapot, a játékszabályok áttekinthetősége, a térformák és a mozgásanyag változatossága. Szem előtt tartandók az Ádám Jenő által kidolgozott módszertani alapelvek és a kodályi figyelmeztetés: "Anyanyelve csak egy lehet az embernek, zeneileg is".

Verselés- játék a nyelvvel

A verset a hangzás és a hangulat felől fogják meg a gyermekek.

Mondóka, dramatikus, szöveges gyermekjáték mindennap előkerül. **A népköltészet verses anyaga eleve mozgásos játék is.** Párban, kisebb csoportokban, közösen a játékörm kedvéért számtalan önkéntes ismétléssel ragad rá a gyermekekre.

A kicsik számára az ölbéli játékok gazdag tárháza megkönnyítheti az elválás nehéz időszakát, a nagyobbak számára a finom humorú gyermekversek - magyar költők tollából - gazdagítják a játékot, növelik illúzióját, kifejezik gyermek, felnőtt kedélyállapotát. Az óvónő által esetenként spontán kitalált kifejező mozgások fokozzák a hangulatot, játékos kedvet.

A vers játék az érdekesen, szépen hangzó beszéddel. Mondani kell és nem tanítani.

Mondhatunk verset játékidőben, a játék gazdagítására, **a gyermekek kezdeményezésére,** időnként **a délelőtti közös együttlétek alkalmával,** mozgással, bábbal kombinálva.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Lehetővé tesszük, hogy *bármikor* fessenek, gyurmázzanak, agyagozzanak, rajzoljanak, vagdossanak, hajtogassanak, barkácsoljanak a gyermekek.

A csoportszobákban ezekre a tevékenységekre elkülönített helyet alakítottunk ki, az eszközök állandóan elérhetők, néhány kezelési szabály betartása mellett önállóan elvehetőek. Szívesen ismertetjük meg a gyermekinket a népi kismesterségek, népi hagyományok óvodában jól alkalmazható elemeivel. Szövünk, fonunk, nemezelünk, segítséggel fonalból, csuhéból, az udvarunkon gyűjtött faágakból játékunkhoz készítünk kellékeket. Ünnepeinkre való készülődésben sok időt hagyunk a nemzeti szimbólumaink megismerésére, azok közös barkácsolására, készítésére, játékban való felhasználására játékeszközként. Nem baj, ha a fiúk megismerkednek "férfias" szerszámokkal, igazi kalapáccsal, szöggel, fogóval dolgoznak. "Besegíthetnek" a karbantartó bácsinak, aki szívesen "dolgozik" együtt egy-egy kis inassal, vagy az óvó néninek.

Rajzolni, festeni mindig nagy felületen kezdünk, csoportszobáinkban van falitábla is. Szeretjük az erőteljes nyomot hagyó rajzeszközöket, széles ecseteket különösen a kisebbeknél.

Amit készítünk, valamilyen formában az egyéni, vagy csoportos játék kelléke lesz. Öncélúan soha nem rajzoltatunk!

Jó, ha a felnőtt, köztük ül, és ő is elfoglalja magát.

A technikákat, az anyagokkal, eszközökkel való bánásmódot meg kell mutatni. Nem mondjuk meg, hogy mit csináljanak, hanem abban segítünk, hogy hogyan és miből, mivel lehet valamit készíteni. Az elkészítés folyamata is játék, s az elkészült tárgy, kép, kézimunka játékszer lesz-lehet valamelyik ügyességi vagy szimbolikus játékban. *Az eredményt nem minősítjük!* Másról van szó: krétával, festékekkel, agyaggal, papírral, fonallal, gyapjúval, terménnyel, fával, kővel, homokkal, vízzel játszunk.

A természetes anyagokat szeretjük.

Az utóbbi években szívesen alkalmazzuk a városunkban magas pedagógiai kultúrával működő múzeumpedagógiai lehetőségeket.

Ábrázolni, kézimunkázni többnyire játékidőben gyermeki, esetenként óvónői kezdeményezésre szoktunk. Ha azonban valami folytán "rajzos" kedvünk támad közösen is neki látunk.

Külső világ tevékeny megismerése- Természeti - társadalmi környezet - beszélgetés

Napjainkban egyre gyakrabban hallani természeti környezetünk pusztulásáról. A természettől eltávolodott embert, akárcsak az eltévedt bárányt a nyájhoz, vissza kell vezetni a helyes útra. A még meglévő természeti értékeinket nem szabad rongálni, pusztítani, védeni, óvni kell.

Társadalmi környezetünk önzéssel, türelmetlenséggel, durvasággal szennyezett. Óvodánkban évekket ezelőtt valósítottuk meg a szelektív hulladékgyűjtést. A folyosókon erre a célra elhelyezett kukák adnak lehetőséget a kisgyermeknek, hogy a papírt és a műanyag hulladékot külön gyűjtsék.

Az Evangélikus Óvodában megpróbálunk úgy élni és dolgozni, hogy mintát nyújthassunk egy másféle, örömteli, a természeti, emberi környezettel harmóniára képes, életmódra.

A sok szabadban való tartózkodás, melyre műemléki környezetben lévő óvodánk udvara, az intézmény földrajzi elhelyezkedése, folyóparti fekvése különösen kiváló lehetőséget nyújt, számtalan játéklehetőséget kínál számunkra.

Az évszakok változásai festői képeket varázsolnak a környék évszázados fáinak alá.

Szinte karnyújtásnyira fekszenek a történelmi belváros évezredek ma is élő emlékei. Mindezek rövid sétával (5-15 perc) elérhetők, élvezhetők. A középkori ágyuk, várfalak különösen "harcos" fiaink kedvelt játszóhelye. A folyók ölelte belvárosi sziget gyönyörű parkjával, kavicsaival, köveivel, vastag törzsű fáival zenepavilonjával remek és biztonságos bújócskahely, a füves terület koszorúkötésre kínálkozó pitypangokkal, a kislányok birodalma. Ritkán hagyjuk el a biztonságos óvodaudvart, de akkor határozott céllal.

Kihasználjuk ezeket a lehetőségeket az időjárás jelenségeinek életünket befolyásoló tényezőinek természetesen adódó megfigyelésére, az ok-okozati összefüggések felismerésére, kíváncsiságunk kielégítésére (pl. miért kell pulóvert venni, kik azok a törökök, stb.).

Udvarunkban gondozzuk a virágokat kicsiny szerszámainkkal, dolgozunk kezű dajka nénikkel, óvó nénikkel együtt. Csodát rejtenek azok a kis magok, melyekből szemünk láttára gyönyörű virágok, zöldecskék fejlődnek. Télen gondoskodunk a szorgalmas cinegéről, tavasszal meglessük, megérkeztek - e már a kapualjban lakó fecskék.

Az állatok védelme ilyen élmények hatására épül be személyiségükbe. Egyszer-egyszer meglátogatjuk a szeretetház - minket mindig örömmel fogadó - lakóit. Tudjuk, ha az udvarunkban lévő templomban istentisztelet van illik csendesebben játszani, hiszen ott mi is csendben vagyunk. Levéltárunk kincseket rejt, könyvtárunk számunkra is hozzáférhető.

Évente egyszer szívesen látják nagyjainkat a közeli tűzoltóságon, laktanyában. Egy-egy közeli falusi gyülekezet tavaszi kirándulás keretében történő meglátogatásakor nem csak templomukba, de életmódjukba is betekinthetünk (állattartás, állatkölykök stb.), élvezhetjük valódi vendégszeretetüket.

Az óvodások szeretik az állatokat. Utánozzák hangjukat, mozgásukat. Az állatkölykök kedvese, játékosága és a szüleivel való kapcsolata hasonló a szülő - gyerek kapcsolathoz, ezért ez nagy érzelmeket keltő erő.

Ha úgy kívánjuk, átmehetünk az iskola udvarrészébe, találkozhatunk volt óvodás társainkkal, testvérünkkel, nagyobb barátunkkal, a tanítónénikkel, akik szinte már megismernek minket mire mi is iskolába kerülünk. A kisebb közösséghez tartozás öröme és védelme.

Szívesen teszünk ki könyvespolcainkra ismeretterjesztő könyveket, atlaszokat.

Elérhető helyre tesszük a különféle témájú társasjátékokat.

A külső világ számtalan vonzó, izgalmas "kínálata" észrevétlenül szolgálja hazaszeretetük, nemzeti kultúránk hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszonyának kialakulását. Játékában felhasználja ismereteit, folyamatosan gyakorolja, fantáziájával gazdagítja, átéli a megismerés, cselekvés örömét.

Beszélgünk és nem a kérdések sokaságával faggatjuk a gyermekeket, egyenirányítva így gondolkodásukat. **A gyermekek mondanivalóját kiegészítő, hozzátoldó felnőtt közléseket tartjuk ösztönzőbbnek**, mint a kérdeve kifejtés iskolás módszerét. A kötöttségektől mentes gondolkodás és a beszédkedv játékos megnyilvánulásai ezek. A valódi tartalom mindig maga a beszédkapcsolat felvétele és fenntartása, az érzelmi összetartozás megerősítése. Fontosak vagyunk egymásnak. Udvariasan, de nem körülményesen és egyáltalán nem didaktikusan beszélgetünk.

Számlás - mérés - a tér alakítása - időbeliség

Az életünk tele van matematikai tartalommal. A gyermek játéka során számtalan ilyen problémával találkozunk. Csupán annyi a dolgunk, hogy mindezeket észrevegyük, rácsodálkozunk a problémára és megoldjuk az éppen aktuális játék - vagy munka (stb.) jellegű szituációnak megfelelően. Az irányok megnevezése, a hasonlítgatások, összegyűjtés szétválogatás, párosítás, időbeliség felfedezése, (naptárkészítés) megnevezése, a formák letapogatása játék közben olyan természetes, mint a mondókázás, dúdolgatás.

A bújócskázások a téri irányok, viszonyok ismerete nélkül nem érdekesek. A különböző fonó, szövő, fűző játékok során önkéntelen a méricskélés. Játék során mindig szükség van a megfelelő kuckó, különböző módon történő kialakítására - térformálás, a vár -, toronyépítés alapvető statikai ismeretek nélkül kudarcba fulladhatnak. A teremrendezés a térbejárásnál túl alkalmat nyújt a különböző játékok adott szempontú szétválogatásához. Megszámláljuk: hányan vagyunk, mennyi tányérra, kanálra lesz szükségünk, jobb vagy baloldalra tesszük a kést, vagy hány szál virág fér az oltáron a vázába, stb. stb. Ha hajtogatunk, megfigyelhetjük a szimmetria jelenségét, öltözködéskor, tükör előtti fogmosáskor, fésülködéskor a test szimmetriájának átélésére kerül sor. Ilyenkor adódik a párok egyformaságainak, a jobb-bal különbözőségeinek felfedezésére. Húsvétkor illatos vizet töltögetünk széles, gömbölyű, hosszú üvegekbe. Mozgunk, tornázunk apróbb, nagyobb eszközökkel, labdákkal és a gyermek felismeri az alak, nagyságbeli, téri viszonyokat, miközben alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-, és mennyiség-szemlélete.

Az időt a napirend, a különböző események, ünnepek, születésnapok tagolják kisebb, vagy általunk csak segítséggel belátható (ünnepváró naptárak) szakaszokra. Nagyobb gyermekeink szívesen oldanak már meg játékos feladatokat a "Számolj te is..." foglalkoztató füzetből. Bármi is, ha kedvük tartja, megtehetik, hogy a polcról levegyék. A szükséges útmutatást az óvónő megadja.

A nagyok szeretik az ún. táblás játékokat (malom, dáma, sakk, stb.) is. Elkerülhetetlen, hogy az óvónő (különösen, ha tudatosan végzi munkáját, és ez az elvárásunk!) ne használja, ne nevezze meg alkalmanként a térbeli, mennyiségi és formai vonatkozásokat, s a gyerekek ne figyeljenek fel azokra a tárgyak természetes tulajdonságaként.

Számlálgatni, méricskélni, összehasonlítani többnyire játékidőben, óvónői, gyermeki kezdeményezésre szoktunk, időnként megvitatjuk a közérdeklődésre számot tartó problémahelyzeteket a délelőtti együttlét alatt.

Közlekedj okosan!

Óvodánkban szeretnénk a helyes, biztonságos közlekedés alapelemeivel, a kisgyermekkorban tudatosítható, a baleset megelőzést szolgáló elemi szabályokkal megismertetni a gyermekeket. A város közlekedési rendészetén külön előadó foglalkozik a gyermekek, az óvodások baleset megelőzésével. Felajánlották segítségüket mind az óvónők felkészítésére, mind a gyermekekkel való foglalkozásra, mind pedig a tárgyi feltételek biztosításában. A lehetőséggel rendszeresen évente élünk, mert rendkívül fontosnak érezzük, hogy néhány szabály rögzüljön (pl.: járdaszegély-szabály, a gyalogos közlekedés szabályai, stb.), mikorra megkezdik az önálló közlekedést iskolás korukban. Fontos a helyes, udvarias, türelmes viselkedés megalapozása. A rendőr segítőtárs!

A rendszeres együttműködés kiépült. Rendelkezünk mobil Kresz-táblákkal. Az udvarunkon lehetőség van intézményi és saját járművek (bicikli, roller, gokart, kismotor) használatára.

Mesélés - A mese

A meséket nem feltétlenül szükséges az éppen abban az időben folyó játékhoz igazítani. Természetes kapcsolatukat azonban érdemes kihasználni.

Hogyan mélyíti el a **mindennapos mesehallgatás** a sokat és ötletesen játszó gyerekek létélményét?

A következő gondolatokat jelentőségükre való tekintettel ismét idézem.

A játékban a gyermek többnyire fizikailag is élénk, és az elképzelt, átélt helyzeteket cselekvéssel és kihagyással, utalásokkal átszótt beszéddel kíséri.

Mesehallgatáskor egyértelműen befogadó, odahallgató, amivel, sokkal mélyebbre hatol a nyelv birtoklásának, használatának lényegébe, mint amikor ő beszél.

Ilyenkor **a belső képsor a szó segítségével elevenedik meg** a felnőtt érzelmeket megmozdító beszéde nyomán.

Ennek a közlésformának a ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a hét éven aluli gyerekek figyelmét, mert ebből teljességgel hiányzik a közvetlen oktató szándék. A mese: a valóság és a vágyak közötti szivárványhíd, amelyet az élőbeszéd fordulataiból építünk fel. Ezen könnyen közlekedik a gyermeki gondolkodás és a képzelet. Örömforrás és társas élmény, amely a játékhoz hasonlóan nagy belső energiákat mozgósít. Épp úgy, mint a játék, **nem az egyik óvodai foglalkoztatási lehetőség, hanem az egyetlen szóbeli közlésforma, amelynek segítségével a gyerekekkel szót válthatunk arról, ami a pillanatnyi, kézzelfogható benyomásokon túl a legjobban foglalkoztatja saját személyét és a világ egészét illetően.**

Az igazi mese válaszokat ad a lét alapkérdéseire, úgy, ahogy a felnőtteknek más módon ugyanezekre válaszolnak a tartalmukban és szertartásaikban kidolgozott nagy világvallások. Gyermekkorban a mese ébren is tartja az utóbbiak iránti természetes fogékonyságot. Ápolja a transzcendenshez vezető utat. Az átélés szintjén közös lényegük az, hogy mindkettő kísérlet önmagunk elhelyezésére a világmindenségben.

Ki vagyok én? Honnan kerültem ide? Mi az, hogy élek? Mi lesz velem, ha elszakadok a szüleimtől? Miért nem maradhatok mindig kicsi és védett? Mi vár rám, ha valamit nem tudok megtenni? Ki fog segíteni és hogyan? Mik a nagy örömök és szomorúságok? Hol vannak a végső határok és átjárható-e? Mik a titkok, amiknek megfejtése nagy veszedelembé sodorhat? Ilyen és hasonló kérdések foglalkoztatnak bennünket életünk különböző korszakaiban más-más szinten. *Ezekre kísérel válaszokat adni a mese, a művészet és a hit.*

A tündérmesék pedig mélyebb értelemben arról szólnak, hogy az élet ajándék és vállalkozás egyszerre. A születés: csoda. Az önálló létet azonban ki kell vívni. Szülői gondoskodás, fölnevelő jóság nélkül az embergyermek elpusztulna, de eljön az idő, amikor búcsút kell venni a kapufélfától, és az anyánk sütötte hamuban sült pogácsával el kell indulni szerencsét próbálni.

Próbák és veszélyek nélkül nincs értelmes élet. Az út titkokkal teli, és a földi, égi és alsó világ tájain kanyarog. **Az ember számára mértéket és határt szab egy magától értetődő világrend,** amelynek megsértése önvessző veszedelmekbe sodorja az élet és halál partján egyensúlyozó mesehőst. A mesei cél: életcél. **Az egyetlen menedék és jutalom a másik emberrel kötött szövetség vagy szeretetkapcsolat.** A holtig hűséges társ megtalálása, az emberhez méltó életfeltételek megteremtése, az élet és örök ifjúság vizének megszerzése, az igazság győzelemre segítése.

A népmesék erkölcsi nevelő hatása mélyen átjárja a személyiséget. A mesében az adott szót meg kell tartani, az ígéretet be kell váltani. A végakaratot minden körülmény között teljesíteni kell. A vándorlót be kell fogadni, az éhezőt meg kell vendégszolgálni. Alvó embert vagy állatot nem szabad megölni. A küzdelmet szemtől szembe vívják, a harcmódban az ellenséges szereplők megegyeznek, karral, karddal, varázslattal harcolnak. Aljasul csak a boszorkány támad. Rendre pórul is jár. A hamisság pora is szélbe szóratik. A gyengét, a kicsit védelmezni kell.

A gyermeki és mesei megfélemlítései következtében mindez kimondatlanul is mélyre hatol és beépül a kicsik erkölcsi érzelmeibe és szabálytudatába.

A mesehős része, ismerője és formálója a világnak. Az ember eredeti rendeltetése helyreáll. *A mese a gyermekkor lelki, érzelmi színvonalán jeleníti meg azt, amit mindnyájan elemi igazságként élünk át, hogy az embernek, mint teremtménynek feladata van a világban, meg kell küzdenie a rosszal, törekednie kell a jóra. Az ember sorsát hatalmas, titokzatos erő irányítja, de az élethelyzetek megoldásában neki is ügyesnek és okosnak kell lennie. El kell viselni a kudarcokat, fájdalmakat, ki kell találni a szokatlan megoldásokat a talpon maradáshoz.* Kitartani a szerencsés végkifejletig.

Mindez az édes anyanyelven szól, egy ismert és kedvelt felnőtt tolmácsolásában. **A mese: az anyanyelv zenéje, észjárása a játékkal együtt a kicsinyek "tanuló iskolája".** A mese, nevelő hatása: a ráismerés, az előrelátás, a képalkotás, az illúzió feszültségének állapota és a belső képzetáramlás begyakorlása. A felnőtt beszédéből figyelhetik meg a gyerekek, hogyan kell elképzelt vagy megélt eseményeket tagolni, szavakra átfordítani, epikus távolságtartással másoknak elmondani, kölcsönösen egymásra figyelni.

Mi ez, ha nem a későbbi tanulási folyamatok megalapozása?

Mindezt a tartalmat és hatást azonban elsősorban és majdnem kizárólag a szándékosság nélkül, ösztönszerűen és tökéletes költőiséggel kitalált, fejből mondott népmesék közvetítik.

Óvodánkban (óvodában) mese csak fejből mondható!

Pihenés előtt néhány igazán nagy író sikeres meséjének, elbeszélésének felolvasása megengedett, jótékony hatással van a kisgyermek nevelésére.

Alkalmanként egy-egy bibliai történetet is szívesen hallgatnak az óvónő előadásában, soha nem felolvasásban.

A meséhez tilos feladatokat kapcsolni, visszakérdezni, hatásáról faggatni a gyermekeket!

A mese jelentősége miatt, szükségesnek látjuk összefoglalni hogy miért tartjuk a játékkal együtt, óvodánkban alapvető jelrendszernek.

Összefoglalva: a játék és a mese kommunikációs helyzeteiben való összehangolódás az érzelmi, értelmi és nyelvi mélystruktúrákat alapozza és erősíti meg. Ezen a jelrendszeren kultúrát adunk át és a műveltségi tartalmak iránti fogékonyság képességeit fejlesztjük.

Ez az egymásra figyelés, a kapcsolatteremtés, a kifejezés és megértés gyakorlását jelenti, a tér és idő tagolását, az ok és következmény összetartozását, élethelyzetek megoldásának előképeit, önmagunkkal és a másikkal való bánni tudást, tájékozódást az emberi viszonyokban és a természet elemi megnyilvánulásaiban.

A felsoroltak általános fejlesztő hatásában szakmai tudásunk és a jó óvónők tapasztalatai szerint megbízhatunk.

Mesélni a délelőtti közös együttlétek alkalmával szoktunk. A jó mesei hangulat megkívánja a csendet, az egymásra figyelmet.

Keresztyén szellemű nevelés - hittan

Ebben a fejezetben foglaljuk össze azokat a gondolatainkat, melyek e feladat kapcsán vetődtek fel bennünk. Az egész nevelési folyamatból ki nem szakítható, akkor jó, ha áthatja az egész légkört. De szükségünk van a számbavételre, az iránymutatásra, az alapok megfogalmazására. Ebben az életkorban nem a tematikus ismeretek nyújtása, hanem az átélt, tapasztalt valóság a vezérlő fonál.

Ezért került helyileg ide programunk ezen tartalma. Szándékunk szerint felfogásmódunk eddigre már kitűnt, így hittan programunk értelmezése is helyes irányt vesz.

Az Evangélikus Óvoda Nevelési Programjában ez az egyetlen nevelési terület, melynek keret-tervét szükségesnek láttuk mellékletben csatolni az "Óvodai nevelés játékkal, mesével" program adaptálásához, mert így láttuk értelmezhetőnek.

Tartalma:

- a nevelők keresztyén magatartása
- tematikus élmény és ismeret együttes biztosítása
- ünnepek előkészítése, tevékeny átélése, valamint a mindennapok keretein túlmutató események

A keresztyén szellemű nevelés alapjának - mint ahogy korábban már megfogalmaztuk - mindenekelőtt a modellállítást tekintjük.

A mindennapokban a nevelőközösség éli megszokott életét a gyermekekkel.

A nevelési helyzetek legfontosabb szereplője a példát mutató óvónő, aki életmódjával, emberi és nevelői megnyilvánulásaival közvetíti a keresztyén értékeket.

Tematikánk elkészítésénél a fokozatosság, folyamatosság és koncentrikusság elvét követtük.

Nem dolgoztunk ki külön korcsoportokra bontott ütemtervet.

Elsődleges szempontunk volt munkánk során a biblikusság.

Az óvónő feladata, hogy a Biblia tanítását hűen követve, annak üzenetét megértve a gyermekek számára is feldolgozható élmény-együttessé fűzze ismereteit (hittan, igék, énekek).

Törekedtünk a szemléletességre, a cselekedtetésre, mivel az óvodás gyermek tevékenységek által tanul, fejlődik, az ismeretszerzés ebben az életkorban érzékszervi-mozgásos, gondolkodása szinkretikus, szemléletes élménygondolkodás. Célunk volt, hogy az életkor egyik legfontosabb pszichikus feladatához az én-funkciók (én-tudat, énkép, testséma, önérvényesítés) fejlődéséhez keresztyén szellemű segítséget nyújtsunk. A testrészek, az önmagunkhoz való viszonyítás folyamatos jelenléte, az én-tudat, énkép, testséma spontán alakítása így fontos tanulási képességek fejlesztését szolgálja (anyag, testrész).

Az önértékesítés, *felelősség*, döntés, konfliktuskezelés kérdései mindennapi életünk részét képezik és meggyőződésünk, hogy a legapróbb gyermekkorban kell a világhoz való pozitív, konstruktív attitűd kialakítását megkezdenünk (erkölcsi nevelési cél).

A koncentrikus élmény - ismeret feldolgozás megfelel a gyermek spontán tanulási folyamatának, hiszen annyit kérdez amennyit feldolgozni képes. Ebben az ismeretszerzésben természeténél fogva motivált. Az így ért hatások interiorizálása maradandó lehet.

A havonta jelentkező témák feldolgozására bőven hagyunk időt.

Az óvónő élhet módszertani szabadságával a feldolgozás során, maximálisan alkalmazkodva csoportja aktuális értelmi - érzelmi állapotához.

Hiszünk a lassú, nyugodt, szemlélődős, ráérős tapasztalás növelő hatásában.

A magvető bizalmával tekintünk a gyermek felé. Lényegesebb a folyamat, mint az eredmény.

A tematika nem tartalmazza azokat a kereteket melyek a heti egy foglalkozási alkalmon túlmutatnak. Ilyenek ünnepeink, melyeket rövid tartalmukkal és megvalósítási módjukkal együtt programunk " Szervezeti formák és időkeretek " című fejezetében részletesen tárgyalunk.

További elemek:

- Ovis-istentisztelet minden hónap negyedik péntekén, délelőtt 10 órakor és családi istentisztelet minden hónap második vasárnapján az Öregtemplomban.
- A vasárnapi alkalmak családosak és önkéntesek.
- Látogatás más felekezet templomába – minden évben ősszel. Örömmel használjuk ki a környezet adta lehetőséget, mely lehetővé teszi, hogy rövid séta megtétele után meglátogassuk a Görög Katolikus, Római Katolikus, Református és Zsidó templomokat. Előzetes egyeztetés alapján minden évben más felekezet templomába megyünk a gyerekekkel.
- Szeretetházunk lakóinak köszöntése énekekkel, verssel, ajándékkal, karácsony előtt és újév alkalmából.
- Közös istentisztelet karácsony előtt - az egész óvoda részvételével, karácsony hetében. Az óvónők szolgálata.
- Az iskolába készülők ünnepi elbocsájtása előtt rövid istentisztelet a szülőkkel együtt. Délelőtt oltárdíszítés általuk hozott virággal
- Egyházmegyénk templomai - kirándulás tavasszal
- Részvétel kereszttelésen - közösséghez tartozás.
- Az első adventi gyertyagyújtás rövid orgonaszó mellett történik a templomban.
- A nevelési év elején az első áhítat alkalmával szeretetlángot hozunk a templomunk oltáráról. Ez a gyertya fog egész évben lángra gyűlni az áhítatokon.
- Húsvéti koncert az óvónők zenei szolgálatával, Fehérke történetére alapozva.
- Közös áhítat a szeretetház idős lakóival, az intézmény lelkészének szolgálatával.

Minden csoport könyvespolcán megtalálható a Képes Gyermekek Biblia, énekeskönyv.

A program etikai tartalmának tagolódása csak az áttekinthetőség érdekében történt. Ezen tartalmak keresztyén megközelítése az óvónő nevelői palettáján állandóan " készenlétben " vannak. Amikor egy-egy szituáció, nevelési helyzet megkívánja a megfelelő utalás, figyelem felhívás megjelenik, de nem didaktikus jelleggel, hanem inkább a már hallott, tapasztalt tartalmak gyakorlati megjelenési formájaként.

Ez az elvárás nagyfokú pedagógiai intelligenciát és tudatosságot tételez fel, és igényel, összhangban az adaptált program igényével.

A hittan program hagyományos értelemben vett ellenőrzése nem lehetséges. Feladatunk a konzultációs lehetőségek megteremtése, szükség szerint pedagógiai és teológiai szempontok alapján, az óvónő lelkiismereti és módszertani szabadságának korlátozása nélkül, a kongruencia - mint az eredményesség zálogának - megőrzése érdekében.

A hitoktató lelkész évi 1-2 alkalommal, ill. szükség szerint betekint a csoportokban folyó tevékenységekbe.

A tematika vázlatos. Évente több alkalommal – minden hónap első keddjén a hittan munkaközösség keretén belül összegyűlünk " felnőtt módra " átbeszélgetni a témákat (hittan), a bennük rejlő lehetőségeket, azok "lefordítási " módját. Vázlatot, ill. laza tervezetet készítünk ki-ki szükséglete szerint az egyes témakörökről, majd lejegyezzük tapasztalatainkat, melyeket évi egy alkalommal átrostálunk. Az átvizsgált anyagot a hittan munkaközösség összegyűjti, mindenki számára hozzáférhetővé teszi.

Az énekek választása természetesen csak segédlet jellegű, még általunk is bővítésre szorul, folyamatosan bővítjük. Fontos szempont volt a kiválasztásuknál, hogy a gyermekek számára is énekelhető hangterjedelmű, ritmusában, hangkészletében, ill. tartalmában az életkorhoz igazodó, zenei anyanyelvünkhöz közelítő legyen.

Az elmúlt évek munkája nyomán megszületett egy 3 évre szóló hittan keretterv. Ezek mindegyike más – más feldolgozási módot tesznek lehetővé. Ezeket melléklet formájában a már meglévővel együtt, programunkhoz csatoljuk.

Nevelőközösségünk határozata szerint bármelyik keretterv felhasználható a következők szerint:

- Tanévnnyitó értekezleten a hittan munkaközösség minden csoport számára egyöntetűen meghatározza a tanévben alkalmazott követendő tematikát, mely azután kötelező érvényű.
- Elvárás változatlanul, egy általunk erre a célra kidolgozott nyomtatványon való utólagos megjelenítés, az eddig megszokott módon.

Az áhítatoknak kialakult rendje van. Körben ülve helyezkedünk el. A kellékek (terítő, gyertya, könyveink) elhelyezése után, mindig azonos ének eléneklése után kerül sor a téma feldolgozására, beszélgetés, közös gondolkodás, vélekedés után Imádság, az Úrtól tanult imádság, majd éneklés zárja az alkalmat.

Alkalmainkat, heti rendszerességgel, péntekenként tartjuk, délelőtti együttléteink alkalomával, vagy bármikor, ha kérdések merülnek fel a gyermekek részéről.

Programunkra épül iskolánk alsó tagozatában folyó evangélikus hitoktatás.

Szervezeti formák, időkeretek - a nevelőmunka tervezése

Az " Óvodai nevelés játékkal, mesével " program kétféle szervezeti formában, és időbeosztással valósítható meg. (Keretterv).

" A " változat : Játék és mese folyamatos időben

" B " változat : Játék és mese tíznapos időszakokban

Óvodánkban a korábban bemutatott csoportszervezési elvekből adódóan mindkét szervezeti formát megengedhetőnek tartjuk, mert mindkettő ugyanazon nevelésfilozófiai elveken nyug-

szik. Ugyanakkor a program napi gyakorlása, megvalósítása során már kikristályosodott a folyamatos időben történő gondolkodásmód. Így dolgozunk, mert így jobb. Gyakorlatilag a teljesen folyamatos időbeosztást és a rugalmas, a gyermekhez igazodó szervezeti kereteket alkalmazzuk csak.

Demokratikus nevelési légkörben, a követte vezetés módszereivel gondozzuk, óvjuk, neveljük óvodásainkat.

Célunk a gyermekek én-érzésének erősítése, testi-lelki egészségük óvása, érzelmi, társas, kéz ügyességbeli és értelmi intelligenciájuk fejlesztése, a keresztyén értékrend megalapozása.

Az óvodai körülmények között megvalósítható gyermeki szabadság megadása, az óvónői munka értelmiségi jellegéhez illő módszertani szabadság messzemenő figyelembevétele a szándékunk.

Mindkét változatban nagy időegységekben gondolkodunk (évszak, ill. tíz nap).

Kinn és benn egy időben és folyamatosan kétféle játék, tevékenység folyik. Az, amit a gyerekek maguk találnak ki és valósítanak meg, és az, amit az óvónő kezd, vagy a gyermeki ötletek alapján ő szervez meg.

Az " Óvodai nevelés játékkal, mesével " program módszertani segédkönyveit alkalmazzuk, a javasolt keretterveket felhasználjuk, kiegészítjük a helyi adottságok nyújtotta lehetőségekkel, gyermeki élményekkel, saját, korábban már kipróbált és megvalósított, egymás között kicserélt elemekkel (játékötlekkel).

A csoportnapló - munkánk dokumentuma

Tartalmazza a törvényi előírásoknak megfelelően:

- intézmény nevét, oktatási azonosítóját
- programunk nevét
- csoport nevét
- a gyermekek névsorát, jelét
- a születésnapokat
- felekezeti hovatartozást
- korcsoportonkénti megoszlást
- nemek szerinti megoszlást
- nevelési tervet
- éves tervet
- ütemtervet, mely az adott időszakban alkalmazásra kerülhető anyagokat, témákat tartalmazza, rugalmasan alkalmazandó, keret jellegű. Arra való, hogy az óvónő az adott időszakra vonatkozó eszköztárát átgondolja, felfrissítse.
- a gyermek életében, fejlődésében észlelt minden lényeges változás rögzítendő, ill. évi 2-3 alkalommal készült bejegyzés, a fejlődés nyomon követéséről, a szülő tájékoztatásáról (személyiséglapok).
- utólagos, folyamatosan vezetett feljegyzések a gyermekek játékáról, a játéktémákról, részletes feljegyzések a megvalósult tevékenységekről, több napon át tartó játékokról, a játékban megvalósult műveltségi tartalmakról, esetenként ezek kiemelése aláhúzással is, így is jelezve az olvasók számára az óvónő tudatosságát a játékban és egyes tevékenységekben, egy téma lezárása után, alkalmanként. Fénykép illusztrációt alkalmazunk.

A keretterv ötlettár, több évre készül, elemei cserélhetők a sikeresség, vagy sikertelenség, aktualitások függvényében (3-4 évente szükséges átrostálni).

Előre csak laza, rugalmas tervezetet gondolunk át, évszaknyi viszonylatban (használjuk a kerettervet). Majd havi tervet készítünk, melyet utólag a történéseknek megfelelően feljegyzésekkel egészítünk ki.

Egy-egy évszak, ill. időegység anyagát kell az óvónőnek emlékezetbe vésni, ill. felfrissíteni.

A mindennapos együttlét tartalmának és szervezési feladatainak átgondolása elengedhetetlen kötelesség.

Kötött heti rend nincs, de **mindennap történik olyasmi is, amit együtt csinálunk. Naponta mesélünk, egyszer mozgásos játékokat játszunk, egyszer közösen körjátékozunk, (a fiúknak erőpróbáló, ügyeskedő játékokat szervezünk), beszélgetünk, társalgunk, az adott hit-tan témát, bibliai történetet "boncolgatjuk".**

Az elfoglaltságok konkrét tartalma, sorrendje, szervezeti formája a csoportvezető óvónők módszertani szabadságának körébe tartozik.

A nevelési stílus, a műveltségi tartalmak az elvárható fejlettségi mutatók, a viselkedés fontos szabályai minden óvónőre kötelező érvényűen vonatkoznak programunk elfogadásával.

A sikeresség záloga:

Programunk az óvónők szaktudására bízva a tennivalókat, **széleskörű szakmai háttértudásra, értékes emberi tulajdonságaira, folyamatos önképzésre** alapoz. Lényeges feltétel a **három - négy évre kiterjedő egybefüggő idő**, amit a gondozás, a játék és mese tölt ki.

A rendszeres továbbképzések és a munkaközösségi összejövetelek a háttértudás karbantartását szolgálják. Az önképzést segíti gyarapodó szakmai kiskönyvtárunk valamint az iskolai könyvtár, folyóiratok (Óvodai nevelés, Fejlesztő Pedagógia, Keresztyén Gyermekevelés)

Mindkét változatban, különféle formákban folyamatos a játék, amit csak a napirend szerinti játékszünetek szakítanak meg.

A délelőtti folyamán a gyermekek rendszeresen gyümölcsöt, ill. zöldséget kapnak, melyet a szülők adományaiból biztosítunk, kialakult rend szerint.

Napirendünk, így alakul:

7 - 11.30.	Játék a szobában, játék a szabadban. Ezen belül 8.30 - 9.30 folyamatos tízórai, gyümölcs, 10 - 25 perces együttlét, aminek nincs kötött időpontja (jellemzően az udvarra készülődés előtt, ill. a bejövetel előtt)
11.45 - 12.45	készülődés az ebédhez, ebéd
12.45 - 14.30	készülődés a pihenéshez, pihenés (mese)
14.30 - 15.30	folyamatos felkelés, uzsonna
15.30 - 17.00	játék (amíg az időjárás engedi az udvaron).

Az óvoda nyitva tartása: 7.00-17.00. (öt óvodai csoport).

Ünnepeink:

Az ünnepekre hosszasan készülünk.

Ünnepeink, hagyományaink az évek során kibővültek, gazdagodtak

Mikulás. Izgalmas készülődés előzi meg. Mikulás előtti nap délelőttjén az óvó néni bábelőadással kedveskednek a gyermekeknek. Kiteszük cipőinket az ablakba. Beszélgetünk a Mikulásról, eljátsszuk, milyen lehet ő. A játékhoz kellékeket biztosítunk.

A Mikulás nem jelenik meg személyesen, éjszaka rejti ajándékát a szépen tisztított, előző délután ablakba helyezett csizmákba, kiscipőkbe.

Karácsony. Hosszú adventi készülődés a hónap egyetlen "feladata" Ilyenkor Jézus születésének történetét felelevenítjük, betlehemet, ajándékot készítünk, sütünk, díszítünk, rendezkedünk, sokat énekelünk. A nagyobbakkal verselünk, dramatizálunk. Meglátogatjuk az idős

embereket a szeretetházban. Békés környezetben, családi hangulatban, rövid, meghitt karácsonyváró együttlétet tartunk. Betlehemes játék, dalos-zenés mesemondás, mendikálás, nem „műsor”, meghitt adventi elcsendesedés. Beszélgetünk kicsikkel-nagyokkal egy csésze jó illatú tea mellett.

Karácsonyi illatok rendezvényt szervezünk, amire a gyermekekkel együtt, közös munkadélutánon készülünk a szülőkkel.

Újévköszöntés . A nagyobbakkal átmegyünk az intézményegységeinkbe jókívánságainkkal (mondókázás).

Farsang. Farsang tájékán évente egy-egy népmese dramatizálásával, vagy farsangi, mókás dalokkal lepjük meg óvodásainkat, a szeretetház lakóit. Bolondozós nap. Népzenere táncolunk együtt a szüleinkkel. Iskolánk néptáncosait is meghívjuk.

Gergely járás. Játékos iskolába hívogatás, az iskolásokkal együtt, nagyobb gyerekeknek.

Március 15. A gyermekek számára is átélhető folklorisztikus hagyományokkal. Sok sok huszáros játékkal, nemzeti dallamokkal, irodalommal. Meghallgatjuk az óvó nénitől himnuszunkat.

Húsvét. Legnagyobb ünnepünk. Locsolkodás, piros tojás ajándékozása, nyuszi keresés. Napjainkat áthatja a megújulás, újjá születés feletti öröm és megnyugvás. A feltámadás örömeinek kifejezése zenében. Húsvéti koncertet tartunk. Az ünnephez kapcsolódó egyházzenei dalok, korálok, tavaszi népdalok, rövid hangszeres zenei karakter darabok, a gyermekek kedves énekeiből összeállított dallamok alkalma ez, ahol mindig számíthatunk az óvó néniken kívül egy-egy nagyobbacska iskolás testvér, szülő hangszeres játékára is. A koncert templomi alkalom ahová esetenként várjuk az elsősöket, és az időseket is. Fehérke, jól ismert, ez idő tájt rendszeresen, minden évben felolvasott történetére építünk, mely kedvelt, újra és újra felidézett játéktéma.

Anyák napja. Erre a szép napra közösen, " titkosan " készülünk a gyermekekkel, és az édesapákkal. A hét utolsó napján megegyezés szerint ők jönnek a gyermekekért és együtt viszik haza az ajándékot, amit aztán a család életrendjéhez igazodva vasárnap együtt adnak át az édesanyáknak. Verset, rövid köszöntőt tanulunk erre az alkalomra.

A nagyok búcsúztatása. Nálunk azt jelenti, hogy szüleinkkel templomba, megyünk, előtte feldíszítjük az oltárt az általunk hozott kerti virágokkal, majd énekelünk, verselünk, együtt mondókázunk, körjátékozunk az udvaron egy kedves élő társasjáték formájában. Mesés keretek között, játékos formában lépünk át a „tudás birodalmába”. Megkínáljuk saját sütésű süteménnyel vendégeinket. Megmutatjuk mennyit gyarapodtunk emberségben, örömet és meglepetést kívánunk szerezni azzal, hogy már sok mindent tudunk, felszabadultan játszunk és engedelmesekek vagyunk. Önzetlen együttlét.

Gyermeknap kerti ünnepség. Udvarunkon közös, mozgásos versenyjátékok, apuval, anyuval. Sok zene, ajándék, játék.

Születésnapok. A gyermekek egyéni ünnepe. Játéktortánk van, igazi gyertyákkal. Örülünk a növekedésnek. Köszöntőt énekelünk, személyes jókívánságokat mondunk egymásnak, az ünnepeltről szól a mese és mindig készül apró meglepetés. A gyerekek megkínálására gyümölcsöt hoznak a szülők, amiből közösen gyümölcssalátát készítünk, és utána együtt fogyasztjuk el.

Óvodánkban esetenként, egyedi mérlegelés után megtekintünk egy-egy bábszínházi előadást. Ősszel, tavasszal kirándulunk, év végén családi kirándulást szervezünk.

2.8 A program ellenőrzése és értékelése

"Éljetek úgy, mint a világosság gyermekei. A világosság gyümölcse ugyanis, csupa jószág, igazság és egyenesség." Ef, 5, 8-9

Miből tudjuk, hogy a gyermekek javára cselekszünk?

Játékuk ötletgazdagságából, társas színvonalából, a játék tárgyi nyomainak rendezettségéből, türelmes viselkedésükből, a szabályok megtartásából, viselkedésük keretlenségéből és a helyzethez való igazodásból.

Képzeldésük eleven, találékonyak, fantáziadúsak, a metaforáik, szimbólumaik kivetítése gazdag. Önállóak, kezdeményezők, csökken az agresszió, Beszédük kifejező, kapcsolatteremtő. Testi - lelki egészségük, jó kedvük, ügyesedésük, életkorukhoz illő műveltségbeli gyarapodásuk is ezt jelzi. Feszültségmentesen alkalmazkodnak az óvodai életrendhez, szívesen jönnek óvodába. Várják a mesét, és figyelmesen, élénk képzelődéssel kísérve végighallgatják.

Az óvónő egyéniségének jóindulatú, csendes, egyenletes kisugárzását ragaszkodással, együttműködéssel és utánzással viszonzják.

A gyerekek állapota a szülőket is tájékoztatja az óvodai élet tartalmáról, a bánásmódról, az oly fontos érzelmi légkörről.

Munkánk minősítői első renden a gyermekek és a szülők!

Az önellenőrzés szempontjai:

- Milyen pedagógiai álláspontot alakítottunk ki? Tudunk-e azonosulni a program céljaival, tartalmával, stílusával?
- Elég laza-e a tervünk? Rugalmasak vagyunk-e a gyakorlati megvalósulás terén?
- Jól rangsoroltuk-e a feladatokat?
- Értékrendünk figyelembe vette-e a gyermekek életkori jellemzőit? Elevenek-e érzelmeink, s mértéktartóan és változatosan tudjuk-e kifejezni azokat, rugalmassággal, folyamatossággal?
- Van-e elég emberi és pedagógiai önbizalmunk?
- Hitelesek és őszinték vagyunk-e a szülők előtt?
- Sikerül-e elkerülni a gyermeki viselkedés és a játékesemények túlmagyarázását: Nem vonunk-e le túl hamar indokolatlan következtetéseket egy kisgyermek megnyilvánulásaiából? Tudomásul vesszük-e, hogy minden és mindenki állandóan változik?
- Hogyan növeljük és neveljük önmagunkat?
- Elég egyszerűek vagyunk-e?
- Tudjuk-e: "a jóerény jutalma és nagysága gyakorlásának könnyű természetességében rejlik" (Montaigne: Esszék a gyermeknevelésről).

A vezetői ellenőrzés:

A vezető óvónő is benne él a játékos - mesés óvodában, partner is a mindennapokban. Egyben a közös ügy képviselője, és a feltételek megteremtője. Az ellenőrzési feladatokat **nem** az adminisztratív eszközök előtérbe helyezésével oldja meg. Rendszeres havi munkamegbe-

széléseken, vagy alkalmi konzultációs lehetőségeken beszéljük meg " közös dolgaikat ". Csoport látogatások során a megfigyelést követő tapasztalat átadása a cél, a módszertani szabadság tiszteletben tartásával, az óvoda élet-, és napirendjének összehangolása mellett.

Szigorú feladata azonban a gyermekek életkorához, játékához illő, "jó rend" feletti örködés.

Az írásos dokumentumok pontos vezetése (hiányzási napló) kötelesség és munkánk segítője (csoportnapló). Lényegre törő feljegyzéseink segítenek munkánk alakításában a gyermekekről kialakított pillanatnyi kép megformálásában.

A felhasznált és a helyi adottságokkal kiegészített, kialakított keretterveken csak akkor módosítunk, ha indokoltnak látjuk.

A gyermekek fejlődését semmiféle méréses módszerrel nem értékeljük. Készítünk spontán fényképfelvételeket játékhelyzetekről, élethelyzetekről, alkalmakról. A csoportnaplóban elhelyezzük őket.

Az együttlét során gyermekeinket figyelemmel kísérjük. Tapasztalatainkat évente 2-3 alkalommal kötelezően lejegyezzük, illetve akkor, ha váratlan, érdemi változás áll be a gyermek fejlődésében. A megfigyelések rögzítésekor alkalmazzuk a nevelőközösségünk által közösen kidolgozott „személyiséglapok tartalma”, „Iskolaérettség” és „Csipetnyi tudomány” dokumentumokat, melyeket programunkhoz mellékelünk.

A mérés-értékelés kötelezettségét pedagógiai programunk szellemének megfelelően tehát az alábbi dokumentumok együttese elégíti ki:

Személyiséglapok tartalma

Iskolaérettség

Csipetnyi tudomány

Az elbizakodott, túlzó tudatosság helyett a természetre és az emberi személyiség kibontakozását belülről irányító titokzatos erőkre is hagyunk valamit." **Nem mindig ember, aki sorsot intéz...**" (Arany János).

Az Evangélikus Óvoda egész működését - kevés garancia beiktatásával - bizalomlángolatra építi, mind a szülőkkel, mind az óvónőkkel.

3. Az iskola nevelési programja

3.1 Az iskolai nevelő-oktató munka alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

"Én tehát úgy futok, mint aki előtt
nem bizonytalan a cél"

1 Kor 9, 26

Alapelvek

Az Evangélikus Egyház nevelési-oktatási intézményeként a Biblia szellemében, a lutheri tanítások szerint és iskolánk hagyományaihoz híven kívánjuk tanulóinkat nevelni. Nyíltan vállaljuk tehát a felekezeti elkötelezettséget, azonban - az ökumenizmust szem előtt tartva - nyitottak vagyunk más keresztyén egyházak felé is. Az egyház tanítása meghatározza nevelőmunkánkat. A keresztyén világnézetet, világképet és értékrendet kívánjuk gyermekeinkben kialakítani és megerősíteni. Ennek érdekében tanrendünkbe szorosan beépül a hitoktatás, melyet felekezet szerinti megoszlásban biztosítunk tanulóinknak. Mindennapjainkhoz szervesen kapcsolódik egyházunk több hagyománya, szokásrendszere: közös áhítat, ima, csendesnapok, vasárnapi istentiszteletek, egyházi rendezvények, ünnepek, műsorok, tanévnyitó és záró istentiszteletek stb. A gyermekekkel és fiatalokkal való mindennapos foglalkozás erősíti mindnyájunkban a keresztyén értékek elfogadását és gyakorlását: a személyre szóló szeretetteljes bánásmód, a következetesség, a türelem, a hitelesség, az egymás iránti szeretet példájával, a családokkal összefogva neveljük a ránk bízott gyermekeket. A fiatalok kérdéseire hiteles, képmutatásoktól mentes válaszokat igyekezzünk adni, hitről, családról, hűségről, egyén és közösség boldogulásáról, személyes kiteljesedésről és alázatáról. Célkitűzésünk, hogy a fiatalok tőlünk kikerülve ép gondolkodású, szilárd erkölcsű felnőttek legyenek, így egyházunknak és hazájunknak hű és hasznos polgárai lesznek.

Különösen három alapelv iránt elkötelezett a tantestület, ezek a következők:

- minőségi oktatás iránti elkötelezettség a több évszázados múlttal rendelkező evangélikus nevelési hagyományok alapján;
- szülőkkel való konstruktív együttműködés a nevelés minden területén;
- az esélyegyenlőség elvét alkalmazva méltányosság a rászorulóknak irányában. A *tanulási esélyegyenlőség* eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása.

Az evangélikus nevelés célrendszere

Az evangélikus nevelés általános célja: segíteni az embert, hogy higgyen a Szentháromság Istenben, aki különös módon Jézus Krisztusban nyilatkoztatta ki magát. Ezt a hitet úgy tudja beépíteni személyes élete teljességébe, hogy egész élete során érezze Isten közelségét, egyúttal elkötelezze magát, és részt vegyen Isten akaratának megvalósításában.

A nevelési célkitűzések:

- A tanulók ismerjék meg a Biblia és az egyház tanításait, hogy ezek által indíttatást kapjanak a keresztyén világnézet, a személyes meggyőződés kialakításához.
- Ismerjék meg egyházuk hagyományait és szokásait.
- A tanulók ökumenikus szellemben ismerjék meg más keresztyén egyházak életét, tiszteljék mások vallásos meggyőződését.
- Az iskola nevelje szeretetre tanítványait felebarátai iránt, tanítsa őket a békés együttélésre a másként gondolkodókkal.

- Alakítson ki a tanulóiban derűs keresztyén világszemléletet, hogy legyen erejük és bátorságuk új és meglepő élethelyzetekben szeretettel és helyesen dönteni.
- A nevelés során a tanulók sajátítsák el a Biblia tanításain alapuló keresztyén etika és értékrend szabályait, azokat építsék be magatartásukba.
- A nevelési célok mindig a háttérrel adó értékeket tükrözik. Tartalmazzák az ember Istenhez, a többi emberhez, a környezethez, a természethez, a társadalomhoz való viszonyát. El kell érni, hogy a ránk bízott gyermek döntéseiben a szabadság mellett a felelősség kapjon fontos szerepet, a közösségben tanulja meg az egymás iránti szeretet és kölcsönös tisztelet fontosságát.
- A nevelési rendszerbe beépítjük a tanulók életkori sajátosságait, a családi nevelés vallásos vagy ateista háttérét, a társadalmi háttér sajátos, sokszor ellentétes hatásait. Ügyelünk arra, hogy a gyermek magától fogadja el az általunk közvetített értékeket, személyes szabadsága tiszteletben tartásával, indirekt módszerekkel vezetjük el a helyes út választásához.
- A tanulók rendelkezzenek alkalmazható tudással, az élethosszig tartó tanulás képességével, a személyes boldoguláshoz szükséges kompetenciákkal és egyenlő eséllyel a társadalomba való sikeres beilleszkedéshez.
- A tanulók tegyenek szert olyan használható tudásra, amellyel biztosított a magasabb iskolatípusba való lépés, és amellyel képesek a fejlődő, állandóan változó világban való eligazodásra, illetve a képességeiknek megfelelő pályaválasztásra.
- Segítjük az önálló tanulás képességének a megszerzését. Motiválttá tesszük a tanulókat a tudás megszerzésében olyan tanítási-tanulási folyamatok megszervezésével, amelyek a tanító/tanár-tanuló együttes munkájára, valamint a tanulói cselekvések sorozatára építenek, és ezek által a diák alkalmassá válik az önálló tanulásra.
- Intenzív differenciálással, fejlesztéssel felzárkóztatjuk a hátrányos helyzetű, lemaradó gyermekeket, illetve segítjük a tehetségeseket a kibontakozásban.
- Célunk olyan személyiségek nevelése, akik megtanulnak konfliktusokat kezelni és megfelelni a kihívásoknak, és akikben kialakul az az egészséges és tisztességes versenyszellem.

Nevelési feladatok:

- Az önzés és saját érdek mások kárára történő érvényesítésének elvetése.
- A korszellem diktálta kontroll nélküli fogyasztói szemlélet elutasítása.
- A pénz szerepének megfelelő helye az életünkben, a pénz és a boldogság összefüggésének vizsgálata.
- Az őszinteség, tisztesség, becsület szerepe a társadalom életében és személyes életünkben.
- A kultúra szerepének életünkre és a társadalom egészére gyakorolt hatásának felismerése
- Az agresszió, a trágár beszéd, a durva magaviselet elvetése.
- Gondolkodásra és összefüggések értelmezésére, a manipulálhatóság, befolyásolhatóság elemzésére való képesség kialakítása.
- A család, a családi hagyomány, a közösség, a település és az ország hagyományainak ismerete, tisztelete és ápolása.
- Egészséges és derűs életszemlélet kialakítása.
- Identitás- és értékmegőrzés a globalizált világszemlélet ellenére.
- A **személyiség kiteljesítése** és az egész életen át tartó fejlődés (kulturális tőke), biztosítása, vagyis a kulcskompetenciáknak képessé kell tenniük az embereket arra, hogy

életük során olyan személyes célok elérésére törekedjenek, amelyek kijelölését személyes érdeklődésük, törekvéseik, és a folyamatos tanulás iránti vágy határozza meg.

- **Aktív állampolgári szerepvállalás és beilleszkedés a társadalomba** (társadalmi tőke), vagyis a kulcskompetenciáknak mindenki számára lehetővé kell tenniük a társadalom életében való aktív részvételt.
- **Foglalkoztathatóság** (emberi tőke), vagyis minden egyes embernek képesnek kell lennie arra, hogy tisztességes munkához jusson a munkaerőpiacon.
- Az egyes kompetenciák fejlesztése során figyelembe vesszük, hogy a kompetencia minden esetben **hasznosítható tudást, ismeretekbe ágyazott képességfejlesztést és alkalmazáshoz szükséges attitűdök kialakítását** jelenti.

3.2 Pedagógus elvárás rendszer

„Akinek sokat adtak, attól sokat kérnek számon, és akire sokat bízta, attól sokat követelnek.” (Lk 12,48)

1.

- A pedagógus a számára adott táalentumokkal éljen, folyamatos önképzéssel fejlessze tudását, hogy tanítási gyakorlatában alapos, átfogó, korszerű szaktudományos és szaktárgyi tudással rendelkezzen.
- Módszereit és taneszközeit a tanulócsoporthoz, a tanítási helyzet és tananyag figyelembevételével válassza meg.
- Pedagógiai munkájában helyezze előtérbe a kompetencia-fejlesztést, különös tekintettel az önálló gondolkodásra és az alkalmazható tudásra.
- Mutasson példát tanítványai számára az online információk praktikus befogadására és etikus alkalmazására, használja célszerűen a digitális és online eszközöket.
- Ismerje és alkalmazza a tanuló-megismerési technikákat, képes legyen módszereit és eszközeit a tanulók értelmi, érzelmi és szociális állapotához és az életkori sajátosságokhoz igazítani.
- Ismerje meg az egyéni fejlesztésre szoruló diákok igényeit, a különleges bánásmódról konzultáljon a fejlesztő pedagógussal és a szaktanárokkal. A tehetséges diákok fejlesztésére fordítson kiemelt figyelmet. Rendelkezzen változatos módszerekkel, melyek a különleges bánásmódot igénylőket fejleszti. Ismerje és alkalmazza nevelő-oktató munkájában a differenciálás változatos formáit és módjait.
- A Központi mérési és értékelési, valamint a belső szakaszzáró vizsgák, és a tanulók írásbeli és szóbeli értékelésének eredményeit felhasználja saját pedagógiai gyakorlatában. Ehhez igazítja alkalmazott módszereit. Az eredményesség érdekében pedagógiai munkájában alkalmazza a PDCA (tervezés, cselekvés, ellenőrzés, beavatkozás) ciklust.
- Pedagógiai gyakorlatában törekedjen arra, hogy fogalomhasználata pontos és következetes legyen, használja ki szaktárgyi koncentráció nyújtotta lehetőségeket és építsen a tanulók más forrásból szerzett tudására.

2.

- A tanévre történő felkészülése során tanulmányozza a NAT tantárgyára vonatkozó előírásait, tervezze meg munkáját éves szinten, készítse el/vizsgálja felül az aktuális osztályra/csoportra vonatkozó helyi tantervét, készítse el tanmeneteit.
- Törekedjen arra, hogy a helyi tantervben a szabadon tervezhető tartalomban megjelenjenek a keresztyén kultúrkörhöz (elsősorban evangélikus) tartozó ismeretek.

- Tanóráin előtérbe helyezi a tanulói tevékenységet, folyamatosan törekszik a tanulók motiválására és aktivizálására.
- Terveit az óra eredményességének függvényében felülvizsgálja, változtatásai tanmeneteiben jelöli.
- Tervezése során a célok tudatosításából indulni, és a tantervi előírások mellett az intézmény pedagógiai programját is figyelembe venni.
- Mutasson példát tanítványai számára az online információk praktikus befogadására és etikus alkalmazására, használja célszerűen a digitális és online eszközöket.

3.

- Ismerje és alkalmazza a tanuló technikákat, képes legyen módszereit és eszközeit tanulók értelmi, érzelmi és szociális állapotához és az életkori sajátosságokhoz igazítani.
- Tanóráin előtérbe helyezi a tanulói tevékenységet, folyamatosan törekszik a tanulók motiválására és aktivizálására.
- Ismerje fel a tanulási problémával küzdő tanulókat (pl. krízishelyzetben élőket) és nyújtson számukra szakmai segítséget.
- Támogassa a diákok tanulását. Bizalom teli légkör kialakításával, pozitív visszajelzésekre épülő nevelő munkával, vonzó környezet (tanterem, szakterem) és taneszközök kialakításával.
- Pedagógia munkájába alakítsa ki a tanulóknál az önálló ismeretszerzés, kutatás igényét, és megfelelő módszerekkel ösztönözze a tanulókat az IKT-eszközök használatára (projektmunka, digitális bemutató, e-tananyagok)

4

- A pedagógus tudatosítsa magában, hogy a rábízott gyermek, tanítvány olyan személy, akiben Isten ajándékait fedezheti fel, teljesítheti ki. Ezért ne akarja őket saját képére formálni, hanem azon fáradozzék, hogy Istentől kapott értékeiket, képességeiket, adottságaikat kibontakoztassa.
- A pedagógus valósítsa meg hivatása gyakorlása során az egyéni bánásmódot, a tehetségfejlesztést, végezze a tájékoztatást és értékelést mindenkor a másik személy tiszteletben tartásával, szeretettel, ugyanakkor objektíven.
- A tanulók értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát hatékony módszerekkel tárja fel pl: szociometriai felmérés, családlátogatás, interjú a szülőkkel, óralátogatás.
- Ez a folyamat épüljön be a pedagógus elméleti és gyakorlati tevékenységébe.
- Evangélikus iskolánkban a nevelés kiemelt pedagógiai folyamat valamennyi pedagógus számára.
- Minden gyermek Isten ajándéka, függetlenül képességeitől, adottságaitól, szociokulturális háttérétől. Ezt szem előtt tartva fejleszti a pedagógus a tanuló teljes személyiségét.
- Nehézségek esetén képes segítséget nyújtani, illetve megfelelő szakemberektől segítséget kérni.
- Felismeri csoportos tanítás esetén is a tanulók egyéni igényit és ennek megfelelő módszereket alkalmaz. A tanulók hibáira, tévesztéseire segítő, támogató módon reagál.
- A különleges bánásmódot igénylő tanulók fejlesztésére tervet készít, melyet hatékony módszerekkel valósít meg.
- Kiemelt figyelmet fordít a kompetenciamérés értékelését követően a 2.,3. valamint a 6. és 7. képesség szinten elhelyezkedő tanulókra.

5.

- A közösségfejlesztést (osztály, tagozati, iskolai, gyülekezeti szinten) kiemelt feladatának tekinti.

- A pedagógus nevelje szeretetre tanítványait fele barátai iránt, tanítsa őket a békés együttélésre, önzetlen viselkedésre, elfogadásra a másként gondolkodókkal.
 - A pedagógus nevelő-oktató munkája során ismertesse meg a tanulóit a keresztyén értékrend és etika szabályaival.
 - Közösségfejlesztő tevékenységek során tanítsa meg diákjait konfliktusokat kezelni, kihívásoknak megfelelni és alakítsa ki bennük az egészséges és tisztességes versenyszellemet.
 - Ismerjen és alkalmazzon együttműködést támogató módszereket pl. kooperatív tanulási-tanítási technikákat.
 - Napi pedagógiai gyakorlatában, külső kapcsolattartásában felhasználja az online kapcsolattartás lehetőségeit a hatékony kommunikáció elősegítésében.
 - Ismerje fel csoportjaiban a konfliktusokat, törekedjen ezek megelőzésére hatékony módszerekkel, következetes pedagógiai attitűddel.
- 6.
- Ellenőrzési és értékelési feladatait folyamatosan következetesen, pontosan körülhatárolt rendszerben végezze.
 - Legyen képes a tanulók osztály, csoport sajátosságait és a szaktárgyi, tantárgyi követelményeit figyelembe véve saját mérőeszközt készítsen.
 - Visszajelzései, értékelései a tanulók számára világosak, egyértelműek, érthetőek és objektívak legyenek.
 - Tanítási óráin folyamatos visszajelzést ad a tanulóknak, az eredményeket felhasználja az egyéni és csoportos fejlesztés keretein belül.
 - Szóbeli és írásbeli értékelései, visszajelzései minden esetben a tanulók fejlődését segítik. Az eredmények elemzését követően képes tervein, módszerein változtatni.
 - Pozitív visszajelzéseivel segíti a tanulók önértékelési képességének fejlődését.
- 7.
- Ismerje a szakmai nyelvet, kommunikációja pedagógiai céljait támogassa. Nyelvhasználata legyen igényes, a tanulók életkorának megfelelően fogalmazza meg gondolatait.
 - A pedagógus viszonyuljon önkritikusan saját munkájához, állandóan ellenőrizze és értékelje azt. A külső szakmai ellenőrzést és értékelést fogadja nyitottan és együttműködően.
 - A pedagógus képviselje szavaival, tetteivel, viselkedésével az evangélikus pedagógia befogadó jellegét, ökumenikus hozzáállását, vallási türelmét.
 - Az osztályteremben bizalommal teli, támogató légkört alakítson ki, melyben mindenki szabadon és konstruktívan mondhatja el gondolatait.
 - Jellemezze kommunikációját minden partnerrel, felnőttel és diákkal a kölcsönösség és az együttműködés, példát mutatva ezzel tanítványai kapcsolatához.
 - Kapcsolattartása diákokkal, kollégákkal, szülőkkel, szakmai partnerekkel legyen kezdeményező és kölcsönös bizalom alapuló. A hatékonyság érdekében használja az infokommunikációs eszközöket (pl. online közösségek tagja, vagy ezeket működteti)
 - Legyen szakmai munkaközösségének aktív tagja, kezdeményező és együttműködő a programok megvalósításában
 - Értekezleteken, vitákban fejtse ki véleményét, képes legyen másokat meggyőzni, de őnmaga is legyen meggyőzhető. A szülők, kollégák, szaktanácsadók és egyéb partnerek visszajelzéseire legyen nyitott, ezek alapján képes legyen az önreflexióra és kész az önfejlesztésre. Kapott, vagy vállalt feladatait, részfeladatait végezze önállóan.
- 8.
- A pedagógus kérjen segítséget munkatársaitól minden olyan helyzetben, amelynek megoldásával kapcsolatban kétségek merülnek fel benne. A kollégák keresztyéni szeretettel segítség egymást a kérdések feltárásában és a legjobb megoldás kialakításában.

- Legyen igényes a szakmai munkájára, képes legyen a folyamatos fejlődésre, ennek érdekében saját pedagógiai gyakorlatát elemezze és fejlessze.
- Szaktárgya és a pedagógia legújabb eredményéről folyamatosan tájékozódjon, vegyen részt az ezeket támogató továbbképzésekben.
- Ismerje a digitális tananyagokat, eszközöket, igyekezzen ezeket alkalmazni tanítási gyakorlatában.
- Legyen tagja szakmai közösségeknek az intézményen kívül is (EPSZTI, Győr-Moson-Sopron megyei POK), a szakmai tanárok egyesülete/közössége)
- Vegyen részt intézményi innovációkban, pályázatokban, melyek segítik a módszertani megújulást és közvetítik a tudományos eredményeket.

3.3 Az iskolában folyó nevelő, oktató munka módszerei, eszközei

- A nevelőtestület valamennyi tagja alkalmazza a szaktárgyának megfelelő kompetenciaalapú oktatás módszertanát.
A módszer erősíti a tapasztalati úton való tanulást, figyel a csoporttagok integrálására, feltérképezi a csoportközi kommunikációt, dinamikákat, együttműködést, segíti a tanulásban résztvevők erősségeinek felismerését, alkalmazását, a problémamegoldó és felelősségvállaló attitűd kialakítását, nagy hangsúlyt fektet a játék és tanulás kombinálására.
- A digitális kultúra oktatási eszközrendszerét alkalmazzuk a mindennapi munka gyakorlatában, s mindeközben a tanítványokban kialakítjuk az online információk befogadásának, feldolgozásának és továbbadásának kritikus és etikus módját.
- A digitális tudásbázis anyagát beépítjük a tanítási-tanulási folyamatba.
- Az életkori sajátosságokat figyelembe véve a pedagógus a tanítás-tanulás változatos formában történő jó szervezési, a tanulói közreműködésre, az érdeklődés felkeltésére, a problémák felvetésére, a megoldáskeresésre, a tanulói képességek fejlesztését szolgáló ismeretekre épít.
- A tanulói terhelésnek a tanulói képességekhez igazodva kell növekednie. A pedagógus az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé teszi nevelő-oktató munkája során.
- A tanítási-tanulási folyamatnak az ismeretszerzés mellett elsősorban azoknak a készségeknek, képességeknek a fejlesztésére irányul, amelyek lehetővé teszik az ismeretek segítségével vagy önállóan történő elsajátítását, alkalmazását.
- A pedagógus alkalmazza a tanulócsoporthoz, különleges bánásmódot igénylőnek megfelelő, változatos módszereket.
- A nevelő-oktató munka a tanulók együttműködési készségére és akaratára épül, középpontba helyezve a tanulók tudásának, képességének fejlesztését úgy, hogy ezáltal hozzájáruljon személyiségük kiteljesedéséhez.
- Fontos, hogy a tanulók megismerjék és betartsák azokat a legalapvetőbb keresztyén emberi, magatartási normákat, amelyekkel képesek az egymás iránti toleranciára, segítségnyújtásra, a közösségben való együttélésre, illetve aktív beilleszkedésre.
- Célunk, hogy fejlődjön felelősségérzetük önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt.

3.4 A személyiség fejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Nevelésünk célja, hogy a diákok személyisége helyes irányba fejlődjön, egyes tulajdonságokat erősíteniük kell, míg másokat lefaragni, helyére tenni. A pedagógus felméri a tanulók értelmi,

érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát, és ennek figyelembe vételével határozza meg nevelési-
oktatási programját és módszereit. Minden helyzetben figyelembe vesszük a gyermekek vi-
szonylagos stabilitással rendelkező főbb jellemvonásait, és ennek ismeretében határozzuk meg
a feladatokat. Minden ember értékes, ennek tudatában formáljuk a ránk bízottakat. Az isteni
teremtés csodája a földre vetett mag is. Kicsírázik, szárba szökken, levelet hajt, virágzik, és
termést hoz. Mindez nem a kertész munkája, hanem a Teremtő által behelyezett program sze-
rint és az Ő indítására megy végbe. Mégis nagyon sok múlik a kertész munkáján is, már a
magvetés előkészítésében, majd a palánta gondos ápolásában. A gyermeknek védelemre, egész-
séges lelki táplálékra és vezetésre van szüksége. A növekedést valóban Isten adja, de az embert
az ártó hatásoktól védeni kell, és tapasztalatlansága miatt vezetni őt, hogy Isten növekedést adó
ereje érvényesüljön az életben. Intézményünkben - jellegéből adódóan - a nevelővel való egyéni
beszélgetésen kívül lehetőség nyílik lelkipásztorral-való egyéni beszélgetésre is. A hitoktatás
célkitűzése az ismeretközlésen túl az is, hogy rávilágítson a személyes hit fontosságára, amely
felnőtt korban is biztos alap lehet a személyiség számára. Olyan teret, légkört kell biztosítani,
melyben a gyermekek olyan problémákat és kérdéseket is felvethetnek, melyek életkori sajá-
tosságaikból, családi helyzetükből fakadnak.

A keresztyén nevelés a Biblián alapszik, a Biblia és a nevelés szoros egységet alkotnak. A ke-
resztyén nevelés alapelvei bibliai alapokon a következők: a szülők felelőssége a fiatalokért, az
emberi személyiség mindent felülmúló értéke, a személyi adottságok fejlesztésének köteles-
sége, a szeretet motiváló ereje, az írás és olvasás elsajátításának szüksége, minden igazságnak
az Istenben való egysége. A keresztyénség sajátosan *tanító* vallás, melynek középpontjában
Krisztus szeretetébe való meghívás és befogadás áll. A megszólítás egyesekhez már gyermek-
korban elér és már akkor hittel válaszolnak rá, de sokan vannak, akik életük nehezebb helyze-
teiben találkoznak Vele. A hívásra válaszoló hit Isten ajándéka: annak felismerése és elisme-
rése, hogy életünk végső fokon Istentől fakad, és Istenbe torkollik; hogy Isten szeret minket, s
szeretetében élhetünk életünk minden pillanatában. Ezért a keresztyén nevelésnek törekednie
kell: az egyéni emberi értékek felszínre hozatalára (erkölcsi, értelmi, esztétikai, testi stb. vonat-
kozásban), széleskörű műveltség megteremtésére, gazdag tudásra, az önértékelés, önirányítás
képességének kialakítására, az emberi közösségi-társadalmi kapcsolatok kiépítéséhez való alkal-
masság megszervezésére, az egyéni és közösségi érdekű tevékenykedés készségeinek kiformá-
lására.

A tantestület az őket segítő hitoktatókkal, lelkészekkel, szülőkkel karöltve a következő terüle-
teken segíti tanulóink személyiségfejlődését:

- **keresztyén erkölcsi nevelés** és értékrend megismertetése, meggyőződéssé alakítása;
- **nemzeti öntudat és hazafias nevelés** belül a szülőhely, a haza múltjának és jelené-
nek megismertetése, a hagyományok tisztelete, ápolása;
- **állampolgárságra, demokráciára nevelés**, az állampolgári jogok és kötelességek meg-
ismertetése, az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt, igény
kialakítása a közösségi tevékenységekre, iskolában, gyülekezetben, helyi közéletben
egyaránt
- **az önismeret és a társas kultúra fejlesztése**, az egészséges, reális énkép, az önismeret
és önértékelés fejlesztése életközeli helyzetekben, szituációkban, a tanulók akarati ne-
velése, kitartásra, szorgalomra, céltudatosságra, elkötelezettségre nevelése.
- **a családi életre nevelés** során a tanulók társas kapcsolataira, családi életre való felké-
szítő nevelése, melyben a család, a szeretet az együttműködés, az alkalmazkodó képes-
ség a kommunikáció elsajátítása kapja a fő hangsúlyt.
- **a testi és lelki egészségre nevelés** során a tanulók lelki egészségmegőrzése, testi képes-
ségeik fejlesztése, a testmozgás iránti igényük felkeltése, egészséges, lelkileg stabil,
edzett személyiség kialakítása.
- **felelősségvállalás másokért, az önkéntesség**, az elesettek felé fordulás, a bajbajutottak
megsegítése, a gyengék felkarolása keresztyén pedagógiánk alapelvei közé tartozik;

- **fenntarthatóság, környezettudatosság** a környezetkímélő életvezetéshez szükséges szokások kialakítását célozza. A tanulók *érzelmi-értelmi* nevelése, az élő és élettelen környezethez, önmagukhoz irányuló helyes cselekvésre készítő érzelmek kialakítása;
- **pályaorientáció** alkalmat ad arra, hogy a fiatalok megismerjék adottságaikat és lehetőségeiket, és ennek alapján optimális döntést hozzanak a pályaválasztás során. A tanulók *munkára* nevelése, az embertársak által végzett munka tisztelete, a tanulók önellátására, környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása;
- **gazdasági és pénzügyi nevelés** során a tanulót megtanítjuk arra, hogy a fejlődési, megélhetési, biztonsági, önérvényesítési, társas szükségleteit minél magasabb szinten, tartalmasabb életvitelben elégítse ki;
- **médiatudatosságra nevelés** során arra törekszünk, hogy a tanuló tudatosan tudjon választani a tanulását, művelődését és szórakozását segítő médiumok között. Képes legyen a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni,
- **a tanulás tanítása** minden évfolyamon fontos fejlesztési folyamat, célunk a tanulók *értelmi* képességének fejlesztése, mely képessé teszi őket önálló ismeretszerzésre, igényt alakít ki bennük a világ kreatív módon való megismerésére;

A személyiségfejlesztés további kiemelt feladatai

A személyiségfejlesztés, a kultúra, mint érték közvetítő eszköz nélkül lehetetlen. Hiszen átfogja egész életünket, rendező elvvé válik, így az erkölccsel együtt az ember életének, gondolkodásmódjának, döntéseinek és cselekedeteinek alapja. A kultúra mindig egy adott közösségben válik élővé, érthetővé, értékké.

Az egyházi keresztyén kultúra átadásának fontossága az iskola jellegéből fakad. Egyik legfontosabb eszköze a hitoktatás, a hittanóra, mely szintén évfolyamokra megtervezett óraszámokban, tematikus elrendezésben, tanórákra lebontva rendezi el az ismeretanyagot. A hittanórák mellett az egyházi élet hagyományainak ismerete, gyakorlása kiemelt feladat. Minden ember egy adott nyelvi, kulturális közegben él, mely meghatározza gondolkodásmódját, világlátását, magatartását. Aki ezt elveszti, vagy akiben ez nem alakul ki, az gyökértelen lesz, sok fontos, embert formáló érték veszik el számára.

A **magyarságtudat** sokrétűségének, érzelmi és történeti gazdagságának feltárása, átadása, legfontosabb feladataink közé tartozik. A magyarországi protestáns iskolák hagyományosan a **nemzeti érzés**, a **magyar nyelv ápolásának** őrzői és fejlesztői voltak a nehéz időkben is. Ezt a hagyományt kell folytatnunk nekünk is ma. Nagyon fontos a **magyar nyelv** művelése, a kulturált, szép beszéd, árnyalt kifejezés, helyes stílus fejlesztése. A **magyar irodalom**, a **néprajz**, a **képzőművészet**, az **éneke - zene** megszeretteti a tanulókkal a magyar és európai kultúrát és művészetet, lehetőséget ad a manuális és mozgásos elemek (színjátszás, néptánc, kézművesség stb.) gyakorlására is.

A **történelem és földrajz** hazánk és a világ történetével ismerteti meg a tanulókat, lehetőséget teremt saját nemzetünk történetén keresztül **népünk megbecsülésére**, a **hazaszeretet erősítésére**, a **más népek iránti megbecsülésre**.

Kiemelt szerepe van az **idegen nyelvek tanításának**, napjainkban felértékelődött a nyelvtanulás, nyelvtudás. Konvertálható tudás nyújtásával kell a tanulókat felkészíteni a mai életvitelre, a gazdasági környezet változásaihoz igazodó képességgel elősegíteni az európai integrálódást.

A **természettudományok** oktatása kiemelt feladat iskolánkban. A természettudományos tárgyak bemutatják a teremtett világ szépségét, az ember felelősségét, a technikai fejlődés kétarcúságát. Az utóbbi évtizedekben a **média** minden eddiginél nagyobb hatalom lett, ezért az információk megszerzésének modern technikájára is meg kell tanítanunk diákjainkat. A **informatika oktatásán** kívül mozgókép és médiaismereteket, vagyis az írott és elektronikus sajtó, a filmművészet kérdéseit is beépítjük a megfelelő órák anyagába. Fontos területe a nevelésnek

a **testi nevelés** is, melynek csak egyik összetevője a testnevelés. Fontos eleme a természetjárás, az **egészséges életmódra nevelés** (táplálkozás, balesetvédelem, testápolás, tisztálkodás, ártalmas szokások, szenvedélyek (drog, alkohol, dohányzás) elleni küzdelem a harmonikus életvitelt megalapozó szokások kialakítása, melyeknek színterei elsősorban a testnevelés óra, a különféle sportegyesületek, a biológia és osztályfőnöki órák stb.

Az iskola kulturális élete

Az iskola kulturális élete szorosan kapcsolódik a gyülekezet, a város, a környék kulturális életéhez. Lehetőségek szerint szervezünk színház-, hangverseny- és múzeumlátogatásokat. Az egyházi alkalmakon, iskolai ünnepélyeken a diákok bemutatják zenei tudásukat, fellépnek szavalók, színjátékosok és az énekkar, valamint képzőművészeti kiállításokon mutatják be legszebb alkotásaikat (Mini-galéria). A diákönkormányzat vagy a tantestület rendezvényein híres emberek, írók, költők, lelkészek, tudósok, sportolók mutatkoznak be a gyerekek előtt. Az iskola mindennapjairól a diákfaliújság, egyházi híradás, a gyülekezeti sajtó, az évkönyv és az iskolai honlap számol be.

3.5 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Az iskolai egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok és tanulók egészségismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktatói-nevelői tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

Feladataink:

- folyamatosan fejlesztjük környezetünket, hogy iskolánk az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen;
- minden rendelkezésre álló módszerrel elősegítjük a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást;
- a tanórán kívüli foglalkozások keretében elősegítjük, hogy a tanulók a gyakorlatban is alkalmazni tudják a téma elemeit;
- együttműködést alakítunk ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen;
- egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosítunk, ezekkel párhuzamosan együttműködünk a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal;
- kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének,
- teret adunk a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak;
- olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytatunk, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jól-létét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja a közösségi és az egyéni kibontakozást;
- törekszünk arra, hogy segítsük diákjainkat, az iskola személyzetét, a családokat egészségük megőrzésében;
- célunk, hogy tanulóink környezettudatos magatartásúvá és a környezetért felelős emberré váljanak;

- célunk diákjainkban kialakítani az olyan életmód iránti igényt, amellyel megerősíthetik testi, lelki egészségüket. Fontos a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzése;
- egészséggel kapcsolatos feladatok (higiéniai szokások kialakítása, ellenálló képesség, edzettség fejlesztése), az egészséges testtartás, a mozgás fontossága;
- tanulási, játék – és sportolási élmények nyújtása (kollektív siker, örömszerzés);
- önmagunk, és egészségi állapotunk ismerete, a szenvedélybetegségek elkerülése;
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe, a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat;
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben;
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete;
- a tanulás és a tanulás technikái, az idővel való gazdálkodás szerepe, a tanulási környezet alakítása;
- gondoskodunk az osztálytermek megfelelő, rendszeres szellőztetéséről;
- megfelelően tájékozódunk a tanulók tanulást is befolyásoló egészségi állapotáról, a rész-képesség zavarokról, az ezzel kapcsolatos programot lásd a 3. 11. pont alatt;
- gondoskodunk arról, hogy az osztálytermek berendezése, világítása, a számítógépek elhelyezése megfeleljenek az egészségügyi előírásoknak;
- ügyelünk a gyermekek megfelelő testtartására, az ülésrend kialakítása lehetővé teszi minden tanuló számára a megfelelő, egyéni adottságokat is figyelembe vevő (pl. rövidlátás, hallási zavar...) testhelyzetben történő figyelmet és tanulást; ügyelünk arra, hogy az ülésrend időszakonkénti változtatása nyújtson változatosságot a gyermekek szemének és gerincének terhelésében;
- a napi munkarend, az órarend tervezésénél az iskola gondoskodik a mozgásigény kielégítéséről

3.6 A közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Az igazi nevelőközösség a legegységesebb emberi, kulturális, vallási, nemzeti és szociális értékek hordozója, közvetítője amellyel, hogy messzemenően figyelembe veszi a közösség tagjának egyéni sajátosságait. Célja, hogy a közösség, mint tevékenységi keret segítse az egyén fejlődését, képességeinek kibontakoztatását úgy, hogy azok egyéni lehetőségeinek maximumára jussanak el.

A közösségi nevelés területei:

- a család
- az iskola
- az iskolán kívüli közösségek

A tanuló személyiségfejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül. A tanulók közösségében, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulóközösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

- A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása
Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű ne-

velői fejlesztése. A társas kapcsolatok fejlesztésénél előtérbe helyezzük a tanulók toleranciára nevelését, az együttműködési készség kialakítását, a befogadó jellegű iskola megteremtését.

- a tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében
Feladat: A tanulóközösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodnunk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm – a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró – személyiségének lassú átalakulásától az autonóm – önmagát értékelni és irányítani képes – személyiséggé válásáig.

- az önkormányzás képességének kialakulása

Feladat: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

- a tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladat: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése, hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttlétéhez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

- a közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakulása

Feladat: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

- a tanulók bevezetése a gyülekezetek életébe

Feladat: Belső igény kialakítása, hogy a tanulók egy nagy közösséghez tartozzanak, azon belül saját gyülekezetük aktív tagjai legyenek.

A közösségfejlesztés során nem csak a pedagógusoknak van feladatuk, hanem az iskolában foglalkoztatott valamennyi dolgozónak, sőt az iskolát segítő szervezetek vezetőinek is, hiszen megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával az intézmény valamennyi dolgozója példaként áll a diákok előtt. Ezért iskolánkban a közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat a nevelőtestület a szülői munkaközösséggel és a diákönkormányzattal egyeztetve határozta meg és valósítja meg.

A közösségfejlesztés kiemelt területe a tanórán kívüli nevelés rendszere. Ennek hangsúlyos formái a tanulmányi kirándulások, klubfoglalkozások és táborozások.

Tanulmányi kiránduláson évente egy alkalommal minden tanulócsoport (május –június) előre meghatározott rendben vesz részt. Az 1-8. évfolyam egynapos, a 9-12. évfolyam 2 napos kirándulást szervez Magyarország megismerésére. Osztályszinten tervezett egynapos kirándulások, túrák szombati vagy munkaszüneti napokon zajlanak. Évente szervezünk sítúrákat és kerékpártúrákat Ausztriában és a Balaton körül. Partner iskolai kapcsolatok keretén belül rendszeres diákcsere programjaink vannak bajor testvériskoláinkkal. Érdeklődő diákcsoporthoz a szülők anyagi támogatásával angliai tanulmányutakat és kenu túrákat szervezünk a nyári szünetben.

A klubfoglalkozásokat osztályszinten tervezik a csoportok, általában hosszabb szünetek előtt vagy ünnepi alkalommal (pl. Mikulás, karácsony, húsvét előtt stb.)

Nyári táborokat a következő területeken szervezünk; hittantáborok; angol nyelvi táborok kétfévente; cserkésztáborok; szabadidős táborok 5-12. évfolyam részére; csoportos részvétel más szervezésű táborokban (Szélrózsa, Országos Evangélikus Zenei Tábor, Mustármag - Rábca-kapi, kézműves tábor - Velem stb.); kézilabda sporttábor; kézműves tábor; vízitúra; barangoló tábor kisiskolásoknak.

A tanulmányi kirándulások, táborozások, külföldi tanulmányutak anyagi fedezetét a szülők közössége a szülői ház részéről évi maximum 25.000 Ft-ban állapította meg, kivételt képez ez alól

a 10. évfolyamosok erdélyi túrája. Ennek költségeihez a szülők és az egész iskola közössége évről évre más-más módon - pl.: adventi koncert, karácsonyi illatok, teaházi rendezvények, jó-tékonysági koncertek, virágvásár, papírgyűjtés, pályázatok stb. – igyekszik hozzájárulni.

3.7 Az iskolai közösségi szolgálat teljesítésének szabályai

Felelősök, feladatkörök

- a) A középiskola intézményvezetője felelős a közösségi szolgálat megszervezéséért, továbbá gondoskodik arról, hogy az intézményben az osztályfőnökök nyilvántartsák és folyamatosan vezessék a tanulók iskolai közösségi szolgálatának végzését a törzslapon, a bizonyítványban és a naplóban.
- b) Az intézményvezető jelöli ki az **iskolai koordinátort, aki felelős** az alábbiak megszervezéséért:
- éves munkaterv készítése
 - helyi lehetőségek feltérképezése
 - a fogadó szervezetekkel való kapcsolattartás,
- c) **az osztályfőnök feladata:**
- együttműködik az iskolai koordinátorral
 - dokumentálás, ellenőrzés, a felkészítés és zárás igazolása
 - szülők tájékoztatása
 - a tanulók előzetes felkészítése, motiválása
 - a tapasztalatok pedagógiai célú feldolgozása

A tevékenység megszervezésének lépései az iskolában

1. Az intézményvezető kijelöli a program megvalósulásáért felelős pedagógus(oka)t (iskolai koordinátor, osztályfőnök).
felelős: igazgató
2. A helyi lehetőségek feltérképezése, együttműködési szerződések megkötése a jogszabályi feltételeknek megfelelő külső partnerekkel.
felelős: igazgató
3. A tanulók és szülők tájékoztatása és ennek dokumentálása a választható lehetőségekről, a javasolt ütemezésről: Javasolt a 12. évfolyam megkezdése előtt teljesíteni az 50 órát, melyet a javasolt időszakon belül (9-11. évf.) az évek során arányosan célszerű teljesíteni.
felelős: osztályfőnökök
4. A tanulók jelentkeztetése a közösségi szolgálati naplóban található forma-nyomtatványon történik.
felelős: iskolai koordinátor
5. A közösségi szolgálat ütemezett teljesítése a jelentkezés alapján, közösségi szolgálati napló vezetése.
felelős: a tanuló
6. A teljesítés ellenőrzése félévente, ennek adminisztrálása a közösségi szolgálati naplóban.
felelős: az osztályfőnök
7. Az éves munka értékelése, tapasztalatok feldolgozása, éves teljesítés rögzítése a tanügyi dokumentumokban.
8. *felelős: osztályfőnök*
9. A közösségi szolgálat (rész) teljesítésének igazolása (iskolaváltás esetén).
felelős: igazgató
10. Érdektelenség, figyelmetlenség esetén (például egyes tanulóknál 0 vagy aránytalanul kevés óra teljesítése) az osztályfőnök a helyben szokásos módon értesíti a szülőket.

A közösségi szolgálat dokumentálása

- az iskola együttműködési megállapodást köt a megvalósításban részt vevő külső szervezetekkel.
- a tanuló tanévenként jelentkezési lapot tölt ki, amely tartalmazza a jelentkezés tényét, a megvalósítás tervezett helyét és idejét, a szülő/gondviselő aláírását.
- a tanuló folyamatosan vezeti közösségi szolgálati naplóját az iskola által előírt formátumban, melyet az osztályfőnök félévente ellenőriz és kézjeggyével lát el.
- az elektronikus osztálynaplóban, törzslapon és a bizonyítványban az osztályfőnök tanév végén rögzíti a közösségi szolgálat (rész) teljesítését.
- iskolaváltás esetén, illetve a szolgálat teljesítése után az iskola igazolást állít ki a közösségi szolgálat teljesítéséről két példányban, melyből egy példány a tanulónál, egy példány az intézmény irattárában marad.
- az 50 óra közösségi szolgálat teljesítése előfeltétele a középiskola elvégzése utáni első érettségi vizsga megkezdésének, így a teljesítés tényét az osztályfőnök a bizonyítvány és a törzslap Jegyzet rovatában a megfelelő záradék alkalmazásával rögzíti.
- **A záradék szövege:**

Igazolom, hogy a tanuló a/..... tanévben óra közösségi szolgálatot teljesített.

A tanuló teljesítette az érettségi bizonyítvány kiadásához szükséges közösségi szolgálatot.

A program lebonyolítása

A diákok az 50 órából 5-5 óra felkészítő és feldolgozó foglalkozáson vesznek részt. Lehetőség szerint a ráhangoló felkészítést az iskolai koordinátor és az osztályfőnökök közreműködésével a 9. évfolyam elején 3 órában tömbösítve, a 10. és 11. évfolyam elején 1-1 órában valósítjuk meg. A feldolgozó foglalkozásokat **az osztályfőnök** a tanév végén 9. és 10. évfolyamon 1-1 órában, a 11. -12. évfolyamon legfeljebb 3 órában tartja meg, mely nem lehet tanítási óra.

Az iskola lehetőséget biztosít, hogy a tanulók egyénileg vagy csoportosan tegyenek eleget a szolgálati követelmények teljesítésének. A közösségi szolgálat teljesítése során, **1 órán 60 perc** időtartamot kell érteni, melybe az oda- és visszautazás időtartama nem számít bele. Az iskolai közösségi szolgálatot a következő időintervallumokban lehet végezni:

- 16 év alatti tanuló naponta minimum 1, maximum 3 órában végezhet közösségi szolgálatot
- 16. életévét betöltött tanuló maximum napi 4,5 és heti maximum 18 órát teljesíthet

A szolgálat teljesítése magánszemélynél, közvetlen hozzátartozónál, rokonnál csak közvetítő szervezetten keresztül valósítható meg.

A közösségi szolgálat lehetőségeinek listája a koordinátornál található, valamint az iskola honlapján és a gimnáziumi falújságon is elérhető.

A közösségi szolgálat választható területei:

a) *Egészségügyi tevékenységek egészségügyi intézményekben*

A kórházi közösségi szolgálati program célja a meghatározott kereteken belüli fizikai, lelki segítségnyújtás a kórházban gyógykezelés és ápolás céljából tartózkodó betegek számára. (eü., szociális és jótékonyági - bizonyos esetekben- bűn- és baleset-megelőzési intézményben/tevékenységnél mentort kell felkérni)

b) *Szociális és jótékonyági tevékenységek*

c) *Egyházunk, testvéregyházaink által szervezett programok keretében végzett közösségi szolgálat*

(A jótékonyági tevékenység keretén belül pusztán adománygyűjtés nem folytatható, különösen akkor, ha ez pénzbeli adományt jelent.)

- d) *Oktatási tevékenységek*
- e) *Kulturális, közösségi tevékenységek*
- f) *Környezet- és természetvédelmi tevékenységek*
- g) *Katasztrófavédelmi tevékenység (felöleli a polgári védelmi tevékenységeket is)*
- h) *Közös sport- és szabadidős tevékenység óvodáskorú, sajátos nevelési igényű gyermekekkel, továbbá idős emberekkel*

A közösségi szolgálat helyszínei

A közösségi szolgálat kétféle helyszínen, a Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium területén (helyben) vagy iskolán kívüli szervezetnél valósítható meg.

Helyben ellátandó tevékenységek:

A helyben ellátandó tevékenység az 50 órából lehetőség szerint legfeljebb 15 óra lehet.

Tevékenység	Igazolható időtartam	Igazoló személy
diákönkormányzati munka	Gólyabál szervezése: 3 óra	igazgató/igazgatóhelyettes diákönkormányzat vezetője
iskolai rendezvények alkalomával a helyszín berendezése, kipakolása	1 óra	a berendezést/kipakolást koordináló tanár, igazgatóhelyettes
iskolai rendezvényeken technikai segítség (fényképezés, hangosítás, vetítés, stb.)	rendezvény időtartama: max. 3 óra	igazgatóhelyettes rendszergazda
iskolai ünnepi műsor	előadás ideje (max.1 óra) és a felkészítő foglalkozás ideje (max. 3 óra)	a műsor készítéséért felelős tanár igazgatóhelyettes
az iskola környezetének javítása érdekében elvégzett munka	ténylegesen elvégzett munka időtartama (max. 5 óra /tanév)	feladattal megbízott pedagógus, osztályfőnök, igazgatóhelyettes
oktatási tevékenység	max. 5 óra/tanév	igazgató/ig. hely., pedagógus

3.8 A pedagógusok helyi feladatai, az osztályfőnökök feladatai, az intézmény vallási életével és a keresztyén világnézet gyakorlásával kapcsolatos feladatok, hitéleti elvárások

A gyermekek nevelése felelős, egész életre szóló feladat. Ahhoz, hogy a diákok harmonikus, kellő önismerettel, önfegyelmel rendelkező, nyitott, Istent és embertársat szerető felnőttekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyennek kell lenniük, hiszen az evangélikus iskola sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott tanítók tevékenységén, tanúságtételén múlik. A pedagógus nyitott minden értékre, amelyet beépíthet saját életébe és nevelő-oktató munkájába, hiszen minden pillanatban értéket közvetít. Élete példázza az általa és az iskola által képviselt értékeket, szavai és tettei összhangban vannak egymással. Vállalja a diákok előtt teljes személyiségét, korlátaival együtt. Ezért fontos, hogy minden pedagógus belső indítatásból (és ne külső drill hatására) pontos, fegyelmezett, alapos munkát végezzen. Ígéreteit megtartsa a diákok és kollégái felé is. Konfliktusait szeretettel, emberi módon kezelje, tudjon megbocsátani. Családi élete rendezett legyen. Ezeket a feladatokat csak magasan kvalifikált, a folyamatos önképzést felvállaló, hitükben elkötelezett, gyerekeket szerető és értő pedagógusok tudják ellátni.

Az intézményben azok a pedagógusok dolgozhatnak - felekezetre való tekintet nélkül -, akik elfogadják az iskola evangélikus sajátosságait, tanulmányozzák a Biblia tanításait, munkájuk közben nem tesznek elmarasztaló, sértő megjegyzéseket az egyházra és annak tanítására. Tanítványaikkal együtt részt vesznek az intézmény hitéleti tevékenységében, az egyházi alkalmon, rendezvényeken segítik a hitoktatók munkáját. Az intézményben dolgozó, más felekezetű hitoktatóktól is elvárjuk, hogy tartsák tiszteletben egyházunk tanításait, iskolánk rendjét, tegyenek eleget - az itt tanító pedagógusokhoz hasonlóan - az iskola erkölcsi elvárásainak.

Evangélikus pedagógus legnagyobb nevelő ereje: személyes példamutatása, élete és munkája

„Isten szorgalmat és hűséget követel minden hivatásban” – írja Luther Márton. A mindennapi munka becsületes és szorgalmas végzése Isten dicsőítésének legfőbb eszköze. Felelősséggel tartozunk a saját feladataink elvégzéséért és a ránk bízott tanítványok munkájáért.

Nevelő munkánk során a reformátori alapelvhez tartjuk magunkat: vagyis, a másikat inkább mentjük, jót mondunk róla és mindent a javára magyarázunk. Kérdezzük, mielőtt számon kérünk, törekszünk arra, hogy a negatív érzelmeink és indulataink ne uraljanak bennünket a nehéz helyzetekben sem.

„Ki az közületek, aki tornyot akar építeni, és nem ül le előbb, és nem számítja ki a költségeket, hogy telik-e mindenre a befejezésig?” (Lk 14,28) – kérdezi Jézus Krisztus egy példázatában. Tudjuk, hogy az elvégzett munka színvonalának javításához éppolyan fontos az alapos és körültekintő tervezés, mint az elvégzett feladatok kiértékelése és a tanulságok levonása. Tudjuk, hogy időt kell szánnunk arra, hogy naprakészek és tájékozottak legyünk a saját szakterületünkön. Az alapos felkészülés az előttünk álló feladatokra és önmagunk folyamatos továbbképzése is a munkánk része.

„Egy parányi tűz milyen nagyerdőt felgyújthat: a nyelv is tűz, és lángba boríthatja az egész életünket” – figyelmeztet Jakab apostol (3,5–6). Tudatosan figyelünk ezért a beszédünk tisztaságára és hatékonyságára.

„Arcod verejtékével eszed a kenyeret” – mondta Isten az első emberpárnak (Ter 3,19). A munkánk természetes velejárójának tekintjük ezért a nehézségeket és az elakadásokat. Tudjuk, hogy Atyánk nem hagyott bennünket egyedül munkahelyünkön sem, és segítőtársakat rendelt mellénk, akiktől támogatást kérhetünk. Nevelő munkánkat éppen ezért a közösség erejét elfogadva végezzük.

Az evangélikus iskolák hagyományai szerint alakítottuk ki a vallásos nevelés lehetőségeit. Intézményünkben minden gyermek részére kötelező a hitoktatás. Ez az óvodában heti egy evangélikus foglalkozás - felekezeti megosztás nélkül - a korosztály életkori sajátosságainak megfelelően. Az iskolában a rendes heti tanrendbe építjük be a hittanórákat, melyeket felekezeti megosztásban (evangélikus, református, katolikus) azonos időben, a délelőtti órákban tartunk. Az evangélikus hitoktatás egyik részét az intézmény iskolalelkésze látja el, illetve a fenntartó gyülekezet lelkésze és hitoktatók vesznek részt a munkában. A hittan tantárgyat - bármely más közismereti tárgyhöz hasonlóan - értékeljük és osztályozzuk. A hitoktatáson kívül nem választjuk szét felekezet szerint gyermekeinket, azonos szokásrendszer kialakítása a célunk már egészen kis kortól. Nevelési szempontból nagy értéket képvisel, hogy az Öregtemplom az épület-együttes részeként a felnőttek és gyerekek számára természetes színtere az ünnepeknek és hétköznapoknak. Minden hetet áhítattal kezdünk az 5-12. évfolyamos tanulók részvételével, valamint péntek reggelenként áhítattal zárunk az 1-4. évfolyamos kisdíákokkal. Minden csoportnak megvan a helye a templomban, a gyermekeknek természetessé válik a szertartás rendje, elsajá-

tíjják a helyes viselkedést a templomban. Vasárnaponként a fél 9 órakor kezdődő istentiszteletekre, illetve az alsós diákok számára havi rendszerességgel, délután 15:30-kor kezdődő istentiszteletekre előre meghatározott beosztás szerint évfolyamonként várjuk a diákokat és családtagjaikat. A tanítási napot imádsággal kezdjük és fejezzük be, étkezés előtt és után is imádkozunk. Nagy nevelőereje van az egyházi, iskolai ünnepek, foglalkozások méltó megtartásának. Nem csupán az ünnep, hanem már a felkészülés időszaka is fontos. Gyermekeink szívesen és szeretettel készülődnek egy-egy alkalomra. Igyekszünk a szülőket is bevonni a készülődésbe és a részvételbe.

Egyházi alkalmaink a tanév rendje szerint

A pedagógusok részvétele az alábbi alkalmakon:

- tanévnyitó istentisztelet (a véglegesített óvónők, tanárok fogadalomtétele)
- hétfő reggelenként áhítat (5-12. évf.), pénteken reggelenként áhítat (1-4. évf.) az Öregtemplomban (gyerekek, dolgozók, néhány szülő részvételével)
- osztály istentiszteletek a tanév rendje szerint
- reformáció (csendesnap, közös istentisztelet)
- karácsony (utolsó tanítási napon, istentisztelet, karácsonyi műsor, szülőkkel együtt)
- vízkereszt (közös istentisztelet a gyülekezettel)
- tavaszi szünet előtt közös húsvéti áhítat, passiójáték, csendesnap (diákok, tanárok)
- mennybemenetel ünnepe (közös istentisztelet a gyülekezettel)
- a végzős osztályok ballagási ünnepélye istentisztelet keretei között
- tanévzáró istentisztelet
- érettségi vizsgák előtt áhítat
- tanári csendesnap a tanév elején

Célkitűzésünk, hogy a formai lehetőségeket élő tartalommal töltsük meg, az intézmény egésze sugározza azt a légkört, amelyben a vallásos nevelés élő valósággá és nem pusztán formalitássá válik.

A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés
- a tanulók dolgozatainak javítása
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése
- javító, osztályozó, szakasz záró, különbözeti, érettségi vizsgák lebonyolítása
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- felügyelet tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken
- iskolai, hitéleti, kulturális, és sportprogramok szervezése
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben és ebédeléskor
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése
- egyházi ünnepeken, iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken

- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása

Az osztályfőnököt – az osztályfőnöki munkaközösség vezetőjével konzultálva – az igazgató bízta meg minden tanév júniusában, elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve.

Az osztályfőnökök feladata, hogy a fentiekben megfogalmazott erkölcsi alapokról kiindulva szervezze meg munkáját.

Hangolja össze céltudatosan a nevelési tényezőket, alaposan ismerje meg tanítványainak személyiségét, a korszerű pedagógia elvei szerint, a keresztyén erkölcs szellemében nevelje tanítványait, segítse hivatástudatuk kialakítását, ennek érdekében szervezzen tanulmányi, általános műveltségi vagy honismereti jellegű kirándulást, kulturális intézménylátogatást.

Az osztályfőnök részt vesz az osztályfőnöki munkaközösség munkájában. Javasolataival és észrevételeivel, a kijelölt feladatok elvégzésével elősegíti a közösség tevékenységének eredményességét, a tanév elején elkészíti foglalkozási kerettervét, együttműködik, összehangolja és segíti az osztályban tanító pedagógusok munkáját, látogatja óráikat, ellátja az osztályával, kapcsolatos ügyviteli feladatokat. Naprakész, előírásoknak megfelelő módon vezeti az alapvető oktatási dokumentumokat (osztálynapló, törzslap, bizonyítvány, ellenőrző), figyelemmel kíséri a vezetésére bízott tanulók tanulmányi helyzetét, fegyelmi helyzetét. Kiemelten értékeli azokat a tanulókat, akik az iskolai kötelezettségek mellett az önkéntes munkákban is részt vállalnak. Tájékoztodik a tanulók iskolán kívüli rendszeres tevékenységeiről, és azokban elért eredményeiről is, mint például zenetanulás, sport. Figyelemmel kíséri, hogy a tanuló eredményei az iskolai adminisztrációban rögzítésre kerüljenek.

A szaktanárokkal együttműködve orientálja a tanulók tanórán kívüli foglalkozásainak választásait, a tehetséggondozást és a továbbtanulás irányait.

Szervezi a tanulók 16 óráig történő foglalkoztatásának kereteit.

Az osztályfőnöki órákat az iskolában elfogadott tanterv szerint használja fel a pedagógiai és a nevelési kérdések megvitatására. Tanulói mulasztások és késések, vagy fegyelmezetlen magatartás esetén megteszi a jogszabályban előírt és hatáskörébe tartozó intézkedéseket. Minősíti a tanulók magatartását, szorgalmát, a velük kapcsolatos észrevételeit, javasolatait tanártársai elé terjeszti. Javaslatot tesz a tanulók jutalmazására, segélyezésére, kitüntetésére (a tanulók véleményét figyelembe véve.), saját hatáskörében az SZMSZ-ben felruházott jogainál fogva indokolt esetben 3 nap távollétet engedélyezhet és igazolhat osztálya tanulójának. Aktív pedagógiai kapcsolatot tart fenn az osztály szülői munkaközösségével, a tanulók életét, tanulmányait segítő személyekkel.(pszichológus, stb.) Különös gondot fordít a hátrányos helyzetű tanulók segítségére. Az éves munkatervben előírt szülői értekezleteken kívül, saját maga választja meg a szülőkkel való rendszeres kapcsolattartást. Tanulóinak megismerése érdekében családlátogatást is kezdeményezhet, tanulóit rendszeresen tájékoztatja az iskola előtt álló feladatokról, azok megoldására mozgósít, valamint közreműködik a tanórán kívüli tevékenységek szervezésében, segíti a tanulók pályaválasztását, pályaaorientációját, azok személyiségének ismeretében.

Kiemelt feladatai a tanév elején:

- felveszi az ellenőrzőket, gondoskodik azok kitöltéséről, (órarend, a tanárok névsora, később: a tanárok fogadó órákkal)
- ellenőrzi az elektronikus napló adatait
- ismerteti a tanév rendjét
- ismerteti a szakkörök, énekkar, sportkörök, könyvtár, számítógépterem működési rendjét, iskolaorvos, pszichológus rendelési idejét
- balesetvédelmi oktatást tart, és erről jegyzőkönyvet vesz fel
- tudatosítja a házirendet, és kifüggeszti azt a tanterem falára
- meghatározza a szünetekben a lehetséges tartózkodás helyét

- kitölteti az adatlapokat,
- elkészíti az osztály tanulóinak telefonszamos, lakcímes, névsorát, (lehet diákigazolvány számmal és e-mail címmel együtt)
- ellenőrzi az osztályterem berendezését, a hiányok pótlására benyújtja igényét gondnokságon
- megbeszéli a tanulókkal az osztályterem dekorációját, (a házirend alapján)
- kijelöli a felelősöket, illetve beindítja a hetesi rendszert, portai szolgálatot
- biztosítja a DÖK képviselők megválasztását

A tanév folyamán:

- részt vesz az osztályfőnökök értekezletén
- a tanév rendje szerint szülői értekezleteket tart (szükség esetén rendkívüli szülői értekezlet is tartható)
- megszervezi az osztálykirándulást
- vezeti az e-naplót
- értesíti az osztályában tanító tanárokat a tanulók iskolai szervezésű programokon való részvételéről (fogászati vizsgálat, osztály orvosi vizsgálat, sportversenyek, külföldi programokban való részvétel, stb.)
- rendszeresen igazolja a tanulók mulasztásait, késéseit, a házirendben foglaltak alapján
- írásban tájékoztatja a szülőket a tanulók igazolatlan hiányzásáról és késéseiről
- írásban tájékoztatja a szülőket a dicséretekről, illetve a fegyelmezési eljárásokról, (utóbbiakat az e-naplóban is rögzíti)
- előzetesen tájékoztatja a szülőket írásban az esetleges bukás lehetőségéről, a házirendben leírt szabályok szerint

1., 5., 5/I. és 9. osztályban:

- beszedi az anyakönyvi kivonatok fénymásolatát (beiratkozáskor), kitölti a törzslapokat
- bemutatja az iskolát, annak helyiségeit
- tájékoztatja a szülőket az iskolában dolgozó lelkész, iskolaorvos, védőnő, pszichológus, logopédus, gyógytestnevelő segítő munkájáról
- felhívja a tanulók figyelmét az üzenőfüzet szerepére és annak vezetésére
- az igazgatóság által megadott határidőre kitölti a tanulók hivatalos nyilvántartási íveit

8. és 12. osztályokban:

- pályaválasztással, ballagással kapcsolatos szülői értekezlet megtartása
- nyílt napokon való részvétel koordinációja
- jelentkezési lapok kitöltése

Tanév végén:

- kitölti a bizonyítványokat, törzskönyvet
- elkészíti a statisztikákat, beszámol az osztály fejlődéséről

3.9 A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Kiemelt figyelmet igényel a tanuló, ha...

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló. (lásd gyermek és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok fejezetben)

3.9.1 Sajátos nevelési igényű tanulók

A nemzeti köznevelési törvény alapján sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. Iskolánk valamennyi fogyatékoságtípus esetén fogadja a tanulókat, amennyiben integráltan nevelhetők. A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását a szakértői vélemény alapján elősegíti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk (teljes vagy részleges integrációjuk). A tanulók oktatása intézményünk helyi tantervében meghatározott fejlesztési területek – nevelési célok, kulcskompetenciák, illetve a műveltségi területeken megfogalmazott célok, feladatok mentén történik.

Célunk:

- a sajátos nevelési igényű tanulók esetében biztosítjuk a fejlesztést a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során, a társadalomba való mind teljesebb beilleszkedés érdekében.
- a tanulók önmagához mért fejlődését, a többi tanulóval való együtt haladását lehetővé tesszük.

Intézményünk feladatai:

- a fejlesztés követelményeivel igazodjunk a tanuló fejlődésének lehetséges üteméhez,
- a sérült képességek rehabilitációs, habilitációs célú korrekcióját gyógypedagógus irányításával végezzük a tanulók között fennálló – egyéni adottságokból és igényekből adódó – különbségeket az iskolánk a pedagógiai program és helyi tanterv kialakításakor figyelembe veszi azáltal, hogy a sérülés specifikus fejlesztési területeket meghatározza programjában.

A sajátos nevelési igényű tanuló fejlesztését meghatározó iskolai dokumentumok:

- az intézményi pedagógiai program
- a helyi tanterv
- a tematikus egységekhez, tervekhez kapcsolódó tanítási-tanulási program
- az egyéni fejlesztési terv

Az SNI-s tanulók nevelése érdekében biztosítjuk:

- Az integrált nevelés, oktatás keretein belül a tanítási órákba beépülő rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztő tevékenység során a tanítók/tanárok/gyógypedagógus együttműködését rendszeressé tesszük.
- iskolánk törekszik a befogadás és elfogadás pedagógusi attitűdjének kialakítására
- A szakértői vélemény iránymutatása alapján értékeljük és minősítjük a tanulókat, előtérbe helyezve a fejlesztő értékelés alkalmazását.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztéséhez előírt speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek, speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök beszerzését.
- Támogatjuk a pedagógusok részvételét az integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.
- Iskolák pedagógusait, valamennyi dolgozóját, gyermek- és szülői közösségét felkészítjük a sajátos nevelési igényű tanulók fogadására.

3.9.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló segítése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Cél: Fontos és elsődleges a megelőzés, a gyermekek életkörülményeiben tapasztalható veszélyek időben történő feltárása, jelzése (osztályfőnöknek, igazgatónak, igazgatóhelyettesnek, önkormányzat gyámügyi előadójának) a szükséges intézkedések megtétele.

Feladatok:

- gyermekvédelmi felelős kapcsolattartása a Gyermekjóléti és a Családsegítő Szolgálattal
- kapcsolattartás az óvodával, a leendő első osztályos tanulók megismerése, különös tekintettel a problémás tanulókra; csoportlátogatás, részvétel szülői értekezleten
- a hiányzások, igazolatlan hiányzások csökkentése
- egyéi bánásmód
- korrepetálás, felzárkóztatás, fejlesztő foglalkozások
- szakkör
- családi háttér, a gyermek helyzetének, baráti körének megismerése - családlátogatás
- konzultáció az osztályban tanító nevelőkkel
- egyes életkori ciklusok közötti átmenet problémáinak megfelelő kezelése, odafigyelés
- a tanuló érdeklődésének megfelelő tevékenység biztosítása
- helyes társas kapcsolatok kialakítása
- kis létszámú első osztály
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése, differenciált munka
- napközi otthon biztosítása
- a nevelők és a tanulók személyes kapcsolatai
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése

Magatartási problémákra (zavarokra) vonatkozó megoldások

- elbeszélgetés, meggyőzés
- figyelmeztetés
- tiltás, szidás
- elmarasztalás
- büntetés
- fegyelmezetlenséget kiváltó körülmények megszüntetése

Elvárás a pedagógustól:

- személyre szóló pozitív minősítéssel a magatartás fejlődését tudatosítsa
- tolerancia
- empátia
- fejlődés esetén dicséret
- további sikerélményhez juttatjuk
- tanulóban rejlő jó tulajdonságok megkeresése
- pozitív minta nyújtására.

Intézményünk kiemelt figyelmet fordít a nevelési, beilleszkedési zavarokkal küzdő gyermekek segítésére. Ebben a tevékenységben az osztályfőnökök, szülőkszaktanárok, két fejlesztő peda-

gógus, hitoktatók, gyülekezeti lelkészek is részt vesznek. **A hitoktatásnak** méltó és fontos helyet biztosítunk, hiszen a keresztyén erkölcsi nevelés világos célt állít a gyermekek elé, segítve ezzel a nehézségekkel küzdőket is. Igyekszünk egyénre jellemző értékek felszínre hozásával a gyermekekben a jó tulajdonságokat erősíteni. Mindenben napi segítséget nyújt a tantestület tagjaként dolgozó iskolalelkészünk. Egy tanulóval, vagy egészen **kis létszámú gyermekcsoporttal** folytatott foglalkozások során a gyermekek személyére szabott feladatokat kapnak, elsősorban a művészeti nevelés vagy a sport területéről. **A művészeti nevelés** különösen alkalmas arra, hogy a magatartási nehézségekkel küzdő gyerekek jó irányban fejlődjenek, érzelmviláguk gazdagodjon, értékrendjük, munkához való hozzáállásuk erősödjön. **A sporttevékenység** szintén az a terület, ahol a gyermekek könnyen, gyorsan sikereket érnek el, energiájukat saját testük épülésére, a közösség örömeire hasznosíthatják. Különösen fontos az **egyéni képességekhez igazodó** tanórai tanulás megszervezése.

A beilleszkedési zavarokkal küzdők segítése:

- közösségi feladatokkal megbízni
- csoportos munkavégzésbe bevonni
- sportolásra irányítani
- tehetségének megfelelő szakkörbe irányítani
- alkalmanként pszichológus segítségét kérni

Külön figyelmet kell fordítani a dropprevencióra. A megelőzés igazi lehetősége a családban van, így a fontosabb a szülők felelősségét kiemelni már a legkisebb korosztályban is. (Sőt főleg ott!) Szülői értekezleteken (vagy szülői fórumokon) mindenkinek fel kell hívni a figyelmét arra, hogy döntő fontosságú a családi légkör, a BIZALOM szülő és gyermek között.

Az iskola sokat tehet még a megelőzés érdekében azzal, hogy hasznos időtöltést biztosít (szakkörök stb.), minél több jó közösségi élményhez juttatja a gyermekeket (kirándulás, klubdelután, stb.) Fontos, az ifjúságot korosztályának megfelelően, valamint a szülőket tájékoztatni, ismeretekhez juttatni a droggal kapcsolatban.

3.9.3 A tanulási nehézséggel küzdő tanulók felzárkózását segítő programok

A tanulási nehézséggel, zavarral, valamint beilleszkedési és magatartási zavarral küzdő tanulók felzárkóztatását segítő programok

Fontos feladatunk a tanulási esélyegyenlőség segítése. Ennek érvényesítéséhez iskolánk a fenntartóval, családokkal, civil szervezetekkel együttműködve biztosítja a nevelő-oktató munka felteteleit: kulcskompetenciák megalapozása, tanulási nehézségek feltárása, tanulók személyiségének a megismerése – az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények alkalmazása. A szociális hátrányok és a tanulási nehézségek leküzdését segítő felzárkóztató tevékenységeket órarendbe illesztve differenciált foglalkozás keretében, illetve tanítási órán kívüli foglalkozásokon, pl. napköziotthon tanulmányi ideje alatt, tanulószobai foglalkozások keretében valósítjuk meg.

Intézményünkben a 2003/2004-es tanévtől folyik gyógypedagógus által irányított képességfejlesztés azoknál a gyermekeknél, akiknek:

- spontán fejlődésük lassúbb ütemű
- egy-egy képességük elmarad az átlagtól /hiányos számfogalom, szegényes szókincs, nehézkes kifejezés, illetve szövegértés/
- súlyos iránytévesztési problémákkal küzdenek
- térbeli tájékozódásuk nehezített
- időfogalmaik hiányosak
- tanulási nehézségeik hosszabb ideje fennállnak
- és akiknél pszichés fejlődés zavara áll fenn

E problémák mellé társul a figyelemzavar, az együttműködés és az önállóság hiánya. Ezeket a gyermekeket külön foglalkozásokon segítjük, felzárkóztatjuk, próbáljuk kibontani tevékenykedő, cselekvő kedvüket.

Lényeges ezeken a foglalkozásokon:

- a toleráns légkör
- a könnyebb, begyakorolt, ismertebb feladatokból kiinduló munkavégzés
- a játékos, motiváló, személyre szabott foglalkoztatás
- a megerősítő, biztató, mindenkit a saját szintjéhez mérő foglalkoztatás

A foglalkozások során:

- elvezetjük a gyermekeket a kudarcok, a feszültségek oldásához
- elérjük, hogy képesek legyenek erőfeszítésre
- megismerik a teljesítmény örömeit, átélik a siker érzését
- érdeklődőbbé, nyitottabbá válnak
- felzárkóznak társaikhoz

Intézményünk abban a szerencsés helyzetben van, hogy óvoda is kapcsolódik hozzá. Így azoknál a gyermekeknél, akiknél az óvónők a fentiekben már jelzett problémákat, hiányosságokat véltek felfedezni, azoknál elvégzünk egy pedagógiai vizsgálatot.

Ezzel felmérjük:

- a percepciók folyamatokat (vizuális, akusztikus, taktilis, kinezetikus)
- a térben, síkban, időben és a saját testen való tájékozódást
- a praktikus tudást
- az analógiás és matematikai gondolkodást
- a figyelemkoncentrációt
- a lateralitást
- a nagymozgást és a finommotorikát
- a vizuomotoros koordinációt (BENDER A,B)

A felmérés eredményétől függően minden gyermek foglalkoztatása *egyéni fejlesztési terv* alapján történik. Ez a terv kifejezetten 1-1 gyermek szintjén összeállított. Rugalmasan szűkíthető, vagy bővíthető az elért eredmények, vagy további problémák megjelenése esetén. Ez alapján már időben lehetőség nyílik a játékos fejlesztés elkezdésére, az iskolaérettséghez szükséges készségek kialakítására, illetve diszlexiás prevenció megkezdésére. Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságaiknál fogva igen sok szabad tevékenységet és játékot igényelnek. Játssza fejleszthetjük tehát azokat a készségeket, amelyek majd az iskolai olvasás és írás tanulásának megkezdéséhez nélkülözhetetlenek. A gyermekek egyénileg, vagy kiscsoportban vesznek részt a foglalkozásokon. Amennyiben súlyosabb problémákat vélünk felfedezni (mind az óvodában, mind később az iskolában), pedagógiai vélemény összeállításával egyidejűleg illetékes szakértői bizottság szakvéleményét kérjük, majd erre alapozva kezdjük meg a munkát.

Az alsó tagozatos általános iskolásoknál is feltétlenül fontos a gyermekek intenzív megfigyelése: mire és hogyan reagál, mire emlékszik, illetve mit felejt el, mit végez el könnyen, gyorsan, mi okozza számára a legnagyobb nehézségeket? Ez részben a fejlesztő pedagógusok általi hospitálással, részben pedig a tanítók jelzése alapján történik. A tanulási nehézségekkel küzdők felmérése szintén pedagógiai vizsgálat alapján történik. A szakvélemények alapján *diszlexiás*, illetve *diszgráfiás*, *diszkalkuliás gyermekek* részére biztosított a gyógypedagógus által vezetett fejlesztő foglalkozás, ami a tanulók heti óraszámának plusz 15%-át jelenti. Ezen órák egy részét kiscsoportos, másik részét pedig egyénre szabott fejlesztés teszi ki. Ezeknek a sajátos nevelési igényű és tanulási nehézséggel küzdő gyermekeknek a figyelmét, az emlékezetét, az önállóságát, a motiváltságát, a szókincsük hiányosságát, a szövegértésüket és a beszéd területén mutatkozó nehézségeit is javítani igyekszünk. A fejlesztő órákon a kreativitást segítő eljárásokba építjük be az együttes játékos cselekvést, cselekedtetést. Célunk, hogy minél többet beszélges-

sünk, felébresztve ezzel a gyermekekben a beszédkedvet, hisz így fejleszhető szókincsük, kifejezőképességük és csökkenthető szorongásuk, esetleges gátlásuk. Oldanunk kell a kudarcokat, lehetőséget kell biztosítani arra, hogy diákjaink sikerélményhez jussanak, képesek legyenek szokott átlagteljesítményüknél többet, jobbat nyújtani. Ebből adódóan, a kollégák jelzését követően (felmenő rendszerben folytatólagosan), megkezdjük a munkát annak érdekében, hogy megakadályozzuk a nehézségek kiteljesedését. A foglalkozásokon a pedagógiai felmérés eredményének és a jelzett nehézségek fokozott figyelembevételével, szintén egyéni fejlesztési terv alapján folyik a differenciált munka. A Meixner és a Sindular módszert alkalmazva életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelő feladatokkal segítjük fejlődésüket.

A fejlesztő munka személyi feltétele: fejlesztőpedagógus, illetve gyógypedagógus

A felzárkóztatás további formái az 1-4. évfolyamban:

- a tanórák rendjébe illeszkedő korrepetálás 1-4. évfolyamban közismereti tárgyakból;
- napköziotthoni közös tanulás.

A felzárkóztatás további formái az 5-12. évfolyamban:

- hosszas hiányzás után egyéni foglalkozás;
- lemaradás esetén rendszeres korrepetálás egy-egy tantárgyból;
- tanulási stratégia kialakítása a családdal vagy más tanárral együtt, folyamatos ellenőrzés;
- tanulószoba szervezése;
- a továbbtanulás irányítása, segítése; pályaválasztási tanácsadó szakember bevonásával

A fejlesztő munka tárgyi feltételei:

- Vizuális figyelemfejlesztés (tárgyak, képek, betűk, szókérték)
- Hallásfigyelem fejlesztéséhez (csengettyű, xilofon, ének, dallam, ritmus)
- Mozgáskoordináció (AYRES és WESCO eszközök, fűzések, kirakások)
- tépés, ragasztás, fonalmunka, hajtogatás,
- kombinált anyag, rafia- és papírmunkák, mintarajzolás
- Gondolkodás, emlékezet fejlesztéséhez: analizáláshoz, szintetizáláshoz: képek, betűk, szókérték, szituációs gyakorlatok, mese, dal, ritmus, memoriakérték, kirakók.

Segédletek:

Bandolo; Klipp-klapp; Dimenziós játékok; Puzzle; Logico; Fejlesztő feladatok gyűjteménye; Játékos Oskar füzetek, Olvasójáték dyslexiás gyermekek részére; Ayres eszközök: függőhinta, henger, billenő rácshinta, rugós deszka, kötélhágcsó, tányéros gömbszelet; Sindelar terápiacso-

Könyvek:

Óvodai foglalkoztató füzetek; Képről képre; Ez volnék én?; Színezd ki... és számolj te is; Rész-képességek; Mondd ki, írd le, törd a fejed; Folytassuk! Mondd ki! Dyslexiás és dysgráfiás feladatok gyűjteménye; Szórejtvő – szófejtő; Mi? mi!; Helyesírást, olvasást fejlesztő segédkönyv – Felső tagozatos; Gyakorlófeladatok diszgráfiás, diszlexiás gyerekeknek; Ványi Ágnes könyvei; Agytorna; Meixner Ildikó tanfolyam könyvei; Adorján Katalin: Gyakorlóanyag I., II., III.

A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység

Lehetőséget kell teremteni a tehetséges tanulóknak képességeik kibontakoztatására.

Tehetség, (talentum) oly készsége a testi és szellemi szervezetnek, mely azt valamely probléma, munka végzésére kiválóan alkalmassá teszi. A tehetséges, alkotó gyermek képességei, a teljesítménye alapján kiemelkedik a társai közül. Gyors felfogóképességet, jó tanulási képességet, térbeli fogalomalkotást, jó memóriát és bizonyos területen különösen magas szellemi teljesítményt foglal ez magába. Az általános intellektuális tehetség több ismeretkörre, tanulási területre terjed ki. Vannak olyan gyerekek is, akiknek a tehetsége csak egy (két) speciális területre terjed ki, pl. zenei, művészeti tehetség, amelyek viszonylag korán felszínre kerülnek. Nehezebb

felismerni az egyes tudományterületre korlátozódó intellektuális tehetségeket. A tehetség önmagában még nem jelenti azt, hogy a teljesítmények valóban felszínre törnek. A kiemelkedő teljesítményhez szükséges még néhány tényező, mint pl. a kreativitás, a motiváció, és a támogató környezeti feltételek. A kreativitás lényegében képesség a képzetek, az információk és a dolgok szokatlan vagy újszerű módon történő összekapcsolására. A kreatív teljesítmények több tipikus jellegzetességre mutatnak. A divergens gondolkodás a legkülönbözőbb irányokba tartó gondolkodás, amely a probléma megoldásánál nem elégszik meg a legkézenfekvőbb megoldással. Az eredetiség azon képzetek egyszerűségét jelenti, amely valami különlegeset jelöl. A flexibilitás szellemi mozgékonyság, amellyel az ember a különböző gondolkodási területekre gyorsan át tud kapcsolni, és egy problémát azonnal, különböző látószögből tud szemlélni. A motiváció közrejátsszik a tehetség és a kreativitás érvényre juttatásában. A leíráshoz használható ismérvek: kitartás, kíváncsiság, céltudatosság, belső hajtóerő. A környezet: A szülői ház és az iskola követelményeit a gyermek képességeihez kell hozzáigazítani, mert rendszerint a teljesítmények csak erős motiválás után kerülnek felszínre. A gyermek tevékenységének elismerése megerősíti őt abban, hogy továbblépjen, s a visszaeséseknél ne adja fel. A teljesítmény elismerése igen erős hajtóerő, s a család, az iskola támogatása segíti a gyermek tehetségének a kibontakozását.

Az alkotó gondolkodásmód 3 jellemzője:

- könnyedség
- hajlékonyság
- eredetiség

A pedagógus legfontosabb feladatai közé tartozik, hogy nevelje rá tanítványait arra, hogy a mindennapok, a tanulás problémáit merje és tudja alkotó módon megoldani! A szaktanár megteremti azokat a feltételeket, amelyek fejlesztik a kreativitást - vagyis:

- engedi a spontaneitást
- fejleszti a kezdeményezőkézséget
- fejleszti az alkotó jellegű problémamegoldást

Mivel azonban a tanár leginkább személyével nevel, azzal döntő hatást gyakorol a gyermekekre. Napi munkája során szintén ilyen módon, kreatívan áll a feladathoz.

A fejlesztés lehetséges formái:

A tehetséges tanulókra már az óra tervezésénél gondolnunk kell. Legfontosabb lehetőség a tanítás során: a **differenciált óravezetés**. Jobb képességű, tehetséges tanítványok a nekik megfelelő fokozott terhelést kapják, egyénre szabott feladatokkal, melyek figyelmüket tartósan lekötik. Ugyanakkor nem szabad elfeledkezni a középmezőnytől lemaradó, felzárkózást igénylő tanulókról sem. Ők jelentik a differenciálódás másik pólusát. A képességek differenciált fejlesztésének, s a tehetségek gondozására lehetőséget ad a **csoporthatás** is. Így több lehetőség nyílik az egyéni foglalkozásra, az intenzívebb munkára. Csoportbontásban tanulnak a gyerekek hittan, idegen nyelv, számítástechnika, testnevelés, tánc-és dráma órákon, néhány csoport matematika, magyar nyelv és irodalom, valamint az érettségi, felvételi előtt álló diákok fakultációs órákon. A 2013/14-es tanévtől a természettudományi tagozaton az óraháló szerint.

Az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése

- csoportbontás
- szakkörök szervezése a tanulók érdeklődésének figyelembe vételével
- iskolai sportkör
- versenyek, vetélkedők
- benevezés más iskolák, intézmények versenyekre, amelyekre fokozott figyelemmel kell felkészíteni a tehetséges tanulókat
- kutató- és könyvtári munka, pályázatok
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

- a magyar nyelv hete: rendezvénysorozat
- a nem kötelező, választható tanórán kívül tanulható tantárgyak tanítása
- tanórai differenciált munka
- szabadidős foglalkozások (színház, múzeum, stb.)
- a továbbtanulás segítése

Az **iskolai sportkörök, bemutatók, szakkörök** szintén a tehetséggondozás színterei. A tehetséggondozás egyik fontos területe a **tanulmányi verseny**. Már kisiskolás kortól (3. osztálytól) fontos a megmérettetés az iskolában és az iskolán kívül. Felismerjük a gyermekekben rejlő képességeket, azokat egyénre szabottan és következetesen fejlesztjük. Ezért nem csupán a tanulmányi versenyek, hanem a képességre alapozó **pályázatokon, sportversenyeken, vetélkedőkön** való részvétel is nagyon nagy szerepet kap iskolánkban. Az eredmények, a sikerek átvihetők más területre. (Pl. gyengébb tanulási eredmény mellett kiemelkedő képzőművészeti, zenei vagy sportteljesítmények sikerélményt jelentenek és javítják a tanulmányi eredményt). A tehetséges tanuló nem lehet a tanár személyes ambíciójának eszköze, az iskola nem "versenyistálló". A jó képességű tanulók túlhajszolása kimerüléshez, elfáradáshoz, érdektelenséghez vezet. Arra is vigyázni kell, hogy egy-egy diák értékelésének fokmérője ne csupán a versenyeken való részvétel, eredményesség vagy kudarc legyen.

A versenyek rendszere:

Minden tanévben közösen döntjük el, milyen versenyeket vállalunk. Ezek formái:

- iskolai háziversenyek, pályázatok;
- egyházi iskolák versenyeibe való bekapcsolódás;
- a város iskolái által szervezett tanulmányi versenyek, pályázatok;
- a szaktárca, a pedagógiai szolgáltató intézmények által szervezett területi és országos versenyek;
- levelezős versenyek, pályázatok, vetélkedők, jubileumi pályázatok.
- egyéni foglalkozás

Az alsó tagozatos tanulók versenylehetőségei:

- Zrínyi Ilona Matematikaverseny
- Holenda Barnabás Matematikaverseny
- vers - és prózamondó versenyek
- nyelvismerő verseny
- környezetvédelmi tanulmányi verseny
- rajz és képzőművészeti pályázatok
- hangszeres versenyek

A napközis foglalkozások keretein belül emlékezünk meg az ún. „jeles napokról”, amelyekhez programokat kötünk. Ilyenek: Mihály-napi ünnepek, Szüreti mulatság, Márton-napi vigasságok, Luca-nap, Farsang, Gergely-járás, kiszebaba hajtás, Szent György-nap, Pünkösdi királyválasztás. Ezeken a programokon megismerkedhetnek a kisdíjak a régi szokásokkal, hagyományokkal. A tehetséggondozási programok keretein belül, e jeles napokra való felkészülés során fejlesztjük a gyermekek zenei, irodalmi és dráma játékhoz kapcsolható kompetenciáit.

A felső tagozatos tanulók:

A kiemelkedő képességű tanulókkal a nevelők egyénileg is foglalkoznak **szakköri foglalkozások** keretén belül. Az iskolai szakkörön kívül lehetőségük van arra, hogy a tehetséges diákjainkat elküldjük **iskolán kívüli tehetséggondozó szakkörökre**. A tehetséges gyerekek a szaktárgyi versenyekre készülve jártasságot szereznek az önálló **felkészülő** munkában, a **könyvtárhelyhasználatban**, magában a megmérettetésben, versenyzésben. Fontos tehát, hogy kialakítsuk ezen ismeretek alkotó módon, kreatívan történő alkalmazását a tanulóknál. Vagyis megtaníthatjuk a tényeket, de eszközt "megoldó kulcsot" is a gyerekek kezébe, aminek segítségével ismeretlen,

megoldásra váró helyzetben is eligazodnak majd. S persze fontos, hogy ezt a kulcsot a pedagógus is birtokolja.

Versenylehetőségek:

- OKTV
- Kisfaludy Napok Győr-Moson-Sopron Megyei Középiskolai Művészeti Fesztivál
- Hevesy György országos kémiaverseny
- Irinyi János kémiaverseny
- Mikola Sándor országos tehetségkutató fizikaverseny
- Öveges József fizikaverseny
- Kalmár László országos matematikaverseny
- Megyei középiskolai matematikaverseny
- Alapművelti matematikaverseny
- Zrínyi Ilona matematikaverseny
- Gordiusz matematikaverseny
- Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny
- Kormos István Városi versmondó verseny
- Implom József országos helyesírási verseny
- Öveges Kálmánról elnevezett magyar nyelvi verseny
- Arany Dániel országos matematikaverseny
- Sajó Károly Környezetvédelmi verseny
- Kormos István prózamondó verseny
- Kazinczyról elnevezett „Szép Magyar Beszéd” verseny
- Országos angol nyelvi verseny
- Balassi Bálint megyei német nyelvi verseny
- Savaria országos történelem tanulmányi verseny
- Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny
- rajz és képzőművészeti pályázatok

A 6., 8. és 10. évfolyamokon kiemelt feladatként kezeljük a tanulók képességszintek szerinti fejlesztését, az **országos kompetenciamérés feladat-és osztályszintre történő lebontásával és beépítésével** a nevelési-oktatási folyamatba. A fejlesztési feladatokat minden tanulót és tantárgyat érintően valósítjuk meg.

3.10 Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok, valamint a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Bár intézményünk a családi és társadalmi háttérrel tekintve nem tekinthető hátrányos helyzetűnek, mégsem kerülhetjük el nap, mint nap a szembesülést a családi, szociális problémákkal. A családok egy része nem tudja vagy nem is akarja elsődleges szerepét betölteni a nevelésben. A társadalmi közeg pedig sokszor többet árt, mint használ. Az iskola a legjobb szándékkal sem tudja átvenni teljesen a nevelési feladatokat. Iskolánkban is emelkedik a csonka családban élő gyermekek, az anyagi gondokkal küzdő családok száma, leginkább azonban a törődés, az odafigyelés hiánya jelentkezik, s ez nem anyagi helyzet függvénye. Néhány család nem biztosítja a gyermek számára a megfelelő erkölcsi háttérrel, a szülők életvitele negatív példa. Mindezek okozhatnak tanulási, beilleszkedési zavarokat, súlyosabb esetben hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetet. Szinte minden magatartási vagy tanulási zavar mögött megtalálhatók a családi konfliktusok, problémák. A gyermekvédelmi feladatok ellátásában, a gondok feltárásában kiemelkedő jelentősége van a lelkiismeretes, a tanulókra egyenként is odafigyelő **osztályfőnök** tevékenységének. A **védőnő** szerepe szintén kiemelkedő fontosságú. Kulcsfontosságú még a **lelkészek** szerepe a lelki gondozás segítésében. A prevenciós és tényfeltáró munkát a védőnő

koordinálja iskolai szinten, de jelentős szerepe van az **iskolavezetésnek**, hiszen sokat tehet egy-egy konkrét eset megoldásában, a források megteremtésében. Az iskolapszichológus szoros szakmai kapcsolatot tart a tantestület valamennyi tagjával, kiemelten a hitoktatói munkaközösség tagjaival, a védőnővel, az osztályfőnökökkel és az iskolavezetés tagjaival. Munkáját a hatályos jogszabályok alapján a következő fő feladatok szerint végzi:

- az intézménypsziológus kapcsolatot tart a nevelési tanácsadóval és egyéb szakmai szervezetekkel (továbbküldés, esetkövetés)
- krízistanácsadást végez, és ha szükséges, a diákokat továbbküldi megfelelő szakellátásba
- a tehetséggondozásba bevonható gyermekek pszichológiai ellátását végzi, együttműködik a tehetséggondozó pedagógusokkal
- preventív munkájának kiemelt célcsoportjai: az óvodában az ötödik életévüket betöltött gyermekek, az iskolában az első, ötödik és kilencedik osztályosok
- pályaorientációs tanácsadást végez a szakszolgálat együttműködésével
- az intézménypsziológus segíti a pszichológiai ismereteknek a nevelési-oktatási intézményen belüli elsajátítását

A tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval
- gyermekjóléti szolgálattal
- családsegítő szolgálattal
- polgármesteri hivatallal
- gyermekorvossal

A gyermek - és ifjúságvédelem feladata először annak feltárása, megállapítása, hogy a gyermek hátrányos vagy veszélyeztetett helyzetű-e (ennek okai!), ha tanulási, beilleszkedési zavarokkal küzd, az ennek a következménye vagy más okokra vezethető - e vissza (pl. egészségi állapot). A kiváltó okok ismeretében kell választani az alábbi lehetőségek közül, melyekkel nap mint nap élnünk kell:

- fokozott odafigyelés, egyéni beszélgetés, segítség a személyes problémák megoldásában
- kapcsolattartás a családdal
- a hiányok pótlásának segítése
- korrepetálás - nevelési, beilleszkedési zavarokkal küzdők külön segítése, alkalmanként pszichológus bevonásával
- a hátrányos helyzetű, tehetséges tanulók külön segítése
- továbbtanulás segítése
- szakmai segítségnyújtás a szülők számára nevelési témákban

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

A szociális és állampolgári kulcskompetencia fejlesztésével csökkentjük a tanulók között meglévő szociális hátrányokat és elősegítjük az egyenlő esélyek elvének érvényesülését a továbbtanulásnál és a munkaerőpiacon.

Az anyagi gondokkal küzdő családok számára lehetőséget teremtünk a segítségre. Óvodánkban és iskolánkban a tanulók megkapják mindazokat a kedvezményeket, amiket az önkormányzati iskolák nyújtanak. Emellett igyekszünk megtalálni azokat a sajátos formákat is, amelyeket iskolánk lehetőségei nyújtanak. A napközi otthonos ellátás mellett étkezést biztosítunk minden igénylőnek. Az étkezés díja az évenként megállapított nyersanyagnorma, a rezsiköltséget az intézmény fizeti.

Gyermekétkeztetési kedvezményekben és ingyenes tankönyvekben az állami kedvezmények szerint részesülnek a tanulók. Az alapítványunkon keresztül egyéni elbírálás alapján lehetőség van a rászoruló családok gyermekeit további támogatására.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók

Az iskolánk célja, hogy a hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatása megvalósuljon és biztosítsuk társadalmi integrációjukat.

Az integrációt segítő módszertani elemek

- egyéni haladási ütemet segítő differenciált tanulásszervezés
- kooperatív tanulásszervezés
- projekt módszer
- drámapedagógia

Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek a következő területekről

Az önálló tanulást segítő fejlesztés

- a tanulási és magatartási zavarok kialakulását megelőző programok
- az önálló tanulási képességet kialakító programok
- a tanulók önálló – életkornak megfelelő – kreatív tevékenységére épülő foglalkozások
- tanulási motivációt elősegítő és fenntartó tevékenységek

Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

- tantárgyi képességfejlesztő programok
- kommunikációs képességeket fejlesztő programok
- művészeti programok

Szociális kompetenciák fejlesztése

- közösségfejlesztő, közösségépítő programok
- mentálhigiénés programok

A továbbhaladás feltételeinek biztosítása

- pályaorientáció
- továbbtanulásra felkészítő program

A tevékenység megszervezésének módszerei

- követelés
- megbízás
- ellenőrzés
- értékelés
- játékos módszerek
- gyakorlás

Ösztönző módszerek

- helyeslés
- biztatás
- egyéni fejlesztés, differenciálás
- tevékenységközpontúság
- tapasztalati tanulás
- elismerés
- dicséret (szóbeli és írásbeli)
- tanulói erősségekre épülő motiváció
- jutalmazás

Az ifjúságvédelemi feladatok ellátása

Olyan légkört, pedagógiai tevékenységet kell kialakítani, amely eleve kizárja annak a lehetőségét, hogy bármelyik gyermek, bármilyen ok miatt hátrányos helyzetbe kerüljön.

Pedagógiai tevékenységünket úgy szervezzük, hogy mindenki részére biztosítjuk a fejlődéshez szükséges feltételeket, azokat a lehetőségeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a tanulók képességeit, tehetségét kibontakoztassa, szükség esetén hátrányait leküzdhesse.

Feladatunk: a gyermek problémáinak minél korábbi felismerése, kiemelt feladat a megelőzés, a tényezők feltárása, a javasolt intézkedések megtétele.

Többek között feladata:

- keresni az okokat
- a problémák minél hatékonyabb kezelése, megelőzve súlyosabbá válásukat
- szükség esetén jelzés a szakembernek
- szükség esetén javaslat a segítyezésre, ingyenes étkeztetésre
- a családdal, a szülőkkel rendszeres kapcsolatot kell tartani
- a diákönkormányzat bevonása az iskolai munka tervezésébe, az egyes döntések végrehajtásába, ellenőrzésébe
- a tanuló ismerjék jogaikat, véleményt nyilváníthatnak az őket érintő kérdésekben
- a gyermekvédelem minden pedagógus alapvető kötelessége

A megfelelő gyermekvédelmi munka feltétele a kollégák szakmai továbbképzésének biztosítása:

- szemléletformálás
- új eljárások, technikák, módszerek megismertetése, amelyek segítséget nyújtanak a gyermekvédelmi esetek kezeléséhez
- A napközis és tanulószobai foglalkozásokat úgy kell megszervezni, hogy a szülők igénye szerint eleget tudjon tenni az iskolai felkészüléssel összefüggő feladatoknak
- nyári programok biztosítása a szabadidő hasznos eltöltése érdekében
- A gyermekvédelmi felelős rendszeresen tart fogadó órát

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- szemléletformálás a szülők és a pedagógusok körében
- figyelemmel kell kísérni, hogy a pedagógiai programban és az iskolai életben kiemelt helyen szerepeljen a gyermekvédelem
- egyeztet, koordinál, a pedagógusokat továbbképzésre motiválja
- mentálhigiénés programok bevezetésének szorgalmazása
- veszélyeztetett helyzetű tanulók felmérése az osztályfőnökök közreműködésével
- nyilvántartásba vétel
- javaslattevés a további teendőkre, napközi, tanulószoba, menza, tartós tankönyv, ingyenes tankönyv stb.
- a veszélyeztetett tanulók szabadidős tevékenységének és tanulási előmenetelének figyelemmel kísérése, adott esetben javaslattevés a fejlesztésre
- pályaorientáció segítése
- gyermekvédelemmel kapcsolatos pályázatok figyelemmel kísérése, a nevelőtestület tájékoztatása, lehetőség szerint pályáztatás
- beszámolás a gyermekvédelmi munkáról
- kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal, védőnővel, jegyzővel
- a hiányzások igazolásának ellenőrzése
- a tanuló anyagi veszélyeztetettsége esetén köteles kezdeményezni, hogy az iskola igazgatója eljárást indítson az önkormányzat polgármesteri hivatalában rendszeres vagy rendkívüli gyermekvédelmi támogatás megállapítása érdekében
- feladatkörébe tartozik az egészségnevelés, ennek részeként az osztályfőnökökkel, a pedagógiai munkaközösség-vezetővel közösen a kábítószer-ellenes program kidolgozása, ill. annak ellenőrzése

- mindenekelőtt fontos az odafigyelés és a probléma korai felismerése

3.11 Az intézményi döntési folyamatban való tanulói részvétel rendje

A tanulók a véleményezési, egyetértési és döntési jogukat a diákönkormányzaton keresztül gyakorolják. Kötelességeiket és jogukat a Köznevelési törvény alapján készült iskolai dokumentumok tartalmazzák. Ezek érvényesítése az iskola mindennapi életében az intézmény fontos célkitűzése. A szervezett diákélet fontos kerete annak, hogy a tanulók megismerjék a demokratikus társadalom értékeit, az állampolgári jogokat és kötelességeket. Ezek gyakorlásában tapasztalatot szerezzenek, fejlődjön kommunikációs és együttműködési készségük. Az iskola számára fontos, hogy a diákok igényeit és véleményét megismerje, saját munkájának elemzésekor ezeket a tapasztalatokat figyelembe vegye, iskolafejlesztő munkájában felhasználja. A diákjogokkal összefüggő személyiségi jogok a tanulókat természetesen és magától értetődően illetik meg, azokat a pedagógusoknak és a diáktársaknak egyaránt tiszteletben kell tartaniuk. A diákönkormányzat működését a tanulók által választott két pedagógus segíti, egy az általános iskola, egy a középiskola szintjén. A diákönkormányzattal folyamatos kapcsolatot tart az iskolavezetés. Működési mechanizmusát tekintve az iskolavezetőséggel való kapcsolattartás rendjét az intézmény, illetve a diákönkormányzat Szervezeti és Működési szabályzata tartalmazza.

A diákok döntési jogkört gyakorolnak a nevelőtestület véleménye meghallgatásával - saját közösségi életük tervezésében, szervezésében, valamint tisztségviselőik megválasztásában, és jogosultak képviseltetni magukat a diákönkormányzatban.

Véleményezési jogkört gyakorolhatnak:

- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

3.12 Kapcsolattartás a szülőkkel, a tanulókkal, az iskola partnereivel

3.12.1 Kapcsolattartás a szülőkkel

Minden iskola létét, szükségességét a mögötte álló szülők társadalma igazolja. Az intézmény igazi keresztyén szellemisége csak akkor születhet meg, ha a szülői ház támogatja nevelési elképzeléseinket. Annak ellenére, hogy az intézményünkbe érkező szülők saját akaratukból kívánják hozzánk íratni gyermekeiket, s ezzel elfogadják legfontosabb nevelési elveinket, nagyon sokrétű a szülői döntés motivációs háttere. Ennek érdekében tájékoztatjuk a szülői közösségeket az iskola szellemiségéről, nevelési alapelveiről, a szülők kötelességeiről és jogairól.

A szülőkkel való folyamatos kapcsolattartás formái: szülői értekezletek, szülői munkaközösségi értekezlet, fogadóórák, igazgatói tájékoztatás, szülői levelek, családlátogatások, közös rendezvények, kirándulások és a személyes beszélgetés. Problémákkal küzdő családok gyermekeire és szüleikre fokozott figyelmet szentelünk. Alkalmat adunk arra, hogy a szülők a gyakorlatban is megismerjék munkánkat. Ugyanakkor elvárjuk, hogy a szülők elfogadják és tiszteljék intézményünk evangélikus jellegét, értékrendszerét, nevelési elveit, becsüljék az intézményben dolgozó pedagógusokat. A családban is próbálják felelősen, a keresztyén értékrend szerint nevelni gyermekeiket, ne neveljék ellenünk őket, ellenkező esetben hiteltelenné válik munkánk. Szükség van rá, hogy a szülők erkölcsileg, szükség esetén anyagilag támogassák az iskolát, problémáikat az érintettekkel beszéljék meg, s közösen keressenek megnyugtató megoldást a gyermek érdekében.

Csak közösen, az egyház és a család segítségével sikerül nevelési céljainkat megvalósítanunk.

A szülő a pedagógiai folyamat segítője

Fontos, hogy a szülő megfelelő mennyiségű és pontos információt szerezzen, kapjon az intézmény munkájáról. Ennek érdekében – az iskola minden évben előre meghirdetett időpont szerint nyílt napot szervez. A nyílt napokon az igazgató tájékoztatást ad az iskola pedagógiai programjáról, válaszol az érdeklődő szülők és diákok kérdéseire. A nyílt napokat óralátogatási lehetőség, gyermekekkel, szüleikkel való kötetlen együttlét színesíti. A megfelelő iskolaválasztást segítik az iskolát bemutató szórólapok, pályaválasztási kiadványok, a honlapon olvasható információk.

A szülő, mint a pedagógiai folyamat segítője is bekapcsolódhat az iskola életébe. Lehetséges formái:

- részvétel a szülői munkaközösség munkájában
- kezdeményezheti diákkörök, szakkörök indítását
- bekapcsolódás az osztály és az iskola diákrendezvényeinek szervezésébe
- anyagi támogatásával a Torkos András Alapítványon keresztül előmozdítja a tanulók jutalmazását, a versenyeredmények díjazását, a rendezvények megszervezését és általában az iskola pedagógiai programjának eredményesebb megvalósítását
- együttműködhet a karácsonyi illatok elnevezésű rendezvényen
- segítheti az adventi koncert létrehozását
- az iskola diákjai által szervezett jótékonysági koncertek támogatása
- javaslatait, észrevételeit eljuttathatja az igazgatótanácsban részt vevő szülőtársainak;
- segítheti gyermekét a gyülekezeti életben való aktív részvételre
- a szülők vitafórumot kezdeményezhetnek az iskolai élettel kapcsolatban az SZM-tagok, az iskolavezetés és a tantestület részvételével
- részt vehetnek az iskola működésével kapcsolatos reprezentatív vagy teljes körű felmérésen
- elsősorban osztályfőnöki órán – a pedagógussal egyeztetve – előadást tarthatnak a diákokat érdeklő témakörben
- tanulmányi kirándulásokon, táborozások alkalmával, diákrendezvényeken kíséret, ügyelet vállalásával, illetve szervezőmunkával lehetnek az iskola segítségére
- közreműködhet a végzős diákok szalagavató műsorain, a szülő – pedagógustalálkozókon
- jelesebb évfordulókon segítheti az ünnepélyek, rendezvények megtartását
- a szülői képviselő fórumain véleményt mondhatnak az iskola életét érintő valamennyi kérdésben

A közvetlen információcsere fórumai:

- A szülői értekezlet:

A szülői értekezletek feladata a szülők tájékoztatása az iskola célkitűzéseiről, az iskola és a szülői ház együttműködésének elősegítése, a tapasztalatcsere a felvetődő problémák megbeszélése a megoldáskeresés szándékával. A szülői értekezlet idejét, témáját a nevelőtestület határozza meg a tanév elején. A szülők meghívásáról az osztályfőnök gondoskodik, legalább egy héttel az értekezlet előtt. A tanév során évente 3 szülői értekezletet hívunk össze, de szükség esetén rendkívüli szülői értekezlet is tartható. A rendkívüli szülői értekezletet kezdeményezheti az iskolavezetés, az osztályfőnök, az osztály vagy az iskola szülői munkaközösségének elnöke. A szülői értekezleten az osztályközösséget érintő kérdések tárgyalásakor jelen lehetnek az osztály tanulói. A szülői értekezlet lehet osztály és iskolai szintű. Az iskolai szülői értekezleten általános nevelési, pedagógiai kérdésekről ad tájékoztatást vagy nyit fórumot az iskola.

- Fogadóórák:

Feladata a szülők és pedagógusok személyes találkozása, illetve azon keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal (otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás stb.)

A tanév elején meghirdetett időpontokban minden nevelőnek heti egy fogadóórája van, melyen fogadja az érdeklődő szülőket. Amennyiben a szülőknek a kijelölt időpont nem megfelelő, telefonon történő megbeszélés alapján közösen más időpontot határoznak meg. A heti fogadóórákon túl évente két alkalommal az iskola lehetőséget biztosít a szülők számára a hagyományos délutáni fogadóóra látogatására is. A szaktanárok és a szülők probléma esetén keresik egymást.

- Családlátogatás:

Feladata, hogy az osztályfőnök betekintést nyerjen a család mindennapjaiba, megismerje tanítványa életkörülményeit, a család kapcsolatrendszerét, erősítse a kölcsönös bizalom kialakulását az osztályfőnök és a szülők között. Mindez a gyermek körültekintőbb nevelését szolgálja.

- Nyílt tanítási nap:

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

- Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eredményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

A szülői értekezletek, fogadóórák és nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

Szülők akadémiaja:

Feladata:

- rendszeres előadások szervezése a szülők számára meghívott előadókkal, az iskola pedagógusaival a gyermekek nevelésével kapcsolatos témákban;
- az iskolával ismerkedő, információkat gyűjtő családok és gyermekeik számára bemutatni az intézményt.

A megváltozott pedagógus szerep bemutatása:

Kiemelt figyelmet fordítunk a kompetencia alapú oktatás során megváltozott pedagógus szerepre, mely nagymértékben befolyásolja a tanár-diák kapcsolatot. Fontos, hogy minden szülői fórumon (SZM megbeszélése, szülői értekezletek stb.) megtörténjen a szülők tájékoztatása a korszerű nevelő-oktató munkáról, a kulskompetenciák fejlesztésének fontosságáról és a nyilvánosságra hozott országos kompetenciamérés eredményeinek helyes értelmezéséről.

3.12.2 Kapcsolattartás a tanulókkal

A tanulókkal való kapcsolattartásunkat keresztyén nevelési elveink határozzák meg. A gyermek Isten ajándéka, melyet az Ő kezéből fogadunk, a gyermek hibáival és adottságaival együttesen. Kapcsolatunk túlnő a hagyományos tanár-diák kapcsolaton, hiszen tudjuk, hogy Jézus Krisztusban mindnyájan tanítványok vagyunk. Ennek szelleme határozza meg nevelő munkánkat és mindennapi kapcsolatunkat a ránk bízottakkal. A legfőbb általános értékek keresztyén hitünkben, a Biblia tanításában - tízparancsolat, Jézus Krisztus szeretetparancsa, tanításai - gyökereznek, legteljesebben Jézus életében mutatkoznak meg. Ezért kell az Ő alakját - életkori sajátosságokhoz igazítva - állítanunk követendő példaként önmagunk és diákjaink elé.

Nagyon fontos:

- a hitre, szeretetre nevelés;

- a hűség Istenhez és embertársainkhoz;
- a helyes önértékelés;
- a valódi értékek felismerése, megbecsülése és kiállítás mellettük;
- a józan, megfontolt ítélőképesség;
- a nyitottság mások felé, befogadóképesség;
- a szelídség, türelem, alázat;
- az alaposág, mértékletesség, önfegyelem;
- a bűnbánat és a megbocsátás;
- a belső csendre, elmélyülésre való igény;
- a felelősség magunk, mások és a teremtett világ iránt;
- a részvétel az iskolai és a felekezethez megfelelő egyházi programokon;
- a tiszteletteljes, kulturált beszéd a felnőttekkel és egymással;
- az alapos, rendszeres, pontos munka;
- a rábízott feladatok lelkiismeretes elvégzése;
- a Házirend felelős betartása;

3.12.3 Kapcsolattartás a szakszolgálatokkal

Szakmai munkánkat a szakszolgálat és a szakmai szolgáltató intézmények segítik. A speciális ellátást igénylő tanulók folyamatos szakszerű fejlesztése a szakszolgálati intézmények útmutatásaival történik. Az eredményes és minőségi nevelést-oktatást a szakmai szolgáltatóval való együttműködésünk segíti. Intézményünk az alábbi szakszolgálatokkal tart szoros kapcsolatot:

- Győr-Moson-Sopron Megyei Pedagógiai Intézet
- Gyermekpszichológiai és Pedagógiai Tanácsadó, Győri Kistérség
- Győr-Moson-Sopron Megyei Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ
- Gyermekjóléti Szolgálat

3.12.4 Kapcsolattartás az iskola egyéb partnereivel

- a Magyarországi Evangélikus Egyház Nevelési és Oktatási Osztálya
- a Győri Evangélikus Egyházközség elnöksége, presbitériuma és gyülekezete
- a szakmai minisztériumok (EMMI, OH)
- Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata
- a Római Katolikus és Református Egyházak
- a város oktatási intézményei, óvodái
- a közművelődési- és sportintézmények
- az ország evangélikus egyházi nevelési és oktatási intézményei
- külföldi kapcsolataink (Erdély, Finnország, Írország, USA, Németország).

3.12.5 Kapcsolattartás a fenntartóval

Fenntartónk a lelki iránymutatásban és a feladatellátás szervezésében nyújt támogatást. A gyülekezet elnöksége és irányító presbitériuma igényli és elvárja, hogy az intézményünkben nevelkedő gyermekek és tanulók minőségi ellátásban, nevelésben és oktatásban részesüljenek. Intézményünk rendszeresen bekapcsolódik az egyházközség közösségi életébe, ünnepi műsorokkal

veszünk részt egyházi és állami ünnepeken. Ezeket a műsorokat a gyülekezet tagjai és a szeretetház lakói is megtekinthetik.

3.12.5.1 Igazgatótanács

Az intézmény fő felügyeleti szerve az igazgatótanács, amelyben meghatározó szerepet töltenek be az egyházkerület, az egyházmegye, a fenntartó gyülekezet kijelölt tagjai, illetve az igazgatólelkész. Képviseletük magukat a szülők intézményegységként, továbbá az iskolavezetőség néhány tagja, közöttük az iskola igazgatója a hatályos egyházi törvények szerint. Az igazgatótanács összetétele a következő:

5 fő a fenntartó-egyház képviseletében

igazgatólelkész

gyülekezeti felügyelő

egyházmegye

egyházkerület

alapítvány, nálunk a gyülekezettel közös az alapítványunk

5 fő az iskola képviseletében

igazgató

iskolalelkész

gazdasági vezető

óvodavezető

diákönkormányzat-vezető

3 fő szülői képviselet,

elsősorban olyanok, akik a gyülekezetünknek is aktív tagjai

3.13 A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

Iskolánkban a következő típusú vizsgákat szervezzük:

Érettségi vizsga:

A 12. évfolyam sikeres befejezése után következő állami vizsga, melynek rendjét, követelményeit a gimnáziumi érettségi vizsgaszabályzat (GÉV) határozza meg. Az érettségi vizsgára az iskola készíti fel a diákokat, idejét a vizsgaszabályzat rögzíti. (Az érettségi témaköröket lásd a tantervekben, tantárgyanként.)

A 2006-os tanévtől kezdődő érettségi vizsgaidőszakokban előrehozott közép vagy emelt szintű vizsgára csak abban az esetben lehet jelentkezni, ha a jelölt az írásbeli érettségi vizsga előtt az adott tárgyból az érettségi követelményekben meghatározott évfolyamok anyagából sikeres osztályozó vizsgát tett.

A középszintű érettségi vizsgára- legalább 138 órás felkészítést- biztosít az iskola a következő tantárgyakból:

Magyar nyelv és irodalom

Történelem

Matematika

Magyar mint idegen nyelv

Angol nyelv

Német nyelv

Francia nyelv

Orosz nyelv

Fizika

Kémia

Biológia

Földrajz

Ének-zene

Hittan

Emelt szintű érettségi vizsgára- legalább 276 óra- felkészítést- biztosít az iskola a következő tantárgyakból:

Magyar nyelv és irodalom
Történelem
Matematika
Angol nyelv
Német nyelv
Kémia
Biológia
Fizika

Ha a tanuló valamely tantárgyból előrehozott érettségi vizsgát tett, ezáltal az adott tantárgy tanulmányi követelményeit teljesítette, mentesül ezen tantárgy óráinak látogatása és értékelése alól is.

Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatait minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni.

Osztályozó vizsga:

Az évfolyam teljes anyagából vagy egyes tárgyakból tehető iskolai vizsga, melyre magántanulók, hiányzásuk mértéke miatt nem osztályozható tanulók vagy valamely tárgyból egyéni felkészülést folytató tanulók jelentkezhetnek. Több évfolyam anyagából összevont vizsga is tehető. Ez esetben minden évfolyamot külön osztályzattal kell lezárni. Az osztályozó vizsgára az igazgató ad engedélyt. A vizsga vizsgabizottság előtt zajlik.

Javítóvizsga:

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

Különbözeti vizsga:

Az igazgató írja elő más iskolából, évfolyamról vagy iskolaszervezeti típusból, külföldről érkezett tanulóknak a tanítási anyag összevetése után. Különbözeti vizsga rendelhető el abban az esetben is, ha a nyolc évfolyamos gimnázium 1-2. osztályába az általános iskola azonos évfolyamából - kimagasló tanulmányi eredmény esetén - jelentkezik tanuló. Az osztályozó és a különbözeti vizsgák idejét, rendjét az igazgató határozza meg. Azok a tanulók, akik igazgatói engedéllyel fakultációt váltanak a megelőző év anyagából különbözeti vizsgát kötelesek tenni.

Tantárgyi vizsga:

Tantárgyi vizsgákat a gimnázium 6. 7. 8. 9. 10. és 11. tanévében szervezünk. A hosszú képzési időn belül szükségesnek tartjuk komoly erőpróbára készíteni a diákokat, azon kívül **a megmértetés jó felkészülési lehetőséget jelent** az érettségi vizsgára. Ezek a vizsgák segítik felmérni, hogy mely tanulók alkalmasak az érettségi vizsga letételére, és kik azok, akiket esetleg más iskolatípusba érdemes átirányítani. A vizsgák idejét és rendjét a nevelőtestület határozza meg évente az iskola munkatervében, **melyről az érintett osztályokban az osztályfőnökök az első szülői értekezleten tartanak részletes tájékoztatást.**

Tantárgyi szakaszzáró vizsgák rendje:

6/II. osztály: magyar nyelv	írásbeli
7/III. osztály az első tanult idegen nyelv	írásbeli és szóbeli
8/IV. osztály matematika magyar irodalom	írásbeli szóbeli
9.-9/V. osztály magyar nyelv	írásbeli
10.-10/VI. osztály magyar irodalom matematika (nem tagozatos)	írásbeli írásbeli
11. osztály (négy évfolyamos reál tagozat)	
<u>biológia-kémia tagozaton</u>	
biológia	írásbeli és szóbeli (I. félév vége)
kémia	írásbeli és szóbeli (II. félév vége)

Értékelés:

A teljesítmény értékelése szöveges: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg
A vizsga eredményét az adott tantárgy év végi osztályzatába - érdemjegyként - az alábbiak szerint kell értékelni:

- kiválóan megfelelt 5 (jeles)
- jól megfelelt 4 (jó)
- megfelelt 3 (közepes), vagy 2 (elégséges) a megállapított ponthatárok függvényében
- nem felelt meg 1 (elégtelen)

A vizsgán elért teljesítményt, a tanulók életkori sajátosságainak figyelembevételével, a tantárgyi osztályzatokba az alábbiak szerint számítjuk be:

- 6. 7. 8. **gimnáziumi évfolyamokon**: az érdemjegyre átszámított eredmény egy témazáró dolgozat (2-es szorzóval) osztályzataként számítandó be a tanév végi osztályzatba;
- 9. 10. 11. évfolyamokon az írásbeli osztályzata az elektronikus naplóba 3-as szorzóval kerül rögzítésre. Az értékelésnél a matematika kerekítés szabályai az irányadóak.

Az első sikertelen vizsga a szorgalmi időszak utolsó hetében, illetve a vizsga utáni 1 hónapon belül kétszer megismételhető anélkül, hogy az elégtelen osztályzat a bizonyítványban rögzítésre kerülne. Az így megismételt vizsgán legfeljebb „megfelelt” értékelést érhet el a tanuló. A tanév végén megismételt vizsga eredménytelensége esetén **3-as szorzóval kell az elégtelen osztályzatot beszámítani az egész éves értékelésbe. Ebben az esetben a vizsga értékelése „nem felelt meg”.**

- Tizedik évfolyamon a **szövegértésből** a vizsgán elért eredmény a nyelvtan tantárgyhoz számítandó be.

Idegen nyelvi vizsgák:

- a vizsgák **írásbeli** része tartalmilag a tantervi követelményekhez igazodik
- a vizsgák **szóbeli** részét az egyéni haladási ütem függvényében, az írásbeli vizsgát követő két félévben kell eredményesen teljesíteni (az újonnan becsatlakozó tanulóknak)

A vizsgák szervezése:

A tantárgyi vizsgák rendjét és időpontját a nevelőtestület határozza meg ügyelve arra, hogy a felkészülésre elegendő idő álljon rendelkezésre. A szóbeli vizsgák tételsorait a tanulók **a vizsga kitűzött időpontja előtt legalább három hónappal** megkapják.

Az írásbeli vizsgán más szakos tanár felügyel. A javítást a szaktanár végzi, az eredményeket a munkaközösség-vezető és az iskolavezetés egy tagja ellenőrzi. A szóbeli vizsga vizsgabizottság előtt zajlik.

Tagjai:

- az osztályban tanító szaktanár, **aki egyben a kérdező tanár**
- két azonos szakképesítésű tanár.

A tanulók eredményeit a szaktanár javaslatára a bizottság állapítja meg.

Az eredmények rögzítése:

A vizsgák eredményéről összesítő jegyzőkönyv készül. Az értékelést az osztályfőnök jegyzi be a tanuló bizonyítványába és Törzslapjának jegyzet rovatába.

3.14 Az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

A tanulók kb. 75 %-a győri lakos, a többiek naponta járnak be a környékbeli településekről. Évente 20-25 gyermeket saját óvodánkból, ugyanennyit a gyermekekkel és szüleikkel való ismerkedés, elbeszélgetés után más óvodákból veszünk fel az 1. évfolyamba. A 4. osztályból az osztályban tanító nevelők ajánlása és a tanulmányi eredmény alapján mehetnek a gyermekek a nyolc évfolyamos gimnáziumba, vagy folytatják tanulmányukat az általános iskola felső tagozatában. A négy évfolyamos gimnáziumba az általános iskola 8. osztályának sikeres elvégzése után meghatározott feltételek teljesülése esetén kerülnek a tanulók. A felvételi lehetőségekről folyamatosan tájékoztatjuk a gyülekezetet és a város lakosságát. Indokolt esetben helyt adunk a tanév közben más évfolyamokra felvételt kérő külön kérelmeknek is. Eltérő iskolatípus, esetleg külföldi bizonyítvány esetén különbözeti vizsgával nyernek felvételt a gyerekek, és megfelelő időt kapnak a felzárkózásra.

A felvételi kérelmek elbírálásánál figyelembe vesszük a tanuló felekezeti hovatartozását, a család kötődését az iskolához (a testvér is hozzánk jár) közvetlen hozzátartozó dolgozója a gyülekezetnek vagy valamely intézményének, megfelelő értelmi, szocializációs képességeket, a személyes beszélgetés tapasztalatait. Elsősorban evangélikus és református gyermekeket veszünk fel (református oktatási intézmény nincs a városban), de sok katolikus család is ragaszkodik a mi iskolánkhoz. Átlagban gyermekeink közel fele evangélikus, a többiek református és katolikus vallásúak.

3.15 A felvételi eljárás különös szabályai

A 8 és a 4 évfolyamos gimnáziumba a tanulmányi eredmények és a központi felvételi vizsga-eredmények alapján kerülhetnek a tanulók. A családok és az iskola személyes találkozása során meggyőződünk arról, hogy a családok vállalják-e, illetve támogatják-e az iskola egyházi jellegeből adódó nevelési célkitűzéseket. A részletes pontszámítás módját minden évben a felvételi tájékoztatóban, a honlapon és a KIR információs rendszeren keresztül adjuk közre. Saját általános iskolai tanulóink a Köznevelési törvény rendelkezései szerint nem tesznek központi felvételi vizsgát, hanem az alábbi feltételek alapján kerülhetnek a 8, illetve 4 évfolyamos gimnáziumi képzésünkbe.

A 8 évfolyamos gimnázium 4. évfolyamán a diákok az addigra kialakult érdeklődési körüknek megfelelően kérhetik átvételüket a 4 évfolyamos gimnáziumi osztály 1. évfolyamára, választás szerint matematika-fizika vagy biológia-kémia szakirányra. A reál tagozatra az emelt óraszámú tantárgyakból 4,00 átlag esetén lehet jelentkezni.

Ha intézményünk a felvételi kötelezettsége teljesítése után **további felvételi kérelmeket** is teljesíteni tud, a további felvételi kérelmek teljesítésénél előnyben kell részesíteni a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket, és az evangélikus vallásúakat. A további felvételi kérelmekről az intézmény pedagógiai programjában foglaltak szerint kell dönten, vagyis elsődlegesen az evangélikus vallású tanulókat kell felvenni.

A további felvételi lehetőségről szóló tájékoztatót a KIR-es felületen, a törvényi előírásoknak megfelelően, legalább tizenöt nappal a felvételi kérelmek benyújtására rendelkezésre álló időszak első napja előtt nyilvánosságra hozzuk.

3.15.1 Saját tanulóink továbbhaladásának feltételei a nyolc évfolyamos gimnáziumi képzésre

Azok a tanulók, akik intézményünkben tanultak az alsóbb évfolyamokon és tanulmányi eredményük, valamint magatartásuk és szorgalmuk alapján az 1., 2., 3. tanév végén és 4. osztály félévkor kitűnő eredményt értek el, igény esetén **automatikusan folytathatják tanulmányait** a nyolc évfolyamos gimnázium első évfolyamán.

Minden más esetben a tanulók az alábbi számítás eredménye alapján folytathatják tanulmányait a gimnáziumi évfolyamon:

- a.) Magatartás esetén a „példás” értékelés 10 pontot, a „jó” értékelés 8 pontot ér 3. osztály év végén és 4. osztály félévkor. A magatartás pontszám a pontok összegének a fele; **maximum: 10 pont.**

Szorgalom „példás” értékelés 10 pontot, „jó” értékelés 8 pontot ér 3. osztály év végén és 4. osztály félévkor. A szorgalomra adható pontszám a pontok összegének a fele; **maximum: 10 pont.**

- b.) A negyedik osztályban a következő tantárgyakból a **témazáró dolgozatok** során elért eredményeket a következőképpen számítjuk be:

- matematika 15 pont (az átlag tized részének másfélszerese)
- magyar irodalom (olvasás, fogalmazás) 15 pont (az átlag tized részének másfélszerese)
- magyar nyelv 10 pont (az átlag tized része)
- környezetismeret 10 pont (az átlag tized része)
- hittan 10 pont (az átlag tized része)
- választott idegen nyelv 10 pont (az átlag tized része)

maximum: 70 pont

Az osztályban tanító nevelők ajánlása a következő szempontok szerint:

maximum: 10 pont

- Érzelmi stabilitás, monotóniatűrés 2 pont
- Az iskolához, egyházi neveléshez való pozitív hozzáállás 2 pont
- Kreativitás, versenyeken való eredményes részvétel 2 pont
- Önálló feladatmegoldásra való képesség 2 pont
- Aktív közösségi magatartás 2 pont

Összesítve:	magatartás, szorgalom	20 pont
	tantárgyak	70 pont
	tanítók ajánlása	10 pont
	összesen	100 pont

Saját tanulóink továbbhaladásának feltételei a 9. évfolyamban

Azok a tanulók, akiknek a hetedik év végi és nyolcadik félévi bizonyítványa kitűnő, illetve jeles, automatikusan folytathatják tanulmányaikat. Továbbá azok a tanulók, akiknek nyolcadik félévkor a **készségtárgyak kivételével számított átlaga 4,00 fölötti**, a további feltételek szerint folytathatják a 9. évfolyam valamelyik osztályában:

- A 4 évfolyamos gimnáziumba való bejutás további feltétele, hogy matematika, kémia, fizika, biológia tantárgyak 7. év végi és 8. félévi átlaga legalább 4,00.
- A 8 évfolyamos gimnázium becsatlakozó 9. évfolyamára való bejutás további feltétele, hogy magyar nyelv és irodalom, valamint a tanult idegen nyelv 7. év végi és 8. félévi átlaga legalább 4,00.

Minden más esetben (maximum 100 pont az alábbiak szerint):

- a **reál tagozaton** a közismereti tantárgyakból elért 7. év végi és 8. félévi tanulmányi átlag tízszerese plusz a matematika, fizika, kémia és biológia tantárgyak 7. év végi és 8. félévi jegyei összegének a fele (**maximum 70 pont**).
- a **nyelvi tagozaton** a közismereti tantárgyakból elért 7. év végi és 8. félévi tanulmányi átlag tízszerese plusz a magyar nyelv és irodalom, a tanult idegen nyelv 7. év végi és 8. félévi átlagának a kétszerese (**maximum 70 pont**).
- magatartás és szorgalom – hetedik év végén és nyolcadik félévben kapott jegyek összegének fele, (**maximum 10 pont**).
- osztályfőnöki ajánlás – a tanuló közösségi munkájának, hitéletének, szaknári, osztályfőnöki és igazgatói dicséreteinek összefoglaló értékelése, (**maximum 10 pont**).
- tanári vélemény – az osztályban tanító nevelők értékelése a gimnáziumi tanulmányokra való alkalmasságról (**maximum 10 pont**).
- pontlevonás – a hetedik és nyolcadik évfolyamon igazgatói intőben részesült tanulóktól 10 pontot le kell vonni az összpontszámból.

Azok az általános iskolai tanulók, akik hetedik és nyolcadik osztályban nevelőtestületi figyelemzésben részesültek, nem folytathatják tanulmányaikat a gimnáziumban.

4. Az iskola helyi tanterve

4.1 Az iskolában választott kerettanterv megnevezése

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, alsó tagozat, 1–4. évfolyam

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, felső tagozat, 5–8. évfolyam

8 évfolyamos gimnázium emelt idegen nyelvi képzés 9. évfolyamtól, 5-12. évfolyam

4 évfolyamos gimnázium emelt biológia-kémia, illetve matematika-fizika képzés, 9-12. évfolyam

4 évfolyamos gimnázium általános tantervű képzés, 9-12. évfolyam (2015/2016-os tanévtől felmenő rendszerben)

Iskolánk egyes évfolyamain történő alkalmazás hatályba lépése. Az 51/2012-es EMMI r. alapján az új kerettanterv alapján készített helyi tanterv.

TANÉV	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	ÉVFOLYAM							
2013/2014	X				X			
2014/2015	X	X			X	X		
2015/2016	X	X	X		X	X	X	
2016/2017	X	X	X	X	X	X	X	X

TANÉV	9.	10.	11.	12.
	ÉVFOLYAM			
2013/2014	X			
2014/2015	X	X		
2015/2016	X	X	X	
2016/2017	X	X	X	X

A választott kerettanterv óraszámja

Tantárgy	Alsó tagozat (évfolyamonként két osztály)												Felső tagozat (évfolyamonként egy osztály)											
	1.			2.			3.			4.			5.			6.			7.			8.		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Magyar nyelv és irodalom** (5-8. "A")	7	8	1	7	7		6	7	1	6	7	1	4	4		4	4		3	4	1	4	4	
Tört., társ.ism. és állampolgári ism.													2	2		2	2		2	2		2	2	
Idegen nyelv *				2	2		2	2		2	3	1	3	3		3	3		3	3		3	3	
Matematika**	4	5	1	4	4		4	4		4	4		4	4		3	4	1	3	4	1	3	4	1
Informatika*														1	1	1	1		1	1		1	1	
Környezetismeret/természetismeret****	1	1		1	1		1	1		1	2	1	2	2		2	2							
Fizika (B)																			2	2		1	1,5	0,5
Biológia - egészségtan (B)																			2	2		1	1,5	0,5
Kémia (B)																			1	1,5	0,5	2	2	
Földrajz																			1	1,5	0,5	2	2	
Ének-zene (A)	2	2		2	2		2	2		2	2		1	1,5	0,5	1	2	1	1	1		1	1,5	0,5
Vizuális kultúra	2	2		2	2		2	2		2	2		1	1,5	0,5	1	2	1	1	1		1	1,5	0,5
Technika, életvitel és gyakorlat*****	1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1				
Testnevelés és sport	5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5	
Osztályfőnöki													1	1		1	1		1	1		1	1	
Tánc és dráma*/Hon és népismeret													1	1										
Erkölcstan/Hittan***	1	1		1	1		1	1		1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	1	
Szabadon tervezhető órakeret	2			2			3			3			2			3			3			3		
Összesen:	25	25	2	25	25	2	25	25	3	27	28	4	28	29	3	28	29	4	31	32	4	31	31	3

* csoportbontás

** az 5-8. osztályokban csoportbontás

*** az alsó tagozaton a hittan órákat évfolyamonként összevontan tartjuk (évfolyamonként két osztály)

**** alsó tagozaton környezetismeretet, felső tagozaton természetismeret a tantárgy neve

***** 5-7. évfolyamon létszámtól függően csoportbontás

A: a kerettantervi minimális óraszám

B: a kerettanterv szerinti tényleges óraszám (kötelező, kötelezően választandó tanítási óra)

C: a kerettanterv feletti többlet óraszám

Magyar nyelv és irodalom órák	Alsó tagozat				
	1.	2.	3.	4.	
olvasás	5	4	4	4	magyar irodalom
fogalmazás			1	1	
nyelvtan		1	1	2	magyar nyelvtan
írás	3	2	1		
Összesen:	8	7	7	7	

Tantárgy	Nyolc évfolyamos gimnázium (emelt idegen nyelvi képzés 9. évfolyamtól)																							
	I.			II.			III.			IV.			V.			VI.			VII.			VIII.		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Magyar nyelv és irodalom	4	4		4	4		3	4	1	4	4		4	4		4	4		4	4		4	4	
Tört., társ.ism. és állampolgári ism.	2	2		2	2		2	2		2	2		2	2		2	2		3	3		3	3	
Idegen nyelv I.*	3	4	1	3	4	1	3	4	1	3	4	1	5	5		5	5		5	5		5	5	
Idegen nyelv II.*													3	3		3	3		3	3		3	3	
Matematika	4	4		3	4	1	3	4	1	3	4	1	3	4	1	3	4	1	3	4	1	3	4	1
Informatika*		1	1	1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
Természetismeret	2	2		2	2																			
Fizika (B)							2	2		1	1,5	0,5	2	2		2	2		2	2		2	2	
Biológia - egészségtan (B)							2	2		1	1,5	0,5				2	2		2	2		2	2	
Kémia (B)							1	1,5	0,5	2	2		2	2		2	2							
Földrajz							1	1,5	0,5	2	2		2	2		2	2							
Ének-zene (A)	1	2	1	1	2	1	1	1		1	1,5	0,5	1	1,5	0,5	1	1							
Vizuális kultúra	1	2	1	1	2	1	1	1		1	1,5	0,5	1	1,5	0,5	1	1							
Technika, életvitel és gyakorlat**	1	1		1	1		1	1														1	1	
Művészetek																			2	2		2	2	
Testnevelés és sport	5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5		5	5	
Osztályfőnöki	1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1	1	
Tánc és dráma*/hon és népismeret	1	1																						
Dráma és tánc/ mozgókép és médiaism.													1	1										
Etika																			1					
Erkölcstan/Hittan	1	2	1	1	2	1	1	2	1	1	1			1	1		1	1		1	1		1	1
Fakultáció																			2	2		2	2	
Szabadon tervezhető órakeret	2			3			3			3			2			2			4			6		
Összesen:	28	31	5	28	30	4	31	33	5	31	32	4	35	36	3	36	36	2	35	35	5	35	33	4

* csoportbontás

** 5-7. évfolyamon létszámtól függően csoportbontás

Művészetek: mozgóképkultúra és médiaismeret, ének-zene, vizuális kultúra félévenként váltakozva választható modulként

A: a kerettantervi minimális óraszám

B: a kerettanterv szerinti tényleges óraszám (kötelező, kötelezően választandó tanítási óra)

C: a kerettanterv feletti többlet óraszám

Négy évfolyamos gimnázium biológia-kémia tagozat												
Tantárgy	9.			10.			11.			12.		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Magyar nyelv és irodalom	4	4		4	4		4	4		4	4	
Történelem és állampolgári ism.	2	2		2	2		3	3		3	3	
Idegen nyelv I.*	3	4	1	3	4	1	3	4	1	3	3	
Idegen nyelv II.*	3	3		3	3		3	3		3	3	
Matematika	4	4		4	4		4	4		4	4	
Informatika*	1	1		1	1							
Fizika (B)	2	2		2	2		2	2				
Biológia - egészségtan	2	2		3	3		3	4	1	3	4	1
Kémia	2	2		3	3		3	4	1	3	4	1
Földrajz	2	2		2	2							
Ének-zene (A)	1	1		1	1							
Vizuális kultúra	1	1		1	1							
Testnevelés és sport	5	5		5	5		5	5		5	5	
Osztályfőnöki	1	1		1	1		1	1		1	1	
Tánc és dráma/ mozgókép és médiaism.	1	1										
Művészetek							2	2		2	2	
Hittan/Etika		1	1		1	1	1	1			1	1
Életvitel és gyakorlat										1	1	
Összesen:	34	36	2,0	35	37	2,0	34	37	3	32	35	3

*csoportbontás

Művészetek: mozgóképkultúra és médiaismeret, ének-zene, vizuális kultúra félévenként váltakozva választható modulként

A: a kerettantervi minimális óraszám

B: a kerettanterv szerinti tényleges óraszám (kötelező, kötelezően választható tanítási óra)

C: a kerettanterv feletti többlet óraszám

Négy évfolyamos gimnázium matematika-fizika tagozat												
Tantárgy	9.			10.			11.			12.		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Magyar nyelv és irodalom	4	4		4	4		4	4		4	4	
Történelem és állampolgári ism.	2	2		2	2		3	3		3	3	
Idegen nyelv I.*	3	4	1	3	4	1	3	4	1	3	3	
Idegen nyelv II.*	3	3		3	3		3	3		3	3	
Matematika (A)	5	5		5	5		5	5		5	5	
Informatika*	1	1		1	1							
Fizika	4	3	-1	4	3	-1	4	4		4	4	
Biológia - egészségtan (B)				2	2		2	2		2	2	
Kémia (B)	2	2		2	2							
Földrajz	2	2		2	2							
Ének-zene (A)	1	1		1	1							
Vizuális kultúra	1	1		1	1							
Testnevelés és sport	5	5		5	5		5	5		5	5	
Osztályfőnöki	1	1		1	1		1	1		1	1	
Tánc és dráma/ mozgókép és médiaism.	1	1										
Művészetek										2	2	
Hittan/Etika		1	1		1	1	1	1			1	1
Életvitel és gyakorlat											1	1
Összesen:	35	36	1	36	37	1	33	34	1	33	34	1

Tantárgy	Négy évfolyamos gimnázium							
	9. (új NAT) általános		10. (új NAT) általános		11. (új NAT) általános		12. (új NAT) általános	
	K	Ö	K	Ö	K	Ö	K	Ö
Magyar nyelv és irodalom	4	148	4	148	4	148	4	128
Történelem és állampolgári ism.	2	74	2	74	3	111	3	96
Idegen nyelv I.*	4	148	4	148	4	148	4	128
Idegen nyelv II. *	3	111	3	111	3	111	3	96
Matematika	4	148	4	148	4	148	4	128
Informatika*	1	37	1	37	1	37		
Fizika	2	74	2	74	2	74		
Biológia és egészségtan			2	74	2	74	2	64
Kémia	2	74	2	74				
Földrajz	2	74	2	74				
Ének-zene	1,5	55,5	1	37				
Rajz és vizuális kultúra	1,5	55,5	1	37				
Testnevelés és sport	5	185	5	185	5	185	5	160
Osztályfőnöki	1	37	1	37	1	37	1	32
Mozgóképkultúra és médiaismeret	1	37						
Művészetek					2	74	2	64
Hittan	1	37	1	37	1	37	1	32
Fakultáció					2	74	2	64
Összesen:	35,0	1295	35,0	1295	34,0	1184	32,0	960

A 2017/2018-as tanévtől felmenő rendszerben:

Tantárgy	Négy évfolyamos gimnázium																			
	9. reál tagozat		9. általános gimnázium		10. reál tagozat		10. általános gimnázium		11. biológia-kémia tagozat		11. matematika-fizika tagozat		11. általános gimnázium		12. biológia-kémia tagozat		12. matematika-fizika tagozat		12. általános gimnázium	
	H	Ö	H	Ö	H	Ö	H	Ö	H	Ö	H	Ö	H	Ö	H	Ö	H	Ö	H	Ö
Magyar nyelv és irodalom	4	148			4	148			4	148					4	128				
Történelem és állampolgári ism.	2	74			2	74			3	111					3	96				
Idegen nyelv I.*	4	148			4	148			4	148					3	96				
Idegen nyelv II.*	3	111			3	111			3	111					3	96				
Matematika	4	148			4	148			4	148	5	185	4	148	4	128	5	160	4	128
Informatika*	1	37			1	37							1	37						
Fizika	3	111	2	74	2	74			2	74	4	148	2	74			4	128		
Biológia és egészségtan					3	111	2	74	4	148	2	74	2	74	4	128	2	64	2	64
Kémia	3	111	2	74	3	111	2	74	4	148					4	128				
Földrajz	2	74			2	74														
Ének-zene	1	37			1	37														
Rajz és vizuális kultúra	1	37			1	37														
Testnevelés és sport	5	185			5	185			5	185					5	160				
Osztályfőnöki	1	37			1	37			1	37					1	32				
Mozgókép és médiaismeretek	1	37																		
Művészetek									2	74					2	64				
Hittan	1	37			1	37			1	37					1	32				
Összesen:	36,0	1332	4,0	148	37,0	1369	4,0	148	37,0	1369	11	407	9	333	34	1088	11	352	6	192

A művészetek tantárgyat 11-12. évfolyamon az alábbiak szerint tanítjuk:

A mindenkori 10. évfolyamos diákok május 20-ig választhatnak az alábbi kínálatból, amelyet heti két órában két éven keresztül tanulnak. A 11. és a 12. tanév végén osztályzattal értékeljük a tanulók teljesítményét.

- **Rajz és vizuáliskultúra**

A látható világ jelenségeinek értelmezése és a művészeti alkotások mélyebb szintű megértése. A vizuális kifejezőeszközök használatának elmélyítése és bővítése. A képző-és iparművészet területeinek megismerése egy-egy tevékenység kapcsán. Az önkifejezés és a kreativitás fejlesztése az alkotófolyamatokban. A rajzolás, festés és mintázási gyakorlatok során a meglévő ismeretek bővítése és egyéni alkotófolyamatok kialakítása. A tárgy-és környezetkultúra területeinek megismerése és újabb ismeretek megszerzésének lehetősége, egy-egy alkotás létrehozása. A vizuális kommunikáció mélyebb elsajátítása az alkotófolyamatok során, segítve az önértékelés és esztétikai érzékenység fejlesztését. Önálló vizuális gondolkodás kialakításának megerősítése.

Szaktanár: Tanai Péterné

- **Ének-Zene**

Népdalok a Kárpát-medence minden tájegységéről. Korál énekek, és ifjúsági énekek hangszeres kísérettel. Műzenei szemelvények éneklése, egyszerű többszólamúság. Romantika, századforduló, 20. század magyar és egyetemes zenetörténete, hangzó anyaggal. Ritmus és dallamírás, zeneelméleti feladatok. Operalátogatás Budapesten, énekóra a Magyar Állami Népiegyüttesel, félévente 1-1 táncház. Kitekintés más művészetekre, előadások meghallgatása. Közösségformálás, egymásra figyelés, műveltség, lelki értékteremtés tartalommal megtöltve. Érettségire való felkészítés.

Szaktanár: Módosné Hatvani Zsófia

- **Művészettörténet (művészeti ismeretek és gyakorlatok) tantárgy**

A hagyományos – kronológikus – művészettörténeti oktatás mellett a különböző művészeti stílusokkal kreatív feladatokon keresztül lépünk kapcsolatba. Ezek a kreatív feladatok közelebb vihetnek bennünket a korszak gondolatvilágához, megértéséhez.; egyfelől segítve azokat, másfelől lehetővé téve az animációs szakismeretek gyakorlati alkalmazását. A művészettörténet oktatás kiemelt célja, hogy a növendékek a kortárs művészetről is képet kapjanak, illetve rálássanak a kortárs művészeti diskurzusokra. A négy félév során figyelemmel kísérjük az aktuális kiállításokat, részt veszünk művészeti feladatok megvalósításában. A kurzus számonkéréssel, projekt megvalósítással kerül értékelésre.

Szaktanár: Németh Attila

- **Mozgókép- és médiakultúra**

A 4 féléven keresztül tartó heti 2 órás kurzus tartalmaz kommunikáció- és médiaismereti alapot, filmnyelvi ismereteket, bevezetést a filmes műfajokba, rövid filmtörténetet néhány kiemelkedő korszak, alkotó köré rendezve, és - igény szerint – magába foglal filmkészítési gyakorlatokat is. A tananyag kötelező filmográfiát tartalmaz, ezért félévente 4-6 filmet mindenkinek otthon kell végignézni. A számonkérés tanórai dolgozat, házi dolgozat és projektmunka formájában történik.

Szaktanár: Otné Kazsóki Judit

4.2 Az oktatásban alkalmazható tankönyvek és taneszközök kiválasztásának elvei

A kiválasztás alapelvei és szempontjai:

- szakmai-tartalmi
- módszertani
- oktatásszervezési

- anyagi

Ezek az alapelvek és szempontok a kiválasztásnál együtt vannak jelen, és néha egymás ellen hatnak. A pedagógus szakmai és módszertani szabadság érvényesítése a szakmai anyagok kiválasztásánál elsődleges szempont. Ez a módszertani szabadság azonban olyan szakmai felelősséggel jár együtt, amelyben a szakmai munkaközösségek előkészítő, koordináló és kontrolláló szerepének érvényesülni kell.

- *A szakmai-tartalmi szempont* érvényesítése megkívánja, hogy minden pedagógus térjen át a Köznevelési törvény kerettantervi ajánlásaira elkészült és rendelkezésre álló új, modern tankönyvek, tankönyvcsaládok használatára. Előnyt élveznek azok a kompetencia alapú és kooperatív módszertanra épülő tankönyvek, melyek digitális formában is hozzáférhetők.
- *Módszertani szempont:* a különböző segédletek beszerzésénél érvényesüljön oly módon, hogy (legalább munkaközösségi szinten) gondolni kell az egységes pedagógiai és szakmódszertani eljárásmodok alkalmazására. (Felmérések típusai, időbeli szakaszai, előkészítő, ill. önálló munkát követelő feladatlapok, felhasznált forrásmunkák.) A kompetencia alapú oktatásra épülő módszertant előnyben kell részesíteni.
- *Oktatásszervezési szempont:* egy osztályon, egy évfolyamon belül érvényesüljön az egy tankönyvűség, a csoportbontások, átmeneti vagy tartós, tervszerű vagy kényszerű összehasonlásainak megkönnyítésére, a záróvizsgák egységes szervezésének biztosítására.
- *Anyagi-szempont:* elsősorban a szülő, másodsorban az iskola terhelésének könnyítése miatt. A szülő aláírásával jelzi vissza tankönyvigényét. Az iskolában megrendelt tankönyveken kívül minden más taneszköz beszerzése a szülő kötelessége a tanév megkezdéséig. Az iskolai könyvtárt el kell látni az új bemutató tankönyvek – a tanulmányozhatóság céljából – egy-egy példányával.
- A szaktanár a fenti alapelvek szellemében szabadon választhat, de célszerű figyelembe vennie a szakmai munkaközösség ajánlásait. Az egyes tantárgyak helyi tanterve tartalmazhatja a felvázolt elvek alapján a jelenlegi kínálatból kiválasztott tankönyveket, taneszközöket és segédanyagokat. Ezeknek köre az alapelvek szellemében folyamatosan bővíthető és bővítendő. Az egyes tantárgyak szaktanári munkaközösségei állítják össze évről évre a megrendelendő tankönyvek listáját, így a felsorolt szempontok szerint értékelik a felhasznált tanulmányi segédletek minőségét. Bár korunkban a nevelés-oktatás munkáját megkönnyítő taneszközök és segédanyagok skálája egyre szélesebb, a legfőbb segítőtárs továbbra is a tankönyv. A tankönyvek kiválasztásának itt felsorolt általános, valamint tantárgycsoportokra, ill. egyes tantárgyakra vonatkozó elvein alapul az egyéb taneszközök megválasztása is.

A tankönyv mindenképpen:

- idomuljon a tanterv tartalmához, célkitűzéseire,
- adataiban legyen pontos, következtetéseiben logikus,
- biztosítsa a szaktudományok megfelelő szintű közvetítését,
- törekedjen a tömörségre, tartalmilag legyen igényes, de ne tartalmazzon feleslegesen apró részleteket,
- stílusa legyen magyaros, érthető, pontos fogalmazású,
- legyen logikus szerkesztésű, könnyen áttekinthető,
- legyen jól illusztrált, képekkel, ábrákkal, grafikonokkal szemléltető,
- feleljen meg az életkori sajátosságoknak,
- ne csak ismereteket közvetítsen, de fejlessze a képességeket és készségeket is, neveljen gondolkodásra,
- szövegével, problémafelvetésével motiválja a tanulókat az eredményes tanulásra,

- legyen sokoldalúan használható: az átlagos képességű tanuló sikeresen használhassa, de a kiváló képességűt is inspirálja újabb feladatok megoldására,
- lehetőleg önállóan, kevés tanári segítséggel is használható legyen,
- segítse elő a külső és belső vizsgákra való felkészülést, feleljen meg a tanterv követelményeinek,
- a hozzá tartozó munkafüzet vagy munkatankönyv ne mechanikusan megoldható, hanem gondolkodtató feladatokat tartalmazzon,
- szolgáljon alapul a megfelelő segédanyagokkal való kiegészítéshez,
- lehetőleg egymásra épülő kötetekből álló tankönyvcsalád tagja legyen, amelynek javításán, fejlesztésén a kiadó folyamatosan munkálkodik,
- legyen esztétikus, izléses, megfelelően illusztrált, tartós és könnyen kezelhető,
- ára legyen értékével arányos, a tanulók és szülei számára megfizethető.

A munkaközösségek az alábbi szempontokat tartják fontosnak a tankönyvek kiválasztásánál:

- *Alsós munkaközösség*

Az alsó tagozaton több éve az Apáczai Kiadó tankönyveiből, munkafüzeiteiből dolgozunk. Ez a tankönyvcsalád tökéletesen illeszkedik az alsós munkaközösség által kialakított tanítási, tanulási koncepcióhoz. Minden évben átdolgozzák, a pedagógusok észrevételei alapján javítják, korszerűsítik a tartalmat. A kiadványok színesek, érdekesek. A kiadó gyorsan reagál a változásokra. A könyvekhez kézikönyvet, tanmenetet és e-tananyagot is készít, melyet minden pedagógus térítésmentesen megkap. Fontos szempont, hogy ezek a kiadványok minden gyermek számára elérhető áron megvásárolhatók.

- *Humán tárgyak*

A választott tankönyv nyelvezete könnyen érthető, ezért alkalmas egyéni tanulásra, az anyag önálló ismételtesére. Jó a tagolása, megfelelő általános műveltséget nyújt. A kötetek jól épülnek egymásra, és az egész tankönyvcsalád rendelkezésre áll.

- *A magyar irodalom oktatására használt tankönyv*

Legyen mértéktartó a “divatirányzatokkal” szemben, de tartson lépést a tudományos fejlődéssel; ragaszkodjon az értékek közléséhez;

- *A magyar nyelv tankönyve*

Legyen áttekinthető, logikusan felépített és rendszerező; tartalmazzon az elméleti ismeretek elsajátítását segítő gyakorlatokat is.

- *A történelem tankönyve*

Segítse elő a legfontosabb társadalmi, gazdasági, politikai összefüggések felismerését; mutassa be az egyén szerepét a történelemben (a példaképet, az elrettentő példát és az egyszerű embert egyaránt); megfelelő arányban tárgyalja az egyetemes és a magyar történelmet; forrás-szemelvényeket is tartalmazzon.

- *Idegen nyelvek /angol, német/*

A csoportbontásnak megfelelően sokszínű a tankönyvhasználat. Kezdő csoportjaink nyelvtan-centrikus tankönyvekből tanulnak, haladó és emelt szintű csoportjaink tankönyveinél azonban a szókincs bővítésére és a szóbeli készségek fejlesztésére kerül a hangsúly.

A kiválasztásnál szempont még a tankönyvek ára is. Legyen alkalmas a négy alapkészség egyidejű fejlesztésére; fejlessze a tanulók kommunikatív kompetenciáját; igényesen mutassa be a célnyelvi ország civilizációját, kultúráját, mindennapjait. Rendelkezzen jó minőségű hanganyaggal, esetleg videós anyaggal; legyen jól kombinálható a nyelv eszközként való használatát célzó, széles skálájú, gyakran nem tanítási céllal készült kiegészítő anyagokkal; tegye lehetővé az érettségi, felvételi vizsgára, valamint az államilag elismert nyelvvizsgára való felkészülést, legyen jól felépített, állandóan fejlesztett tankönyvcsalád tagja.

- *Reáltárgyak, természetismeret /matematika, fizika, kémia, biológia, földrajz/*

Fontos, hogy az egyes évfolyamok tankönyvei egymásra épüljenek, az elmélet-gyakorlat aránya kiegyensúlyozott legyen. Ábrái szemléletesek, érthetőek legyenek. Mértéktartóan és az életkori sajátosságoknak megfelelő szinten közvetítse az új tudományos eredményeket; térjen ki a gyakorlati felhasználás lehetőségeire. Megfelelő mennyiségű, érdekes, gondolkodtató feladatot és gyakorlatot tartalmazzon

- *Művészeti tárgyak /rajz és műalkotások elemzése, ének-zene/*

A tankönyvnek tematikusnak kell lennie, és az anyagnak más művészeti ágakhoz is kapcsolódnia kell. A rajz tantárgy esetében fejlesztenie kell a tanulók térlátását és ábrázolókéességét.

- *Informatika*

A választott tankönyv mellé használni kell a legújabb példatárak anyagát, követni kell a tantárgy rendkívül gyors fejlődését. A tanár tehát a tankönyv mellett a legfrissebb szakirodalomra is támaszkodik.

4.3 A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

Az **alsó tagozat** első két évében kezeljük az ebben az életkorban a tanulók között tapasztalható jelentős egyéni fejlődésbeli különbségeket. Ezt a munkát logopédus és fejlesztő pedagógus is segíti. Második osztály félévéig szöveges értékelést alkalmazunk. Az alsó tagozat harmadik–negyedik évfolyamán erőteljesebb – a negyedik évfolyam végére már meghatározóvá – válnak az iskolai teljesítmény-elvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok.

A NAT feladatainak, céljainak megvalósítása érdekében a következőképpen motiváljuk kisdíákjainkat: a fejlesztési feladatok érdekében gyakran alkalmazzuk a kooperatív tanítási-tanulási módszereket. Hangsúlyt kap a szótagoló, elemző, összetevő olvasás-írás tanítása, ez megkönynyíti a helyesírás elsajátítását is. Az első osztályosok dőlt írással tanulnak meg írni, ez az írásmód jobban megfelel a kisgyermek finom motorikus mozgásainak, a tapasztalatok szerint szebb a későbbi íráskéjük is. Idegen nyelvet (német vagy angol) második osztálytól tanulnak a kisgyermek, nagy hangsúlyt fektetünk a szóbeli játékos bevezető szakaszra. A délutáni szakkörökön, matematika, néptánc, furulya, képzőművészeti szakkörökön, valamint a legkülönbözőbb sportkörökön intenzív tehetséggondozás és felzárkóztató munka folyik.

A **felső tagozaton** kialakítjuk a sikeres és eredményes iskolai tanuláshoz szükséges kulcskompetenciákat. A tanulás tanulásának tanítása egyik fontos feladatunk az 5. évfolyamon, valamint minden évfolyamon, ahol új tantárgy lép be. Ez nem csak a szaktanárok feladata, hanem fejlesztőpedagógus segíti a tervszerű pedagógiai munkát. A felső tagozat hetedik–nyolcadik évfolyamán a már megalapozott kompetenciák továbbfejlesztése, bővítése, az egész életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása történik. Kiemelt feladat a tanulók pályaválasztásra, pályaaorientációra való felkészítése. Ezt a munkát a nevelési tanácsadó szakemberei is segítik.

A **gimnáziumban** tovább mélyítjük és megszilárdítjuk az alpműveltséget minden területen, valamint felkészítjük az érettségizőket a pályaválasztásra és a továbbtanulásra. Az emelt óraszámú tantervek és a szakkörök az elsődleges színterei ennek a munkának. A 8 évfolyamos gimnáziumban emelt szintű képzésen az idegen nyelveket heti 5 órában tanítjuk. Angol, német és francia nyelvek közül választhatnak a tanulók. Orosz, olasz és finn nyelvoktatást megfelelő létszámú érdeklődés esetén indítunk. Korszerű, interaktív nyelvi labor segíti a nyelvoktatást. A tanulóknak lehetősége van szakköri keretek között anyanyelvi tanárokkal való társalgásra, valamint nyelvvizsgákra, versenyekre való felkészülésre. Egyházi kapcsolatainknak köszönhetően a diákok anyanyelvi környezetben is fejleszthetik nyelvtudásukat Németországban, az angol nyelvet pedig anyanyelvi lektor segítségével illetve a partnerintézményünkől érkező amerikai egyetemisták által vezetett táborokban gyakorolhatják. Természettudományos tantárgyak közül a 4 évfolyamos gimnáziumban a matematika-fizika, valamint a kémia-biológia tantárgyakat emelt óraszámban tanítjuk. A 7. és 8., illetve a 9. és 10. évfolyamokon a tanulók heti

egy órában gépírás-oktatásban részesülhetnek. Kiemelt figyelmet fordítunk a művészeti tantárgyak oktatására. Eredményesen együttműködünk a Liszt Ferenc Zeneiskolával, ennek köszönhetően sokan tanulnak hangszeren zenét. Csoportbontásban tanulnak a diákok az informatika, idegen nyelv, hittan- valamint a választott szakirányú órákon. A kutatni, elmélyülni, vagy szórakozni vágyó diákok számára 12000 kötet áll az iskolai könyvtárban rendelkezésre, valamint ugyanennyi kötet az evangélikus gyülekezeti levéltárban. Matematika, fizika, biológia, informatika, robotika, idegen nyelvek, magyar nyelv és irodalom, könyvtárhasználat, vizuális kultúra és ének-zene szakkörök keretén belül intenzív tehetséggondozás zajlik.

Az erkölcsi nevelés

A tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatának elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük elősegítése kiemelt feladat. Az erkölcsi nevelés során felkészítjük a tanulókat az életben elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítünk választ találni erkölcsi és életvezetési problémáikra. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítésmódokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, a tanítók, tanárok példamutatása támogatja olyan, a tanulók életében nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a köteleltségtudat, a mértéktartás, az együttérzés, segítőkészség és a tisztelet. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – kihat egész felnőtt életükre, és elősegíti helyzetállásukat a munka világában is.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- Érti és elfogadja, hogy az emberek sokfélék és sokfélék a szokásaik, a hagyományaik is; kész arra, hogy ezt a tényt tiszteletben tartsa, és kíváncsi a sajátjától eltérő kulturális jelenségekre.
- Érti, hogy mi a jelentősége a szabályoknak a közösségek életében, kész a megértett szabályok betartására, részt tud venni szabályok kialakításában.
- Érti, hogy a Föld mindannyiunk közös otthona, és közös kincsünk számos olyan érték, amit elődeink hoztak létre.

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésére és önmaga vizsgálatára.
- Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik, nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják.
- Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire.
- Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor képes realisan felmérni a lehetőségeit.
- Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket, és el tudja viselni az értékek közötti választással együtt járó belső feszültséget.
- Képes ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni.
- Tisztában van vele, hogy baráti- és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért.
- Kialakultak benne az európai identitás csírái.
- Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.
- Érti a szabályok szerepét az emberi együttélésben, s e belátás alapján igyekszik alkalmazkodni hozzájuk; igényli azonban, hogy maga is alakítója lehessen a közösségi szabályoknak.

- Van elképzelése saját jövőjéről, és tisztában van vele, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.
- Életkorának megfelelő szinten tisztában van vele, hogy minden döntés szabadsága együtt jár felelősséggel is.
- Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére.
- Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést.
- Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel.
- Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet.

Az erkölcsi nevelés megvalósulása tanórai keretek között elsősorban erkölcsstanórákon (az 1. és 5. évfolyamon felmenő rendszerben bevezetve a 2013/2014. tanévtől), osztályfőnöki órákon valósul meg. Az egyes tantárgyi tartalmak tanításakor kiemelt figyelmet fordítunk az erkölcsi nevelésre. Tanórán kívüli keretek közt, az iskola- és osztályközösségeket fejlesztő tevékenységeink, programjaink is tanulóink erkölcsi fejlődését célozzák.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók megismerik nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Elsajátítják azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni-közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei, a helyi német nemzetiség megismeréséhez, megbecsüléséhez vezetnek. Kialakítjuk a közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzését, és azt a felismerést, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért a tanulók, magyarságtudatukat megőrizve, megismerik történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódnak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

A nemzeti öntudatra nevelés tanórák keretei között elsősorban a történelem, hon- és népismeret, magyar irodalom, ének-zene, rajz és vizuális nevelés tantárgy tanítási tartalmaiban, osztályfőnöki órákon valósul meg. A természettudományos tantárgyak tanítási tartalmainál is keressük a lehetőségeket a nemzeti öntudat fejlesztésére. Nemzeti, nemzetiségi ünnepek közös megünneplésére, méltó megemlékezésekre különös figyelmet fordítunk. Tanítási projektjeink, melyek a nemzeti sokszínűséget, a nemzethez/nemzetiséghez tartozást mutatják meg, szintén szolgálják a nemzeti nevelés céljait.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete.
- A nemzetet összetartó jelképek megismerése.
- Nemzeti ünnepeink ismerete.
- Érzelmi kötődés a hazához.

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- A tanulók megismerik lakóhelyük, szülőföldjüket.
- A tanulási folyamatban kialakuljon ki az egyéni, családi, közösségi, nemzeti azonosságtudatuk.
- Alakuljon ki identitástudatuk a legszűkebb helyi közösségektől, a haza és a nemzet mentén.
- Ismerjék meg jeles történelmi személyiségeinket és a magyar történelmi múlt sorsfordulóit.

- A magyarság történetéről, múltjáról szóló, a közösség többsége által ismert mondák, történetek feldolgozása fontos feladat, mivel a nemzetek közös történetei a nemzeti öntudat fejlesztését eredményezhetik.
- A határon túli magyarság sorsának, mint nemzetünk múltjának és jelenének része, úgy ismerjék meg tanulóink.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. A közügyekben való részvétel a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését kívánja. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulás-szervezési eljárások. E célt szolgálja az osztályközösségek kialakításának és fejlesztésének, valamint a diákönkormányzat működtetésének támogatása is.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- Megérti a szabályok fontosságát.
- Képes egyszerű közösségi szabályok követésére, bekapcsolódik közös tevékenységekbe és követi a közösségi hagyományokat.

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét.
- Megismerkedik az alapvető emberi, szabadság- és állampolgári jogokkal, kötelezettségekkel és az őt megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel.
- Alkalmazza a méltányosságot és az erőszakmentességet biztosító technikákat a közösségben való tevékeny részvétele során.
- Részt vesz olyan tevékenységekben, amelyek a közösség jobbítását szolgálják.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszhető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező adottságainak, szellemi és gyakorlati készségeinek kifejezésre jutását és kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmei hiteles kifejezésére, empátiára és kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az elsajátított tudást és készségeket énképébe be tudja építeni, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatni kell abban, hogy érezze, alakítani tudja fejlődését, sorsát és életpályáját. A megalapozott önismeret hozzájárul a boldog, egészséges és kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához. Pedagógusainkat támogatjuk abban, hogy a tanulók megismerését, egyéni fejlesztését célzó eszközökkel, módszerekkel ismerkedjenek meg, és ezeket alkalmazzák tanulóik egyéni fejlesztésében. E fejlesztési terület valamennyi tanórán helyet kap, elsősorban azonban az erkölcsstan, osztályfőnöki órák tanmenetében jelenik meg.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- A tanulónak életkorának megfelelő szinten reális énképe alakuljon ki.
- A tanuló képes az együttműködésre, átérzi és gyakorolja a segítségnyújtást.
- A közös tevékenységek révén ismeretet szerez saját képességeiről és lehetőségeiről.
- Ismeri a különböző megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget és a feladatok megosztásának fontosságát.

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- Reális énképére alapozva tudjon életpályát tervezni.

- Ismerje a stressz és stresszkezelés lényegét.
- Képes különbséget tenni a valódi és virtuális társas kapcsolatok természete között, be tud kapcsolódni különböző kisközösségekbe.
- Kialakul benne a személyiségének megfelelő humánus magatartás az önkritika és a környezeti visszajelzések egységében, képes elemezni, feltárni a jóra ösztönző, illetve a destruktív csoportok eltérő jellemzőit.
- Több szempontból is rálát egy vitás helyzetre, konfliktusra, képes vitatkozni.
- Felismeri társadalmi szerepeit (férfi-nő, gyerek-szülő, diák-tanár).
- Képes felismerni bizonyos előítéletes magatartásformákat és a sztereotípiák megnyilvánulásait.

A családi életre nevelés

A családnak kiemelkedő jelentősége van a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, önismeretének, testi és lelki egészségének, közösségi létének alakításában. Ezért társadalmi elvárásként fogalmazódik meg a nevelési-oktatási intézményeknek a gyermekek nevelésében, az erkölcsi normák, a harmonikus családi minták közvetítésében való fokozott részvétele. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A családi életre való felkészítés segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, valamint a családi életükben felmerülő konfliktusok kezelésében. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A családi életre nevelés elsődleges színterei: az erkölcsstan órák, az osztályfőnöki órák, környezetismeret- és biológiaórák. A családok jobb megismerése érdekében szorgalmazzuk a családlátogatást, valamint a családokkal közösen szervezett programokat iskolánkban.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- A tanuló megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben.
- Ismeri és betartja az illemszabályokat.
- Megismerkedik a családi ünnepekkel és az ezekhez kötődő szokásokkal.
- Megtanulja a családi szerepekhez (anya, apa, gyermek) kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze.

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- A tanuló képes felismerni és megfogalmazni a családban betöltött szerepeket, feladatokat, megtalálja és elvégzi a rá háruló feladatokat.
- Tisztában van a nemi szerepek biológiai funkcióival, társadalmi hagyományaival.
- Felismeri a családi élet és a párkapcsolatok során előforduló súlyos problémahelyzeteket, és ezek megoldásához megfelelő segítséget tud kérni.
- A szakasz végére a tanuló értéknek tekinti a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot. Tisztában van azzal, hogy a szexualitás a párkapcsolatok fontos eleme, és érti az ezzel kapcsolatos felelősséget is.
- Tud a pozitív és negatív családtervezés különböző lehetőségeiről, ismeri a művi terhesség-megszakítás lelki és fizikai veszélyeit.
- A tanuló alkalmazás szinten ismeri a csecsemőgondozás néhány alapvető lépését.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok készítsék fel a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővésére, gondozására, társas viselkedésük szabályozására, a társas konfliktusok kezelésére. A gyerekek, fiatalok sajátítsák el az egészséges életmód elveit, és – amennyire

csak lehet – azok szerint éljenek. Az iskola feladata az is, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

A testi és lelki egészségre nevelés szinterei elsősorban az osztályfőnöki órák. Az iskola kiépítette egészségnevelés programját.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- A tanuló képes önállóan, az évszaknak és az időjárásnak megfelelően ruhát választani és felöltözni.
- Tudja, hogy a rendszeres tisztálkodás, a táplálkozás és a megfelelő folyadékbevitel egyaránt fontos az egészség védelmében.
- A rendszeres mozgás, a természet szeretete igényként épül be személyiségébe, figyel testtartására.
- Képes kifejezni a betegség és az egészség mint állapot közötti különbséget.
- Képes egyes betegségi tünetek (láz, fejfájás) megnevezésére.
- Tudja, hogy a védőoltások is fontos eszközei az egészség megőrzésének.
- Képes kifejezni, leírni egyes feszültséget, stresszt okozó helyzeteket. Megtapasztal relaxációs technikákat, képes légzőgyakorlatok és egyszerű tornagyakorlatok (például reggeli torna) önálló elvégzésére.
- A tanulóban kialakul az igény a harmonikus, barátságos, otthonos környezet iránt.
- Kipróbálja a testmozgás, a manuális és művészeti, alkotó tevékenység több formáját, és képes megfogalmazni ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait.

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- A tanuló fel tudja sorolni az egészséges táplálkozás néhány alapvető szabályát.
- Ismeri a tisztálkodással kapcsolatos alapvető szabályokat, a személyes higiéne ápolásának módjait, majd megtanulja tudatosan ápolni személyes higiéniáját.
- Tudja, hogy a rendszeres testmozgás és művészeti tevékenység hozzájárul lelki egészségünk megőrzéséhez, így fokozatosan kialakul az igénye ezek iránt.
- A tanuló (az iskola és szülei segítségével) igyekszik olyan kikapcsolódást, hobbit találni, amely hozzásegíti lelki egészségének megőrzéséhez. Ismeri az aktív pihenés fogalmát, meg tud nevezni aktív pihenési formákat.
- Tisztában van a feltöltődés és kikapcsolódás jelentőségével.
- Tudatosan figyel testi egészségére, képes szervezetének jelzéseit szavakkal is kifejezni.
- Ismer és alkalmaz stresszoldási technikákat, tisztában van a nem megfelelő stresszoldás következményeivel, ennek kockázataival (különösen az alkohol, a dohányzás és a drogok használatának veszélyeivel), és tudatosan kerüli ezeket.
- Ismeri a stressz okozta ártalmakat, a civilizációs betegségeket és ezek megelőzésének módját.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A NAT ösztönzi a személyiségfejlesztő nevelést-oktatást, melynek része az akadályozott, hátránnyal élő fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges feladatok meghatározása. Ez akkor lehet eredményes, ha az intézmények pedagógiai programja, a helyi tanterv külön figyelmet szentel minden tanuló képességbeli és társadalmi különbözőségének. A nevelési-oktatási intézmény alakítsa ki a gyerekekben, fiatalokban a beteg, sérült, fogyatékkal élő emberek iránti

együttérző és segítő magatartást. Saját élményű tanuláson keresztül fejlessze ki a tanulóiban a szociális érzékenységet és számos olyan képességet (együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és –megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létehez. A nevelés szinterei elsősorban az osztályfőnöki órák, erkölcsstan órák.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- A vállalt és kapott feladatok végrehajtása iránti felelősség alakuljon ki.
- Ismerje fel, hogy nemcsak kötelező feladatai vannak, hanem szabad választása alapján is segíthet környezetében (iskola, otthon).

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- Kölcsönös egymásrautaltság felismerése, egymás segítése.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. A nevelés célja, hogy a természet szeretetén és a környezet ismeretén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók ismerjék meg azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük természeti és társadalmi értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába. Beépült az egyes természettudományos tantárgyak és osztályfőnöki, erkölcsi órák tanmenetébe.

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- A tanuló érzékennyé válik környezete állapota iránt.
- Képes a környezet sajátosságainak megismerésére, észreveszi a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat.
- Képes saját mikrokörnyezetében olyan változásokat javasolni, amelyek annak minőségét javítják.
- Értéknek tekinti a természeti és az ember alkotta környezet harmonikus működését.
- Késztetés alakul ki benne környezete értékeinek megőrzésére.

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- A tanulóban kifejlődnek az igény olyan életvezetéshez, mely a környezet védelmét szolgálja. Érti a fejlődés fogalmát, valamint, hogy a fogyasztás önmagában sem nem cél, sem nem érték. Egyre érzékenyebbé válik környezete állapota iránt, képes annak változását elemi szinten értékelni.
- Felismeri a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket és kerüli ezeket.
- Képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani az iskola belső és külső környezetét.
- Nem hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat, előnyben részesítve a természetes, újrahasznosítható, illetve újrahasznosított anyagokat. Érzékennyé válik az anyag- és energiatakarékos életvitelre és ismeri ezek gyakorlati technikáit.
- Érti a fenntarthatóság fogalmát.

Pályaorientáció

Iskolánkban a pályaorientáció a 7–8. évfolyamon teljesedik ki. Azonban az azt megelőző évfolyamokon arra törekszünk, hogy diákjaink minél több szakma, hivatás munkafeltételeit megismerjék videofilmek, lehetőség szerint munkahelyek meglátogatása, szülői beszámolók segítségével.

7–8. évfolyamon a célzott pályaorientációt iskolánk e feladattal megbízott pedagógusa koordinálja. A diákoknak középiskolára felkészítő foglalkozásokat szervezünk. Egyéni felkészítéssel az esélyegyenlőséget támogatjuk az arra rászoruló diákjaink esetében. A szülőket tájékoztatjuk szülői értekezleten, egyéni konzultáción a továbbtanulási lehetőségekről. A tanulók önismertének fejlesztésével a megalapozott, sikeres továbbtanulást igyekszünk támogatni. Arra törekszünk, hogy a tanuló képes legyen megfogalmazni, hogy mi érdekli őt leginkább, legyen tisztában saját adottságaival, hogy azokat mely szakmákban tudná hasznosítani. A középiskolák bemutatkozása, a pályaválasztási alkalmassági vizsgálatok segítik e tevékenységünket.

A pályaorientáció iskolánkban elsősorban az osztályfőnöki órákra terjed ki, de szülői értekezleteken, egyéni és csoportos foglalkozásokon, iskolán kívüli programokon is megvalósul.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- A tanuló megismeri azokat a szakmákat, amelyek mindennapi életvitelének zökkenőmentességét vagy megfelelő minőségét biztosítják.
- Felismeri a különböző foglalkozások együttműködésének fontosságát.
- Képes megfogalmazni adott szakma tevékenységét, és képes csoportosítani a foglalkozásokat különböző szempontrendszer szerint.

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- Ismeri önmagát, érdeklődési körét, motivációját, saját adottságait mely szakmákban tudná hasznosítani.
- Megfelelő ismeretekkel rendelkezik a továbbtanulással, a választható iskolákkal, életutakkal kapcsolatban.
- Ismeri az élethosszig tartó tanulás fogalmát.
- Tud célokat kitűzni és jövőképet felállítani. Van önkritikája, képes különbséget tenni a társas befolyásolás és saját elképzelése között. Érti a tanulás és a karriercél elérésének összefüggéseit.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók felismerjék saját felelősségüket az értéktelítő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világában és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásra utaltságát.

A gazdasági és pénzügyi nevelés elsősorban osztályfőnöki órákon az életkori sajátosságoknak megfelelően, koncentráltabban a 7–8. évfolyamon történik. Tanórán kívül megvalósul még az osztályközösségek gazdálkodásában, diák-önkormányzati gazdálkodás során, papír- és hulladékgyűjtés útján keletkezett bevételből való gazdálkodás során, karácsonyi/húsvéti vásár rendezésével.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- A tanuló ismeri az általa mindennap fogyasztott alapvető élelmiszerek árát.
- A matematikai műveletekről, illetve a mértékegységekről szóló ismereteit alkalmazni tudja pénzre vonatkoztatva is.
- Képes mindennapi fogyasztási cikket önállóan vásárolni, tud vigyázni a pénzére.
- Beépül az energiatakarékosság cselekvéseibe és gondolkodásába.

- Vannak ismeretei arról, hogy hazánkban és a világ más részén hozzá képest milyen életszínvonalon élnek gyerekek.

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- A tanuló történelmi ismeretei alapján felismeri a gazdasági rendszerek változását, viszonylagosságát, hibáit és fejlődését.
- Ismeri az unió közös fizetési eszközét, belátja, hogy az egyes országok eltérő mértékben és szerepben kapcsolódnak be a világgazdaság folyamataiba.
- Érzékeli az anyagi és kapcsolati tőke szerepét és értékét saját életében.
- Érzékeli, hogy mi a fenntartható gazdaság és hogyan valósítható ez meg globális és lokális szinten.
- Matematikai ismereteit alkalmazza pénzügyekkel kapcsolatos feladatokban.
- Képes összehasonlítani, hogy különböző országokban milyen életszínvonalon élnek az emberek, és felismer néhány összefüggést az életszínvonal, a globális problémák és a fenntarthatóság kérdései között.

Médiatudatosságra nevelés

A médiatudatosságra nevelés lehetővé teszi, hogy a tanulók a mediatiszt, globális nyilvánosságunk felelős résztvevői legyenek; értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Az értelmező, kritikai és tevékeny beállítódás kialakítása révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására. A médiatudatosságra nevelés során a tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett média jellemzők jogi és etikai jelentőségével. A médiatudatosságra nevelés minden tantárgyi óra kiemelt feladata, különösen az informatika, média, a rajz és vizuális nevelés tantárgyak tanítási tartalmaiban jelenik meg. Az erkölcs tananyag fejlesztési feladataiban, valamint az osztályfőnöki órákon is megjelenik.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- A tanuló tisztában van a korhatárt jelző szimbólumok jelentésével.
- Képes különbséget tenni a televízióban történetek és a valóság között.
- Ismeri a médiumokat és azok szerepét az ő szabadidejében, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- A tanuló hatékonyan tud keresni a világhálón, kulcsszavak segítségével, majd képessé válik elektronikus gyűjtőmunkát végezni.
- Tisztában van a videojátékok használatának helyes mértékével.
- Egyre inkább tisztában van a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel.
- A közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítására megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik.
- Odafigyel arra, hogy magánszférájába ne engedjen be nem kívánatos médiatartalmakat. Kialakulóban van kritikai érzéke a médiatartalmak hitelességét illetően.

A tanulás tanítása

Törekszünk a kreativitás fejlesztésére, az írásbeliség és szóbeliség egyensúlyára, hogy a diákok tudjanak megfelelően írni, olvasni, számolni, továbbá ne legyenek idegenek számukra az IKT-eszközök. A mentális képességek fejlesztésével törekszünk arra, hogy a tanulók saját tanulásukat meg tudják szervezni, a tanulás iránti attitűdjük legyen pozitív. A tanulók egyéni tanulási stratégiái erősödjenek meg, és tudják egyre tudatosabban, gyakorlottabban kezelni saját tanulási

stratégiáikat, felismerjék képességeik erős és gyenge pontjait, képesek legyenek saját munkájukat tárgyilagosan értékelni. A fejlesztő értékelés alkalmazásával segítjük a diákok tanulási folyamatát. A tanulási folyamat ilyen támogatása minden tanórán megvalósul, de a tudatos tréning jellegű foglalkozások az osztályfőnöki órák tanmenetében jelennek meg.

A nevelés fő célja alsó tagozaton:

- A tanuló tapasztalatot szerez arról, hogy lehet játszva tanulni.
- Napi rutinjába beépül a tanulásból adódó otthoni feladatok elvégzése, egyre inkább saját időbeosztása szerint készül az órákra.
- Vannak élményei arról, hogy az iskolai oktatáson kívül a tanuláshoz és az önművelésnek egyéb lehetőségei is léteznek.

A nevelés fő célja felső tagozaton:

- Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (a gyermekirodalomban, egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón.
- Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat.
- Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg szabatosan indokolni.
- A tanuló megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie.
- Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

4.4 Mindennapos testnevelés

A Nemzeti Köznevelésről szóló törvény értelmében a 2012/13-as tanévtől felmenő rendszerben az 1., 5. és 9. évfolyamon bevezetésre került a mindennapos testnevelés. A 4., 5. testnevelés órák keretére egyes évfolyamokon néptáncórákat, röplabda, kézilabda, labdarúgás és úszásfoglalkozásokat szervezünk. Az egyesületekben igazolt sportolók délutáni edzéseit 4., 5. testnevelés óráként beszámítjuk.

A tanulók mindennapos testedzését a tervezett testnevelési órák, a sportegyesületben zajló edzések, illetve a tanítás utáni foglalkozások biztosítják. Ennek érdekében 2001-től Diáksport Egyesületet (DSE) működtetünk.

Az intézményvezető engedélyével szakmailag hozzáértő, nem testnevelés szakos, de megfelelő szakképesítéssel rendelkező nevelő is vezethet sportfoglalkozást. A sportszakköröket az iskola aulájában, tornaszobájában, a Rába-parton felépített sportpályán, a Bercsényi ligeti sportpályákon, illetve az iskola udvarán tartjuk. Minden évben az anyagi lehetőségeinktől függően pótoljuk eszköz és felszerelés állományunkat.

4.5 A választható tantárgyak, foglalkozások és a pedagógusválasztás elvei

Iskolánkban minden tanuló a felekezetének megfelelő hitoktatásban részesül. Az alsó tagozatos kisgyermekek szülei a beiratkozáskor nyilatkoznak arról, hogy angol vagy német nyelvek közül, melyik lesz a tanuló kezdő nyelve. Kilencedik osztályos tanulók a beiratkozáskor nyilatkoznak arról, hogy melyik idegen nyelvet választják másodikként.

Gépírás tanulására is lehetőség van, erről saját tanulóink a tanév elején, az újonnan felvett diákok szeptemberben írásban nyilatkoznak.

Szakköri és sportköri foglalkozásokra szeptemberben az első tanítási héten a szaktanároknál jelentkezhetnek a diákok.

Az új énekkari tagokat meghallgatás után az ének-zene tanár jelöli ki.

A furulya szakkörbe a szakkörvezetőnél lehet jelentkezni.

A kétszintű érettségi vizsgára a 3.13. pontban felsorolt tantárgyakra és szintekre lehet jelentkezni. A vizsgára való jelentkezés az érettségi vizsgaszabályzat szerint történik.

Pedagógusválasztás lehetőségét csak a délutáni foglalkozásokon tudjuk biztosítani, ahol a diákok érdeklődési körüknek megfelelő tantárgyat választanak, illetve ahol lehetőség van pedagógust választani.

Az első osztályban lehetőség van a család kötődése alapján (idősebb testvért már tanított) tanítót választani.

4.6 Projektoktatás

A projekt módszer átlép a hagyományos oktatáson, az iskola hagyományos idő keretein, falain, életközeli problémákból indít, és minden résztvevő előzetes tapasztalataira épít. Iskolánk legjelentősebb projektjeit Comenius iskolai együttműködés keretein belül valósítja meg. Ennek során a partneriskola diákjaival karöltve hosszú időn keresztül (1-2 esztendő) dolgozunk egy adott témán. A projekt munka a diákok és tanárok részéről kreativitást, kitartást és nagy szorgalmat igényel. A projekt „végterméke” azonban sikeres megvalósítás esetén mindenért kárpótol. Előnyben részesítjük azokat a témákat, amelyek az Európai Unió alapelveivel harmonizálnak.

4.7 A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A tanulók felvételét nem befolyásolhatja a szülők anyagi helyzete vagy a társadalmi rang. Nagy családosok gyermekeit előnyben részesítjük, különösen akkor, ha a testvérek már intézményünk tanulói.

Kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységünket a Pedagógiai Program 2.6 pontjában részletesen kifejtettük. A tanulók felvételénél, vizsgáinál és a számonkérések során alkalmazzuk a 20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet 68.§ (4) bekezdését, mely szerint kérjük a szakértői vélemény másolatát, valamint a szülői kérvényt a speciális igények érvényesítéséhez. A tanulók számára a többletidőt vagy az egyéb speciális körülményeket a jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítja az iskola. A tanulók szakértői vizsgálatra küldésére a szülők bevonásával nagy figyelmet fordítunk. Amennyiben speciális pedagógiai feladat merül fel, folyamatosan konzultálunk a tanuló kezelőorvosával, gyermekpszichológusával, illetve minden olyan szakemberrel, aki a tanuló gyógyításában, fejlesztésében részt vesz. Iskolánkon belül fejlesztő pedagógusok, logopédusok, iskolapszichológus és lelkészek segítik a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységet. A tanári karból többen mentálhigiénés továbbképzéseken vesznek részt, hogy szakértelemmel tudják segíteni a rászoruló tanulókat.

Az anyagilag rászoruló tanulókat iskolánk és fenntartó egyházunk közös alapítványa támogatja. Alapelvünk, hogy anyagi okok miatt nem szenvedhet hiányt étkezés, felszerelés, illetve iskolai programok tekintetében egyetlen gyermek sem. Egészségügyi problémákkal küzdő gyermekek különleges étkezési igényeit kielégítjük.

Jótékonyági rendezvények szervezésével segítjük a rászorulókat és neveljük a többieket a szolgáló és adakozó életmódra.

4.8 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

Az egyházi iskola nevelő-oktató tevékenységéből adódóan a követelményrendszer is sokrétű. A tantárgyi, magatartási és egyéb követelményeket világosan, egyértelműen fogalmaztuk meg, arra törekedünk, hogy ezek teljesíthetők legyenek. A követelményrendszer a mindenkor érvényes előírásokat követi, az esetleges változásokat figyelembe veszi. A követelményrendszert a nevelési és az oktatási feladatoknak megfelelően tantárgyi, magatartási és szorgalmi egységekre tagoltuk.

A tantárgyi követelményeket a NAT alapján iskolánk helyi tanterve tartalmazza. A tantárgyi megmértetés tanórai és tanórán kívüli követelményeit az egyes tantervekben fogalmaztuk meg. A tanév elején közölt elvárásokon, a tanév során nem változtatunk, ezáltal biztosítjuk a következetességet és a kiszámíthatóságot.

A magatartási követelményeket alapvetően az intézmény keresztyén nevelési elvei és értékrendje határozzák meg.

A szorgalmi követelmények - a diákoknak a tanuláshoz, munkához való viszonyát fejezik ki.

A követelményrendszer betartása, betartatása szempontjából alapvetően fontos a fegyelem és fegyelmezés, a jutalmazás és a büntetés. Az a célunk, hogy diákjaink fegyelmezettek legyenek. Úgy kell őket szeretnünk, hogy szabadnak érezzék magukat. Azt érezzék, hogy a fejlődőképes embert szeretjük bennük, és abban segítünk, hogy az ehhez vezető utat megtalálják.

Az alábbi elveket tartjuk fontosnak:

- Csak az iskola helyi tantervében elfogadott tananyagot követeljük meg.
- A követelmények megállapításánál figyelembe vesszük az életkori sajátosságokat, beépítjük a tanulócsoportok és az egyes tanulók képességeit, a tanuláshoz való hozzáállást.
- A követelmények megfogalmazása során összhangot teremtünk az egyes tantárgyak között.
- A követelmények betartásának célja nem az elriasztás, hanem az igényesség kialakítása.

Azt reméljük, hogy az igényesen kidolgozott követelményrendszer következetes alkalmazása elvezet a konstruktív életvezetés kialakításához. A konstruktív életvezetésű egyén képes az önfejlesztő és közösségfejlesztő tevékenységformák végrehajtására. Jellemzői: ismeretszerző-, intellektuális-, esztétikai tevékenység, egészséges életmód; szellemi, fizikai, közéleti munka, szellemi, kulturális, természeti értékek védelme, segítségadás, fegyelmezettség.

Számonkérés, beszámoltatás, vizsgáztatás

Ellenőrzés, értékelés, osztályozás

Az **ellenőrzés, értékelés** osztályozás a pedagógiai tevékenység szerves része, melynek jelentős szerepe van a személyiség fejlesztésében: ösztönzést ad, fejleszti a felelősségérzetet és önértékelő képességet, önnevelésre készítet.

Az objektív, igazságos értékelés - osztályozás előfeltétele a világosan megfogalmazott és következetesen érvényesített követelményrendszer. Ugyanakkor a tanulót önmaga teljesítményéhez, egyéni képességeihez is viszonyítani kell. Az értékelés, osztályozás a tanulókat egyénileg is segíti abban, hogy a tőlük elvárható maximumot nyújtsák, akár elismerő, akár elmarasztaló, legyen igazságos és a bizalomra építő.

Az ellenőrzésnek ki kell terjednie az írásbeli házi feladatra, a füzetvezetésre is.

Bármely tantárgy ellenőrzési - értékelési rendszerében a folyamatosság elengedhetetlen követelmény. Az ellenőrzés formái tantárgytól, tananyagtól, az oktatási céltól, a tanulók egyéniségétől és számos más tényezőtől függően rendkívül változatosak. Érvényesíteni kell a szóbeliség primátusát.

A félévi és év végi minősítés, osztályozás ne legyen mechanikus művelet. A záró osztályzat tükrözze a tanuló évközi szerepléseit. Értékelje az igyekezetet, vegye figyelembe a teljesítmény változásának irányát. *A tanév végi értékelés az egész éves szorgalmi időszak alatt nyújtott teljesítményen alapuljon!*

A tanulók tantárgyi teljesítményét a tárgyat tanító pedagógus ellenőrzi, értékeli, osztályozza - teljes jogkörrel és felelősséggel.

Az értékelés - osztályozás a hagyományos ötös fokozatú rendszerben történik: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1). Az egyes fokozatok tartalmát a tantervi követelmények határozzák meg.

A tantárgyi modulok közül a tánc és dráma értékelése: kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg; a mozgóképkultúra és média ismeretek a hagyományos ötös fokozatú rendszerben történik.

A fentiekől eltérően az általános iskola 1. osztályát, a 2. osztályos I. félévet, illetve a belépő idegen nyelvi tantárgyakat szóvegesen értékeljük; kiválóan megfelelt, jól megfelelt, megfelelt és nem felelt meg minősítést alkalmazunk.

A szorgalmi időben kapott osztályzatokat, értékelést az 1-2. évfolyamon a pedagógus, a továbbiakban a tanuló bejegyzi a tájékoztató füzetbe vagy az ellenőrző könyvbe, valamint az elektronikus naplóba. A szülő a bejegyzéseket aláírásával veszi tudomásul, és a kapott belépési kód-dal rendszeresen tájékozódik az elektronikus napló bejegyzéseiről.

A tanév végén a tanuló az egyes tantárgyakban elért kimagasló teljesítményéért kitűnő (5) osztályzatot kaphat.

Az értékelés alapelvei

- személyre szóló legyen,
- fejlesztő, ösztönző jellegű legyen,
- ne legyen megtorló, fegyelmező jellegű,
- folyamatosságot biztosítson,
- az iskolai (munkaközösségi) követelményrendszerre épüljön,
- biztosítsa a szóbeli és írásbeli értékelés egészséges arányát,
- legyen tárgyyszerű (melyek az erős pontok, melyek a gyengeségek, hogyan lehetséges a javítás),
- félelemmentes légkörben történjen.

Az értékelés formái

Személyes, szóbeli értékelés történik

- a tanítási órákon a tanár folyamatosan megerősít, korigál, segít, tanácsot ad,
- a tanár megragadja a tanórán kívüli lehetőségeket is,
- a szaktanárok által az évközi érdemjegyek és az osztályzatok megállapításakor,
- a fogadóórákon,
- a szülői értekezleteken az osztályfőnök által,
- az osztályfőnök az osztályban tanító tanárok véleményét is közvetíti a magatartás- és szorgalomjegyek kapcsán,
- az osztályfőnök által a naplók és ellenőrzők havi felülvizsgálatakor,
- az iskola által szervezett programok értékelésekor (kirándulás, színházlátogatás, iskolai műsorok, vetélkedők, stb kapcsán),

- a tantestület előtt (szélsőséges esetekben),
- az igazgató vagy igazgatóhelyettesek által (kiemelkedő eredmények, illetve fegyelmi vétségek kapcsán),
- szöveges értékelés: a szaktanár vagy az osztályfőnök által szükség esetén (kiemelkedő teljesítmények, illetve problémás tanulók).

4.9 Magasabb évfolyamba lépés feltételei

A tanuló magasabb évfolyamra lép, ha az évfolyam követelményeit minden tantárgyból – legalább elégséges osztályzattal – a szorgalmi időszakban rendszeresen, osztályozó vizsgán vagy különbözeti vizsgán teljesítette. *Nem léphet tovább az a tanuló, aki valamelyik tantárgy követelményrendszerét – neki felróható vagy fel nem róható okokból – nem teljesítette.*

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület osztályozó értekezleten áttekinti és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az adott osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógust, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi jegyek alapján a tanuló javára módosítja.

4.10 Az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározása

1-4. évfolyam:

Az alsó tagozatban délelőtt zajlanak a tanítási órák, a gyerekek túlnyomó többsége a napközi otthonban, egy része pedig otthonában készül fel a következő napra. A napköziben egy óra a tanulásra, elmélyítésre, a tananyag rögzítésére szánt idő. Az alsós munkaközösség állásfoglalása, hogy annyi szóbeli és írásbeli feladat adható szorgalmi időben a tanulónak, amennyit ez alatt az egy óra alatt minden különösebb nehézség nélkül a gyermekek el tudnak végezni. Hétvégére az alsó tagozatban nem adunk házi feladatot, adható azonban ún. „szíves” feladat, melyet a tanulók saját választásuk szerint végezhetnek el. Adható még gyűjtőmunka, melyet csak otthoni körülmények között, esetleg szülői segítséggel tud megoldani a tanuló.

5-12. évfolyam:

A felső tagozatban az iskola tanulószobát működtet pedagógus felügyeletével. A játékon, levegőzésen túl tanulásra fordítható idő 1,5 óra. Ez idő alatt készítik el a diákok szóbeli és írásbeli feladataikat, beszélnek meg tanárukkal a felmerült problémákat. A tanulószobát vezető pedagógus kapcsolatot tart a diákok szaktanáraival, osztályfőnökeivel.

A tanulók életkor szerinti változó, fokozatos terhelése:

- 5-6. évfolyam 1,5-2 óra;
- 7-8. évfolyam 2-2,5 óra
- 9-12. évfolyam 3-4 óra intenzív tanulás.

Az írásbeli-szóbeli feladatok arányát az adott tantárgy határozza meg, azonban a kétféle feladattípus helyes arányára minden tantárgyon belül törekedni kell.

A feladatok kijelölésénél figyelembe kell venni, hogy az egyes órák milyen időközönként kerülnek sorra a hét folyamán.

A számonkérések időzítését a szaktanároknak össze kell hangolnunk a tanulók egyenletes terhelésének biztosítása érdekében.

Hétvégére, tanítási szünetekre csak annyi feladat adható, amennyit egyébként egyik óráról a másokra kapnak a diákok.

A kötelező olvasmányok listáját a feldolgozást megelőző tanév végén ismertetni kell a tanulókkal.

4.11 A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei

Hittan oktatásban minden gyermek felekezetének megfelelően részesül. Evangélikus, református és katolikus lelkészek, atyák és hitoktatók foglalkoznak a gyermekekkel.

Idegen nyelvet csoportbontásban tanítunk, ahol lehet szintfelmérő alapján szervezzük meg az oktatást. Alapelv, hogy 20 fő felett bontjuk a csoportokat.

Informatikát a gépterem befogadóképessége alapján csoportbontásban tanítjuk.

Testnevelést a 9-12. évfolyamokon nemek szerinti bontásban tanítjuk.

Az általános iskola 5. és 6. évfolyamán a nagy létszámok miatt a matematikát és a magyar nyelv és irodalom tantárgyakat csoportban tanítjuk.

Szakkörökre, fakultációra, felzárkóztató foglalkozásokra egyénileg jelentkeznek a tanulók a 4.5. pontban leírtak szerint.

4.12 A tanulók fizikai állapotának, edzettségének méréséhez szükséges módszerek

A tanulók általános fizikai képességeinek felmérését évente egyszer szeptember-október hónapokban végezzük. A felmérés anyagát a központilag meghatározott mérési szempontok figyelembe vételével állítjuk össze. Az eredmények értékelése és összehasonlítása permanens, és a tanulók életkorának, illetve egyéni adottságainak figyelembevételével történik. A felmérés eredményeiről tájékoztatjuk az illetékes felügyeleti szervet, a tanulókat, a szülőket és az iskola vezetését.

A tanulók fizikai és motorikus képességeinek méréséhez a Mérey Ildikó által kidolgozott Hungarofit vizsgálati módszert alkalmazzuk.

Az *aerob*, vagy *alap-állóképesség* mérése Cooper –teszttel történik.

Izomerő mérése:

- Az alsó végtag dinamikus erejének mérése: helyből távolugrás páros lábbal.
- A vállövi és a karizmok erő-állóképességének mérése: mellső fekvőtámaszokban karhajlítás és nyújtás folyamatosan, kifáradásig.
- A hátizmok erő-állóképességének mérése: hason fekvésből törzsemelés és leengedés, folyamatosan, max: 4 percig.
- A csípőhajlító és a hasizom erő-állóképességének mérése: hanyattfekvésből felülés, folyamatosan: max: 4 percig.
- A méréseket évente ismételve feltárjuk a tanulók előtt a változtatás, a továbbképzés lehetőségének módjait.

4.13 Az iskola egészségnevelési és környezeti nevelési elvei

Egészségnevelés

Az *iskolai egészségfejlesztés* az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok és tanulók egészségismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktatói-nevelői tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében. Fontos tudnunk, hogy miként viszonyulnak a tanulók a környezetükhöz (kortárs csoport, család, iskola), milyenek a higiénés szokásaik, hogyan viszonyulnak a különböző magatartási formákhoz, pl. dohányzás, alkoholfogyasztás, szexualitás (iskolán belül és kívül) stb. Céljainkat, feladatainkat ezek ismeretében fogalmazzuk meg.

Céljaink:

- folyamatosan fejlesztjük környezetünket, hogy iskolánk az élet, a tanulás és a munka

egészséges színtere legyen;

- minden rendelkezésére álló módszerrel elősegítjük a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást;
- együttműködést alakítunk ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberek, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen;
- egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosítunk, ezekkel párhuzamosan együttműködünk a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal;
- kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének;
- teret adunk a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak;
- olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytatunk, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jól-létét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja a közösségi és az egyéni kibontakozást;
- törekszünk arra, hogy segítsük diákjainkat, az iskola személyzetét, a családokat egészségük megőrzésében;
- Célunk, hogy tanulóink környezettudatos magatartásúvá és a környezetért felelős emberré váljanak. Célunk diákjainkban kialakítani az olyan életmód iránti igényt, amellyel megerősíthetik testi, lelki egészségüket. Fontos a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzése.

Az egészség fejlesztés minden gyermekekkel foglalkozó felnőtt feladata. Fontos ezért a tantestület folyamatos továbbképzése ezen a területen. Kiemelt feladat hárul az intézmény vezetésére, az iskolaorvosra, a védőnőre, a testnevelőkre, a diákönkormányzatot segítő pedagógusokra, az iskolapszichológusra és a lelkészekre.

Az egészségnevelés nevelés azonban nem csak az iskolai kereteken belül zajlik. További szinterei:

Szülők (család):

A szülő, a család a legfontosabb társ a tanulók érdekében végzett munkában. A szülők közülük jó néhányan szakértelmükkel is jelentősen növelik az iskolai munka hatékonyságát. Szülői értekezleten, szülőcsoportok számára külső előadó, pl. orvos, pszichológus segítségével fórumot, tájékoztatókat is szervezünk.

Iskolaorvos, házi orvos, védőnő feladatai:

A tanulók életkorhoz kötött vizsgálata, amely magában foglalja a testi, érzelmi és intellektuális fejlődés követését és az érzékszervek vizsgálatát, az életkorhoz kötött szűrővizsgálatok, adott esetben a tanulók elsősegélyben való részesítése, közreműködés: közegészségügyi-járványügyi, környezet-egészségügyi, táplálkozás egészségügyi és balesetvédelmi feladatok ellátásában az iskola vezetésével egyeztetve, az egészségnevelésben való részvétel.

Lelkészek:

A lelki eredetű problémák feldolgozásában segítenek a tantestületnek. Szakmai ismereteik révén, olyan területeken adhatnak folyamatos segítséget a diákoknak, tanároknak, de akár a hozzájuk forduló szülőknek, ahol a problémák felismerése, problémakezelése speciális szakmai felkészültséget követel, amivel az iskola pedagógusai többnyire nem rendelkeznek. A lelkipásztori beszélgetésen túl akár osztályfőnöki órák tartásával tudják szakmailag igényesebbé és színesebbé tenni az egészségfejlesztési munka didaktikai építkezését.

Iskolapszichológus:

Az egészségtudatos magatartásformák kialakításának segítése a diákok körében. A lelki egészségre nevelés tudatos, meghatározott program szerinti segítése. Az iskola dolgozóinak segítése

a kiégés szindróma megelőzésében. Együttműködés az osztályfőnökökkel a magatartás zavarral küzdő diákok nevelésében. Egyént, vagy osztályközösséget érintő problémák fellépése esetén együttműködés, tanácsadás a megoldás keresésében. Pszichoedukatív munka.

Gyermekjóléti szolgálatok, nevelési tanácsadók, családsegítők:

A gyermekvédelmi munkában valamint a konkrét államigazgatási ügyekben tudnak segítséget nyújtani a gyermekjóléti szolgálatok és a települési önkormányzatok más intézményeiben dolgozó, segítő foglalkozású szakemberek.

Az ÁNTSZ megyei intézeteinek egészségfejlesztési szakemberei és más egészségügyi intézmények, szervezetek:

Egészségügyi szakellátást igénylő esetekben a területileg illetékes kórházak és intézmények jelentik a segítő kapcsolatok színterét. Az egészségügyi intézmények és az ÁNTSZ területileg illetékes intézetei, azon belül is különösen az egészségfejlesztési munkatársak, az Országos Gyermekegészségügyi Intézet szakemberei konkrét segítséget jelentenek az iskolai egészségnevelési munkában.

Rendvédelmi szervek:

A rendőrkapitányságok ifjúságvédelmi munkatársai a bűnmegelőzési programok közös kimunkálásában, a tanári továbbképzéseken jogi, gyermek és ifjúságvédelmi, rendészeti, közlekedési témájú előadások tartásával nyújtanak segítséget az iskolának.

Az egészséges táplálkozás:

Az iskolai büfé:

Diákjaink délelőtti étkezésének egyik meghatározó tényezője az iskolai büfé kínálata. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy bővüljön az egészséges táplálkozáshoz nélkülözhetetlen teljes kiőrlésű péksütemény-, tejtermék- és gyümölcskínálat. Rendszeres visszajelzést kérünk a diákoktól és szüleiktől a büfé kínálattal kapcsolatban.

Az étkeztetés:

Az általános iskolai tanulóink étkezése világos, tágas jól felszerelt ebédlőben zajlik. Az intézmény a Nyugat- Magyar Vendéglátó Vállalattól vásárolja az ételt. Egyszerre száz tanuló tud étkezni. Az étkezés végeztével a terítés az ő feladatuk. A gimnazisták a közeli Arany Szarvas étteremben étkeznek. Mindkét vállalattal folyamatos kapcsolatot tartunk az étel minőségéről, különös tekintettel az egészséges táplálkozásra.

Egészségnap:

Évente egészségnap keretében foglalkozunk az egészséges táplálkozás szabályaival. Ezen a napon bio-büfét rendezünk be, ahol együtt étkezik az iskola egész közössége. A programok sorában kiemelt szerepet kapnak a táplálkozási szakemberek előadásai.

A tanítási óra keretén kívül is nagy hangsúlyt fektetünk az egészségnevelésre:

- Év eleji előzetes felmérés alapján meghirdetett szakkörök (pl.: kézilabda, kosárlabda, labdarúgás, labdás játékok, ovitorna-ovifoci) segítenek tanulóinknak szabadidejük hasznos eltöltésében, játék, tanulás, intelligencia fejlesztésében, a közösségben szerzett sikerélmény, ill. kudarc feldolgozásában.
- A tanulók a szülők anyagi áldozatvállalásával rendezvényeken, sportprogramokon, sítábor, nyári tábor, kajaktábor, kerékpártúra gyalogtúra- vehetnek részt.
- A sportnapon iskolánk kereteiből kilépve túrával egybekötött akadályversenyt, ill. bajnokságot szervezünk.
- A labdajátékos házi bajnokságban osztályok illetve vegyes csapatok mérkőznek egymással. A csapatok összemérhetik erejüket a tanár csapatokkal is.
- Iskolán kívüli sportegyesületekkel fenntartott jó kapcsolatainknak köszönhetően iránnyíthatjuk a rendszeres délutáni elfoglaltságot vállaló tanulóinkat a versenysportok felé.

Az iskolai erőszak megelőzése, kezelése: célok – eszközök – ellenőrzés

Valljuk, hogy az emberi lét alapja az emberi méltóság. Különösen fontos, hogy a gyermeknek, aki sok tekintetben védtelen, joga legyen méltóságát megőrizni. Az iskola elismeri és őrzi az ember alapvető egyéni és közösségi jogait. Senkit nem lehet megalázó bánásmódnak alávetni, személyi biztonságát megsérteni. Ezért az iskola mindent elkövet az iskolai erőszak megelőzésért, és azok kezelésért.

Gyermekközösségekben sajnos gyakran előfordul támadó jellegű magatartás, ellenséges, feszültséggel járó belső érzületek, élmények jelentkezésekor, amelyek irányulhatnak a külvilágra, személyre vagy befelé az átélőre magára. Ezek a magatartásformák lehetnek tudatosak vagy tudatlanok, megmutatkozhatnak közvetlenül vagy közvetve, vagy akár átalakult formában is. Sok esetben a probléma gyökerei a válófélben lévő szülők gyermekeit érinti.

A diákok gyakran bántalmaznak egymást verbálisan. Ekkor társaik közül valakit hosszabb ideig csúfolnak, viccnek álcázva leszólnak, elveszik az önbizalmát, mert nem ismerik el a teljesítményét, sértő neveken szólítanak, megalázó helyzetekbe hoznak. A verbális erőszak a másik természetét, képességeit támadja. Ez lehet nyílt és rejtett. A bántalmazó tudatában van annak, hogy rossz érzéseket okoz a másinak. Az érzelmi bántalmazás a fizikai és a szóbeli bántalmazást is magában foglalja, de a személyiséget leginkább károsító formája a személyességet teljesen megvonó magatartás (kirekesztés), a teljes közöny a másik felé, akin keresztül éreznék, akinek a „léte nem reagálnak, akihez nem szólnak, és egyáltalán nem vonják be a hétköznapi társas helyzetekbe, vagy olyan dolgokra kényszerítik, amelyek megalázóak, rossz érzésekkel járnak. Ezek a perifériára került gyermekek. Iskolánk nevelőtestületének célja a proszocialitásra nevelés: a másik egyén érdekeit figyelembe vevő, az önérdék és a másik fél érdekeinek kölcsönös egyeztetését szolgáló magatartás kialakítása.

Az agresszió megelőzésének, kezelésének módszerei iskolánkban:

Megteremtjük az iskolai dokumentumok összhangját a témával kapcsolatban, együttműködünk az érintettekkel és a szakmai szervezetekkel, a nevelési tanácsadóval, a rendőrség ifjúságvédelmi osztályával, az önkormányzat szociális irodájával, kórházi szakpszichiátereikkel. Több-szintű jelzőrendszert működtetünk. Az osztályfőnökök, az iskolalelkész, a hitoktatók és az iskolapszichológus összehangoltan tevékenykednek az agresszió megelőzésének érdekében. A hétfői és a pénteki áhítatok témájául gyakran választ az iskolalelkész olyanokat, melyek az aktuális konfliktusok megoldására irányulnak.

Megerősítjük az osztályfőnöki szerepet. A továbbképzések során személyiségfejlesztő tréningeken veszünk részt. Ezekon fejlesztjük a pedagógusok körében a szükséges attitűdöket; önrugalom, tolerancia, bizalom, higgadtság, empátia, nyitottság, humor, kiszámíthatóság, hitelesség, erőszakmentes kommunikáció. A tanár-diák kapcsolatok minőségi javítására törekszünk azzal, hogy fejlesztjük a pedagógusok módszertani kultúráját. Gyakran alkalmazunk kooperatív technikákat és team munkát a tanár-diák, valamint a diák-diák kapcsolatok minőségi javítása érdekében.

Konfliktus helyzetekben a szülőkkel való személyes konzultációt elsődlegesnek tartjuk. Teljes osztályközösségeket érintő konfliktus helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívását kezdeményezzük. Az esetmegbeszélések az érintett felek között gyakoriak a konfliktus megoldásban. Az iskolapszichológus, illetve védőnő bevonásával szociometriai felméréseket végzünk, s az eredmények kiértékelésének tükrében szervezzük meg a nevelő munkát.

Közösségi rendezvényeink, a közös tanórán kívüli programok rendkívül hatékony eszközei az iskolai erőszak megelőzésének. Sport-és művészeti tevékenység, csapatversenyre készülés, a tárgyi környezet szépítése, hagyományok ápolása hatékony eszközei a nevelő munkának. A pozitív teljesítményértékelés, a tanárok személyes példamutatása hatékony nevelő eszköz.

Súlyos konfliktus helyzet esetén a Köznevelési törvény értelmében a szülő kötelessége, hogy

gyermekével megjelenjen a nevelési tanácsadáson, biztosítsa a gyermek iskolapszichológusi vizsgálatát, és fejlesztő foglalkozásokon való részvételét, ha a tanulóval foglalkozó pedagógusok kezdeményezésére a nevelőtestület javaslatot tesz. A jegyző kötelezheti a szülőt, hogy e kötelezettségének eleget tegyen.

Az erőszak elleni fellépés azonban nem szűkíthető le a közoktatásra. Olyan társadalmi problémáról van szó, amely megjelenik az élet számtalan területén. Nem várható el az iskolától, hogy átvegye a szülők, a felnőtt társadalom és a szociális ellátórendszer funkcióit, nem is beszélve a rendészeti feladatokról, amelyekkel semmiképp nem lehet terhelni az iskolát, a pedagógusokat. Az iskolai agresszióval, fegyelmi ügyekkel kapcsolatos intézményi helyzet elemzése évente a szülők, a diákok bevonásával történik. Az elemzés nem csak helyzetelemzést tartalmaz, hanem fejlesztési javaslatokat is megfogalmaz!

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Minden tanév elején, minden osztályban balesetvédelmi oktatást tartanak az osztályfőnökök. Majd kirándulások, sportesemények előtt külön felhívják a figyelmet a felügyelő tanárok a veszélyekre. Elsősegélynyújtással kapcsolatos ismertetőket tartunk a szakórákon és azon kívül is. Az egészségnapi program összeállításában is fontos szerepet játszik a baleset-megelőzés, valamint az elsősegélynyújtás témaköre.

Az intézményben történő kisebb balesetek sérültjeit az iskolatitkár látja el. Indokolt esetben a közeli Szeretetház egészségügyi dolgozóinak szolgálatát is igénybe vesszük. Súlyosnak tűnő, vagy bizonytalan eseteknél az iskolatitkár mindig mentőt hív, ezzel egyidejűleg értesítjük a szülőket is. A jogszabályi előírásoknak megfelelően minden balesetről jegyzőkönyvet készítünk, valamint rögzítjük az éppen aktuális elektronikus felületen.

Évente kétszer tűzriadót tartunk, valamint felülvizsgáljuk a tűzriadó tervünket. A menekülési útvonalat a jogszabályi előírásoknak megfelelően az osztálytermekben és a folyosókon, valamint a portán jól látható helyre kitesszük. A tűzoltó készülékeket rendszeresen ellenőrizzük. A játszoeszközöket az EU-s szabványoknak megfelelően bevizsgáljuk és műszaki állapotukat rendszeresen ellenőrizzük. A közlekedés szabályairól oktatást tartunk. A teljes épületet rendszeresen műszaki szakemberekkel biztonsági szempontból átvizsgáljuk. Megszervezzük a pedagógusok ügyeleti beosztását, alapelvünk, hogy a diákok felügyelet nélkül nem tartózkodhatnak az épületben és a játszó udvarokban sem.

Elsősegély-nyújtási alapismeretek

Az iskola pedagógusaira vonatkozó általános baleset megelőzési feladatok.

Minden pedagógus:

- Ismerje és tartsa be az intézmény munkavédelmi szabályzatában előírt szabályokat, utasításokat,
- A nevelői ügyeletet pontosan, lelkiismeretesen lássa el.
- Minden tantárgy keretében tanítani kell azokat az ismereteket, rendszabályokat, viselkedési formákat, amelyek a témából a tananyaghoz kapcsolhatók (első tanórán, utána témákhoz kapcsolódóan).
- Minden gyakorlati, technikai jellegű feladat, illetve tanórán kívüli program előtt a tanulókat ki kell oktatnia a baleseti veszélyforrásokra, a kötelező viselkedés szabályaira, egy esetleges rendkívüli esemény bekövetkezésekor követendő magatartásra (első tanórán, utána folyamatosan).
- A nevelőnek meg kell győződnie arról, hogy a tanulók elsajátították-e a szükséges ismereteket.
- Tudatosítania kell a tanulókkal a balesetek megelőzésével kapcsolatos kötelességeiket, az esetlegesen bekövetkező balesetek esetén szükséges és elengedhetetlen tennivalókat.

Tanórán belül:

Környezetismeret (1-4. évf.), Természetismeret (5-6. évf.), Biológia (7-8. évf.) tantárgyak

- a tanítási anyagba építve alapfokú elsősegély-nyújtási és újraélesztési ismeretek, ismerkedés a betegjogokkal,
- segítségkérés – életkornak megfelelő segítségnyújtás,
- egy elsősegély-nyújtási témájú projekt megvalósítása (5-8 osztály) tanévenként,
- balesetmegelőzés – felkészítés a balesetveszélyes helyzetek felismerésére és elkerülésére – szaktárgyi órákon (kémia, fizika, testnevelés),
- balesetvédelem a szakórákon: a gyakorlati órákon használt anyagok, eszközök szakszerű, balesetmentes használata,
- testnevelés órán, szabadidős sporttevékenységekkel járó sérüléslehetőségek és szükséges teendők ismertetése,
- önismeret, önfejlesztés, viselkedési normák és szabályok, személyes kapcsolatok.

Tanórán kívül:

- elsősegélynyújtó tanfolyam/nap (vetélkedő) szervezése,
- közlekedési helyzetek, veszélyek, balesetek megelőzése, segítségnyújtás, elsősegély-nyújtási állampolgár kötelezettség,
- napközi témához kapcsolódó feladatai.

Személyi higiéné

Nevelőmunkánk fontos feladata a gyermekek igényének kialakítása a személyes higiéné és a tisztaság területén. A diákok tároló szekrénnel rendelkeznek, melyben elhelyezhetik tisztálkodó eszközeiket. Az alsó tagozatos kisdiákok törölközői az osztálytermekben elhelyezett fogasokon vannak, fogápoláshoz szükséges eszközeik a polcokon. A mosdókban törölköző, papírtörölköző, WC papír és kézmosószer-adagoló található. Étkezés előtt az ebédlő előterében található mosdók mellett kézmosószer és törölköző áll rendelkezésre. A tornaöltözőkben zuhany és mosdókagylók biztosítják a testnevelés óra utáni tisztálkodást. Az iskola védőnője tanítási órák keretében beszél a téma fontosságáról. Fogászati asszisztens fogápolási bemutatókat tart. Évente egyszer a diákok fogászati szűrésen vesznek részt. Orvosi szűrést az iskolában az iskolaorvos végzi. Az egészségnap keretén belül meghívott szakemberek tanítják a gyermekeket a témában.

Összegezve: Célunk, hogy diákjaink megfelelő ismeretekkel rendelkezzenek az egészséges életmódról, benne az egészséges táplálkozásról és igyekezzenek a tanultakat beépíteni saját személyes életükbe. Célunk a sportot és mozgást kedvelő, azt felvállaló tanulók nevelése, akik számára természetes a mindennapi mozgás, vágnak a lehetőségek tárházára, pozitívan és aktívan állnak a sportrendezvények szervezésének munkájához is. Célunk, hogy közösségünkben megelőzzük az agresszív cselekedeteket, s amennyiben ilyen történik, szakszerűen és figyelmesen kezeljük azokat.

Környezeti nevelés

„Uralkodjatok a tenger halain, az ég madarain, és a földön mozgó minden élőlényen! Azután ezt mondta Isten: Nektek adok az egész föld színén minden maghozó növényt, és minden fát, amelynek maghozó gyümölcse van: mindez legyen a ti eledeletek ... És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó.”

(1. Móz 1, 28-29)

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakításának elengedhetetlen színtere az iskola. Egyházi iskolánkban a szakmai képzésen kívül különös hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktuskezelésre és megoldásra képes készségeket fejlesztünk. A fenti célok elérését hatékony tanulási, tanítási stratégiákkal valósítjuk meg. Keresztyén pedagógusokként kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok környezet- és természetszeretetét formáljuk, megszilárdítsuk. Munkánk az iskolai és azon kívüli élet sok területére kiterjed. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programban törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Érthető tehát, hogy a természettudományos és a humán tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk volt és marad. A kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között már megvalósult az együttműködés. Egyre bővül azonban az együttműködők köre. Természetismeret órákon a természet állapotát célzó mérési módszereket tanítunk. Az érettségi témakörökben szerepelnek környezetvédelmi kérdések, problémák és azok megoldási lehetőségei. A szakórákon megjelenítjük a hétköznapi környezeti problémákat. Környezetvédelmi pályázatokon való részvétel során aktivizáljuk a tanulók szakismereteit. Interaktív módszereket próbálnak ki, csoportmunka, önálló kísérlet, problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok során alkalmazzák az új ismereteket. Tanórán kívüli szabadidős tevékenységükbe beillesztjük a környezetvédelmi ismereteket. Az érdeklődő tanulókat természetvédelmi versenyekre készítjük fel. A multimédiás módszerek alkalmazása hangsúlyos a természettudományos szakórákon.

Sok kezdeményezés alakult ki a humán területeken is. Tanórán, laboratóriumban, nyári ökológiatáborokban vagy a nomád németországi táborokban, művészeti foglalkozások keretében megismertetjük gyerekeinkkel a természet törvényszerűségeit. Megtanítjuk őket arra, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak a gyermekek, fiatalok majd tudatos környezetvédőkké, a természetet féltő, óvó felnőttekké. Iskolánk Győr belvárosának közvetlen közelében, a Rába-parton, a város egyik legszébb épületében helyezkedik el, közrefogva az Öregtemplomot. Ebben a történelmi környezetben mindig találunk aktuális teendőket iskolánk szépítése érdekében. Az alábbi hagyományok segítik környezeti-nevelési célkitűzéseink megvalósítását. Évenként egészségnapot szervezünk az egész intézményben. Évente egyszer sportnapot tartunk az egész iskolai közösség számára. Kirándulások során szűkebb lakókörnyezetük nevezetességeivel ismerkednek. Környezetvédelmi pályázatok, illetve osztálykirándulások során felkeressük a nemzeti parkokat, és konkrét környezetvédelmi tevékenységeket gyakorolnak. Osztályfőnöki órákat szervezünk környezetvédelmi témában. Az iskolában a tantestület tervszerűen foglalkozik környezeti nevelési kérdésekkel a tanórákon és azokon kívül. Immár évek óta tavaszi virágültetési akció zajlik a balkonládákban, amihez a növényeket szülői felajánlás útján kapjuk. A tanulók munkája élő bizonyíték környezetük iránti igényességükre. Az igényes képzőművészeti nevelés eredményeképpen a tantermek, folyosók falait a diákok „alkotásai” díszítik. Az évente kétszeri papírgyűjtés jelentős mozzanata a környezeti nevelésnek.

Összegezve: *Célunk, hogy diákjaink felismerjék a teremtett világban lévő ok-okozati összefüggéseket, a fenntartható fejlődés fogalmát, ember és természet kölcsönös függőségét, a helyi és globális szintek kapcsolatait, összefüggéseit, ismerjék az ökológiai lábnyomuk számításának módját. Egész életüket határozza meg a környezettudatos életmód.*

4.14 A tanulók jutalmazásának, magatartásának és szorgalmának értékelési elvei

A tanuló magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének követelményei

A magatartás és a szorgalom minősítésére félévkor és tanév végén a osztályfőnök tesz javaslatot az osztályozó értekezleten. Előzetesen kikéri az osztály és az osztályában tanító pedagógusok véleményét is. Az osztályfőnök javaslatát a tantestület többségi döntéssel véglegesíti. Az osztályban több tárgyat tanító pedagógus véleménye többszörösen számítandó. Szavazategyenlőség esetén az osztályfőnök véleménye a mérvadó.

A magatartás minősítése: példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)

A szorgalom minősítése: példás (5), jó (4), változó, (3), hanyag (2)

Magatartás

A **példás** magatartású tanuló iskolai és iskolán kívüli viselkedése példamutató. Az iskolai házirendet megtartja és másokkal is megtartatja. Az iskolai követelményeknek tudatosan megfelelően, vállalja, kezdeményező, bekapcsolódik a közösség vezetésének munkájába.

A **jó** magatartású tanuló az iskolai rendszabályokat következetesen betartja. A közösség munkájában részt vesz, de nem kezdeményez. Nem lép fel következetesen a házirend megsértők ellen. Tanáraival és társaival szemben őszinte, tisztelettudó. Magatartása estenként kifogásolható. Vigyáz iskolája vagyonára, és jó hírére.

A **változó** magatartású tanuló viselkedésével szemben kifogások merülnek fel. Igyekezete ellenére megismétlődnek kifogásolható cselekedetei. A közösség által támasztott követelményeket ingadozva követi, a közösségi munkában csak irányítással és nem szívesen vesz részt. A közös programokról gyakran igazolatlanul távol marad. Tanáraival, a felnőttekkel és társaival szemben nem mindig udvarias. Felelősségtudata a jó és rossz között ingadozó. Indulatait nem mindig képes fékezni, hangneme kifogásolható. A fegyelmező intézkedések súlyosabb fokozatai valamelyikében részesült.

A **rossz** magatartású tanuló a házirend szabályait csak ritkán tartja be. Kivonja magát a közösségi feladatokból, rossz hatással van a közösségre, munkájuk eredményességét is gátolja, rossz példát mutat, bomlasztja a közösséget. Tanáraival, a felnőttekkel és társaival szemben nem őszinte, durva, tiszteletlen. Iskolán kívüli magatartása erősen kifogásolható, esetleg törvénybe ütköző. Iskolai vagy iskolán kívüli viselkedéséért a súlyosabb fegyelmi büntetések valamelyik fokozatában részesül.

Megjegyzés: Az igazolatlan hiányzás - mértéke szerint - módosíthatja a tanuló magatartás érdemjegyét.

Szorgalom

Példás a tanuló szorgalma, ha munkáját rend, fegyelem, pontosság jellemzi. A tanítási órákra képességeihez, körülményeihez mérten akaratát megfeszítve maximálisan és rendszeresen felkészül, az órákon aktívan bekapcsolódik az osztály munkájába. Az iskolai tanulmányi munkán kívül részt vesz pályázatokon, versenyeken. A tanuló példás szorgalmú lehet akkor is, ha képességeinek hiányát szorgalmával tudja pótolni.

Jó a tanuló szorgalma, ha az elért átlageredménye képességeinek megfelelő, és általában szorgalmas munkájának köszönhető, de akaratának különleges megfeszítésére nincs szükség.

Változó a tanuló szorgalma, ha iskolai és otthoni munkájában hullámlás tapasztalható, kötelességeit csak ismételt figyelmeztetés után teljesíti. Időnként nem ír házi feladatot, hiányos felszereléssel jön iskolába.

Hanyag a tanuló szorgalma, ha képességeihez és körülményeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében, kötelességét gyakran elmulasztja, rendszeresen hiányos felszereléssel jön iskolába, munkájában megbízhatatlan.

Amennyiben a tanuló 3 vagy több tantárgyból kiemelkedő eredményt ér el, vagyis kitűnő osztályzatot kapott és magatartása és szorgalma példás, a tantestület döntése alapján általános dícséretet kaphat.

A tanulók teljesítményének, magatartásának, szorgalmának minősítésének formái az alsó tagozatban

Az alsó tagozatos tanulók **magatartását, szorgalmát** az intézmény egész diákságára meghatározott elvek és követelmények szerint ítéljük meg. Az alsó tagozatos tanulók tanulmányi munkáját az 1. osztálytól a 4. osztály félévéig az alábbi táblázatban látható módon értékeljük.

A magasabb évfolyamba való jutás feltétele minden esetben a legalább 55%-os átlagteljesítmény elérése.

	1. osztály	2. osztály	3. osztály	4. osztály
Magatartás	Példás, jó, változó, rossz	Példás, jó, változó, rossz	Példás, jó, változó, rossz	Példás, jó, változó, rossz
Szorgalom	Példás, jó, változó, hanyag	Példás, jó, változó, hanyag	Példás, jó, változó, hanyag	Példás, jó, változó, hanyag
Magyar irodalom (olvasás, fogalmazás)	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)
Magyar nyelv (írás, nyelvtan)	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)
Idegen nyelv		Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)
Matematika	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)
Környezetismeret	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)

Rajz-és vizuális kultúra	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul
Testnevelés	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul
Hittan	Kiválóan megfelelt Jól megfelelt Megfelelt Felzárkóztatásra szorul	Jeles (5) Jó(4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)	Jeles (5) Jó (4) Közepes (3) Elégséges (2) Elégtelen (1)

4.15 Nevelési célok

4.15.1 Nevelési célok – kisiskoláskor

Az erkölcsi nevelés

A kisiskolás erkölcsi gondolkodása életkorának megfelelő szintre kerül, vagyis a hozzá közel állók elvárásainak megfelelően él, képes alkalmazni az emberi kapcsolatok elfogadott formáit. Tudja, hogy a gyerek, testvér, barát stb. szerep betöltője hogyan viselkedjen, de adott esetben képes a szabályok újraértelmezésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kisiskolás ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait és életkorának megfelelő szinten az ország és a magyarság szimbólumait. Ismeri a nagy ünnepkörök egy-egy hagyományát és az éves ünnepkör legfontosabb állomásait: ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint ismer ezekhez kapcsolódó alkotásokat (népdalokat, mondákat, meséket, műalkotásokat). Ismeri nemzeti ünnepünket, ezek időpontját, részt vesz érzelmi azonosulását segítő tevékenységekben (népi hagyományok felelevenítése, eljátszása, ünnepi díszítések készítése).

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kisiskolás el tudja magát helyezni adott közösségben, felismeri a valódi és lehetséges szerepeit egy adott kapcsolati hálózatban. Képes a kooperációra, megérti a szabályok fontosságát. Képes egyszerű közösségi szabályok követésére, bekapcsolódik közös tevékenységekbe és követi a közösségi hagyományokat.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kisiskolás képes az együttműködésre, az empátiára, átérzi és gyakorolja a segítségnyújtást. A közös tevékenységek révén ismeretet szerez saját képességeiről és lehetőségeiről. Azonosítja a saját és mások alapvető érzelmeit, illetve kifejezi a problémáit. Életkorának megfelelő szinten ismeri a kapcsolatteremtés, kapcsolatépítés kultúráját, rendelkezik az életkorának megfelelő kooperatív készséggel. Ismeri a különböző megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget és a feladatok megosztásának fontosságát.

A családi életre nevelés

A kisiskolás megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben. Ismeri és betartja az illemszabályokat. Megismerkedik a családi ünnepekkel és az ezekhez kötődő szokásokkal. Megtanulja a családi szerepekhez (anya, apa, gyermek) kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze.

A testi és lelki egészségre nevelés

A kisiskolás képes önállóan, az évszaknak és az időjárásnak megfelelően ruhát választani és felöltözni. Tudja, hogy a rendszeres tisztálkodás, a táplálkozás és a megfelelő folyadékbevitel egyaránt fontos az egészség védelmében. A rendszeres mozgás, a természet szeretete igényként épül be személyiségébe, figyel testtartására. Képes kifejezni a betegség és az egészség, mint állapot közötti különbséget. Képes egyes betegségi tünetek (láz, fejfájás) megnevezésére. Tudja, hogy a védőoltások is fontos eszközei az egészség megőrzésének. Képes kifejezni, leírni egyes feszültséget, stresszt okozó helyzeteket. Megtapasztal relaxációs technikákat, képes légzőgyakorlatok és egyszerű tornagyakorlatok (például reggeli torna) önálló elvégzésére. A tanulóban kialakul az igény a harmonikus, barátságos, otthonos környezet iránt. Kipróbálja a testmozgás, a manuális és művészeti, alkotó tevékenység több formáját, és képes megfogalmazni ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A kisiskolás ismeri és betartja a kapcsolatteremtés elfogadott formáit. Képes az adott helyzeteknek megfelelő magatartási formákat alkalmazni a társas élet különféle színterein. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Tisztában van azzal, hogy a vállalt feladatok felelősséggel járnak. Tapasztalatot szerez arról,

hogy nemcsak kötelező feladatai vannak, hanem szabad választása alapján is segíthet környezetében (iskola, otthon).

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A kisiskolás érzékenyvé válik környezetének állapotára. Képes a környezet sajátosságainak megismerésére, észreveszi a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat, tudja elemi szinten értékelni e változásokat. Képes saját mikro-környezetében olyan változásokat javasolni, amelyek annak minőségét javítják. Értéknek tekinti a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, harmonikus működését. Késztetés alakul ki benne környezetének értékeinek megőrzésére.

Pályaorientáció

A kisiskolás megismeri azokat a szakmákat, amelyek mindennapi életvitelének zökkenőmentességét vagy megfelelő minőségét biztosítják. Felismeri a különböző foglalkozások együttműködésének fontosságát. Képes megfogalmazni adott szakma tevékenységét, és képes csoportosítani a foglalkozásokat különböző szempontrendszer szerint.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A kisiskolás ismeri az általa mindennap fogyasztott alapvető élelmiszerek árát. A matematikai műveletekről, illetve a mértékegységekről szóló ismereteit alkalmazni tudja pénzre vonatkoztatva is. Képes mindennapi fogyasztási cikkeket önállóan vásárolni, tud vigyázni a pénzére. Beépül az energiatakarékosság cselekvéseibe és gondolkodásába. Vannak ismeretei arról, hogy hazánkban és a világ más részén hozzá képest milyen életszínvonalon élnek gyerekek.

Médiatudatosságra nevelés

A kisiskolás tisztában van a korhatárt jelző szimbólumok jelentésével. Képes különbséget tenni a televízióban történetek és a valóság között. Ismeri a médiumokat és azok szerepét az ő szabadidejében, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.

A tanulás tanítása

A kisiskolás tapasztalatot szerez arról, hogy lehet játszva tanulni. Napi rutinjába beépül a tanulásból adódó otthoni feladatok elvégzése, egyre inkább saját időbeosztása szerint készül az órákra. Vannak élményei arról, hogy az iskolai oktatáson kívül a tanulásnak és az önművelésnek egyéb lehetőségei is léteznek.

4.15.2 Nevelési célok – általános iskola 5-8. évfolyam

Az erkölcsi nevelés

A tanuló erkölcsi gondolkodásának szintje eleinte konvencionális, rendre és fegyelemre törekszik, belátja, hogy teljesíteni kell az elvállalt kötelességeket. A szabályokat minden körülmények között be kell tartani, kivéve az olyan szélsőséges eseteket, amikor azok más társadalmi kötelezettségekkel kerülnek konfliktusba. A szakasz második felében a tanuló erkölcsi gondolkodása posztkonvencionálissá válik, vagyis belátja, hogy a törvényeket a társadalom hozza és alakítja. Tudatosul benne, hogy az emberek különböző értékeket és véleményeket vallanak, és hogy az értékek és szabályok egy része viszonylagos. A tanuló megérti a normakövetés fontosságát.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait, valamint több, az ünnepkörökhez köthető magyar hagyományt. Egyre rendszeresebben részt vesz szűkebb közösségében nemzeti hagyományaink ápolásában, megismer ezekhez kapcsolódó műalkotásokat. Annak érdekében, hogy erősödjön benne saját népe és kultúrája értékeihez való kötődés, megismeri azok legfontosabb értékeit, kiemelkedő személyiségeit és szimbólumait. Fel tud sorolni néhány, lakóhelyére jellemző sajátosságot, megismeri a hungarikum fogalmát. Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezekhez kötődő hagyományainkat, és ezeket tantárgyi ismereteihez is kapcsolja. Kialakul benne a szülőföld, a haza és a nemzet fogalma, az ezekhez való kötődés igénye. Egyre nyitottabb más népek kultúrája iránt, ismeri, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek és

kisebbségek élnek. Ismerkedik egy-egy magyarországi nemzetiséggel, kisebbség kultúrájával. Ismeri az általa tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrájának egy-egy jelentős vonását. A tanulóban kialakul egy kép az európai kultúra értékeiről, és ismer ennek megőrzéséért munkálkodó intézményeket, programokat.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló törekszik a konfliktusok feloldására, alkalmazza a konfliktuskezelés demokratikus technikáit. Nyitottá válik a társadalmi jelenségek iránt, szert téve az együttműködés képességére. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Megismerkedik az alapvető emberi, szabadság- és állampolgári jogokkal, kötelezettségekkel és az őt megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel. Alkalmazza a méltányosságot és az erőszakmentességet biztosító technikákat a közösségben való tevékeny részvétele során. Részt vesz olyan tevékenységekben, amelyek a közösség jobbítását szolgálják.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanuló megfelelő szókinccsel rendelkezik érzelmi árnnyalatok kifejezésére, képes dicsérni, és egyre több tulajdonságot meg tud nevezni. Megismeri az önmegfigyelés jelentőségét, vagyis cselekedetei, reakciói, viselkedése alapján véleményt tud mondani önmagáról, ismeri a stressz és stresszkezelés lényegét. Képes különbséget tenni a valódi és virtuális társas kapcsolatok természetében között, be tud kapcsolódni különböző kisközösségekbe. Kialakul benne a személyiségének megfelelő humánus magatartás az önkritika és a környezeti visszajelzések egységében, képes elemezni, feltárni a jóra ösztönző, illetve a destruktív csoportok eltérő jellemzőit. Több szempontból is rálát egy vitás helyzetre, konfliktusra, képes vitatkozni. Felismeri társadalmi szerepeit (férfi-nő, gyerek-szülő, diák-tanár). Képes felismerni bizonyos előítéletes magatartásformákat és a sztereotípiák megnyilvánulásait.

A családi életre nevelés

A tanuló képes felismerni és megfogalmazni családban betöltött szerepeket, feladatokat, megtalálja és elvégzi a rá háruló feladatokat. Tisztában van a nemi szerepek biológiai funkcióival, társadalmi hagyományaival. Felismeri a családi élet és a párkapcsolatok során előforduló súlyos problémahelyzeteket, és ezek megoldásához megfelelő segítséget tud kérni. A szakasz végére a tanuló értéknek tekinti a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot. Tisztában van azzal, hogy a szexualitás a párkapcsolatok fontos eleme, és érti az ezzel kapcsolatos felelősséget is. Tud a pozitív és negatív családtervezés különböző lehetőségeiről, ismeri a művi terhesség-megszakítás lelki és fizikai veszélyeit. A tanuló alkalmazás szinten ismeri a csecsemőgondozás néhány alapvető lépését.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló fel tudja sorolni az egészséges táplálkozás néhány alapvető szabályát. Ismeri a tisztálkodással kapcsolatos alapvető szabályokat, a személyes higiéné ápolásának módjait, majd meg tanulja tudatosan ápolni személyes higiénéjét. Tudja, hogy a rendszeres testmozgás és művészeti tevékenység hozzájárul lelki egészségünk megőrzéséhez, így fokozatosan kialakul az igény ezek iránt. A tanuló (az iskola és szülei segítségével) igyekszik olyan kikapcsolódást, hobbit találni, amely hozzásegíti lelki egészségének megőrzéséhez. Ismeri az aktív pihenés fogalmát, meg tud nevezni aktív pihenési formákat. Tisztában van a feltöltődés és kikapcsolódás jelentőségével. Tudatosan figyel testi egészségére, képes szervezetének jelzéseit szavakkal is kifejezni. Ismer és alkalmaz stresszoldási technikákat, tisztában van a nem megfelelő stresszoldás következményeivel, ennek kockázataival (különösen az alkohol, a dohányzás és a drogok használatának veszélyeivel), és tudatosan kerüli ezeket. Ismeri a stressz okozta ártalmakat, a civilizációs betegségeket és ezek megelőzésének módját.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanulóban fokozatosan tudatosul, hogy társaival kölcsönösen egymásra vannak utalva. Bizonyos helyzetekben kérésre képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő

rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben ő is képes segíteni. Az iskola lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló tapasztalatot szerezzen a fogyatékkal élőkkel való együttélésekről, amelynek során felismeri a segítő tevékenység fontosságát és szükségességét alkalmanként és a mindennapokban is.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

Egyre érzékenyebbé válik környezete állapota iránt, képes annak változását elemi szinten értékelni. Felismeri a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket és kerüli ezeket. Képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani az iskola belső és külső környezetét. Nem hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat, előnyben részesítve a természetes, újrahasznosítható, illetve újrahasznosított anyagokat. Érzékenyebbé válik az anyag- és energiatakarékos életvitelre és ismeri ezek gyakorlati technikáit. Érti a fenntarthatóság fogalmát.

Pályaorientáció

A tanuló képes megfogalmazni, hogy mi érdekli őt leginkább, és felismeri, hogy érdeklődési körét, motivációját, saját adottságait mely szakmákban tudná hasznosítani. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik a továbbtanulással, a választható iskolákkal, életutakkal kapcsolatban. Ismeri az élethosszig tartó tanulás fogalmát. Tud célokat kitűzni és jövőképet felállítani. Van önkritikája, képes különbséget tenni a társas befolyásolás és saját elképzelése között. Érti a tanulás és a karriercél elérésének összefüggéseit.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló történelmi ismeretei alapján felismeri a gazdasági rendszerek változását, viszonylagosságát, hibáit és fejlődését. Ismeri az unió közös fizetési eszközét, belátja, hogy az egyes országok eltérő mértékben és szerepben kapcsolódnak be a világgazdaság folyamatiba. Érzékeli az anyagi és kapcsolati tőke szerepét és értékét saját életében. Érzékeli, hogy mi a fenntartható gazdaság és hogyan valósítható ez meg globális és lokális szinten. Matematikai ismereteit alkalmazza pénzügyekkel kapcsolatos feladatokban. Képes összehasonlítani, hogy különböző országokban milyen életszínvonalon élnek az emberek, és felismer néhány összefüggést az életszínvonal, a globális problémák és a fenntarthatóság kérdései között.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló hatékonyan tud keresni a világhálón, kulcsszavak segítségével, majd képessé válik elektronikus gyűjtőmunkát végezni. Tisztában van a videojátékok használatának helyes mértékével. Egyre inkább tisztában van a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel. A közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítására megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik. Odafigyel arra, hogy magánszférájába ne engedjen be nem kívánatos médiatartalmakat. Kialakulóban van kritikai érzéke a médiatartalmak hitelességét illetően.

A tanulás tanítása

A tanuló megismer olyan alapvető, tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (a gyermekirodalomban, egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg szabatosan indokolni. A tanuló megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

4.15.3 Nevelési célok – gimnázium 9-12. évfolyam

Az erkölcsi nevelés

A tanulóban kialakul a kötelességtudat, érti egyéni és közösségi (társadalmi) felelősségének jelentőségét. Felismeri, hogy az egyes törvények és társadalmi egyezségek általában azért érvényesek, mert saját magunk által választott etikai elvek követésén alapszanak. Megérti és belátja a normakövetés társadalmi jelentőségét és a normaszegés következményeit. Ismer közösségi egyezéseket és normákat, képes egy-egy közösség etikai elveinek felismerésére és a különböző kultúrák etikai elveinek összevetésére. Érti az etikai elvek, a normák és a törvények kapcsolódását. Képes értékkonfliktusok felismerésére, ismer eseteket, példákat értékkonfliktusok kezelésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló képes elhelyezni a magyarság kultúráját európai kontextusban. Megnevez és felismer magyar történelmi személyiségeket, feltalálókat, tudósokat, művészeket, sportolókat, tudatosul benne munkásságuk (egyetemes) jelentősége. Ismeri a magyar, illetve magyar származású Nobel-díjasokat, munkásságuk legkiemelkedőbb eredményeit. Tisztában van nemzeti ünnepeink jelentőségével, kontextusával, hagyományaival. Részt vesz a nemzettel, a hazával való érzelmi azonosulást erősítő tevékenységekben. Ismeri a népi hagyományokon és vallási gyökereken alapuló éves ünnepkört, van tapasztalata ezekhez kötődő szokásokról, ismer ilyen témájú folklór- és műalkotásokat. Képes felidézni népi kultúránk néhány jelentős elemét, jellemzőjét. Értékeli a helytörténeti ismeretek fontosságát, ismeri lakóhelye és iskolája helytörténetének, kulturális és természeti örökségének főbb értékeit. Ismeri a nemzeti kultúrák jelentőségét, tiszteli a különböző népek és kultúrák hagyományait. Tájékozódásukhoz kötve is ismer hungarikumokat. A hagyományos (népi) életmód, szokások megismerésén keresztül értékeli ezek fenntarthatósággal kapcsolatos szerepét. Felismeri az egyetemes emberi örökség és az európai kultúra kiemelkedő eredményeit, az ennek megőrzésén munkálkodó szervezeteket, a nemzetközi összefogás jelentőségét.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben. Ismeri alapvető állampolgári jogait és kötelességeit. Ismeri a normaszegések társadalmi jelentőségét, képes az antidemokratikus eljárások, a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyével kapcsolatban érvelni. Ismer a demokratikus jogok fenntartásáért küzdő szervezeteket, és tud példát hozni az ENSZ és az Európai Unió ezzel kapcsolatos tevékenységére. Gyakorolja jogait és kötelességeit szűkebb környezetében, ismeri és tiszteli szűkebb közösségi tagjait, törekszik a jó együttműködésre az együttélésben. Képes a helyi közösségekkel való együttműködésre, ismeri a civil szervezetek működési formáit és lehetőségeit. Érzékenyebbé válik a helyi közösségek problémái iránt, és ismeri beavatkozási lehetőségeit ezek megoldáskeresési folyamataiba. Tisztában van a civil társadalmi aktivitás értékével, jelentőségével.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanuló képes különbséget tenni az ideális és a reális énkép között és tisztában van azzal, hogyan befolyásolhatja a társas környezet az önmagáról alkotott képet. Tudatosítja, hogy az önismeret természetes szükségleteink közé tartozik, és próbál ismereteket szerezni arról, milyen eszközök állnak rendelkezésünkre, hogy megismerjük, megmagyarázzuk önmagunkat. A tanuló tisztában van azzal, hogyan aknázhatja ki saját erőforrásait a mindennapi életben, és hogyan létesíthet, tarthat fenn kiegyensúlyozott társas kapcsolatokat. Rendelkezik a harmonikus (társas) kapcsolatok kialakításához megfelelő ismeretekkel, készségekkel, empátiával; ez jellemzi a tőle különböző embertársaival való kapcsolatát is. Érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben.

A családi életre nevelés

A tanuló tisztában van azzal, hogy az ember magatartását szocializációja, társas környezeté hogyan befolyásolja. Tudatosan készül az örömteli, felelősségteljes párkapcsolatra, a családi

életre. Jártas a munkaeszközök célszerű, gazdaságos használatában, kialakítja egyéni, eredményes munkamódszereit. Megismeri a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott, felhasznált anyagokat (különös tekintettel az egészségkárosító anyagokra). Képes önálló életvitelét, önmaga ellátását megszervezni. Képes szükségletei tudatos rendszerezésére, rangsorolására, megismeri a takarékoság-takarékoskodás alapvető technikáit. Ismeri a családtervezési módszerek alkalmazásának módját, ezek előnyeit és kockázatait, tud ezzel kapcsolatban információkat keresni és azokat döntéseiben felhasználni. Tud információkat szerezni a szexuális problémákkal kapcsolatban, ugyanakkor képes felismerni egyes információforrások veszélyeit. Tudja, hová fordulhat krízishelyzetekben. Képes tájékozódni a gyermekszülést és az örökbefogadást érintő kérdésekről. Érti a családnak a társadalomban betöltött szerepét. Érti a családtagok felelősségét a család egységének megtartásában, belátja a szerepek és feladatok megosztásának módjait, jelentőségét. A tanuló értelmezi a szülői és gyermeki felelősség fogalmát, tiszteli a különböző generációk tagjait.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló tudja, hogy környezetünk is hatással van testi és lelki egészségünkre, ezért igényévé válik környezetének tisztán tartása, szépítése és a személyes higiéné. Képes egészséges étrend összeállítására, ismeri a mennyiségi és minőségi éhezés, valamint az elhízás kockázatait. Tájékozott az e témakörben meglévő elemi lakossági szolgáltatásokról, azok használatáról. Ismeri a kultúra szerepét a lelki egészség megőrzésében. Képes stresszoldó módszereket alkalmazni, választani. Tudatában van annak, hogy életvitelét számos minta alapján, saját döntéseinek sorozataként alakítja ki, és hogy ez a folyamat hatással van testi és lelki egészségére. Ismeri az egészségre káros, szenvedélybetegségek kialakulásához vezető élvezeti szerek használatának kockázatait, tudatosan tartózkodik ezektől. Ismeri a rizikófaktor fogalmát, képes értelmezni erre vonatkozó információkat. Tudja, milyen szakemberek segítenek testi és lelki egészségünk megőrzésében és helyreállításában. Tud a gyász szakaszairól és az ilyenkor alkalmazható segítő technikákról, ismeri a hospice-szolgáltatás fogalmát. Képes értelmezni a gyógyszerekhez tartozó betegtájékoztatót. Ismeri az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés módját, képes tájékozódni a betegjogokról és az orvosválasztás lehetőségeiről. Tisztában van a védőoltások szerepével, ismeri ezek alapvető hatásmechanizmusát, tud példákat sorolni védőoltásokra.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló felismeri, ha környezetében, szűkebb vagy tágabb környezetében egyes emberek vagy csoportok segítségre szorulnak. Az adott helyzethez és lehetőségeihez mérten kötelességének érzi a segítségnyújtást és próbálja ebbe társait is bevonni. Egyes helyzetekben képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben kötelessége segíteni. Tisztában van az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érti a fenntarthatóság, illetve a fenntartható fejlődés különbözőségeit, képes az ezzel kapcsolatos különböző szakpolitikák, törekvések és folyamatok egyes hatásainak megértésére. Konkrét példákon keresztül érti, hogyan függ össze a fenntarthatóság három vetülete (a gazdaságossági, a környezeti és a szociális fenntarthatóság) globális problémákkal. Érti, hogyan vezetett az emberiség tevékenysége környezeti problémák kialakulásához, érti ezek kockázatát, és látja ezzel kapcsolatos felelősségét. Képes fokozatosan megérteni és értelmezni egyes globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. A tanulóban felelősség ébred abban, hogy saját életvitelével legyen tekintettel a fenntarthatóság kritériumaira. Érti a hagyományok szerepét a harmonikus és fenntartható életvitel megalapozásában. Képes a fenntarthatósággal kapcsolatban információkat keresni és értelmezni. Ismeri egyes hazai és nemzetközi szervezetek, intézmények fenntarthatósággal kapcsolatos munkáját.

Pályaorientáció

Tudatosul a tanulóban, hogy élete során többször pályamódosításra kerülhet sor, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek. Reális ismeretekkel rendelkeznek saját képességeiről, adottságairól tervezett szakmájával, hivatásával összefüggésben, továbbá munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről. Tisztában van azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkeznek. Képes önéletrajzot készíteni, vagyis képes írásban összegezni céljait, képességeit, végzettségét, felkészültségét és mindazt, amit az alkalmazónak egy konkrét állással kapcsolatban nyújtani tud.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló rendelkezik ismeretekkel az euroövezetről, a valutaforgalomról, a tőzsdeindexről, a GDP-ről és ezek hatásairól az ő személyes életében. Felismeri, hogy az egyén életútját a külső tényezők, hatások is nagymértékben befolyásolják, alakítják, melyek végig jelen vannak az emberi élet során. Érti a gazdasági folyamatok összefüggéseit különböző globális problémákkal is. Képes információkat keresni és értelmezni különböző egyéni pénzügyi döntésekkel (pl. befektetések, hitelek) kapcsolatban. Kellő ismerettel rendelkezik ahhoz, hogy számlát nyisson, és azt használja.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tudatosan választ a tanulását, művelődését és szórakozását segítő médiumok között. Képes a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nem kívánatos tartalmak elhárítására.

A tanulás tanítása

A tanuló megtanul jegyzetelni, rendszeresen használja az önálló, áttekinthető, lényegkiemelő jegyzetelési technikát hallott vagy olvasott szöveg alapján. Tisztában van azzal, hogy a jegyzetelés alkotás, hogy a gondolkodás által a meglévő ismeretekből egy új gondolatot hozhat létre. Képes saját tanulási stílusának, erősségeinek és gyengeségeinek megfelelő tanulási stratégiák kialakításával önálló tanulásra. A tanuló ismeri az időmenedzsment jelentőségét, alkalmaz ezt segítő technikákat. Képes a különböző információkat különböző formában feldolgozni és rendszerezni, használ tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. A tanulás folyamatában gyakorolja a szóbeli, az írásbeli és a képi kifejezés különböző formáit. A tanuló tud különböző természeti és társadalmi jelenségeket megkülönböztetni, összehasonlítani; alkalmazza a különböző tantárgyakban szerzett ismereteit ezek értelmezésében.

A kulcskompetencia olyan kompetencia, amely az élet következő három összetevőjének valamilyen szempontjából döntő:

A helyi tantervben megjelenő kulcskompetenciák:

- Anyanyelvi kommunikáció
- Idegen nyelvi kommunikáció
- Matematikai kompetencia
- Természettudományos és technikai kompetencia
- Digitális kompetencia
- Szociális és állampolgári kompetencia
- Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia
- Esztétikai–művészeti tudatosság és kifejezőképeség
- A hatékony, önálló tanulás

Kiemelt fejlesztési feladatok:

- Bibliaismeret – egyháztörténet – keresztyén kultúra
- Énkép, önismeret
- Hon-és népismeret

- Európai azonosságtudat –egyetemes kultúra
- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Gazdasági nevelés
- Környezettudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása
- Testi és lelki egészség
- Felkészülés a felnőttlet szerepeire

5. A kollégium nevelési programja

*„Az ember sohasem egyedül, önmagában fejlődik, hanem mindig csak másokkal való kapcsolatában akár pozitív, akár negatív értelemben.”
(Ruth Bang)*

5.1 Helyzetértékelés, feltételek

5.1.1 Jogszabályi háttér

A kollégium azon sajátosságából fakadóan, hogy közös irányítású az iskolával, minden az iskola működését megszabó szabályzók érvényesek egyúttal a kollégiumi működésre is. A 2011. évi CXCV. törvény a köznevelésről a következő definíciót adja:

17. § (1) A kollégium az a nevelési-oktatási intézmény, amely az iskolai tanulmányok folytatásához szükséges feltételeket biztosítja, ha az

a) a lakóhelyüktől távol tanulók számára a szabad iskolaválasztáshoz való joguk érvényesítéséhez, nemzetiségi nyelven vagy gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben való tanuláshoz,

b) a tanuló testi-lelki egészségét veszélyeztető, tanulását akadályozó otthoni körülmények miatt szükséges.

(2) Kollégiumi nevelés-oktatás és lakhatáson kívüli ellátás biztosítható annak a tanulónak is, akinek férőhely hiányában nem lehet kollégiumi elhelyezést biztosítani (a továbbiakban: externátusi ellátás).

(3) A kollégium - részben vagy egészben, jogszabályban meghatározottak szerint - szakkollégiumként is működhet. A szakkollégium célja, hogy saját pedagógiai program kidolgozásával személyközpontú tehetséggondozást végezzen.

(4) A kollégiumi nevelés a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának figyelembevételével a helyi pedagógiai program szerint folyik.

(5) A kollégium munkarendjét úgy kell meghatározni, hogy alkalmazkodják a tanulói iskoláinak munkarendjéhez.

5.1.2 Egyéb körülmények

Az intézmény működésének fontos körülményét jelenti, hogy jól működő igazgatótanácsa van, működésének saját szabályozásával, a törvényben biztosított képviselettel. A szülői munkaközösség választmánya jogszabályi keretek között működik. Az iskolai és kollégiumi diákönkormányzat együtt működik az intézményben.

A kollégium létesítményi feltételeit a Petőfi tér 1-2. szám alatti épület első emeletén kialakított helyiségek teremtik meg, amelyeket 2017. november 1-jétől vehet birtokba az intézmény.

5.2 A kollégium bemutatása alapfeladata tükrében

A kollégium társadalmi funkciója: A kollégium alapfeladata, hogy a tudáshoz jutás esélyét, illetve a szabad iskolaválasztás lehetőségét megteremtse azoknak a - többnyire kistéleplésen élő - gyerekeknek, akiknek 'bejárható' környezetében a választott iskola nem működik, valamint akiknek továbbtanulásához a szülői háttér nem biztosított.

E feladatának teljesítésével a kollégium jelentősen hozzájárul:

- a különböző élethelyzetből induló gyerekek esélyeinek közelítéséhez, a születéssel adott környezeti különbségek enyhítéséhez,
- a hátránnyal érkezők felzárkóztatásához, a lemaradók számának csökkentéséhez, a tanulók képességeinek megfelelő iskolatípus megtalálásához,
- a tehetségek elkallódásának megakadályozásához, a kultúra és a tudomány bázisának szélesítéséhez.

Mindezeket keresztül - a versenyképesség és a szocializáció fejlesztésével - a kollégium elősegíti a társadalom mobilitásának fennmaradását, akadályozza egy végleges kettészakadás kialakulását. Ezen felül külön figyelmet érdemel egy - eddig csak részben hasznosított, de igen nagy jelentőségű - lehetőség: a kollégium-jól működő demokratikus közösségei révén-a társadalom demokratikus fejlődésének fontos 'utánpótlási bázisa' lehet.

KOLLÉGIUMUNK, a Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium koedukált kollégium, az iskola fiú és leány tanulóit is fogadja.

SZAKMAI TEKINTETBEN: Önálló szervezeti egység, a kollégiumra vonatkozó bizonyos – SzMSZ-ben foglaltak alapján - kérdések esetében a nevelőtestület jogkörét a kollégiumban foglalkoztatott pedagógusok közössége gyakorolja.

5.2.1 Alaptevékenységi kör

A kollégium középiskolai tanulók részére nyújt biztos háttér az eredményes tanuláshoz, a mindennapi felkészüléshez.

Az otthon jellegű lakhatási feltételek biztosításán túl a kollégium funkciói:

- szociális
- szocializációs
- felzárkóztató
- tehetséggondozó
- pályaorientációs
- értelmiségi életmódadó
- szabadidő tervező

A kollégium domináns tevékenysége:

- felzárkóztató
- előkészítő
- tanfolyamok
- számítástechnikai ismeretek (szövegszerkesztés)
- diákköri munka, pályázatok
- szakköri munka
- felvételi előkészítő (igény szerint- új szaknál)
- nyelvtanfolyam (igény szerint)
- szabadidős programkínálat

5.2.2 A kollégiummal szembeni elvárások

A Kollégiumi Nevelés Országos Alapprogramjának Alapelvei azokra a hazai és európai nevelési értékekre és haladó hagyományokra építenek, amelyek megalapozták a jelenlegi magyarországi kollégiumi nevelést, különös tekintettel a humanista, nemzeti, közösségi értékekre, továbbá a tehetséges tanulók kiválasztásában és gondozásában, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásában, az esélykülönbségek csökkentésében, a kultúraközvetítésben betöltött szerepükre. Felhasználja - többek között - a pedagógiai, a pszichológiai, szociológiai tudományok korszerű kutatásai eredményeit. Figyelembe veszi a Magyar Köztársaság által aláírt nemzetközi

szerződéseken vállalt kötelezettségeket, a gyermekek nevelésével, oktatásával és védelmével összefüggő törvényeket, jogszabályokat.

Nehezítő tényező az a heterogén és rendkívül különböző szokásrend, amelyet a tanulók a családból, eddigi életútjukból, az adott környezet szubkultúrájából hoztak magukkal.

A kollégium nevelési programja kiterjed az átlagostól eltérő, speciális nevelést igénylő tanulók teljes körére, mind az átlaghoz képest jelentős előnnyel bíró, tehetséges, mind a hátránnyal induló tanulók esetében.

A diákok a kollégiumban nem pusztán a felnőtt életre készülnek, hanem polgárai a kollégiumnak, akik életük fontos szakaszát töltik itt el. Ez csak úgy érvényesülhet, ha a diák személyében is aktív szereplője a kollégiumi közéletnek, és ha maguk is alakítják az alapvető emberi jogokra épülő belső viszonyokat.

Egy kollégiumban szükségszerűen léteznek 'korlátok' a diákok életvitelével kapcsolatban. Ezek egyrészt az iskolai feladatokra való felkészülést szabályozzák, másrészt a szülő, mint 'megrendelő' igényli, aki gyermekét jó helyen szeretné tudni, ahol tanulhat, ahol biztonságban van.

Kollégiumunk kapcsolatot tart elsősorban:

- ✓ a szülői házzal,
- ✓ az iskolával,
- ✓ a város és megye kollégiumaival,
- ✓ a Nevelési Tanácsadóval,
- ✓ a keresztyén egyházak intézményeivel és képviselőivel,
- ✓ a város közművelődési intézményeivel,
- ✓ a megyei Gyermekvédő Ligával,
- ✓ az Országos Kollégiumi Diákszövetséggel,
- ✓ az Országos Kollégiumi Érdekvédelmi Szövetséggel,
- ✓ a GYIVI-vel.

A kollégiumi nevelőmunka rendszerbe foglalása, mely az összefogás szándékát is jelzi tevékenységünkben, nem jelenti a túlszabályozottságot, a merev keretek kialakítását.

Annál inkább célozza azon kíváncsiságát, hogy a ma még erőteljesen érvényesülő kétpólusú, de egyirányú nevelés (felnőtt ráhatása a gyerekre) helyébe fokozatosan a kölcsönhatások rendszere lépjen, mely többpólusú, s oda-vissza is érvényesülő folyamat. (Képszerűen: felnőtt-gyerek, gyerek-gyerek, felnőtt-felnőtt, gyerek-felnőtt viszonyrendszere.)

- A pedagógiai munkának az egyénre kell irányulnia. Törekedni kell arra, hogy tanulóinkban egyéni személyiségjegyek alakuljanak ki.
- A kollégiumi nevelésben alapvetően értékalkotás, értékközvetítés, értékválasztás valósul meg. Olyan emberi értékek, kultúraelemek, erkölcsi és magatartási normák kibontakoztatása, átadása, amelyeknek a személyiségbe épülése teszi lehetővé az egyén stabilitását.
- Az alapvető értékek között szerepeljen az egészség, a tudás a munka, és a minőség. Ezeknek az értékeknek az elfogadása, érvényre jutása fontos szerepet kell, hogy kapjon a pedagógiai munkánkban. Ezek az alapértékek olyan közös humanista alapot jelentenek, amelyre a pluralitás jegyében többféle értékrend, világnézeti tartalom épülhet.
- Ezek a célok olyan kollégiumot feltételeznek, amely: humanista, szeretetteljes légkörű, gyermekközpontú.
- Ezért a kollégium, deklarált értékeinek megvalósulása mellett, széles teret nyit a tanulók spontán értékkepző, értékválasztó tevékenységének.
- Életkori sajátosságok által meghatározott mértékben segíti a demokratikus közélet viszonyaira történő felkészülést.

Az emberek és a világnézeti, erkölcsi alapállások különbözőségével szembeni tolerancia gyakorlóterepévé válhatnak a tanulói közösségek.

Ennek a pedagógiai szellemiségnek az elfogadása lehet az egyik biztosítéka, hogy a társadalmi elvárásoknak megfeleljünk, valamint szilárd, és ezáltal működőképes értékrendszer teremtsen meg.

5.2.2.1 Tehetséggondozás, képességkibontakoztatás

A kollégiumi nevelőmunka tervezésben, szervezésben, végrehajtásában igazodik az iskolai pedagógiai elképzeléseihez, segíti azt is megvalósítani.

Tanítványaink között mindig vannak olyanok, akik valamilyen területen tehetségesnek mondhatók, akiknek sajátos igényeik vannak, akik többet tudnak teljesíteni társaiknál, az iskola érvényes követelményeinél. Velük a tehetséggondozás keretében kívánunk foglalkozni. E címszó alatt tehát az adottság, az érdeklődés és a teljesítmény kategóriák szerint sajátos jellemzőkkel rendelkező tanulók foglalkoztatását soroljuk. A tehetséggondozás fázisai:

- felmérés, felismerés
 - a tehetséggondozás lehetőségei
 - a tehetséggondozás eredményei
1. Az adottság felismerése elsősorban a szaktanári tevékenység része, az érdeklődésnek és a teljesítménynek is ehhez van legszorosabb kapcsolata.
 - a szaktanárok jelzik észrevételeiket az osztályfőnököknek, nevelőtanároknak,
 - egyéni fejlesztési program kidolgozása, vagy
 - az éves munkaterv keretei között: diákköri munka, verseny kezdeményezése, szervezése.
 2. A tehetséggondozás lehetőségei az egyéni fejlesztési program szerint tanórai és tanórán kívüli foglalkozásokhoz kapcsolódnak.
 - tanórai differenciált foglalkoztatás, egyéni feladatok, megbízatások
 - diákköri tevékenység: szakkör, érdeklődési kör, művészeti kör, sportkör, vállalkozói program
 - versenyekre való felkészülés/felkészítés (tanulmányi, szakmai, kulturális, sport)
 - a tehetséggondozásra a nem kötelező foglalkozások órakeretének 8 %-át kell fordítani az igények szerinti elosztásban.
 3. A tehetséggondozást az egyéni fejlesztési program és a működő csoportok tevékenysége alapján évente értékelni kell. Az értékelés, fejlesztési javaslatokat is fogalmazzon meg.

5.2.2.2 Magatartási, beilleszkedési zavarokkal küzdő tanulóknak nyújtott segítség

Arra törekszünk, hogy a szülői ház és a kollégiumi elvárások, követelmények minél közelebb kerüljenek egymáshoz, illetve optimális esetben azonosak legyenek.

Ennek érdekében minden lehetőséget meg kell ragadnunk, az egyéni elbeszélgetéseken és kiscsoportos foglalkozásokon át esetenként bevonva az osztályfőnököt, a diáktársakat, a szülőket, az iskolalelkészt, az iskolapszichológust is. E feladat teljesítése során fontos szempont a következetesség és a folyamatosság a nevelőtanár részéről.

Iskolánk alapértékei, hivatásunk lényege arra kötelez bennünket, hogy természetesnek tartjuk a sokféleséget, kezelni tudjuk ennek a tanulmányi munkával és a magatartással összefüggő következményeit. A sokféleséget magában hordozó közeget céljainkkal egyező nevelési közegnek is értékeljük. Ugyanakkor elutasítunk minden olyan diákot, akik értékeikkel, magatartásukkal, munkájukkal károsan befolyásolják társaikat, őket a pozitív társadalmi és iskolai követelmények teljesítésétől eltávolítják. Kicsit tágítva a konkrét fogalmat, az ebbe a körbe sorolható tanulókat nevezzük eltérő magatartásúnak.

Nevelőtestületünk alapértéke a pozitív beállítódás. Tanulóinkat dicsérettel, elismeréssel, általában: pozitív beállítódással kezeljük. Ezzel is szükíteni szeretnénk azt a kört, ahol a magatartást eltérőnek kell ítélni.

Az eltérő magatartású tanulók kezelése mindenképpen csak egyedi lehet. A lehetőségek vázát az alábbiak jelentik:

- a körülmények feltárása, pontosítása
- elemző beszélgetés, megbeszélés
- egyéni ráhatás
- a szülői segítség igénybevétele
- egyéni követelmények állítása
- fegyelmező intézkedés
- fegyelmi.

Általános eljárásí módként fogadjuk el, hogy a fenti lehetőségeket az eltérő magatartás kezelési sorrendjeként tekintjük.

5.2.2.3 Gyermek- és ifjúságvédelem

Az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi tevékenysége alapvetően problémamegelőző, preventív jellegű. Nem áll módunkban a családok helyzetén változtatni, sem pedig konkrét problémakezelő tevékenységet kifejteni. Ugyanakkor feladatunk fontos részét képezi:

- a teljesítményzavar, viselkedészavar, kapcsolatzavar felismerése,
- az ilyen esetekben az okok konkrét vizsgálata
- a megoldási lehetőségek keresése, ilyenek kezdeményezése.

Intézményünkben a feladat a nevelőtestület minden tagjára kiterjed. Sajátos felelősséget az osztályfőnökök és a kollégiumi csoportvezetők viselnek - elsősorban az általuk irányított közösségbe tartozó gyermekekért. Iskolánkban a védőnő fogja össze, és operatív módon végzi a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos tevékenységeket. A gyermekvédelmi felelős feladatkörében:

- információkat gyűjt a veszélyeztetettségről
- nyilvántartást vezet a veszélyeztetett tanulókról
- statisztikákat, véleményeket készít
- problémakezelő megoldásokat kezdeményez.

Az iskola tevékenységi lehetőségei a veszélyeztettség esetén:

- nevelési segítség, tanácsadás, együttműködés a szülőkkel
- javaslat a Családsegítő Központ szolgáltatásainak igénybevételére
- segélykérelem kezdeményezése
- a gyámhatóság megkeresése a felderített problémával.

Az iskola a problémakezelő megoldásokkal az alábbi szervezetekhez fordulhat:

- Gyermek – és Ifjúságvédő Intézetek
- Nevelési Tanácsadó
- Családsegítő Központok
- egészségügyi intézmények
- önkormányzatok, rendőrség

A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatban évente szükséges frissíteni, felülvizsgálni a veszélyeztetettségi besorolást, felmérni az iskolába kerülő tanulók helyzetét.

5.2.2.4 Szociális hátrányok enyhítése

Iskolánkban a szociális hátrányokat az alábbi kategóriák szerint kezeljük:

- A szülők iskolai végzettsége alapján: ahol a szülők iskolai végzettsége 8 általános, vagy ennél kevesebb.

- A szülők egzisztenciális biztonsága alapján: ahol az egyik szülőnek nincs állandó munkahelye.
- A család stabilitása alapján: ahol nem egész a család.
- Ahol a család kiegészítő családi támogatásban részesül.
- Az eltartottak száma alapján: ahol az eltartottak száma nagyobb az eltartókénál.
- A szülők devianciája alapján: ahol valamelyik szülő deviáns, alkoholista, bűnöző.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő tanulókat – az egyéni sajátosságok függvényében – a gyermek és ifjúságvédelemre vonatkozók szerint vagy a működés általános szabályai szerint kezeljük. A fentiekén túl az alábbi lehetőségekkel élünk:

- Felvilágosító munka a szociális juttatások lehetőségeiről
- Motiválás arra, hogy a tanuló kollégiumi-, tanulószobai-, menzai ellátásban részesüljön
- Kapcsolatfelvétel a szakszolgáltató intézménnyel
- Előnyben részesítés a tankönyv-támogatási rendszerben
- Ösztöndíjak juttatása
- Pályázatok figyelése, részvétel célirányos pályázatokon.

A szociálisan hátrányos helyzetben lévő tanulókkal kapcsolatban az iskola pedagógiai és adminisztratív döntései során fokozott körültekintéssel, gondossággal kell eljárni.

5.3 Célmeghatározás

Kollégiumunk működésének meghatározó feladata, hogy tanítványainkat az evangélikus egyház irányításával, keresztyén szellemiségben nevelve, hatékonyan segítsük céljaik elérésében. Alapfeladatunk teljesítése érdekében célunk a keresztyén világnézeti elkötelezettségű nevelés megvalósítása. A hitet erősítő kollégiumi szokásrend kialakítása.

Ennek megfelelően olyan kollégiumot szeretnénk:

- ahova „hazamegy” a tanuló az iskola után (nem érzi úgy a hétvégi otthonlétet: egész héten „iskolában” volt.);
- amely „jó család”;
- szigorúan követel, tudja értékelni a teljesítményt, (nevelő) következetessége szeretettel párosul;
- igyekszik többletlehetőséget nyújtani a tudás gyarapításához (különórák, foglalkozások, szakkörök, érdeklődési körök, tanfolyamok, előadások, stb.);
- amely „érdekes lakóhely”, tele tudás-, képességszervezési-, fejlesztési alkalmakkal, kapcsolatteremtési, kapcsolatépítési lehetőségekkel;
- amelynek, mint „helyi társadalomnak” a működése során -átélve, észrevétlenül- sajátítják el a diákok az érdekkifejeződés-, ütköztetés-, érvényesítés demokratikus technikáit, a demokrácia alapértékeit.

A kollégium pedagógiai programjának részletes céljai:

5.4 A keresztyén világnézeti elkötelezettségű nevelés megvalósítása. A hitet erősítő kollégiumi szokásrend kialakítása

„Én tehát úgy futok, mint aki előtt nem bizonytalan a cél”

5.4.1 Az evangélikus nevelés általános elvei

Az evangélikus egyház célja az, hogy tanulóit evangélikus szellemben, a magyar haza hű polgárává, evangélikus tanulóit egyházunk öntudatos, hű és áldozatkész tagjává, a más felekezetű tanulókat egyházunk megbecsülésére, és a lelkiismereti szabadság tiszteletben tartására nevelje. Minden tanulóját a hatályos állami közoktatási törvényben megfogalmazott oktatási célkitűzésének megfelelően oktassa, és az egyes iskolatípusok sajátos céljainak megfelelően képezze ki. Vállalják a felekezeti elkötelezettséget, de –az ökumenizmust szem előtt tartva- nyitottak más keresztyén egyházak felé is. A mindennapokhoz szervesen kapcsolódnak egyházunk hagyományai, szokásrendszere: közös áhitatok, ima, csendes napok, egyházi rendezvények-programok, ünnepek, műsorok, tanévnyitó és –záró istentiszteletek, stb.

5.4.2 Az evangélikus nevelés céljai

A tanulók ismerjék meg a Biblia és az egyház tanításait, hogy ezek által indíttatást kapjanak a keresztyén világnézet, a személyes meggyőződés kialakításához. A tanulók ismerjék meg az evangélikus egyház és ökumenikus szellemben más keresztyén egyházak életét, tiszteljék mások vallásos meggyőződését. A kollégium arra törekszik, hogy szeretetre nevelje tanítványait felebarátai iránt, megtanítsa őket az együttélésre és megértésre a másként gondolkodókkal.

A tanulóiban derűs, magabiztos keresztyén világnézetet alakítson ki, hogy legyen erejük és bátorságuk új nézeteket, élethelyzeteket helyesen és szeretettel kezelni. A nevelés során a tanulók sajátítsák el a Biblia tanításain alapuló keresztyén etika és értékrend szabályait, azokat építsék be magatartásukba, életvezetésükbe, értékrendjükbe. Ez segítse őket arra, hogy az erkölcsi élet válaszüjtjain helyes döntéseket hozzanak.

5.4.3 Az erkölcsi nevelés és értékrend kialakítása

A nevelési célok mindig a háttérrel adó értékeket tükrözik. Érintik az emberek Istenhez, a többi emberhez, a környezethez, a természethez, a társadalomhoz való viszonyát. El kell érni, hogy a tanulók döntéseiben a szabadság mellett a felelősség kapjon fontos szerepet, a közösségben tanulják meg az egymás iránti szeretet és kölcsönös tisztelet fontosságát, valamint hogy a tanuló maguktól fogadják el az intézmény által közvetített értékeket. Meg kell tanítani őket:

- együtt élni a világban tapasztaltakkal,
- hogyan kell megőriznünk identitásunkat és értékeinket,
- életükben az érzelmi és az értelmi kettős mozgató szerepére,
- az önhittség és az egészséges önbizalom különbségére,
- arra, hogy nem értéktelenebbek (de nem is értékesebbek) másoknál, hogy életük, egészségük is érték, életüknek transzcendens távlatai vannak,
- az élet és a család tiszteletére,
- a saját, valamint mások testi épségének megóvására,
- hitük okos megvédésére,
- véleményük bátor, de másokat nem sértő kimondására,
- valamint arra, hogy belső értékeikért is meg kell dolgozniuk.

5.4.4 Kiemelt nevelési feladatok

- A hitre, szeretetre nevelés, hűség Istenhez és embertársainkhoz.
- A helyes önértékelés, az igazi értékek felismerése, megbecsülése, kiállás mellettük, józan, megfontolt ítélőképesség.

- Nyitottság mások felé, befogadóképesség, szelídség, türelem, alázat.
- Alaposság, mértékletesség, önfegyelem, a bűnbánat és a megbocsátás.
- A belső csendre, elmélyülésre való igény, felelősség magunk, mások és a teremtett világ iránt.

Odafigyelő, türelmes nevelőmunkával el kell érni, hogy a korábban, valamint az egyházi iskolába felvett tanulók között –az eltérő kötelezettségekből- ne keletkezzenek feszültségek, illetve ilyeneket humánus módon kezelni kell.

5.5 A tanulók életrendje, tanulása, szabadidője szervezésének pedagógiai elvei:

5.5.1 A tanulók életrendje

Az életrend legyen összhangban a kollégium és az iskola működésével, vegye figyelembe annak elsődlegességét, hogy a tanulók kötelezettségei a tanulás, pihenés, szórakozás, művelődés. Az életrend legyen rugalmas, de ne sértse más tanulók szokásait. Az életrend kialakításánál vegye figyelembe az iskola kialakult rendjét, a tanulók szokásait és - lehetőség szerint - igényeit.

A házi és napirend adta keretszabályozáson belül, a nevelőtanárok éljenek a differenciálás lehetőségével a fentiek figyelembe vétele mellett. A napirend időbeosztását következetesen be kell tartani. Az adott kedvezmények ne sértsék a kollégium rendjét, más tanulókat tevékenységükben ne zavarjon.

Az életkori biológiai fejlődés figyelembe vételével biztosítani kell meghatározott idejű zavartalan pihenés, alvás feltételeit.

5.5.2 A tanulás

A zavartalan tanulás helyi technikai feltételeit a kollégium biztosítja. A tanulószoba szervezésével a nevelőtanárok vegyék figyelembe az iskolatípust, a tanulók egyéni szokásait és a tanulók elért eredményeit. A tanulóval szembeni elvárás meghatározásakor kapjon hangsúlyt a képesség, a szorgalom és az eredmény.

A tanulószoba szervezésénél legyen meg a lehetőség a zavartalan egyéni tanulásra akár egyedi, akár nagyobb csoportról van szó. Kerüljön sor olyan számonkérésre, amelyből lemérhető a tanulás hatékonysága.

A kötött tanulás biztosításán túl legyen lehetőség az egyéni tanulásra a napirend adta kereteken belül. pl. este, de maximum 23.00 óráig. Nem adható meg ugyanez a lehetőség olyan tanulóknak, akik a napirend szerinti tanulási időt nem használják ki hatékonyan, illetve más célra használják. A kedvezmények legyenek ösztönzők, biztosítsák az előrehaladást, fejlődést. Ne csak az eredmény, de a befektetett munka is legyen mérvadó.

5.5.3 A szabadidő

- Meghatározók a kollégium és környezetének lehetőségei, személyi-tárgyi feltételei, a gyerekek mindenkori összetétele.
- Folyamatosan fel kell mérni, milyen programokat szeretnének a fiatalok, mik a lehetőségek, s ők miként kívánnak részt venni ezek szervezésében, lebonyolításában.
- Figyelemmel kell kísérni a szabadidős programok és a kötelező tennivalók, feladatok közötti helyes arányok betartását.
- A „reszortos” nevelők törekedjenek kialakítani a diák-segítők állandó vagy alkalmi körét.

- Szorgalmazni kell a külső kapcsolatok létrehozását más kollégiumokkal, az összevetés, a megmértetés céljából.

A tanulók ne feledkezzenek meg arról, hogy szabadidejük alatt kollégiumon kívül is kollégistához méltó módon viselkedjenek. Szabadidejüket használják arra is, hogy a várossal, a város történelmével és kulturális lehetőségeivel megismerkedjenek.

A kollégium programjainak kiírását, ütemezését az éves programterv, feladatterv tartalmazza. Ezt (is) figyelembe véve alakítják ki a különböző csoportok, közösségek a maguk saját programjait a csoportvezető tanár segítségével.

A szabadidő biztosítsa a tanulók érzelmi, értelmi és fizikai feltöltődését, a kikapcsolódás lehetőségét.

5.6 A tanulók fejlődését, felzárkóztatását, tehetséggondozását elősegítő tevékenységek

A tanulók felzárkóztatását három fő formára bonthatjuk:

1. Alapok pótlása: főleg 9. évfolyamosok esetében jelentős, amikor pótolni kell az általános iskola adta tudás és az új iskolatípus induló tudásszintje közötti szintkülönbségeket.
2. Hagyományos felzárkóztatás: a tanév során a tananyaggal kapcsolatos tudáshiány pótlása. Főleg lemaradás esetén, illetve olyan tanulóknál jelentkeznek, akik képességeik alapján nem tudják iskolai tanítás - tanulás alapján elsajátítani az ismereteket, ettől több, vagy részletesebb magyarázatot, gyakorlást igényelnek.
3. Alkalmi felzárkóztatás: azok esetében, akik csak a baj esetén jelennek meg, pl. bukáásra áll, dolgozat lesz, hosszabb ideig hiányzott, vagy csak egy adott témakört nem ért. Rájuk jellemző, hogy a probléma megszűnése esetén elmaradnak a korrepetálásról.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a **tanulás** tárgyi, személyi, hangulati **körülményeinek biztosítására**, következetesen törekszünk az eredményességre.

A **felzárkóztatás** lehetséges eszközei:

- a helyes tanulás módszereinek megismertetése,
- nevelőtanári korrepetálás saját szaktól,
- a 9. évfolyamosok kiemelt segítése,
- a bukott tanulók pótszilenciumra kötelezése legalább félévig, szigorúan nevelőtanári felügyelettel,
- a nevelőtanárok valamint az osztályfőnökök, szaktanárok, szülők folyamatos kapcsolat-tartása, konzultációja,
- a tanulók szaktanári korrepetálásra való irányítása,
- a bármilyen okból gondokkal küzdő tanulók folyamatos regisztrálása, figyelemmel kísérése, és azok megsegítése,
- a jó tanulókból korrepetáló gárda szervezése.(tanulópárok)

A **tehetség** felismerése, gondozása

Fel kell ismernünk a tehetséget, iránymutatásainkkal kell segítenünk a pályaválasztás, a továbbtanulás lehetőségeit. A szülőkkel beszélve fel kell tárnunk a tehetség tényét, és egyeztetni kell további szándékainkat. A tanulók képességei és az iskola, a szülő és a kollégium elvárásai nem

mindig vannak összhangban. A tanulmányi eredményesség a képesség és a szorgalom összhangjából adódik. Bármelyik hiánya esetében az eredmény csökken, illetve irreálissá válik. A képességek hiányát pótolhatjuk a tanórán kívüli tanulással és korrepetálással.

Feladataink:

- megfelelő személyi és tárgyi feltételek kialakítása a tehetségek kibontakoztatása, segítése céljából;
- szoros kapcsolat tartása a kollégium és az iskola szaktanárai között az érintett kollégisták érdekében;
- lehetőségek teremtése, feltárása a tehetség megnyilvánulására, bemutatására; (pályázatokra ösztönzés, tanulmányi,- kulturális,- sportversenyek, szereplések, kreativitás kiélése a különböző kollégiumi és iskolai rendezvényeken.)

5.7 A kortársi közösségben való együttlakás, együttes élmény nevelő hatásának hasznosítása a személyiségfejlesztés, jellemformálás érdekében

5.7.1 Egyén és közösség

Az egyén helye, szerepe és fejlődése nem megoldható közösség nélkül. A kölcsönhatás jelentős, sőt nem hagyható ki belőle a nevelőtanárszemélye és szerepe sem.

5.7.2 A közösség működési színterei

Ide tartoznak a délutáni szakköri, diákköri tevékenységek, valamint a csoportok közös, csoporton belüli rendezvényei és a kollégiumszintű közösségi rendezvények. Ezek külön részletes értékelés nélkül is, már

5.7.3 A családi élet zavaiból következő hátrányok csökkentése

- Tudatos, következetes nevelői feltáró munka az e körbe tartozó kollégistákról.
- Szoros kapcsolat kialakítása a kollégium, az érintett osztályfőnökök és a család között.
- Családsegítő szakemberek bevonása.
- Szükség szerint az illetékes polgármesteri hivatallal a kapcsolatfelvétel.

Ezen tevékenységünket a mindenkor kellő tapintat kell, hogy jellemezze!

5.7.4 Kötődés a kollégiumhoz, a városhoz, a hazához.

- A kollégiumi, iskolai hagyományok gondozása, ápolása, újak létrehozása,
- Méltó megemlékezések nemzeti ünnepeinkről,
- A kollégisták cselekvő részvétele Győr város életében.

5.8 A kollégium tevékenységi programja

Az általunk meghatározott feladatok végrehajtása érdekében olyan változatos, fejlesztő hatású tevékenységeket kell megszervezni, melyek között minden tanuló megtalálja a kedvére való elfoglaltságot.

Törekednünk kell arra, hogy a gyerekek ne unatkozzanak, legyen módjuk minél több szociális kontaktusra, kötődésre. Fontos feladat, hogy néhány területen minél gazdagabb és mélyebb ismeretek, pozitív élmények által felkeltsük a tanulók érdeklődését, s számon tartsuk azok alaku-

lását. A céljaink elérése érdekében inger gazdag környezetet kell teremtenünk tanulóink számára. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a diák csak akkor tanul meg idejével gazdálkodni, ha van rendelkezésre álló ideje, ha tehát a kollégium egész tevékenység,- és időstruktúrája az egyénileg szabadon választható tevékenységek gazdag skáláját tartalmazza.

Természetesen mindezt differenciált módon kell meghatározni, figyelembe véve a tanulók egyéni adottságait, életkorukat, érdeklődési körüket, stb. Olyan változatos szervezeti és módszertani megoldásokat kell alkalmaznunk, melyek elősegítik, hogy minden tanuló elsajátítsa az eredményes társadalmi beilleszkedéshez szükséges képességeket, illetve az adott iskolatípus követelményeinek megfeleljen.

5.8.1 Kollégiumi foglalkozások

A kollégiumban - a törvényben előírt időkeretek között - felzárkóztató, speciális ismereteket adó felkészítő foglalkozásokat, /csoportonként 14 óra / továbbá a szabadidő eltöltését szolgáló diákköröket /szakkör, érdeklődési kör, önképzőkör, stb./ versenyeket, bajnokságokat /tanulmányi, szakmai, kulturális, sport/, valamint a tanulóval való egyéni törődést biztosító foglalkozásokat /csoportonként 10 óra / kell szervezni. A kollégiumi foglalkozásokat csoportos és egyéni foglalkozás keretében lehet megszervezni.

5.8.1.1 Szilenciumi foglalkozások (kötelező kollégiumi foglalkozás)

Intézményünkben biztosítottak a nyugodt tanulás feltételei. A tanulók az iskola épületében lévő tanulószobában készülhetnek fel a következő napra. A terem tágas, kényelmes padokkal, székekkel rendelkezik. Lehetőség van a könyvtárban elhelyezett számítógépek tanulás célú használatára is. A tanulók a kapott minősítés alapján - példás, kiváló kollégisták- tanulhatnak a szobákban is.

A tanórára az előkészületeket 15.45 - kor kezdik el a tanulók, akik ekkor az órarend alapján előkészítik a felszerelést, és elfoglalják helyüket a tanulóban, illetve a csoportok által kialakult helyen, ahol a csoportvezető a csoportjával megbeszéli az aznapi aktuális dolgokat, ügyeket. 16.00-kor megkezdődik a szilencium. Évfolyamoktól, csoportoktól függően segítünk a tanulóknak tanulási tervet és időbeosztást készíteni adottságbeli, képességbeli tényezők figyelembevételével. Ez a szobákban tanulókra is érvényes. A tervet a lehetőségekhez mérten mindenki igyekszik betartani, folyamatosan figyelemmel kísérve az időt.

Alapelv: Tanórán tilos a társakat zavarni /beszélgetés, zörgés/!
A szóbeli feladattal kezdünk, mert ennek gyakorlása az írásbeli.
Az ellenőrzés folyamatos.

készülődés a szilenciumra:	15.45 – 16.00
szilencium	16.00 – 18.10

Általában a harmadik óra a szóbeli kikérdezésre alkalmas, illetve a megmaradt feladatok elvégzésére, mint ahogy a reggeli szilencium is elsősorban az előző napon megtanultak ismétlésére vagy a hiányosságok pótlására.

Lehetőség szerint a tanóra végén megvizsgáljuk, hogyan sikerült a tanulási terv megvalósítása, jól gazdálkodtak-e a diákok az idővel. Minden esetben fel kell tárnunk a sikertelenség okát, levonni a következtetéseket. Mások hibájából is lehet tanulni, ezért célszerű az alapvető, gyakran előforduló hibákat közösen megbeszélni és elemezni.

5.8.1.2 Csoportfoglalkozások-nevelőtanári órák (kötelezően választott foglalkozás)

Ennek keretében elsősorban a csoport életével kapcsolatos feladatok, tevékenységek megbeszélése, értékelése történik. E foglalkozások során lehetőség nyílik, pl. a mindennapi étellel kapcsolatos ismeretek elsajátítására, a szociális viselkedés alapvető szabályainak és a szociális értékrendek megismerésére, pályorientáció segítésére, és az egyéb céljainkból adódó feladatok teljesítésére.

Tanulóink egészségének védelme érdekében központi szerepet kell betölteni a káros szenvedélyek-dohányzás, alkoholfogyasztás, narkó és kábítószer, játékszenvedély- megelőzésének. Az alapprogram megjelenésével a kollégiumra, a nevelőtanárookra is nagy feladat hárul, mivel az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésére irányul, hanem "Az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értéként való tiszteletére is nevel.",(NAT)

Fontos feladatunk, hogy foglalkozzunk a szexuális kultúra és magatartás kérdéseivel is. E foglalkozásokról bővebben a tantervi mellékletben szólnunk.

5.8.1.3 Egyéni /kiscsoportos/ foglalkozások

Egyéni szükségletek szerint, pl.:

- tanulmányi munka segítése,
- számonkérés,
- napi feladatok, kérdések,
- speciális nevelési problémák megbeszélése.

5.8.1.4 Szabadon választható foglalkozások

A szabadon választható foglalkozások a szilenciumi foglalkozásokon kívüli – csoportnaplókban, szeptemberben rögzített – időpontokban tarthatók.

Ezek közé tartoznak a szakmai körök /szakkörök, diákkörök, önképzőkörök, tanfolyamok, kompenzáló (felzárkóztató) programok, sportkörök, könyvtárhasználat, stb./

E foglalkozások szélesebb körű alkalmazása a differenciálás, a tehetséggondozás, tehetségfejlesztés fontos lehetőségei. A szakkörök az érdeklődésre nevelés és a tehetségfejlesztés révén, indirekt módon gyakorolnak hatást a tanulásra, az iskolai teljesítményekre.

Szakköröket alapvetően három célból szervezhetünk:

- a) a közömbös tanulók érdeklődésének felkeltése, ezen tanulók érdeklődővé alakítása céljából,
- b) az érdeklődést és tehetséget mutató tanulók sajátos képességeinek felmérése céljából /orientációs szakkörök/,
- c) a tehetséges tanulók képességeinek fejlesztése céljából, melyek közé a hagyományos értelemben vett szakköröket, önképzőköröket soroljuk.

A szakkörök lehetőséget adnak a korszerű tanulás szervezés alkotó megvalósítására. A szakköri foglalkozásokon - tekintettel a tanulók érdeklődésére - változatos témájú elméleti és gyakorlati tananyagokat lehet kidolgozni. Tág tere van a probléma megoldást, kreatív viszonyulást és önálló tanulást kívánó módszereknek.

Szükséges lenne elérni, hogy a kollégiumban élénk és differenciált szakköri munka bontakozzon ki és a tanulók többsége legalább egy szakkört látogasson. Lehetőséget kell teremteni, hogy a tanulók és szüleik kívánságainak megfelelően különböző tartalmú és szintű sport, művészeti, idegen nyelvi tanfolyamok alakuljanak ki.

A kollégiumi tehetséggondozás feladata a tanuló tehetségének felismerése és optimális fejlődésének segítése. Ez lényegében nem más, mint az alkotóképesség fejlesztése az érdeklődési körnek megfelelő ismeretek és tevékenységek által. A tehetség kibontakozásához az átlagosnál erősebb motiváció szükséges, melyben a kollégiumi pedagógusnak meghatározó szerepe van. Eredményes tehetségfejlesztést nem az ismeretek mennyiségével, hanem azok elsajátításának mélységével, a képességek minél hatékonyabb fejlesztésével végezhetünk. A lehetőségekhez képest a tanulók minél több kreativitást igénylő feladatot kapjanak, melyek tudásuk gazdagítását és elmélyítését szolgálják.

5.8.1.5 Szabadidős foglalkozások

E foglalkozásoknál jelentős szerepet foglalnak el a sport, az egészséges és kulturált életmódra nevelést megvalósító tevékenységek. A szabadidős foglalkozások módot és lehetőséget nyújtanak az önkiszolgáló képességek fejlesztésére. Az önellátási képességek lehetővé teszik az önálló viselkedést, így az egészséges és kulturált étkezést, testápolást, rendszereteket, háztartási munkákat, közlekedést, stb.

A testi képességek kifejlesztése és folyamatos karbantartása érdekében elsősorban ki kell használni a kollégiumon, iskolán belüli, másodsorban a városi és otthoni sportolási lehetőségeket is. Nagy jelentősége van a szervezett táboroknak, túráknak is. (kerékpártúra, gyalogtúra, stb.) A fokozatosság elvének figyelembevételével fejlesszük a tanulók befogadóképességét, melyek közé a honismereti, ének - zene, vizuális, irodalmi, stb. képességek tartoznak. Ez segít abban, hogy a tanulók érzelmileg tartalmasabbá, kiegyensúlyozottabbá váljanak, mely a kulturált életmód kialakításának egyik alapvető feltétele.

Az iskolai vagy a városi könyvtár alkalmas arra, hogy pl. könyvtári foglalkozások keretében az irodalmi, történelmi befogadóképességet fejlesszük, az olvasás szeretetét kialakítsuk.

A szervezett kirándulások módot nyújtanak a nemzeti, művészeti, természeti értékeink megismerésére.

Nem szabad elfeledkezni a kollégiumi hagyományok ápolásáról sem.

A kollégiumi csoportfoglalkozások, illetve a szabadidős tevékenységek tartalmi kidolgozásánál, szervezésénél fontos szempont, hogy pozitív módon formáljuk a diákjaink természeti környezethez való viszonyát. A természet szeretete, megóvása rendkívül aktuális feladat.

A kollégium tevékenység - rendszerének kialakításánál fontos tényező, hogy a tanulók az iskolai szellemi leterheltséget követően megtalálják a megfelelő lehetőségeket a regenerálódásra, a másnapi sikeres felkészülésre, a változatos ismeretszerzésre, valamint a kulturált szórakozásra. E foglalkozásokról bővebben a mellékletben szólunk.

5.8.1.6 Egyéb foglalkozások

A kollégium adottságainak, a szülői és iskolai elvárásoknak megfelelően természetesen egyéb tartalmú és formájú foglalkozásokat is lehet szervezni.

5.8.2 Tanulói tevékenységi formák tanulási alapidőre

A kollégisták csoportba sorolásának nincsenek a tanulói képességektől, teljesítménytől függő szempontjai.

A csoportok kialakítását nagymértékben meghatározza, hogy kis létszámú a kollégium. Két csoportot alakítunk ki, a 9-10. és 11-12. évfolyamos diákok tartoznak egy-egy csoportba. A csoportokat tanévenként a beiskolázástól függően újra alakítjuk, vezérelvként ügyelve arra, hogy a tanulók minden évben ugyanahhoz a nevelőtanárhoz kerüljenek.

Egyéni differenciálást egyéni foglalkozások esetében alkalmazzuk. Csoportösszevonást csoportfoglalkozások esetén, szobánkénti beszélgetések alkalmával, kollégiumi rendezvények esetén alkalmazzuk.

Tanulási alapidőre létrehozunk csoportokat: korrepetálás illetve számonkérés céljából. A nehezebben tanuló, gyengébb eredményeket elért tanulókkal egyénileg foglalkozunk.

5.8.3 A kollégiumi közösségi élet megszervezése

A különböző tevékenységek esetében létrejövő csoportok:

- Egyéni és kiscsoportos beszélgetésekre létrejövő csoport.
- Kötetlen konzultációkra létrejövő csoport.
- Tanulmányi eredménytől függően tanulószobára kötelezett csoport.
- Tanulmányi eredménytől függően tanulószoba alól felmentett csoport.
- Egyéni érdeklődéstől függő szakköri csoport.
- Egyéni érdeklődés alapján létrejött önképzőköri csoport.
- Az egészséges életmód kialakítását szolgáló, a szabadidő hasznos eltöltését szolgáló sportcsoport.
- Szociális gondozást végző csoport, melynek tagjai segítenek az arra rászorulóknak.

A fenti csoportok közül:

- Kiválasztás alapján szerveződnek: a tanulószobai csoportok.
- Önkéntes csatlakozással szerveződnek: a szakkörök, érdeklődési körök, sportcsoportok, szociális gondozó csoport.

A fenti csoportok közül minden foglalkozás ingyenes.

A tanulószobán való részvétel függ elsősorban a kollégista tanuló minősítésétől, másodsorban a tanuló életkorától. A jó kollégista diák tanulhat a saját szobájában.

Lásd: 1. számú melléklet.

5.8.4 Kollégiumi tevékenységek

5.8.4.1 A kötelező tanulási időn túl igénybe vehető kollégiumi szolgáltatások:

- a.) konzultáció, tanulási problémákról,
- b.) kötetlen tárgyú konzultáció nevelőtanárral,
- c.) felkészítés tanulmányi versenyre,
- d.) felkészítés egyéb, tanulóknak hirdetett versenyekre, (kulturális, sport)
- e.) szakkör, önképzőkör,
- f.) érdeklődési körök, sportcsoportok,
- g.) egyéni, öntevékeny könyvtárhasználat,
- h.) egyéni, öntevékeny számítógép használat,
- i.) szervezett formában történő esti kondi - terem használat,
- j.) szervezett formában történő tornaterem használat,
- k.) speciális tanácsadások (pályaválasztási, jogsegély stb.),

A fenti szolgáltatások térítésmentesek.

A tanulók e szolgáltatásokra szóban írásban jelentkezhetnek a csoportvezető nevelőtanárnál, a felelős tanárnál, szakkörvezetőnél, érdeklődési kör vezetőjénél, tanfolyam szervezőjénél.

5.8.4.2 Szociális szolgáltatások:

- ✓ reggeli ügyeletet biztosítunk nevelőtanári feladat keretében;
- ✓ reggeli étkezést biztosítunk térítési díj ellenében;
- ✓ mindennapos orvosi ellátást biztosítunk ifjúsági orvosi ellátás keretében;
- ✓ ebédelési lehetőséget biztosítunk térítési díj ellenében;
- ✓ vacsorát biztosítunk térítési díj ellenében;
- ✓ egészségügyi szűrővizsgálatot biztosítunk orvosi ellátás keretében;
- ✓ délutáni ügyeletet biztosítunk nevelőtanári feladat keretében;
- ✓ éjszakai ügyeletet biztosítunk nevelőtanári feladat keretében;

5.8.4.3 A szolgáltatások biztosításában együttműködő partnerek

A kollégium együttműködő partnerekkel biztosítja a különböző foglalkozásokat az arra jelentkezőknek: a kollégium együttműködik elsősorban az iskolai szervezetekkel.

- a) Városi művelődési központ koordinált szolgáltatásai: kiállítások, tárlatok, élménybeszámolók, előadói estek, színházi program, természettudományos előadások.
- b) Városi könyvtár: könyvkölcsönzés, olvasószolgálat (folyóiratok), lemez és CD szolgáltatás, író-olvasó találkozók, élménybeszámolók.
- c) A diáksportkör koordinált szolgáltatásai: iskolai sportrendezvények, házibajnokságok, háziversenyek, körzeti, városi, megyei, területi, országos sportrendezvények (ezek az igénynek megfelelően változhatnak a diáksportkör vezetőségének döntésének megfelelően.)
- d) Az egyházak koordinált szolgáltatásai: hitoktatás, áhítat, bibliakör, egyházi ünnepek, igény szerint egyéb programok-előadások, filmvetítések.
- e) A zeneiskola koordinált szolgáltatásai: lehetőség biztosítása a zeneiskolai foglalkozásokon való részvételre, a zeneiskola tanulóinak, tanárainak előadásai, hangversenyei.
- f) Más közoktatási intézmény koordinált szolgáltatásai: kulturális- és sportrendezvények, bemutatók.

5.8.4.4 Feladat meghatározás

Elhatározott további célunk a még szélesebb és differenciáltabb tevékenységi kör biztosítása, hogy kivétel nélkül mindenkinek legyen lehetősége a megmérettetésre. Kollégiumi és iskolai rendezvényeink biztosítják a közösségek előtti szerepléseket, melyek egyes tanulókat sikerélményhez juttatnak, ezáltal segíti a verbális kifejezőkészség fejlesztését. Mindezek hasznát az iskolai munkában és később, a felnőtt életük során is kamatoztathatják.

A tervezés legfőbb szempontjai az aktivitás és a motiváció szinten tartása, a megfelelő értékek elmélyítése, a konstruktív életvezetésre való felkészítés.

1. *Segíteni kell a diákkörök, szakkörök működését, tevékenységét.*

Célunk, hogy mindenki érdeklődésének megfelelően kapcsolódjon be, és aktívan vegyen részt a szakköri munkákban. Szeretnénk, ha minél több tanuló számára tudnánk intenzívebb nyelvtanulási lehetőséget biztosítani, igényeknek megfelelően akár nyelvvizsga előkészítő, vagy az érdeklődésüknek megfelelő szakköröket indítani. Csak célorientált, állandó önművelődésre képes, tudatos pályaaorientációval rendelkező diákok tudják e feladatot vállalni.

2. *A pályaválasztást segítő tevékenység.*

Feladatunk, hogy pályaválasztással kapcsolatos szakköri foglalkozások keretében lehetőség legyen a kívánt szakterület megismerésére. Gondoskodni kell, hogy klubszerű program keretében megismerjék a munkába állás jogi szabályait, az okos pénzügyi gazdálkodás lehetőségeit. Az egyetemekre, főiskolákra jelentkezőknél a felvételi statisztikák elemzése napi feladat, hogy minél nagyobb eséllyel tudjanak diákjaink jelentkezni a felsőoktatásba.

3. Tanulóink számára növeljük a *továbbtanulás* esélyét.

4. A kollégiumi és a csoport diák önkormányzati munka állandó segítése, fejlesztése tág teret ad az önálló kezdeményezésnek, *csoportarculat* tervezésnek.

Célunk a felelősségérzet elmélyítése, a közép és hosszú távú célmeghatározó gondolkodás ösztönzése.

5. Sport, rekreációs tevékenység.

Tanulóink igényüknek megfelelően használhatják az iskola udvarát. A tornatermet legalább heti két alkalommal nevelőtanár által vezetett tömegsport foglalkozás keretében látogathatják a diákok.

Felügyelet mellett élhetnek a kondicionáló terem mindennapos használatával is.

Különböző sportágakban továbbra is megszervezzük az iskolával közösen a házibajnokságokat és versenyeket.

6. Művelődési, kulturális tevékenység.

Kollégistáink számára színházlátogatást szervezünk, és részt veszünk az Újvárosi Művelődési Ház kulturális programjain.

Részt veszünk a különböző városi és megyei kollégiumok által szervezett ilyen irányú rendezvényeken.

5.8.5 Az intézmény hagyományrendszere

Fontos feladatunk a kollégiumi új hagyományok megteremtése és a későbbiekben ezek ápolása, beépítése a nevelési rendszerünkbe.

A hagyományörzés, a hagyományápolás és a hagyományteremtés eszközével célunk, hogy tanulóinkban erősítsük az együvé tartozás érzését, hogy sok év múlva is büszkén vallják magukat „péterfys” diáknak.

Legfiatalabb kollégistáinkat a tanév elején megismertetjük iskolánk, városunk múltjával és történetével.

Az iskola és kollégium az érdeklődő tanulók és szüleik számára minden év októberében nyílt napot szervez.

Kialakítandó hagyományok:

- ✓ kollégiumi évnyitó- évzáróünnepély és istentisztelet,
- ✓ kollégiumi ballagás
- ✓ karácsonyi ünnepség és istentisztelet,
- ✓ „Gólyák” avatása,
- ✓ kirándulások,
- ✓ Mikulásnap
- ✓ mozi és színházlátogatások,
- ✓ kulturális és sportversenyek.

Értékelési, jutalmazási hagyományok:

A jutalmazás elvei

- Az egyes tanulók vagy tanulói közösségek magatartásában, szorgalmában, tanulmányi vagy egyéb munkájában elért fejlődést, kiemelkedő, jó teljesítményeket jutalmazni kell.
- A tanulók dicsérete, jutalmazása pedagógiai eszköz, melynek odaítélése, kihirdetése, kezelése ennek megfelelően történik.
- A jutalmazások odaítélésénél nem a fokozatosságot, hanem az értékelt teljesítményt kell figyelembe venni.
- A jutalmazások kezdeményezésében a csoportvezető tanárnak, osztályfőnöknek, illetve az adott diákközösségnek elsődleges szerepe van.

A kollégium jutalmazási formái

- Kedvezmények az érvényes minősítő rendszer szerint. Az odaítélés módja: a félévi minősítések alapján; megvalósításáról a csoportvezető tanár gondoskodik.
- Szóbeli dicséret (tanulónak vagy közösségnek) – eseti vagy rövidebb időszakra érvényes példamutató tevékenységért. Az odaítélés módja: közösség előtt kihirdetve. Adhatja nevelőtanár, intézményvezető.
- Nevelőtanári dicséret – átlagon felüli munkavégzésért, teljesítményért. Az odaítélés módja: közösség előtt kihirdetés, ellenőrzőbe, nevelői naplóba beírással.
- Igazgatói dicséret – átlagon felüli, folyamatosan végzett kiemelkedő tevékenységért. Az odaítélés módja: közösség előtt kihirdetés, ellenőrzőbe, nevelői naplóba beírással.
- Könyvjutalom – a közösség érdekében végzett kiemelkedő tevékenységért. Az odaítélés módja: a diákönkormányzat és a nevelőtanárok javaslatára az igazgató ítéli oda, karácsonyi ünnepélyen, illetve ballagáskor és tanévzáró ünnepélyen történő átadással.
- Színház-, mozi,- hangverseny bérlet (közösségeknek) – a közösségek szintjén elért kiemelkedő eredményért. Az odaítélés módja: DT és a nevelőtanár javaslatára az igazgató ítéli oda.
- Tantestület dicsérete – az iskola, kollégium érdekében folyamatosan végzett igen jelentős, kötelességen túlmenő teljesítményért. Az odaítélés módja: kihirdetés iskola előtt, ellenőrzőbe, naplóba beírással.

5.9 Ellenőrzési, értékelési, minősítési rendszer

5.9.1 Az ellenőrzés és az értékelés viszonya

Az ellenőrzés célja lényeges, megbízható, érvényes információk megszerzése a nevelés-oktatás folyamatának fontos tényezőiről. Az értékelés pedig ezen információknak az elemzése, rendszerezése, viszonyítása a célokhoz, a követelményekhez. Az ellenőrzés során jutunk azokhoz az adatokhoz, amelyek viszonyításának eredménye jelenti a teljesítés értékelését. A két mozzanat ilyen módon nem választható el egymástól. Az ellenőrzés öncélúvá válik értékelés nélkül, az értékelés alapját nem képezhetik mások, mint az ellenőrzés során feltárt információk.

5.9.2 Az értékelés célja

Az értékelés legátfogóbb célja a személyiség fejlesztése, az önértékelő képesség kialakítása. Ez nélkülözhetetlen az önálló életvitelhez, tanulásra való képesség és igény kialakításához. Az értékelés konkrét célja a teljesítményeknek a nevelési-oktatási folyamat adott követelményeihez való viszonyítása. Az értékelés akkor éri el célját, ha egyre értékesebb cselekedetekre, jobb teljesítményekre ösztönöz, fejleszti a felelősségtudatot, az önellenőrző, értékelő képességet.

5.9.3 Az értékelés alapelvei

- Kollégiumunkban arra törekszünk, hogy az értékelés mindenkor objektív, érvényes és megbízható legyen
- Fontosnak tartjuk, hogy az értékelés feleljen meg a tanulók életkori-, valamint a kollégium sajátos nevelési sajátosságainak.
- Az a célunk, hogy értékelésünk sokoldalú, változatos ellenőrzési információkra épüljön, hogy igazságos és segítő szándékú legyen.
- Kollégiumi célrendszerünk teljesülésének feltétele, hogy az értékeléshez kapcsolódó követelmények előre, kellő konkrétsággal ismertek legyenek, hogy az érintettek is legyenek tisztában az adott értékelés céljával és funkciójával.

5.9.4 A kollégium minősítő rendszere

- ✓ A kollégista tanuló elsődleges feladata a **tanulás**, a minősítő rendszerben legfőbb hangsúllyal szerepel. Az aktuális félévi és év végi osztályzatok adják a minősítő rendszer ezen összetevőjét.

Ennek megfelelően a fokozatok:

- I. 4,5 feletti tanulmányi eredmény
- II. 4,0 és 4,5 közötti tanulmányi eredmény
- III. 3,5 és 4,0 közötti eredmény
- IV. 3,5 alatti tanulmányi eredmény

- ✓ A minősítési rendszer következő eleme a kollégista tanulók **szorgalma**. A szorgalmat az aktuális félévi és év végi szorgalmi osztályzatok adják.

Ennek megfelelően a fokozatok:

- I. Példás (5-ös)
- II. Jó (4-es)
- III. Változó (3-as)
- IV. Hanyag (2-es)

- ✓ A kollégista tanuló nem csak diák, nem csak egy közösség tagja, hanem **önálló személyiség** is, aki életkori sajátosságainak megfelelően határozott személyiségjegyekkel is rendelkezik. A személyiségbélyegek egy része ebben a korban már adott, családi, baráti, iskolai, munkahelyi környezet által befolyásolt. Életkoronkénti aktuális témakörök keretén belül ezeket a bélyegeket az éves nevelési programban (etikai nevelés) a nevelőtanárok befolyásolhatják, valamint a kollégium minden dolgozója (nemcsak pedagógus) a megfelelő irányba elmozdíthatja, magasabb szintre emelheti.

Az etikai neveltségi szintek fokozatai:

- I. Udvarias, készséges tanáraival, társaival, a körülményekhez alkalmazkodva viselkedik, a házirendet, napirendet betartja.
- II. Esetenként figyelmetlen, a házirendet általában betartja.
- III. A házirendet esetenként megsérti.
- IV. Udvariatlan tanáraival és társaival, öltözködésében jó ízlést sértő.
- V. A közösségre visszahúzó hatású, a házirendet gyakran megsérti, szemtelen viselkedés jellemzi, fegyelmi vétsége volt.
- VI. A házirendet szándékosan megsérti, a közösségre nézve romboló hatású.

- ✓ Mint kollégiumi tanuló, mindenki a primer (szoba), szekunder (csoport), és makro **közösségnek** (kollégium) is **tevékeny résztvevője**. A közösséghez való alkalmazkodás, a közösségben történő pozitív vagy negatív megnyilvánulások a minősítő rendszer elengedhetetlen alkotó elemei. A közösségnek nemcsak résztvevője, hanem a közösségi élet tevékenységeinek aktív szervezője, alakítója, felelőse is lehet.

A közösségben elfoglalt helyzete és a kollégium érdekében végzett tevékenység szerinti fokokatok:

- I. A diákönkormányzat, önképzőkör, érdeklődési kör vezetője, az önként vállalt tevékenység kiváló teljesítése. Környezetét (háló, szekrény) példás szinten tartja rendben.
- II. A diákönkormányzat tagja, a kijelölt vagy felkért feladat példás szintű teljesítése. Környezetét példás szinten tartja rendben.
- III. Közösségért végzett munka (porta ügyelet, konyhai segítők, udvartakarítók, hólapátolók, szociális gondozók) jó szintű teljesítése és a környezetének jó szinten történő rendben tartása.
- IV. A közösség passzív résztvevője, a megbízatások változó szintű teljesítése vagy esetenként azok elutasítása. Környezetére az általános rendetlenség, igénytelenség nemtörődömség jellemző.

A fenti általános szempontok alapján minden kollégista tanuló a minősítő rendszer valamelyik **kategóriájába** besorolható:

I. Kiváló kollégista:

tanulás terén:	I. fokozat
szorgalom terén:	I. fokozat
etikai szinten:	I. fokozat
közösségi szinten:	I. vagy II. fokozat

II. Példás kollégista:

tanulás terén:	II. fokozat
szorgalom terén:	II. fokozat
etikai szinten:	I. vagy II. fokozat
közösségi szinten:	I. vagy II. fokozat

III. Jó kollégista:

tanulás terén:	III. fokozat
szorgalom terén:	III. fokozat
etikai szinten:	I. vagy II. vagy III. fokozat
közösségi szinten:	I. vagy II. vagy III. fokozat

IV. Kollégista:

tanulás terén:	IV. fokozat
szorgalom terén:	IV. fokozat
etikai szinten:	IV. vagy V. vagy VI. fokozat
közösségi szinten:	IV. fokozat

5.9.5 A minősítő rendszer alapján adható kedvezmények

A kollégium minősítő rendszere alapján (amely magába foglalja a tanuló tanulmányi munkáját, szorgalmát, magatartását, közösségi tevékenységét, rendszeretét) különböző kedvezményeket adunk. (Lásd: 1 számú melléklet.)

Egyes tanulók, kisközösségek, tanulócsoporthok alkalomszerű hasznos, eredményes tevékenységét dicséretben, jutalomban kell részesíteni!

Ezek a következők:

- intézményvezetői dicséret,
- nevelőtanári dicséret,
- csoportos színház vagy mozi látogatás,
- kimenő hosszabbítás, maximum 19.00 óráig,
- tanulhat a saját szobájában,
- vasárnapi későbbi visszajövetel,
- hétfő reggeli visszaérkezés,
- könyv vagy egyéb - torta, játék - jutalmazás.

5.10 Iskolahasználók a kollégiumi közéletben

5.10.1 Tanulói részvétel a kollégiumi szervezetben

Mivel a kollégium kis létszámú, a kollégium és az iskola (9-12. évfolyamos) diákönkormányzata egy szervezetként működik. Az iskolai diákönkormányzatban a kollégiumot 2 tanuló képviseli (hasonlóan az iskolai osztályokhoz). A kollégium minden tanulója választó és választható. Az iskolavezetés és a diákönkormányzat elsősorban a diákönkormányzatot segítő tanár illetve a nevelőtanár útján tájékoztatja egymást az aktuális kérdésekről.

A kollégium minden tanulójának joga, hogy részt vegyen szakkörök, diákkörök, érdeklődési körök munkájában és kezdeményezze azok létrehozását. Tagja legyen az iskolai kulturális és sportköröknek.

A kollégium tanulói rendszeresen részt vehetnek a kollégiumi, iskolai, városi, körzeti, megyei és országos versenyeken.

Tanulóinknak joguk van ahhoz, hogy a jogszabályokban meghatározott feltételekkel tagja legyen iskolán, kollégiumon kívüli szakmai, kulturális, sportegyesületeknek, kluboknak, részt vegyenek ilyenek alapításában, és ezekben tisztségeket töltsenek be.

5.10.1.1 Közszolgálati diákszerepek a kollégiumban:

Ügyeleti rendszer:

Az épületekben naponta portaügyeletet látnak el a tanulók. A portaügyelet 15.00-19.00 óráig tart, mely időben a portás a számára kijelölt helységben tartózkodik és ellátja feladatát (vendégek fogadása, látogatáskor a tanulók értesítése, esetenként épület zárása - nyitása, kapcsolattartás az ügyeletes tanárral.)

Az épületben az ügyeletes tanárokkal együtt a tanulók beosztási rend szerint naponta ügyeletesi, naposi feladatokat látnak el, melynek keretében elsősorban a rendre és a tisztaságra felügyelnek.

A diákok által kezdeményezett szabadidős programokon a diákok öntevékenyen részt vesznek a szervezésben és lebonyolításban.

5.10.1.2 A diákok véleménynyilvánításának lehetőségei, a diákpanaszok kezelésének fórumai:

A tanulók elsődlegesen szervezett formában véleményt nyilváníthatnak a csoportfoglalkozásokon. Ha a panasz nem nyer orvoslást, akkor a tanuló az igazgatóhoz fordulhat. A diákképviselői szervezetet a tanuló bármikor felkeresheti.

- ✓ A diákok bármely problémával fordulhatnak a csoportvezető tanárhoz, a nevelőtestület bármely tagjához, az intézményvezetéshez.
- ✓ A véleménynyilvánítás szervezett formái:

nevelőtanári foglalkozás
diákönkormányzat - intézményi (DÖK)
diákgyűlések
diákközgyűlés

A diákság kulturált véleménynyilvánítását a nevelőtestület mindig komolyan veszi. Ha lehetséges, kéréseiket teljesíti, véleményüket figyelembe veszi az iskola, a kollégium egészét érintő döntésekben.

A diákközgyűlés

A diákközgyűlés a tanulók szervezett véleménynyilvánításának és tájékoztatásának egyik legfontosabb fóruma. Megtartásának idejét a tanév munkarendje tartalmazza. (évente két alkalommal, egyet intézményi szinten, egyet pedig iskolai-kollégiumi szinten.)

A diákközgyűlés vezető elnöke a diákönkormányzatot segítő tanár, illetve az általános igazgató helyettes. A közgyűlésen jelen vannak a nevelőtestület tagjai.

A kollégium életével kapcsolatos kérdéseket a kollégiumi tanulóközösség a diákönkormányzatot segítő tanár közreműködésével a közgyűlés előtt legalább három nappal írásban juttatja el az intézmény vezetőjéhez. Az írásban, illetve a közgyűlésen szóban feltett kérdésekre az illetékes vezető ad választ.

Rendkívüli diákközgyűlés hívható össze a kollégiumi diákközösség vagy az intézményvezető kezdeményezésére. A diákönkormányzatot segítő tanár közvetít az előbbi felek között. Az intézményvezető a kezdeményezéstől számított két héten belül intézkedik a rendkívüli diákközgyűlés összehívásáról.

Ha az intézményvezető a rendkívüli diákközgyűlés összehívását nem tartja szükségesnek, akkor gondoskodik a kezdeményezést kiváltó kérdés más úton való megnyugtató rendezéséről.

5.10.2 Szülői részvétel a kollégium munkájában

A kollégium feladatának, munkájának alakításában meghatározóan számít a szülők véleményére, észrevételeire. Ugyanakkor a működési keretek kialakításában arra törekszik, hogy az elérhetőség és az anyagi terhelés miatt fellépő problémákat minimalizálja.

A szülők meghatározó információs és érdekvérvényesítő fórumai a szülői értekezletek, illetve a Szülői Munkaközösség értekezletei. A szülők ezen túl a fogadóórákon is kifejezhetik véleményüket.

A szülők előtt a kollégium bármikor nyitott.

A kollégiumban évente négy **szülői értekezletet** tartunk, kettőt az iskolával közös időpontban, egyet az új kollégistáknak a beköltözés napján, egyet áprilisban a végzős tanulók szüleinek. A szülői értekezleteken minden nevelővel tud a szülő találkozni, beszélgetni.

Ha a gyermekkel valamilyen probléma van, a csoportvezető tanár és a szülő kölcsönösen keresik egymást és igyekeznek a tanulóval együtt megoldást találni.

A szülők tájékoztatásának formái:

Az iskola, kollégium a tanév során:

- szóbeli tájékoztatást tart az új kollégisták szüleinek a tanévkezdés előtti napon;
- szóbeli tájékoztatást ad az éves munkatervben rögzített időpontokban a szülői értekezleteken és a fogadóórákon;
- rendszeres írásbeli tájékoztatást ad a tanulók ellenőrző könyvében.

Rendkívüli szülői értekezletet a csoportvezető tanár, az osztályfőnök vagy a szülői munkaközösség hívhat össze a felmerülő problémák megoldására.

5.11 A kollégium helyi tanterve

A rendelet 2. § 9. pontjában meghatározott csoportfoglalkozások keretterve és éves óraszám /2. melléklet az 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelethez/

5.11.1 Témakörök, a kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszám

1. A tanulás tanítása
2. Az erkölcsi nevelés
3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés
5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
6. A családi életre nevelés
7. Testi és lelki egészségre nevelés
8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
9. Fenntarthatóság, környezettudatosság
10. Pályaorientáció
11. Gazdasági és pénzügyi nevelés
12. Médiatudatosságra nevelés

A kollégiumi csoportfoglalkozások éves óraszám

TÉMAKÖR/ évfolyam	9.	10.	11.	12.
<i>A tanulás tanítása</i>	3	2	2	2
<i>Az erkölcsi nevelés</i>	2	2	2	1
<i>Nemzeti öntudat, hazafias nevelés</i>	2	2	2	1
<i>Állampolgárságra, demokráciára nevelés</i>	2	2	2	1
<i>Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése</i>	1	1	1	1
<i>A családi életre nevelés</i>	1	2	2	3
<i>Testi és lelki egészségre nevelés</i>	2	2	2	2

<i>Felelősségvállalás másokért, önkéntesség</i>	2	2	2	1
<i>Fenntarthatóság, környezettudatosság</i>	2	2	2	2
<i>Pályaorientáció</i>	2	2	2	2
<i>Gazdasági és pénzügyi nevelés</i>	2	2	2	3
<i>Médiatudatosságra nevelés</i>	1	1	1	1
	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra

A kollégiumokban évi 37 nevelési héttel (a 12. évfolyamon 32 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportvezetői foglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden évfolyamon lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat - részben vagy egészben - a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg.

Bevezető

A kollégiumi nevelésben a foglalkozások célja a kollégisták személyiségének, erkölcsi és esztétikai ismereteinek, jellemének, önismeretének, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi szellemiségének megalapozása, illetve fejlesztése. A kollégiumi foglalkozások a közösségi kapcsolatok kialakítására, a szociális képességek fejlesztésére, az egyéni tanulási módszerek elsajátítására, a helyes életviteli szokások kialakítására, a tágabb természeti, társadalmi környezetért érzett felelősségre nevelnek.

A kollégiumi együttélésben, a foglalkozásokon és tevékenységekben a kollégisták megtapasztalhatják a másik ember elfogadásának, segítségének és megbecsülésének a fontosságát. Megélhetik az értékek mentén kialakult közösséghez való tartozás biztonságát, mélyíthetik a természeti, történelmi és kulturális örökségünk megbecsülését. Nyitottabbá és elfogadóbbá válnak a hazai nemzetiségek és más népek kultúrája iránt. Felkészülnek a közéleti szereplésre, egyéni és közösségi érdekeik és értékrendjük képviselésére. A foglalkozások olyan kompetenciákat is fejlesztenek, melyek révén a tanulóknál kialakul az alkalmazkodóképesség, a tolerancia, a konfliktuskezelő képesség.

A kollégiumi foglalkozások kiegészítik az iskolák nevelő-oktató munkáját. A középiskolai szakaszban a pályaválasztáshoz, a továbbtanuláshoz, a munkavállalói szerephez, a szakközépiskolában az ágazathoz tartozó szakképesítések megszerzéséhez szükséges képességek, készségek, attitűdök együttes fejlesztése a cél.

A csoportfoglalkozások keretprogram terve nevelési területenként, az adott témakör legfontosabb tartalmi elemei alapján határozza meg a kollégiumi nevelés-oktatás pedagógiai tartalmát. A foglalkozások számát, éves elosztását, tartalmi felépítését úgy kell meghatározni, hogy alkalmazkodjon a tanulók életkorához, a választott iskolájuk típusához.

A kollégiumi nevelés és oktatás a Nat. kiemelt fejlesztési feladatain keresztül kapcsolódik az iskolai tantervi szabályozáshoz.

5.11.1.1 A tanulás tanítása

A kollégium a foglalkozások és a tevékenységek során támogatást nyújt abban, hogy a tanulók eredményesen fejezzék be választott iskolájukat. Nagy jelentősége van az egyénre szabott tanulási módszerek elsajátításának, ezzel segítve az iskolai órákra való felkészülést, a jó eredmények elérését, a hátránnyal küzdők felzárkóztatását, a gyermekek tehetségének kibonta-

koztatását. A tanulás tanítása, az ismeretszerzést és hasznosítást elősegítő beállítódások kialakítása nagymértékben hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Sajátítsa el és legyen képes alkalmazni a hatékony tanulási technikákat.
- A tanuló - pedagógus segítségével - legyen képes a számára legalkalmasabb módszereket kiválasztani.
- Tudjon szelektálni a megszerzett ismeretek, információk között.
- Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat, és a feladatai megoldásához megfelelően tudja kiválasztani a szükséges szakirodalmakat.
- Legyen képes elemezni, értelmezni, rendszerezni a megszerzett ismereteket.

5.11.1.2 Az erkölcsi nevelés

A kollégiumi nevelés során fontos, hogy a diákok megismerjék az alapvető erkölcsi normákat, és ezek a normák beépüljenek személyiségükbe, mindennapi életükbe, tevékenységükbe. Lényeges, hogy az erkölcsi nevelés a napi élet gyakorlatából, tapasztalataiból vegyen példákat, egyben készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra és azok kezelésére. A kamasz fiatalok esetében különösen jelentős, hogy segítsen számukra választ találni erkölcsi kérdéseikre, az esetleges problémáikra. Az erkölcsi nevelés nagy hatással van a közösség és az egyén életére egyaránt.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Lássa be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

5.11.1.3 Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A kollégiumi foglalkozások lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Ennek révén kialakul bennük a szűkebb és tágabb közösséghez való tartozás, a hazaszeretet érzése.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Válgjon nyitottá más népek kultúrája iránt.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.

5.11.1.4 Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A kollégiumban folyó nevelés sajátos pedagógiai eszközei révén elősegíti a demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének megértését. A közösségi tevékenységek gyakorlásával a diákok átélhetik annak jelentőségét, hogy mit is jelent a felelős állampolgári részvétel a közügyekben a közösség és az egyén számára egyaránt. Ez tágabb értelemben sokat segít a nemzeti öntudat erősítésében, és egyben összhangot teremt az egyéni célok és a közösségi jó között.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.

5.11.1.5 Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A kollégiumi nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. A közösségi lét, a csoporthoz tartozás, az egymás közötti interakciók elősegítik a reális énkép és az önértékelés kialakulását, melyek a személyiségfejlődés meghatározó elemei. Mód van a mások helyzetébe történő beleélés képességének kialakítására, mások elfogadására. Ezek a képességek elősegítik, hogy kulturált közösségi élet alakuljon ki a kollégiumban.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelelő választékossággal legyen képes a társas kommunikációra.
- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Válgják természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.

5.11.1.6 A családi életre nevelés

A család, mint a társadalom alapvető közösségi építőköve különös jelentőséggel bír a fiatalok kiegyensúlyozott személyiségfejlődésében. A kollégiumnak éppen ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek, értékek megbecsülése. A kamaszkorban kiépülő párkapcsolatoknak is fontos szerepe van a későbbi családi közösség kialakításában. Egymás tisztelete, a másik iránt érzett felelősség, a helyes szexuális kultúra és az erkölcsi értékek kialakítása döntő jelentőségű, melyben a kollégiumi nevelésnek fontos szerepe van.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.

5.11.1.7 Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életritmus és életvitel kialakítása, tudatosítása meghatározó jelentőségű a fiatalok számára. A tanulók a kollégiumban olyan ismereteket, gyakorlati képességeket sajátíthatnak el, olyan szokásokat tanulhatnak meg, amelyek segítik őket testi és lelki egészségük megőrzésében, az egészségkárosító szokások kialakulásának megelőzésében. A kollégium sportélete nagymértékben hozzájárulhat az egészséges életmód kialakításához és fejlesztéséhez.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód.
- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

5.11.1.8 Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A hátránnyal élők iránt érzett felelősség, és az értük végzett önkéntes feladatvállalás megfelelő módon segíti a szociális érzékenység kialakulását a tanulóknál. A szűkebb és tágabb környezetünkben ilyen helyzetben élőkért végzett önkéntes feladatvállalás fontos személyiségfejlesztő hatással bír. Az önkéntes feladatvállalási hajlandóság beépülése, megszilárdítása fontos nevelési feladat: a tudatos, felelősségteljes állampolgári lét alapvető velejárója.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt.
- Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontossága.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

5.11.1.9 Fenntarthatóság, környezettudatosság

A mai társadalmi, gazdasági helyzetben kitüntetett szerepe van a természeti környezet megővésének. A kollégiumi diáknak meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Fel kell készíteni őket a környezettel kapcsolatos állampolgári köteleességek és jogok gyakorlására, a környezet védelmét elősegítő tevékenységekre, közös cselekvésekre.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét. Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat.
- Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben használtsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Válgják erkölcsi alapulvévé a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

5.11.1.10 Pályaorientáció

A kollégium olyan feltételekkel rendelkezik, melyek az öntevékeny tanulói cselekvések révén biztosítják a képességeik kibontakoztatását, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják későbbi hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát. A különféle szakkörökön, önképző körökön képessé válhatnak arra, hogy a számukra megfelelő pályaválasztásuk érdekében megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. A pályaválasztáson túl egyben felkészülhetnek a választott életpályára is.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskereső különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

5.11.1.11 Gazdasági és pénzügyi nevelés

A pénz világának, a helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít a tanulók számára. Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani. Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén. Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.

- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

5.11.1.12 Médiatudatosságra nevelés

A társadalmi élet szinte minden mozzanatát áthatják a különféle médiumok. A diákok kollégiumi nevelésének szempontjából tehát fontos, hogy értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét, a társadalom és a média kölcsönös kapcsolatát. A médiatudatosságra nevelés során a megfelelő értelmező, kritikai beállítódás kialakításának és fejlesztésének meghatározó jelentősége van valamennyi korosztály számára.

Fejlesztési követelmények, 9-12. évfolyam

- Alakuljon ki kritikai érzéke a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.
- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.

5.11.1.13 Keresztyén nevelés

Célok és feladatok:

*Cél: „Minden egy **találkozással** kezdődött. Néhány ember közvetlen kapcsolatba került a názáreti Jézussal, és vele maradt. Életük új jelentést kapott e találkozással, és mindannak révén, ami Jézus életében és halálában kockán forgott.”*

E.S. Millebeek

Feladatok a kollégiumi nevelésben: A találkozás lehetőségének megteremtése. Az egyes témák tárgyalása során rámutatni a találkozásainkban jelen levő Istenre. Aki támogat, mellettünk áll, kísér, gyógyít, válaszol, vezet, formál, táplál.

- *melléállítás, kísérés*
- *lelki táplálékot adni*
- *célmutatás*

5.11.2 Az egyes évfolyamok helyi tanterve

5.11.2.1 9. évfolyam

1. A tanulás tanítása (3 ó)

- A kollégiumi tanulás jellemzői. Különböző tanulási módszerek a kollégiumban: tanulószobai tanulás, egyéni tanulás, segítőtanulás.
- A tanulási módszerek alkalmazása tantárgy és helyzet-specifikusan. A tanulási szokások tudatos alakítása, korrekciója. Gondolkodás. Emlékezetfejlesztés. Koncentráció. Bevésés. Ismétlés. Gyakorlás.
- Könyvtárhasználat. Az eddig megszerzett könyvtári ismeretek rendszerezése a tanulók aktuális érdeklődéséhez igazodva. (könyvtárban)

2. Erkölcsi nevelés (2 ó)

- Alapvető erkölcsi normák megismerése.
- Hogyan épülnek be az alapvető erkölcsi normák személyiségünkbe, mindennapi életünkbe, tevékenységünkbe?

3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés (2 ó)

- A település vagy a környező térség története. (Köszeg és környéke története)
- A település legfontosabb igazgatási, egészségügyi, szolgáltató és kulturális intézményei.

4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés (2 ó)

- Tanulói jogok és kötelességek a kollégiumban. A házirend, napirend ismerete.
- A tanulói jogok gyakorlása a diákönkormányzatban.

5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése (1 ó)

- Az önismeret és társas kapcsolati kultúra.

6. A családi életre nevelés (1 ó)

- Harmonikus kapcsolatok kialakítására nevelés, nemi szerepek, barátság, partnerkapcsolatok. Kapcsolatok a családtagok között, a családi otthon, mint a családi élet színtere.

7. Testi és lelki egészségre nevelés (2 ó)

- A rendszeres testmozgás és az egészséges élet kapcsolata.
- Az egészséges életmód és életvitel valamint az elhízás és a korszerű táplálkozás közti összefüggések.

8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség (2 ó)

- Ki a hátrányos helyzetű?
- Összetartás és együttérzés.

9. Fenntarthatóság, környezettudatosság (2 ó)

- A természet és az emberi környezet egymásra hatása.
- Környezetünk változása. Hogyan változott a település?

10. Pályaorientáció (2 ó)

- Hivatás, hivatástudat.
- Az egész életen át tartó tanulás fogalma, fontosságának felismerése.

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés (2 ó)

- A gazdálkodás szinterei a zsebpénztől a háztartásig.
- A gazdálkodás tervezése, bevételek, kiadások egyensúlya.

12. Médiatudatosságra nevelés (1 ó)

- A média társadalmi szerepe.

13. Egyéb foglalkozások (15 ó)

- Nyitó foglalkozás: Az év feladatai. Időbeosztás.
- Általános tájékoztató: napirend, házirend, szervezési feladatok.
- Tűz és balesetvédelmi oktatás.
- Ideiglenes lakcímbejelentés.
- Az evangélikus nevelés; annak célja; általános elvei. A kereszténység unalmas, hazug, elavult?
- I. negyedévi értékelés: magatartás, szorgalom, tanulmányi.
- Aktuális problémák, szervezési feladatok. Kollégiumi ügyek.
- Kicsoda Jézus?
- Félévi értékelés, minősítések.
- Új vallási mozgalmak behálózási módszerei.
- Aktuális problémák, feladatok. Kollégiumi ügyek.
- Az evangélikus nevelés; erkölcsi nevelés-értékrend.
- III. negyedévi értékelés.
- Aktuális problémák, ügyek, szervezési feladatok. Következő évi kollégiumi jelentkezések.
- Záró foglalkozás: az éves munka értékelése. Minősítések.

5.11.2.2 10. évfolyam

1. A tanulás tanítása (2 ó)

- Olvasásfejlesztés. Szövegértés-fejlesztés. Beszédművelés. Az ismeretek ellenőrzése. Tantárgyak fontossági sorrendje a tanulók számára.
- A tanulás motiváltságának felmérése, alakítása. Az önművelés igényének kialakítása.

2. Erkölcsi nevelés (2 ó)

- Mértéktartás, együttérzés, segítőkészség.
- Értékek, értékrendek, erkölcsi tulajdonságok.

3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés (2 ó)

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. (Csoportszinten, majd települési és országos szinten is.)
- Ismerkedés a nemzeti szimbólumokkal. Kialakulásuk, jelentéstartalmuk.

4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés (2 ó)

- Csak együtt működik: a szolidaritás és a társadalmi együttműködés szükségessége.
- Az egyén jogainak, céljainak helye a társadalomban.

5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése (1 ó)

- Az empátia és mások elfogadása.

6. A családi életre nevelés (2 ó)

- A család szerepe, jelentősége az egészséges testi és lelki fejlődés kialakulásában.
- Az idős családtagokkal való kapcsolattartás, együttműködés és támogatásuk fontossága.

7. Testi és lelki egészségre nevelés (2 ó)

- A sport hatása a lelki egyensúly megteremtésében és megőrzésében. Környezetünk és közérzetünk.
- A káros szenvedélyek, szokások és teljesítménynövelő szerek használatának veszélyei. Rekreáció, séták, kirándulás, a rendszeres fizikai aktivitás a sport hatása a szervezetre.

8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség (2 ó)

- Társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás.
- Önkéntes feladatvállalás másokért.

9. Fenntarthatóság, környezettudatosság (2 ó)

- Természeti erőforrásaink védelme
- Hogyan változik környezetünk élővilága?

10. Pályaorientáció (2 ó)

- Tevékenységek és szakmák jellemzői.
- Különböző életpályák bemutatása.

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés (2 ó)

- Pénzügyi nehézség a családban. Szembenézés az okokkal, megoldások keresése.
- Gazdasági válság a világban. Megoldási lehetőségek.

12. Médiatudatosságra nevelés (1 ó)

- A reklám és a fogyasztás összefüggése.

13. Egyéb foglalkozások (15 ó)

- Nyitó foglalkozás: Az év feladatai. Időbeosztás.
- Általános tájékoztató: napirend, házirend, szervezési feladatok.
- Tűz és balesetvédelmi oktatás.
- Az evangélikus nevelés; erkölcsi nevelés-értékrend.
- Ideiglenes lakcímbeküldés.
- Mit kezdjek a Bibliával?
- I. negyedévi értékelés: magatartás, szorgalom, tanulmányi.
- Aktuális problémák, szervezési feladatok. Kollégiumi ügyek.
- Félévi értékelés, minősítések.
- Az evangélikus nevelés; kiemelt nevelési feladatok. Mi a hit?
- Aktuális problémák, feladatok. Kollégiumi ügyek.
- III. negyedévi értékelés.
- Miért halt meg Jézus?
- Aktuális problémák, ügyek, szervezési feladatok. Következő évi kollégiumi jelentkezések.
- Záró foglalkozás: az éves munka értékelése. Minősítések.

5.11.2.3 11. évfolyam

1. A tanulás tanítása (2 ó)

- A felkészülés módszerei az iskolai feladatok teljesítésére
- Dokumentumfajták felhasználása a gyakorlatban

2. Erkölcsi nevelés (2 ó)

- Egymás mellett élő erkölcsi felfogások, értékeink felismerése.
- Az erkölcsi normák változásainak megismerése (gyűjtőmunka).

3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés (2 ó)

- Jó magyarnak lenni: a tudomány és kultúra kiemelkedő magyar képviselői.
- Egy sikerterület: magyar sportolók a világ élvonalában.

4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés (2 ó)

- Az együttműködés szabályai: erkölcs, jog. A jogalkotás színterei.
- A társadalom életét szabályozó intézményi struktúra.

5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése (1 ó)

- A tudás és tapasztalat jelentősége.

6. A családi életre nevelés (2 ó)

- Együttműködés és felelősségvállalás a családban. Felmérés, hogy kinek mit jelent a család, az otthon.
- A családi munkamegosztás, annak helye és szerepe a családi közösségben.

7. Testi és lelki egészségre nevelés (2 ó)

- Az érzelem-, feszültség szabályozás és agresszió megelőzése a sport, a mozgással járó tevékenységek révén. Szabadidő tervezés, szervezés.
- Függőséghez vezető lépések, szokások megelőzése.

8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség (2 ó)

- Az önkéntes munka lehetőségei és jelentősége.
- Önkéntes munka a kollégiumért.

9. Fenntarthatóság, környezettudatosság (2 ó)

- Ipari termelés és a környezet védelme
- Hazai természeti értékeink és a tárgyi környezeti értékeink megóvása

10. Pályaorientáció (2 ó)

- Továbbtanulási lehetőségek.
- Az eredményes pályaválasztás

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés (2 ó)

- Honnan van a pénz? A munka, mint értékteremtő tevékenység.
- Külső pénzforrás, a hitel. Alapfogalmak (kamat, jelzálog, törlesztés) megismerése.

12. Médiatudatosságra nevelés (1 ó)

- A médiatartalmak és a valóság összefüggése.

13. Egyéb foglalkozások (15 ó)

- Nyitó foglalkozás: Az év feladatai. Időbeosztás.
- Általános tájékoztató: napirend, házirend, szervezési feladatok.
- Tűz és balesetvédelmi oktatás.
- Ideiglenes lakcímbjelentés.
- Miért van rossz, miért szenvedünk?
- I. negyedévi értékelés: magatartás, szorgalom, tanulmányi.
- Aktuális problémák, szervezési feladatok. Kollégiumi ügyek.
- Ellenállni a gonosznak?
- Félévi értékelés, minősítések.
- Aktuális problémák, feladatok. Kollégiumi ügyek.
- Az evangélikus nevelés; erkölcsi elvárások a tanulókkal szemben.
- III. negyedévi értékelés.
- Hogyan imádkoznak?
- Aktuális problémák, ügyek, szervezési feladatok. Következő évi kollégiumi jelentkezések.
- Záró foglalkozás: az éves munka értékelése. Minősítések.

5.11.2.4 12. évfolyam

1. A tanulás tanítása (2 ó)

- A felkészülés módszerei az iskolai feladatok teljesítésére. A tanulás motiváltságának felmérése alakítása. Az önművelés igényének kialakítása.
- Könyvtári informatika: Könyvtártípusok. Dokumentumfajták. Katalógustípusok. Dokumentumfajták felhasználása a gyakorlatban

2. Erkölcsi nevelés (1 ó)

- Érvelés, vitatkozás a különböző erkölcsi felfogások mellett vagy ellen.

3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés (1 ó)

- Nem vagyunk egyedül: kapcsolatunk a szomszéd népekkel.

4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés (1 ó)

- Önkormányzatiság és választási rendszer.

5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése (1 ó)

- Társas kommunikáció.

6. A családi életre nevelés (3 ó)

- A szexuális kultúra. A felelősségteljes párkapcsolat jelentősége és kialakításának folyamata.
- A családi élet szervezése (szerepek, feladatmegosztás)

7. Testi és lelki egészségre nevelés (2 ó)

- Diákköri tevékenységek révén a tanulók szerezzenek tapasztalatot az egyéni felelősség és döntés jelentősége tekintetében az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.
- A prevenció, megelőzés és a tudatos életvitel szerepe az egészséges élet szempontjából.

8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség (1 ó)

- A fogyatékkal élők segítségének lehetőségei.

9. Fenntarthatóság, környezettudatosság (2 ó)

- Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan
- Környezettudatos vásárlás, fogyasztás gyakorlása

10. Pályaorientáció (2 ó)

- A munka világa és jellemzői.
- A munkavállaló jogai és kötelességei.

11. Gazdasági és pénzügyi nevelés (3 ó)

- Pénzügyi zavarok: eladósodás.
- Az eladósodás hatása a családra, a társadalomra.
- A pénzügyi zavarok kezelése.

12. Médiatudatosságra nevelés (1 ó)

- Az internet használatának szabályai, a helyes etikai magatartás és felelősség.

13. Egyéb foglalkozások (13 ó)

- Nyitó foglalkozás: Az év feladatai. Időbeosztás.
- Általános tájékoztató: napirend, házirend, szervezési feladatok.
- Tűz és balesetvédelmi oktatás. Ideiglenes lakcímbejelentés.
- A gyógyító Isten.
- I. negyedévi értékelés: magatartás, szorgalom, tanulmányi.
- Aktuális problémák, szervezési feladatok. Kollégiumi ügyek.
- Az otthont adó egyház.
- Félévi értékelés, minősítések.
- Aktuális problémák, feladatok.
- A támogató Szentlélek.
- III. negyedévi értékelés.
- Aktuális problémák, ügyek, szervezési feladatok. Következő évi kollégiumi jelentkezések.

- Záró foglalkozás: az éves munka értékelése. Minősítések.

5.12 A kollégiumi nevelési program 1. számú melléklete: MINŐSÍTŐRENDSZER

Kategória	Tanulmányi eredmény	Szorgalom	Magatartás / etikai szint	A közösségi tevékenység, rendszeretet,
Kiváló kollégista	4,5 felett	példás (5-ös)	- viselkedése tanáraival - viselkedése társaival - általános magaviselete - a házirend, napirend betartása példás szintű	- az önként vállalt közösségi funkció és tevékenység kiváló teljesítése, - környezetének rendben tartása (szobarend, székrendyrend) példás
Példás kollégista	4 - 4,5 között	jó (4 -es)	- viselkedése példás - esetenként figyelmetlen	- a választott, kijelölt vagy felkért feladat példás szintű teljesítése, - rendszeretete példás
Jó kollégista	3,5 - 4,0 között	jó (4 -es)	- viselkedése jó szintű, - a házirendet esetenként megsérti	- a megbízatás, vállalás jó szintű teljesítése, - rendszeretete jó szintű
Kollégista	3,5 alatt	változó (3-as)	- közösségromboló magatartás, - fegyelmi vétség terheli, - udvariatlan, szemtelen	- a felkért feladat visszautasítása, - a közösség passzív tagja, - rendszeretetére az igénytelenség jellemző

Bukott tanuló: pótszilencium 16,00 -tól (nevelőtanári döntéssel)

Az évisméltésre bukkottak a következő tanévi kollégiumi felvételnél túljelentkezés esetén nem kapnak elhelyezést. (Nagyon indokolt esetben az intézményvezető ettől eltérhet.)

Kedvezmények

I. kategória

Kiváló kollégista

- intézményvezetői dicséret
- szobában tanulás
- 19.00 óráig a kollégiumból való távollét, bejelentési kötelezettséggel:
 - * hol van
 - * mikor érkezik
- félévente egy, általuk választott program (színház, koncert, hangverseny, kirándulás, uszoda bérlet, stb.)

II. kategória

Példás kollégista

- nevelőtanári, esetleg intézményvezetői dicséret
- szobában tanulás (csoportvezető tanári döntéssel)
- évente egy, általuk választott program (színház, koncert, hangverseny, kirándulás, uszoda bérlet, stb.)

III. kategória

Jó kollégista

- nevelőtanári dicséret

IV. kategória - nincs kedvezmény

- nincs vállalás

Értékelés havonta, csoportfoglalkozáson.

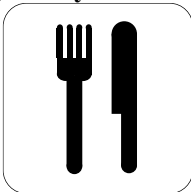

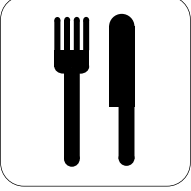

Besorolás félévente, csoportfoglalkozáson, a félévi és év végi eredmények alapján. Az első év-folyamos, vagy új tanulók félévig IV. kategóriás kollégisták. A csoportvezető nevelőtanár az arra érdemeseknek különböző kedvezményeket adhat tényszerű indoklással.

A 0,5 feletti javulás illetve rontás esetén a besorolás két kategóriát emelkedhet, vagy csökkenhet, csoportvezető tanári döntéssel.

Félév közben az eredmények függvényében csoportvezető tanári döntéssel határozott időre szóló kedvezményadás illetve szigorítás lehet.

5.13 A kollégiumi nevelési program 2. számú melléklete: KERET - NAPIREND

	Ébresztő:		6.30
	Reggeli teendők elvégzése (tisztálkodás, ágyazás, rendrakás)		6.30 – 7.00
	Reggeli:		7.00 – 7.30
	Kollégium elhagyása:	hétfőn	7.00 – 7.20 7.30
	Kollégium nyitva		13.00-tól
	Ebéd:		13.00 – 15.00
	Szabad kimenő		15.45-ig
	Készülődés a szilenciumra:		15.45 – 16.00
	Szilencium:		16.00 – 18.10
	Vacsora:		18.15 – 18.35
	Közérdekű információk, napi aktualitások átadása		18.35 – 18.45
	Szabad program, csoportfoglalkozások		18.45 – 21.00
	Villanyoltás:		22.00

Ezen keret-napirend a házirend mellékleteként a visszavonásáig van érvényben.

6. Az alapfokú művészetoktatás

6.1 Általános rendelkezések

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 16. § értelmében az alapfokú művészeti iskola feladata, hogy kibontakoztassa a művészi képességeket, fejlessze a művészi tehetőségeket, igény esetén felkészítsen szakirányú továbbtanulásra.

Az alapfokú művészeti iskolának legalább hat és legfeljebb tizenkettő évfolyama van, amelynek keretei között az oktatás előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokon, zeneművészet, képző- és iparművészet, báb- és színművészet, táncművészet ágakban folyhat. A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.

Az állami fenntartású és az állami feladatellátásban részt vevő alapfokú művészeti iskolában heti hat tanórai foglalkozás biztosított térítési díj ellenében a főtárgy gyakorlatának és elméletének elsajátításához, valamint tanévenkénti egy meghallgatás és egy művészi előadás, továbbá a szolgáltatások körében az iskola létesítményeinek, felszereléseinek használata. Minden esetben ingyenes a halmozottan hátrányos helyzetű, a hátrányos helyzetű tanuló, a testi, érzékszervi, középsúlyos és enyhe értelmi fogyatékos, továbbá az autista tanuló részére az első alapfokú művészetoktatásban való részvétel.

Az érvényben lévő 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet szerint Az alapfokú művészetoktatás a művészi kifejezőkészségeket alapozza meg, illetve felkészít a szakirányú továbbtanulásra. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok ápolásában, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában. Az alapfokú művészetoktatási intézményekben folyó nevelő és oktató munka, illetve a helyi tanterv a művelődési és közoktatási miniszter által – művészeti áganként – kiadott alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjára épül.

6.2 Alapelvek, célok

Az alapfokú művészetoktatási intézmény a művészetek iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja (a továbbiakban: követelmény és tantervi program) a speciális művészeti készségek és ismeretek fejlesztését képező tartalmakat és tudásszintet meghatározó alapdokumentum. A követelmény és tantervi program segítséget nyújt ahhoz, hogy az alapfokú művészetoktatás valamennyi hazai intézményében az alapvető nevelési és oktatási tartalmak egységesen és arányosan érvényesüljenek.

A követelmény és tantervi program határozza meg azokat a kötelező és alapvető tartalmakat, amelyek adott művészeti ágon belül az alapfokú művészetoktatási intézmények közötti átjárhatóságot biztosítják. Az egységesítést szolgáló közös alapra építhetik az alapfokú művészetoktatási intézmények pedagógiai programjukat, azon belül helyi tantervüket, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével fogalmazhatnak meg.

Az alapfokú művészetoktatás olyan fejlesztőpedagógiát képvisel, amelyben a hangsúly a követelmények teljesítésével történő képesség- és személyiségfejlesztésen van.

A tantervi szabályozás rugalmassága révén hozzájárul az integrált oktatás–nevelés megvalósításához, az esztétikai–művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetenciaterület fejlesztéséhez.

A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zeneművészeti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztésében. A művészetoktatás a készség– és képességfejlesztést, az ismeretgazdagítást a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a gyermek életkori fejlődési jellemzőihez igazítja. A művészetoktatás tantervi programja az egyes művészeti területek követelményeire, a művészeti ágak sajátos nevelési és oktatástörténeti értékeire, a művészeti nevelés tapasztalataira, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára épül.

6.3 Az alapfokú művészeti nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

Az alapfokú művészeti oktatás–nevelés a teljes emberré válást (az értelmi és érzelmi nevelés közötti összhangot), a közösségformálást, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a kulcskompetenciák fejlesztését, a világ komplex befogadását, az önkifejezést és örömet jelentő alkotás lehetőségét, a tehetséggondozást segíti elő. A különböző művészeti területekkel összefüggő gyakorlati tevékenységek, kreatív feladatok által az ismeretek élményszerűvé, a tanulók sajátjaivá válnak, segítik a mélyebb megismerést, és fejlesztik a kreativitást. A művészetekkel való foglalkozás hozzájárul az észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez.

A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját. A tanulók élményszerű tapasztalatokon keresztül ismerhetik meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, képző– és iparművészetben, a szín– és bábművészetben, valamint a táncművészetben ötvöződnek.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség.

A művészeti nevelés megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét. A rendszeresen átélt pozitív élmények alakítják ki azokat az emberi tulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészetek területén az eredményesség összetevői.

A művészeti nevelés az alkotó típusú tevékenységek megismertetése által járul hozzá az akarati, az alkotó–alakító cselekvőképesség fejlesztéséhez.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót segíti abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja önmagát, megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődését.

6.4 Általános fejlesztési követelményei, feladatai

Irányítsa a tanuló figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára, szépségére. Ismertesse meg az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit. Ismertesse meg a kommunikáció művészi formáit, a képző- és iparművészet műfaji sajátosságait.

Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására, és készítse fel a tanult művészi kifejező eszközök alkalmazására.

Készítse fel a tanulót

- a látvány megfigyelésére, értelmezésére, analízisére,
- a vizuális információk, közlemények megértésére,
- a képi gondolkodásra, a vizuális absztrakcióra,
- tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni ábrázolásra,
- a legfontosabb kifejezési eszközök, kompozíciós eljárások ismeretére,
- a kifejezési eljárások használatára,
- élmények, gondolatok, érzelmek vizuális kifejezésére,
- a képi nyelv kifejezési szándék szerinti megválasztására,
- a média által közvetített üzenetek befogadására, értelmezésére,
- a vizuális önkifejezésre, alkotásra,
- tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére,
- tervezésre, konstruálásra,
- a kifejezési technikák, a tárgykultúra anyagainak ismeretére,
- eszközhasználatra, anyagalakításra,
- a baleset- és munkavédelmi előírások betartására,
- tárgykészítésre, környezetformálásra,
- a kézműves tevékenységek gyakorlására,
- a jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére,
- a rendeltetés - a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggéseinek felfedezésére,
- a mindennapok, a természet szépségének, a művészetek, a műalkotások befogadására,
- a vizuális művészetek, a környezet- és tárgykultúra megismerésére, a műelemzési eljárások alkalmazására
- tegye lehetővé – a néphagyomány, a népi kultúra élményszerű megismerését.
- alakítsa ki a tanulóban – az esztétikum iránti igényt, az esztétikai élményképességet, az alkotó magatartást és ehhez tartozó pozitív beállítódásokat, szokásokat.
- fejlessze a teremtő képzeletet és az improvizációs készséget.

6.5 Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, a kötelező és a választható tanórai foglalkozások és azok óraszámjai

Képzőművészeti tanszak (előképző 1–2. évfolyam + 1–3. alapfokú évfolyam)

Főtárgy: Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyam)

Grafika és festészet alapjai (1–3. alapfokú évfolyam)

Kötelező tantárgy: Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Főtárgyaik a 4. alapfokú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig:

Grafika és festészet tanszak – Grafika és festészet műhelygyakorlat

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra:	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A főtárgyak képzési ideje:

2 előképző évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok

3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai

3 alapfokú + 4 továbbképző évfolyam: Grafika és festészet műhelygyakorlat

A tanítási órák ideje: 45 perc

6.6 Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

Főtárgyból a tanév végén bizottság előtt tett vizsgán minimum elégséges érdemjegyet kell elérni.

Amennyiben ez az érdemjegy elégtelen, a tanuló javítóvizsgát tehet. Tovább akkor léphet a tanuló, ha a javítóvizsga érdemjegye minimum elégséges. Az alapfokú évfolyam elvégzése után a továbbképző évfolyamokra eredményes alapvizsga letétele után kerülhet sor.

Az léphet magasabb osztályba, akinek igazolt és igazolatlan mulasztása a kötelező óraszám egyharmadát nem éri el.

7. Képző-és iparművészeti ág helyi tanterve

A 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelet szerint.

7.1 Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program

bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kezűgyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző– és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző–és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot. A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző– és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság, az egyéni látásmód, a lényegkiemelés, a problémaérzékenység és problémamegoldás képessége,
- komplexitás – amely átjárhatóságot biztosít a képző– és iparművészeti, a népművészeti és médiaművészeti területek között, illetve az egyéb művészeti ágak között,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- kreatív cselekvőképesség, melynek fontos részterülete a kísérletező kedv, bátorság, lényeglátás, szituativitás, döntésképesség, nézőpontváltás, sorrendmódosítás,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt,
- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrekció megvalósulása révén,
- szociális érzékenység és empátia, az én– tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

7.2 A képzés struktúrája, tanszakok és tantárgyak

Képzőművészeti tanszak (előképző 1–2. évfolyam + 1–3. alapfokú évfolyam)

Főtárgy:

Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyam)

Grafika és festészet alapjai (1–3. alapfokú évfolyam)

Kötelező tantárgy:

Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Tanszakok és főtárgyaik a 4. alapfokú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig

Grafika és festészet tanszak - Grafika és festészet műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy:

Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékokra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző- és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

7.3 Vizuális alapozó gyakorlatok

A vizuális alapozó gyakorlatok célja az érzékelés, a befogadó készségek fejlesztése. A művészettel való játékos ismerkedésen keresztül a pozitív lelki tulajdonságok gyarapítása, az esztétikai érzékenység, a nyitottság kialakítása. A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek fejlesztése.

Az alapozó gyakorlatok feladata az alkotói képességek fejlődéséhez való hozzájáruláskomplex, játékos, élményszerű művészeti tevékenységek által.

7.3.1 Előképző évfolyamok

1–2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése.
- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése.
- A hagyományok élményszerű megismertetése.
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása:
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül.
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése.
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátítása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív munkára és gondolkodásra nevelés.

Tananyag Feladatcsoportok

Érzékszervi tapasztalások

- Színek, formák, hangok megfigyelése, hasonlóságok észrevétele
- Hangokkal, mozgással, látvánnyal való analogikus játékok
- Dramatizálással, mozgással, hanggal érzelmek, élmények kifejezése

- A ritmus és a megélt mozgás vizuális megjelenítése Vonal, forma
- A vonal és a folt megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben
- A forma gazdasága
- Pont–, vonal–, folt– és formaképző játékok Felületek
- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok biztosításával
- Felületképzési játékok síkban és plasztikában változatos anyagokkal
- Méretek és arányok

A méretek és arányok érzékletes megtapasztalása (kisebb, nagyobb; hosszabb, rövidebb, sovány, kövér)

- Játékos arányváltó feladatok
- A színek világa
- A színek hangulati hatásának átélése, alkalmazása
- Színkeverési játékok Téri élmények
- A sík és a tér megtapasztalása
- Térjátékok (kinn, benn fent, lent). Zárt és nyitott terek
- Téri élmények rajzi, plasztikai megjelenítése Idő élmények
- Az idő múlásának és a változás megtapasztalása
- Eseménysort kifejező képsorozat, leporelló készítése
- Egyszerű animációs játékok Mese és valóság
- A mesebeli világok, lények, történetek síkban és plasztikában
- Környezetünk formái, szereplői sík és plasztikus formában Tárgykészítés
- Játékok, használati és ajándéktárgyak létrehozása (mézeskalács, textilfonatok, papírhajtogatások, papírdombormű, agyag– vagy gipszfigurák)
- Hagyománytárgyak készítése

7.4 Grafika és festészet alapjai

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különböző módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.

A tantárgy feladata előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

7.4.1 Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet esztétikumára érzékeny nyitott szemlélet kialakítása.
- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok játékos gazdagítása.
- A képalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.
- Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek A vonal megjelenési formái

A szín szerepe az érzelmek, hangulat kifejezésében

A forma, folt, felület és textúra jelentése és létrehozásának lehetőségei

A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai

Részlet és nagyítás

A díszítés sajátosságai

A nyomhagyás egyszerű technikai Kompozíciós alapismeretek

Az illusztratív ábrázolás

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Feladatcsoportok

A vonal

- A vonal megjelenési formái a valóságban és a képzőművészetben. Játékos felfedezések
- A vonal mint mozgásnyom
- Eltérő célú és irányú mozgások megfigyelése, létrehozása
- Változatos mozdulatokkal, mozgással hagyott nyomok más–más felületeken és anyagokon
- A szín
- Szín és mozgás
- Különböző mozgások, mozdulatok (simogatás, dobolás) által keltett érzelmek kifejezése színekkel
- Mozdulatok, mozdulatsorok színes lenyomatai nagyméretű felületeken kézzel, szivaccsal, széles ecsettel
- Színek és élmények közti asszociatív kapcsolat
- Érzelmek, hangulatok megjelenítése különböző formájú és anyagú felületeken absztrakt színfoltokkal
- A kedvenc tárgy, lény jellemének kifejező ábrázolása színekkel szokatlan formájú felületeken
- A tárgy, lény hangulatváltozásainak megjelenítése színek segítségével Felület és forma
- Különböző felületek és formák által kiváltott érzelmek
- Játékos forma– és felületalakítási kísérletek
- Gesztusok által létrehozott foltok, felületek
- Különböző érzelmi állapotok lenyomata Felület és textúra
- A környezet felületeinek megismerése élményszerű tapasztalatok által
- Vizuális és taktilis érzékelés közti kapcsolat
- Különböző felületű, textúrájú anyagok gyűjtése, meghatározott szempontok szerinti csoportosításaik
- A gyűjtött anyagok kollázsként való felhasználása
- Különböző anyagok felületének tapintással való érzékelése (bekötött szemmel)
- A tapintási élmények megfogalmazása, megjelenítése, tapintási napló, térkép készítése Minta a környezetben
- Környezetünkben levő tárgyakon található mintákból gyűjtemény létrehozása
- A gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése Díszítés, díszítmények
- Lapok felületek díszítése grafikai és festészeti technikákkal, jelentést hordozó motívumokkal

Nyomhagyás

- Különböző formájú, felületű tárgyakkal foltok, rajzolatok létrehozása
- Az elkészített nyomatok kiegészítése, továbbfejlesztése jelentést hordozó illusztratív alkotássá tussal, filctollal, festékkel

Kompozíció

- Képi elemek rendezése
- Ugyanazon elemekből eltérő hatású, egyensúlyú kompozíciók összeállítása monokróm

festéssel, kollázzsal, egyszerű nyomhagyással

Képkalkotás

- Illusztrációk készítése mesék, események szereplőinek nagyméretű ábrázolásával
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív megfogalmazása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal (grafit, toll, kréta, vízfesték, kollázs)

Értékelés és kiállítás–rendezés Követelmény

A tanuló ismerje:

- a vonal megjelenési formáit,
- a szín szerepét az érzelmek, hangulat kifejezésében,
- a forma, folt, felület és textúra jelentését és létrehozásának lehetőségeit,
- a díszítés sajátosságait,
- a nyomhagyás egyszerű technikáit,
- a kompozíciók alapismereteket,
- az illusztratív ábrázolás alapjait. Legyen képes:
- mozgásnyomok vonallal történő rögzítésére,
- az érzelmek vonallal, színnel történő ábrázolása,
- forma, folt, felület és textúra létrehozására,
- a nyomhagyás egyszerű technikáinak alkalmazására,
- képkalkotásra,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz– és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítménnyel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képkalkotáshoz szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés. Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Vonal a térben

A szín szerepe és hatása a tárgyakon és a térben

A színek és lelki minőségek

Felület és textúra kontrasztok és létrehozásának lehetőségei

A gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjai

A díszítés sajátosságai

A tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolat Egyszerű nyomatok

A kiemelés

Az illusztratív ábrázolás

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

A vonal

- Vonalak a térben
- Vonalszerű anyagokkal (kötél, szalag) térjátékok, installációk létrehozása
- A létrehozott vonalterek megjelenítése különböző grafikai eszközökkel
- Az elkészült grafika továbbfejlesztése, alakítása variációk, sorozatok formájában

- A színek és térbeli formák kapcsolata a mesékben és a valóságban
- Színes terek, téri formák létrehozása, térátalakítások
- Különböző színű vagy különböző színűre festett talált tárgyak (textilek, dobozok, fonalak) segítségével eltérő funkciójú és hangulatú színes terek megépítése
- A létrehozott terek által nyújtott élmények megjelenítése festéssel, kollázzsal
- Tulajdonságok, fogalmak rokonítása, összekapcsolása színekkel és egyszerű térbeli formákkal, tárgyakkal
- Térbeli formák, tárgyak felületének átalakítása festéssel, tárgymesék létrehozása
- Egy konstruált tér hangulatának, jelentésének módosítása színcserével Felület és forma
- Ellentétek, felületi kontrasztok
- Semleges, nyugodt felületeken markáns ellentétek, felületi kontrasztok létrehozása
- A gesztusokkal létrehozott foltok, felületek által közvetített információk Felület és textúra
- Különböző felületeket, textúrákat ábrázoló képek, fotók gyűjtése, csoportosítási lehetőségek
- A gyűjtött fotók, fénymásolatok grafikai kiegészítései, átalakításai
- Az elkészült lapokból illetve a gyűjtött fotókból kollázsok, képtárgyak készítése Minta a környezetben
- Növények, állatok fotóin, illetve mikroszkopikus felvételeken található minták, mintázatok gyűjtése
- A gyűjtött mintakincs szabad felhasználása méret és léptékváltással Díszítés, díszítmények
- Funkcióval, jelentéssel bíró plasztikus tárgyak felületének megmunkálása, díszítése grafikai és festészeti technikákkal

Egyszerű nyomatok

- Képi üzenetek létrehozása egyszerű sokszorosítási technikákkal (papírdúc, papír- vagy műanyagkarc, sablon átfújással)

Kompozíció

- A kiemelés szerepe és lehetőségei a valóságban, a mesékben és a különböző művészeti ágakban
- A kép egyes szereplőinek, elemeinek hangsúlyozása (formával, mérettel, színnel, aránnyal, nézőponttal, felülettel, kontraszt alkalmazásával, elhelyezéssel)

Képalkotás

- Illusztrációk készítése
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása grafikai és festészeti eszközökkel, anyagokkal, valamint ezek kombinált megoldásaival (festett ceruzarajz, színezett tollrajz, kollázs, vegyes technika)

Értékelés és kiállítás-rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- vonal a térképző szerepét,
- a szín szerepét, hatását a tárgyakon és a térben,
- felület és textúra kontrasztok létrehozásának lehetőségeit,
- a gyűjtés, gyűjtemény létrehozásának módjait,
- a díszítés sajátosságait,
- a tárgyak funkciója és díszítése közti kapcsolatot,
- a kiemelés módjait,
- az illusztratív ábrázolás sajátosságait. Legyen képes:
- vonalvariációk létrehozására,
- a lelki minőségek kifejezésére,

- felület és textúra kontrasztok létrehozására,
- egyszerű nyomatok készítésére,
- képkötésre,
- gyűjtemény létrehozására,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vonallal, színnel, felülettel, díszítéssel, kompozícióval kapcsolatos tapasztalatok gazdagítása.
- A képkötéshez szükséges érzéki tapasztalások és technikai ismeretek átadása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása.
- Kreatív gondolkodásra, alkotásra nevelés.

Az önkifejezés változatos formáinak alkalmazása. Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek A vonal és a mozgás-változás

A színek egymáshoz való viszonya A színek érzelmi minősége

Színharmóniák, szíkontrasztok

A forma, folt, felület és textúra kifejező használata

Gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségei

Funkció és díszítés

Egyedi motívumok, motívumrendszer Dombornyomat

Kompozíciós variációk Illusztratív sorozatok

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Feladatcsoportok

A vonal

- Változások vizuális nyomai
- A valóságos és képzeletbeli változások nyomainak megjelenítése különböző grafikai és festészeti technikákkal
- Improvizatív és tudatos vonal- és hangjátékok
- Különböző hatású, karakterű hangok, zajok, zenék inspiráló hatására különböző karakterű vonalak, rajzos vonalszövetek készítése

A szín

- Színfoltok festése zene hangulatára
- A színek egymáshoz való viszonya, a színek érzelmi minősége
- Természeti jelenségek színekkel és színárnyalatokkal való kifejezése
- Egy-egy szín más színekkel való kapcsolatának mesén, dramatikus játékon keresztül történő átélése, az élmények megfestése
- Árnyalt vizuális minőségek, színharmóniák
- Fogalmakkal, hangokkal, mozdulatokkal leírható tartalmak megjelenítése színek, színharmóniák által
- Szíkontrasztok, tartalmi ellentétek
- Szíkontrasztok, színellentétek festése – melyek tartalmi ellentéteket és belső élményeket juttatnak felszínre – különös tekintettel a sötét-világos kontrasztra

A felület

- Felület és ábrázolási szándék
- Különböző érzelmi, hangulati állapotok megjelenítése a megismert technikákkal, felületalakítási lehetőségekkel változatos műfaji kísérletek során

- Foltok, folthatárok
- A valóságban látható éles és elmosódott kontúrok megfigyelése és megjelenítésük
- Transzparencia, ellenfény, a részletek láthatósága Textúra képzés
- Különböző anyagok segítségével, felhasználásával (homok, gipsz, fonal, drót, szögek) változatos textúrájú felületek létrehozása
- Az elkészült lapokból képtárgyak készítése Minta a környezetben
- Műalkotásokról, építményekről, fotókról minták, ornamentikák gyűjtése
- A gyűjtött és továbbgondolt mintakincs felhasználása tárgyakon Díszítés, díszítmények
- Funkcióval, jelentéssel bíró mikroterek külső–belső elemeinek díszítése grafikai és festészeti technikákkal
- A mikroterek lakóinak, lényeiének egyedi megjelenítése Sablon nyomatok
- Meghívó, plakát, képregény készítése sablonnyomat segítségével (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal)

Dombornyomatok

- Különböző anyagok, tárgyak segítségével plasztikus papírnyomatok készítése Kompozíció
- Komponálási módok
- Játékos kísérletek, variációk egy saját alkotás, illetve különböző reprodukciók képi elemeinek, szereplőinek átrendezésére

Képalkotás

- Illusztrációk készítése
- Történetek, mesék jeleneteinek illusztratív ábrázolása sorozatokban grafikai és festészeti technikákkal (monotípiák és kollázs–technika vonalas, festett kiegészítéssel, krétarajzzal, karcnyomatokkal)

Értékelés és kiállítás–rendezés Követelmény

A tanuló ismerje:

- a mozgás–változás vonallal történő kifejezésének lehetőségeit,
- a színek egymáshoz való viszonyát,
- a színek érzelmi minőségét,
- a színharmóniakat, színkontrasztokat,
- a gyűjtés, gyűjtemény felhasználásának lehetőségeit,
- a funkció és díszítés kapcsolatát,
- a dombornyomat készítésének technikáját. Legyen képes:
- a vonal, forma, folt, felület, szín és textúra kifejező használatára,
- egyedi motívumok, motívumrendszer alkalmazására,
- dombornyomat készítésére,
- a kompozíciós variációk, illusztratív sorozatok készítésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

7.5 Grafika és festészet műhelygyakorlat

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafikai és festészeti munkához szükséges eszköz és anyaghasználati készség fejlesztése.
- A vizuális kifejezés elemeinek eszközeinek felismerése, egyre tudatosabb alkalmazása.
- A motívumgyűjtés és vázlatkészítés gyakorlatában való jártasság kialakítása.
- A tanult grafikai és festészeti technikák alkalmazási képességének gyakorlása.
- Az esztétikai érzékenység és kifejezőkészség fejlesztése.
- Az önállóság kialakítása.
- A fegyelmezett munkavégzés szabályainak elsajátítása. Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Grafika és festészet technikai, műfaji sajátosságai

Vizuális kifejezés alapvető eszközei, szerepük

A vonal megjelenési lehetőségei, kifejezőereje

A fekete–fehér kontraszt hatása, használatának lehetőségei

A tónus szerepe

A színek érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatása A sötét–világos, a hideg–meleg szíkontraszt

A faktúra és textúra alakítás lehetőségei

Képezési és kompozíciós lehetőségek (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)

Téma variációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

A ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz technikája

Az anyagnyomatok, a monotypia, a magas nyomás műveletei Kollázs és vegyes technikájú alkotások készítésének lehetőségei Az akvarell– és temperafestés eltérő technikai sajátosságai

A pasztellkép készítés technikája

Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságainak megfelelő betű, monogram, embléma, piktogram tervezése

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatcsoportok

Vonal

- A vonal ritmust kifejező hatása
- A vonal karaktermegjelenítő szerepe
- A vonal pszichikai kifejezőereje
- Sorsok, korok, egyéniségek kifejezése különböző vonalhasználattal
- Vonal a festészetben és a grafikában
- Vonal a térben és képtárgyakon
- Vonal a tájban, természetben, (monumentális) szabadtéri installációk, land art Szín
- Színes fonalak, drapériák – színes terek, szíkontrasztok
- A színek hatása (érzelmi, hő és figyelemfelhívó hatás)
- A színek analogikus kapcsolata az érzetekkel, a különböző kifejezési nyelvekkel és szellemi tartalmakkal

A fény és a sötét differenciálódása

- A fény és a sötét által közvetített tartalmak (mesék, mítoszok, legendák)
- Játék a fényvel (lámpákkal, vetítőkkel)

- Tárgyak, terek és a fény kapcsolata
- Külső–belső élmények átélése, megtapasztalása és megjelenítése (zenei, akusztikai analógiák felismerése, létrehozása)
- A fekete szín használata, a fekete–fehér kontraszt (fekete tér, fekete tárgy)
- A szürkétől a feketéig – grafikában és festészetben Felületképzés
- Faktúra és textúra alakítás a grafika és festés eszközeivel
- Felületkontrasztok létrehozása (különböző anyagok nyomataival, kollázssal)
- Lavírozott tus, pác és akvarell rajzok
- A gyors, könnyed festés technikája
- Festett ceruzarajzok. Különböző technikák vegyítése, kísérletezések Kifejezés, képalakítás
- Organikus képpalkotás (szerves elrendezés, kiemelés–elhagyás, pozitív–negatív formák, szabályosság–szabálytalanság)
- Képi elemek átrendezése, variációk, kompozíciós lehetőségek Képpalkotás
- Illusztráció készítése
- Tusrajzzal a monokromitás, a foltképzés és a vonalrendszerek szerepének hangsúlyozása
- Egyedi nyomtatással monotypia készítése Tér – környezet
- A körülvevő környezet elemei által létrehozott különböző méretű, nyitott és zárt terek
- Térépítések és térjátékok a különböző érzékelési területek bekapcsolásával
- Hagyományos és rendhagyó térképek készítése (hang–, taktilis–, hőterképek)
- Eltérő hangulatú, méretű, arányú és szerkezetű terekben, (labirintusokban) átélt tapasztalások, élmények megjelenítése grafika, festészet és kevert technikák segítségével A betű és kép
- Jel (egyedi, saját jel)
- Betűkarakter, monogram
- Az alkalmazott grafika műfaji sajátosságaival embléma, piktogram tervezése
- A kódextől a könyvnyomtatásig
- A nyomtatott írás és a kép használhatósága
- Miniaturák, óriásképek Műalkotások
- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások a különböző korokban
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet alapvető technikai és műfaji sajátosságait,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a grafika és festészet néhány kiemelkedő hazai és külföldi képviselőjét, kortárs alkotóit,
- a vizuális kifejezés, képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat. Legyen képes:
- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a vizuális kifejezőeszközök és módok (vonalak, színek, formák, felületek és kompozíciós lehetőségek) kifejezési szándék szerinti használatára,
- a tanult grafikai és festészeti technikákkal (ceruza–, tus–, pác–, akvarell– és krétarajz, anyag nyomatok, monotypia, kollázs, akvarellfestés, temperafestés, pasztell és vegyes technika)

alkotásokat létrehozni,

- egy téma kapcsán variációkat és különböző méretű alkotásokat készíteni,
- képzőművészeti alkotásokon a színek, vonalak felületek sajátosságait felismerni,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A környezet által közvetített üzenetek befogadásának és értelmezésének mélyítése.
- A formák, színek változatos, gazdag használatának kialakítása.
- A külső látvány és a lelki tartalmak érzékeny megjelenítésének fejlesztése.
- A véleményformálás finomítása saját és mások műveivel kapcsolatban.
- A tanulók tervezési készségének és problémamegoldó képességének fejlesztése. Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A megvilágítás szerepe

A fény és árnyék grafikai és festészeti eszközökkel való megjelenítésének lehetőségei

A forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztok

A redukció, a sűrítés, a fokozás és a kiemelés szerepe

A felületgazdagítás lehetőségei

A színperspektíva szerepe

A különböző színviszonyok hatása, kifejezőereje

Variációk, sorozatok készítése

Nagyítások, méret és léptékváltások alkalmazása

Eltérő képkivágások hatásainak megtapasztalása és alkalmazása

A sablonnyomat, dombornyomat technikája

A linómetszés technikája

Alkalmazott vagy tervezőgrafika sajátosságainak megfelelő tipográfia, könyvborító, plakát

tervezése

Jelmezek, maszkok, díszletek készítésének sajátosságai

Egyszerű akció, performance létrehozása

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek

Feladatsorok

A fény és a sötét

- Karakteresen eltérő erejű, irányú megvilágítású tárgyak és terek létrehozása, megjelenítése
- A fény és árnyék grafikai eszközökkel való kifejezése
- Színes kompozíciók, és variációk készítése a látvány inspiráló hatására
- Kontrasztok
- Forma, méret, felület, szín és kompozíciós kontrasztokra épített kép, képtárgy sorozatok, variációk létrehozása, a zene–hang, mozgás–tapintás, az irodalom és a képzőművészet inspiráló hatására
- További lehetőségek, variációk és kísérletezések új médiumok, műfajok segítségével
- Kifejezés – karakterek
- Emberi és mitikus karakterek vizuális kifejezése
- Emberek, hősök, tárgyak jelleme, hangulatváltozásaik megjelenítése a festészet és grafika eszközeivel
- Portrék, maszkok, jelmezek készítése
- Kifejező karakterek létrehozásának inspirálása játékokkal és akciókkal
- A kifejezés lehetőségei a redukció, a sűrítés, a fokozás, és a kiemelés eszközeivel
- Egy téma feldolgozása a sablonnyomat (kivágott papír vagy műanyag motívumokkal), dombornyomat, tus– és a temperatechnika lehetőségeit felhasználva

- Felületgazdagítási lehetőségek
- Dramatikus játék a kész alkotásokkal Tér – környezet
- A közvetlen környezet tárgyai, tárgyakarakterek szembeállítás, csoportosítások
- Tárgyátalakítások, átfestéssel, zavarófestéssel
- Tárgyak idegen, megszokottól eltérő környezetbe helyezése
- Léptékváltás adta lehetőségek felhasználása
- Egy tárgy részletének felnagyítása, változatos képkivágások
- A látvány és fantázia képi elemeinek összekapcsolása egy tárgy, szerkezet belső térének ábrázolása során

Írás – kép

- Alkalmazott vagy tervezőgrafikai ismeretek segítségével könyvborító, plakát készítése
- A képhez felirat tervezése (számítógép segítségével). Betű, tipográfia
- A betű, írás és kép szabad műfajú felhasználása Szín
- „Szín-tér”, külső-belső terek színviszonyai
- Az illúziókeltés lehetőségei
- Színperspektíva
- Kompozíciós változatok a színkontrasztra
- A szín kifejezőereje, mélysége, mozgása a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során
- Terek berendezése, benépesítése eltérő méretű és színű figurákkal, szalagokkal, textilekkel, lámpákkal
- Doboz szín-házak – azonos motívumok más-más színviszonyok között Képkalkotás
- A gouache technikájának ismerete
- A linómetszés technikájának elsajátítása, sajátosságai, műfaji követelményei, az anyag- és eszközhasználat specifikumai
- Egydúcós linómetszet
- Színes linómetszet kialakítása a dúc továbbvésésével
- Különböző méretű illusztráció, illusztráció sorozat készítése zenei, irodalmi alkotáshoz
- Illusztráció készítése egyedi és sokszorosítási technikákkal (ecset- és tollrajz, gouache, linómetszet)

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása
- Anyagok, eszközök, megoldások és stílárius jegyek a különböző korokban
- A feladatokhoz kapcsolódó műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban Értékelés és kiállítás-rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a szín kifejezőerejét, a színperspektíva szerepét,
- a különböző színviszonyok hatását,
- a sablonnyomat, dombornyomat, linómetszés technikáját. Legyen képes:
- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képkalkotási gyakorlatban alkalmazni,
- a fény – árnyék – szín összefüggéseit felhasználni a külső látvány és a lelki tartalmak megjelenítése során,
- alkalmazni a léptékváltás adta lehetőségeket,
- véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A személyes kifejezési eszközök megtalálásának ösztönzése.
- A kísérletező kedv, a döntésképeség és az alkotói magatartás fejlesztése.
- A képépítési és kompozíciós törvényszerűségek tudatos használatának ösztönzése.
- A tudatos környezetformálás igényének kialakítása. Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A színmodulációk, lokál és valór színek

A szín–önkontraszt és komplementer kontraszt hatásai A túlzás, fokozás szerepe

Az egyensúly feltételei Az átírás módjai

A dekoratív festészet sajátosságai

A különböző stílusjegyek felismerésének szempontjai

Többdúcú linómetszet létrehozása

Hidegtű vagy pusztatű technikája

Az improvizatív és a tervezett művek közti különbségek

Látványterv létrehozása

Akrilfestés gyakorlata

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Feladatcsoportok

Képkalkotás

- Személyes jelentéssel bíró fogalmak, tartalmak, tárgyak grafikus megjelenítése (váltás, kapcsolat, szembenállás)
- Színes sokszorosítás. A színek felhasználásának lehetősége a sokszorosított grafikában
- Többdúcú linómetszet készítése
- Alapszín keveredések, átfedések, új szín létrehozása, alányomás
- Sorozat készítése amorf keretű linódúcokkal
- Hidegtű
- A hidegtű vagy pusztatű technika elsajátítása, a mélynyomás alapjai
- Alapozatlan, pusztta, felfényesített lemezre karcolás tüvel, a felületek megdolgozása jelet hagyó eszközökkel
- A vonalkarakter lehetőségeinek kiaknázása a dúc felnagyításával
- A magas– és a mélynyomás variálásának lehetőségei Stílusvariációk, átiratok
- Különböző korok eltérő stílusú, témájú alkotásainak átfestése, összekeverése és egybeépítésük variációi
- Stílusjegyek átváltoztatása, méret– és léptékváltások
- Nagyméretű dekoratív, díszletjellegű megoldások. Tervek készítése
- Fotókból képsorozatok összeállítása, eltérő képkapcsolási lehetőségek tudatos használata
- Művek összehasonlítása Egyéni vizuális kifejezés
- Személyes kifejezőeszközök és módok megtalálása az egyéniség, a technikai lehetőségek és a műfaji sajátosságok összehangolása által, önálló kísérletezések segítségével
- Folyamat – karakter – személyes idő kifejezési lehetőségei
- Személyes képnapló készítése, lelki tartalmak, történések és változások vizuális rögzítése
- Improvizációk és tervezett művek
- Zenei vagy egyéb inspiráció segítségével túlzások, fokozások, egyensúlyvesztések megjelenítése festészeti és vegyes technikájú alkotásokon, képtárgy sorozatokon Vizsgamunka
- Az eddigi ismeretek felhasználásával, egyéni kifejezési szándék szerinti kép, képtárgy, képsorozat készítése választott technikával és dokumentálása.

Műalkotások

- A feladatokhoz kapcsolódó grafikai, festészeti és egyéb alkotások inspirációs felhasználása

- Anyagok, eszközök, megoldások és stiláris jegyek a különböző korokban
- Elemzések a grafika és festés módszereiről, a színhasználatról és az anyagokról
- Művészeti, művészettörténeti ismeretek beépítése az alkotó tevékenységbe
- A feladatokhoz kapcsolódó kortárs műalkotások folyóiratokban, könyvtárban, interneten
- Műalkotások a környezetünkben, galériákban
Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a tanult vizuális kifejezőeszközöket és módokat a képalkotási gyakorlatban,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit.
- Legyen képes:
 - különbséget tenni a magas– és mélynyomás között,
 - grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló koncepciók alapján különböző méretű variációkat, kép–, képtárgy sorozatokat, illusztrációkat készíteni, munkáját esztétikusan összeállítani, bemutatni,
 - műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
 - véleményformálásra műalkotásokkal kapcsolatban,
 - eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

7.5.1 Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait,
- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait,
- a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,
- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat. A tanuló legyen képes:
 - munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
 - a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átírásra, absztrakcióra,
 - az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,
 - a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,
 - a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára
 - grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,
 - a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre,
 - esztétikus képi megjelenítésre,
 - műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
 - önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
 - a munkavédelmi szabályok betartására.

7.5.2 A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll. A vizsga tantárgya és időtartama

A grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagai-ról, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás, sorozat vagy variáció,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített képi alkotás, alkotássorozat vagy variáció.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv – sorozat.

A vizsga értékelése

A grafika és festészet műhelygyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- tervezési, képalkotási készség,
- színhasználat, kompozíciós készség,
- alapvető anyag- és eszközismeret, jártasság,
- a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása,
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró és kifejezőképesség,
- az elkészült munka összhangja.

7.5.3 Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A hagyományos és az új médiumok iránti nyitott szemlélet kialakítása.
- Munkáinak esztétikus dokumentálásának és installálásának ösztönzése.
- A tanuló átíró képességének, kreativitásának, komplex szemléletének és kísérletező kedvének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

A színek reklámpszichológiai törvényszerűségei és összefüggései
A látvány átírásának lehetőségei

A pszeudo, a transzparencia fogalma és jelensége a művészetben

Az intermédia, az akcióművészet, az installáció és az environment műfaji sajátosságai

Rézkarcs készítése

A különböző műfajok, technikák határait kitágító lehetőségek

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Feladatcsoportok

A látvány

- Tárgyak, arcok sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
- Megvilágítási problémák, fény- és színviszonyok elemzése, megállapítások alkalmazása
- A színtani ismeretek: színek derítése, ösztönös és tudatos színhasználat
- Vázlatok, variációk és nagyméretű festmény készítése Látatás – képi közlés
- A látvány (tárgy, portré) feldolgozása, átírása különböző művészeti stílusokban
- Képi látványelemek felhasználása például a képregény vagy storyboard műfajában Képalakítás
- Rézkarc készítése
- Az anyag-előkészítés műveletei (fazettálás, polírozás, alapozás, kormozás, kitakarás)
- A maratás; a marófolyadék, az idő, a vonalháló és a karakter pontos megismerése
- Festékkeverési gyakorlatok, próbalemezek, próbanyomatok készítése
- A művészettörténetből vett példa tanulmányozása, másolása, egy-egy részletének kiemelése
- Intermédia – kísérletek
- Installáció, environment és akcióművészet sajátos jegyei
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (pszeudo, transzparencia, kontraszt, mélység, zárt–nyitott)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése
- Kísérletek, próbálkozások olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A munkafolyamatok, kísérletek dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével

Alkalmazott művészet

- Tervezőgrafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány)
- Tetszőleges reklámtéma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeivel
- A színdinamikai szempontok figyelembevétele
- A színek hatása, a színek információsegítő szerepe
- Színek a különböző médiumokban
- Számítógép kínálta lehetőségek felhasználása
- Tipográfiai ismeretek felhasználása Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a hidegtű és a rézkarc közti különbségeket, ismerje fel ezeket a nyomatokon,
- a színek érzelmeket alakító hatását saját festményein,
- az alkalmazott grafika és a szín reklámpszichológiai törvényeit és összefüggéseit,
- az intermédia egyes műformáit,
- a kortárs hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket.

Legyen képes:

- klasszikus sokszorosított grafikai lapok készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- nyitott szemlélettel közeledni a hagyományos és az új médiumok felé,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,

- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
- Önálló koncepciójú kísérletek, alkotói folyamatok végigvitelének elősegítése.
- A kísérletezési kedv ösztönzése a grafika és festészet határterületein.
- A felelősségtudat, a döntésképeség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek Az arányok szerepe, jelentősége

Árnyékok, reflexek a téri illúziókeltésben A látvány átértelmezésének lehetőségei

A kiemelés – elhagyás szerepe, hatása

A térbeliség – síkra feszítettség szabályai, kifejezőeszközei

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

Az olajfestés alapjai

A filmnyelv és az elektronikus művészetek kommunikációs technikái

Az intermédia, a posztmodern formanyelve

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Feladatcsoportok

A látvány

- A figura arányainak, sajátos, egyedi jellemzőinek rögzítése a grafika és a festészet eszközeivel
- A figura és környezetének viszonya
- Megvilágítás, árnyékok és reflexek
- Táj festése a szabadban akvarellal, temperával
- A térillúzió festésének lehetőségei Láttatás – képi közlés
- A látvány (táj) befejezése, újrakomponálása, feldolgozása és átírása a helyszínen készített saját fotók, vázlatok alapján
- A látvány átértelmezése, megfogalmazása különböző művészeti stílusok átírataiban, játék egyes mesterek sajátos vizuális hatáselemeivel
- A kiemelés – elhagyás, térbeliség – síkra feszítettség vizuális kifejezőeszközeinek alkalmazása

Tematikus képalkotás

- Variációk a tér megfogalmazására a grafika és a festészet nyelvén
- Olajfestés
- Az olajfestés technikájának alapjai
- A festés története, a vászon, a vakkeret, az ecsetek, az alapozás megismerése
- Grafikai megoldások, rézkarc nyomatok a tér megjelenítésében
- Az önálló vonal- és formakialakítás, a hozzáadás – elvétel fejlesztési lehetőségeit felhasználva

Intermédia – kísérletek

- A film, média képi nyelve
- A színek játéka, a színek bizonyos irányokba történő eltorzítása, megváltoztatása
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (illúzió, szemérem – szégyen, csend – zaj, rés – szilánk)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresése, kísérletezések
- Variációk olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század kép-

zóművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)

- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése Alkalmazott művészet
- Tervező grafikai feladatok (plakát, CD, kiadvány, írás–kép, névjegy, web–lap)
- Tetszőleges téma feldolgozása a grafika és a festészet eszközeit felhasználva
- Az egyéni formanyelv
- Az önkifejezés korlátai, lehetőségei az alkalmazott művészetben
- Önálló forma és karaktervilág, vonal– és folthasználat
- Klasszicitás – modernség, posztmodern, kortárs – eredetiség Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az olajfestés technikájának alapjait,
- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét. A tanuló legyen képes:
- különböző anyagokkal, stílusjegyekkel alkotásokat létrehozni,
- tájkép festésére természetben, vázlatok alapján műteremben,
- önálló alkotó tevékenységre a festészet határterületein,
- alkalmazni a grafikai sorozatok ismétlődő műfaji, stiláris eszközeit,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A grafika és festészet szaknyelvének árnyalt használatának fejlesztése.
- Önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozásának ösztönzése.
- A kísérletezési kedv bátorítása a grafika és festészet határterületein.
- A felelősségtudat, a döntésképeség, az empatikus és a kommunikációs készség fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek

Belső tartalmak és karakterek megjelenítési lehetőségei

Anatómiai törvényszerűségek

Általános és egyedi jegyek

Téri illúzió a különböző műfajokban Stíluskontraszt

Látvány átértelmezése a különböző műfajokban

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

Technikák, műfajok elméleti és gyakorlati ismeretei

Díszlet és látványterv Interaktív tér

Az intermédia kifejezési lehetőségei A filmetűd sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Feladatcsoportok

A látvány

- Arcok, figurák, karakterek
- Önarckép sorozat, a belső változások vizuális rögzítése változatos eszközhasználattal
- Portré, figura különböző környezetbe, térbe helyezése Láttatás – képi közlés
- Stíluskalandok a kortárs grafika és festészet hazai törekvéseinek inspiráló felhasználásával
- Játék egy klasszikus és egy kortárs stílus elemeivel, koncepcióival

- Azonos témára ellentétes stílusú képek, grafikai lapok készítése Tematikus képalkotás
- Díszlet és látványtervek
- Szabadon választott mű színpadképének, látvány- és jelmeztervének elkészítése
- Egy jellegzetes részlet kivitelezése
- A valóság szín-terei, filmetűdők, képlenyomatok, rögzített pillanatok
- Kis méretben, egyedi grafikai lapokon sorozat tervezése Intermédia – kísérletek
- Interaktív tér lehetőségei
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (identitás, individuum, rész – egész, önreflexiók – saját tér, személyes tárgy, valós és szubjektív idő, környezet hatása, titok, magány, pusztulás)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresése, kísérletezések által
- Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése Alkalmazott művészet
- Tervező grafikai feladatok az év során feldolgozott témákhoz kapcsolódóan (plakát, kiadvány, meghívó, web-lap)
- Az elkészített síkalkotáshoz egy képtárgyi kiegészítés létrehozása a sokszorosítás technikájának felhasználásával

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a képgrafika és az alkalmazott grafika együttes megjelenésének lehetőségeit.

Legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- az általa választott műhöz szcenikai tervet, díszlettervet készíteni,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Egyedi képi világgal bíró alkotások, alkotás sorozatok létrehozásának ösztönzése.

- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresésé elősegítése.
- Tudatos környezetformálás igényének fejlesztése.

Tananyag

Grafikai és festészeti ismeretek:

A forma, szín, tér egymáshoz való viszonya, egyéni, személyes modulációk

A látvány átértelmezése a nézőpont és képkivágás segítségével

A valós és virtuális tér

A filmtér, filmidő sajátosságai

A legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvések és képviselői

A személyesség hatása

Intermédiákísérletek

A film műfaji lehetősége

Eszközhasználati és munkavédelmi ismeretek Feladatcsoportok

A látvány

- Tárgyak, arcok, terek megjelenítése sajátos nézőpontból és képkivágással
- Formák, színek és terek egymáshoz való viszonyának megfigyelése Láttatás – képi közlés
- Film készítése egy emlékről, álmról
- Storyboard megrajzolása a valós látvány után készített tanulmányok segítségével
- A kiemelés, az elhagyás, a sajátos nézőpontok és képkivágások vizuális kifejező erejének felhasználásával
- A forgatókönyv egyes tartalmi és vizuális jeleneiből önálló festészeti vagy grafikai lapok, variációk készítése
- Egy film elkészítéséhez nagyméretű filmtér, illetve figura megalkotása
- Filmtér és filmidő értelmezése a személyes alkotás során Intermédia – kísérletek
- Saját személyes üzenet–kísérlet
- Klasszikus ismeretek összekapcsolása kortárs eszközökkel és megközelítésekkel
- Személyes, emberi, társadalmi vagy művészeti problémák, témák körüljárása (például: idő, válasz, kérdés, kétség, választás, bizonyosság, változás)
- A különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitágító eljárások keresése, kísérletezések
- Kísérletek olyan műformák és művészeti technikák segítségével, melyek a 20. század képzőművészetében jelentek meg először (fotó–kinetikus és elektronikus művészetek, multimédia, installáció, environment, performance és akcióművészet, új kommunikációs technikák, interdiszciplinaritás, képzőművészeti határterületek)
- A kísérletek, a munka dokumentálása rajzok, fotók, filmek és feljegyzések segítségével
- Műalkotás igényű dokumentáció készítése Vizsgamunka
- Szabadon választott témában portfólióval, tervezési dokumentációval elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából
- A koncepció és tervvázlatok rögzítése
- A tervezett mű és környezetének kapcsolata és egymásra hatásuk
- A témának, tartalomnak és az egyénnek megfelelő technikai megoldások kiválasztása
- A kész mű, műsorozat installálása Értékelés és kiállítás–rendezés Követelmény

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,

- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket. Legyen képes:
- alkalmazni a kortárs grafikai és festészeti törekvések egyes eredményét,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- eszközhasználati és munkavédelmi szabályok betartására.

7.5.4 Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök használatát,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

A tanuló legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás-sorozatok létrehozására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kitérítő eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- a biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására.

7.5.5 A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 50 perc
- tárgyalkotás 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet any-

gairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

1. A grafika és festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás vagy sorozat,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített elbeszélő képi alkotás vagy sorozat,
- díszlet- és jelmeztervek,
- murália vagy annak részlete.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlaterv vagy sorozat.

2. A grafika és festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a grafika és festészet nagy stíluskorszakai,
- a grafika és festészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a grafika és festészet anyagai, eszközei, műfajai,
- a grafika és festészet műfajában alkalmazott technikák,
- az elkészített tervek és művek bemutatása,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése:

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- tervezői, kivitelező készség,
- szintani és formatani ismeretekben való jártasság, a kompozíció törvényeinek ismerete,
- műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,
- a grafika és festészet technikáinak és eljárásainak alkalmazási szintje,
- a felületalakítás módja,
- kreativitás, egyediség,
- az elkészült munka összhangja. A szóbeli vizsga értékelése:
- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága,
- kommunikációs készség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök Vizes blokk

Tároló szekrények Munkaasztalok, székek

Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök

Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD–

k) Gyűjtött tárgyak, drapériák

Fényképezőgép Filmfelvevő Számítógép Szoftverek
Grafikai prés (legalább A/3-as méret lehúzására alkalmas méretben)
Mobil lámpa
Rajztábla (A/3, A/2) Vonalzók, olló, snitzer
Rajzi és grafikai eszközök: ceruza, toll, rajzszén, pasztell, zsírkréta, tus, karctű, linókés, különböző méretű fotós gumihenger, grafikai festékező lap, linó festék, szitafesték szitakeret, spakli, kormozó eszköz, lemezvágó eszköz, lemezfogó
Festő eszköz: ecsetek, festőkések, tálak, paletták, vízfesték, tempera
Festőállvány (továbbképző)
Zárható vegyszertároló (veszélyes anyagok használata esetén)

7.6 Vizuális alkotó gyakorlat

A vizuális alkotó gyakorlat célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.

A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset-, munka- környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

7.6.1 Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alapvető képzőművészeti technikák segítségével a látvány és jelenségek befogadására, értelmezésére való ösztönzés, gondolatainak, terveinek képi vagy plasztikai megoldásán keresztül.
- A művészeti tevékenységekhez szükséges eszközhasználat, anyagalakítás megismertetése kép és tárgykészítés vagy egyéb alkotófolyamat végig vitelével.
- A tanuló figyelmes, kitartó munkavégzésének fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök Különböző képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák Kézműves és népművészeti technikák

Mesék jellegzetes történetvezetése

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Mesék, kalandos történetek

- Egyéni fantáziára épülő illusztratív mesefeldolgozások
- Elbeszélés vonalakkal, különböző vonalminőségek keresése
- Vonalrajzos kompozíciók különféle alapformákban, hangsúlyos kontúrok alkalmazásával (ceruza, filctoll, zsírkréta és vízfesték)

Színes világok megelevenítése

- Kitalált történetek feldolgozása színes kompozícióban

- A színek hatása, érzelmi ereje
- Színkontrasztok, színharmoníák (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák) Plasztikus figurák
- A szereplők megjelenítése – mesehősök, állatfigurák (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmásé)
- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek – bábfigurák készítése Megszemélyesítés
- Síkfigurák kialakítása (papírtépés, ragasztás, kivágás, festés)
- Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmásé) Mesék birodalma
- A kiválasztott mesehősök környezetének feldolgozása különféle technikákkal (ceruzák, tollak, tusrajz)
- A természeti és ember alkotta környezet modellezése, újraterejtése a fénymásolt elemek, motívumok segítségével
- Hangulati elemek megjelenítése (vidám, mozgalmas, kopár, félelmetes)

Varázslatos tárgyak, különös eszközök

- Edények, eszközök kialakítása (agyagból, karcolt díszítéssel)
 - Az adott történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
 - A gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságai, felhasználási lehetőségei
 - Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
 - Természetes anyagok, ágak, termékek alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
- #### Figura és mozgás
- A történet szereplőinek megjelenítése ecsetvázlattal, színfoltokkal (álló-, guggoló, több- kevesebb figura, árnyképek)
 - Mozcás, mozcduat, mozcduatsor megjelenítése egyszerű animációs eszközökkel
 - Emberi figurák és állatfigurák mintázása – különféle mozcduatok megjelenítése Minta, jel, jelkép
 - A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
 - Megörzött nyomok az agyaglapon (üzenetek, lenyomatok készítése különböző eszközökkel)
 - A törzsi művészet mintakincse, motívumgyűjtés (sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
 - Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
 - Fonások papírcsíkokkal, színes fonalakkal, zsinórokkal
 - Szám-, állati és növényi szimbólumok a mesék világában
 - Pecsétek, szerencsét hozó tárgyak, amulettek készítése (agyag, gipsz, talált, gyűjtött tárgyak)

Időkerék – évszakváltások

- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat.
- Legyen képes: motívum gyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A vizuális művészetek műfaji sajátosságainak, anyagainak és eszközeinek megismertetése a kézműves tárgyformálás egyes elemeinek, technikai fázisainak kipróbálásán keresztül.
- Az alkotási folyamat során a képzelet, a tapasztalat és az emlékezet élmény anyagának mozgósítása, az önkifejezés lehetőségeinek felfedeztetése.
- A környezet által közvetített üzenetek befogadtatása, értelmezése.
- A tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése.
- A tanuló érdeklődésének felkeltése, fenntartása, kitartó munkavégzés képességének fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Ábrázolás és tárgyalakotás az életkori sajátosságoknak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba illesztve

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok, eszközök csoportos és egyéni kreatív használata

Az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségei A formák, színek használatában való jártasság

Kézműves és képzőművészeti technikák

Az egyes témák, témacsoportok többirányú feldolgozása A különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Népművészeti hagyományok, művészettörténeti érdekességek Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- Elbeszélés vonalakkal
- Hétköznapi történetek fő motívumainak megjelenítése
- Feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
- Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)
- Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával A színek érzelmi ereje
- Saját élmények feldolgozása színes kompozíciókban
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák – formai felfedezések

- Kedvenc állatok – állatfigurák és figurális dombormű mintázása
- Sosemvolt lények életre keltése (mintázás agyagból, gipszfaragás, papírmasé)
- Agyagplasztikák, figurák készítése, díszítésük földfestékekkel Szabadon formálható anyag
- Ünnepek régen és ma
- Személyes tárgyak, ünnepi ajándékok készítése különféle anyagokból
- Az ünnep díszletei

Tér és idő feldolgozása

- Adott történet, valamilyen folyamat megjelenítése képsorozattal vagy egyszerű fázisrajzokkal (tempera, tollrajz)
- Eseménynaptár – képsorozatok készítése monokróm és színes technikákkal
- Az otthoni környezet modellezése agyagból. A tér átalakítása
- A mi városunk – nagyméretű, színes kompozíciók, csoportmunkában (plasztikus megjelenítés papír, papírmasé és más anyagokkal)

Minta, jel, jelkép

- A mintaképzés síkbeli és plasztikus módjai
 - A magyar népművészet mintakincse – motívumgyűjtés
 - Fonások hánccsal, színes fonalakkal, zsinórokkal
 - Növények stilizált megjelenítése (sgrafitto jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba)
 - Geometriai szimbólumok (négyzet, kör, felfelé – lefelé mutató háromszög, csillag, egymásba kapcsolódó körök)
 - Pecsét faragása, idolk, amulettek készítése (agyag, gipsz) A tárgykészítés folyamata
 - Ismerkedés a gyapjú-, a textilanyagok tulajdonságaival, felhasználási lehetőségeivel
 - Ünnepi jelkép megjelenítése nemezen (tarsolyfedőlap)
 - Különbőféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
 - Természetes anyagok, ágak, termések alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
 - Ragasztóanyagok, ragasztási technikák megismerése
 - Ékszerkészítés gyönggyel és más természetes anyagokkal Évszakváltás
 - Az ünnepekhez fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
 - Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
 - A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
 - Változások az ünnepi szokások körében – páros képek készítése Megszemélyesítés
 - Én és a külvilág – Önarckép, jellegzetes arányok, karakterjegyek
 - Az önismeret útjai – az emberi arc arányai, a karakter, a mimika megjelenítése
 - Meglévő portréfotók felhasználása, nagyítása (ismétlődések, átírások, fénymásolatok segítségével)
 - Alakoskodások – szimbolikus tartalmak megjelenítése az arcábrázoláson keresztül
 - Maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmásé) Értékelés és kiállítás–rendezés
- Követelmény*

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat. Legyen képes:
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- vázlatok készítésére,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az ismeretek, élmények befogadásának, feldolgozásának segítése, a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, változatos alkotó folyamatokba való bevonásával.
- A csoportos és egyéni alkotótevékenységek formáinak megismertetésével a tanuló kreatív személyiségjegyeinek, pozitív lelki tulajdonságainak előhívása, megerősítése.
- A képi emlékezet és képzelet gazdagítása, az esztétikai érzékenység, nyitottság kialakítása.
- A népművészeti és művészettörténeti ismeretek alkotó tevékenységhez kapcsolódó aktív beépítése.
- A vizuális kifejezéshez, alkotáshoz szükséges készségek fejlesztése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Ábrázolási és tárgyalakotási ismeretek

A síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök

Különféle képző-és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Népművészeti ismeretek, művészettörténeti érdekességek

Kézműves és népművészeti technikák

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Elbeszélés vonalakkal

- Legendás történetek megjelenítése, feldolgozása különféle vonalrajzos kompozíciókban
- Hangsúlyos kontúrok alkalmazása (ceruzák, tollak, tusrajz)
- Leporelló készítése az egyes jelenetek összeállításával
- A színek érzelmi ereje
- Természeti erők megelevenítése színekkel, az adott jelenségek saját élményekre épülő (vagy színházra, tánra, mesékre támaszkodó) feldolgozása színes kompozícióban
- Színkontrasztok, színharmóniák alkalmazása
- A színek és alkalmazott technikák megjelenítő és hangulatkövetítő képessége (színes ceruza, pasztell, tempera, kevert technikák)

Plasztikus figurák – formai felfedezések

- Figurateremtés, jellegzetes arányok, karakterjegyek felfedezése
- Táltosok, paripák, félelmetes szörnyállatok – képzelet és előtanulmányok alapján (figurális dombormű mintázása agyagból, gipszfaragás, papírmásé)
- Növények, termések formája, szerkezete, színei (színes ceruza, kréta, akvarell) Szabadon formálható anyag
- Agyagedény formálása felrakással
- Agyagplasztikák, állatfigurák készítése, díszítésük földfestékekkel, bekarcolt mintákkal
- Állatok ábrázolása emlékképek vagy közvetlen látvány alapján – tömeg, arányok, mozgás érzékeltetése

Tér és idő feldolgozása

- Természeti erők, különleges és félelmetes természeti jelenségek felidézése, megjelenítése képsorozattal (tempera, tollrajz)
- Különböző kompozíciók készítése spirál- és hullámmotívum felhasználásával
- A természet körforgása (olajpasztell, tempera, fotó, montázs, kollázs)
- Minta, jel, jelkép
- Életfa motívum, varázslatos növények megjelenítése népmesék, legendák alapján, (sgraffito jellegű viaszos technika, festés, karcolás agyagba, gipszbe)
- Papírkivágások – szimmetria, pozitív–negatív formák, ritmusok, sorminták
- A varrás, hímzés alapfogásai, formaalkotó és dekoratív szerepük
- Egyéni fantáziára épülő illusztratív feldolgozások
- Az elvonatkoztatás útja és célja – anyaggyűjtés
- A tűz, víz, föld, levegő – szimbólumok a különböző kultúrákban
- Sárga, narancs, piros, barna, lila, zöld, fehér, arany. Színszimbólumok használata (papírragasztás kivágott színes motívumok kompozícióba rendezésével)

A tárgykészítés folyamata

- Az adott témakörhöz, történethez kapcsolódó valós tárgyak, varázseszközök készítése
- Különféle hagyományos kézműves technikák, díszítési módok alkalmazása
- Állat alakú és antropomorf edény készítése agyagból
- A textilanyagok, a gyapjú alkalmazási lehetőségei
- Nemezfigura készítése
- Tárgykészítés népi hagyományok alapján, a keleti és a mai kultúra esztétikája szerint

- Természetes anyagok, ágak, termékek alakítása, felhasználásuk más anyagokkal együtt
- Ragasztóanyagok, ragasztási technikák használata
- Ékszerkészítés gyöngyfűzéssel Évszakváltás
- Az évszakokhoz fűződő népi hagyományok képi, plasztikai feldolgozása
- Mézeskalácsformák rajzolása, tervezése
- A népi kézművesség néhány jellegzetes eleme, technikája
- Megszemélyesítés
- Mozgatható bábfigurák készítése. Karakterábrázolás és a mozgathatóság lehetőségei
- Zsineggel mozgatható figurák, pálcára vagy lécre szerelt bábok (papírkivágás, mozgatható elemek összeállítása, festés)
- Álarcok, maszkok, készítése (papír, gipsz, agyag, papírmasé) Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a témához kapcsolódó formákat, színeket, motívumokat,
- az alapvető ábrázolási technikákat,
- a kézművesség, a hagyományos népi kultúra egyes szokásait, tárgyait és technikáit,
- az egyszerű kézműves technikai fogásokat, plasztikus megoldásokat,
- a vizuális művészetek formáit, sajátosságait, anyagait és eszközeit. Legyen képes:
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra,
- a látvány és jelenségek értelmezésére,
- vázlatok készítésére, átírásra,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és sokszínű alkalmazására,
- ügyelni a képek kidolgozottságára, technikai következetességére.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, fejlesztése.
- A kézműves tárgyalkotás, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek megalapozása.
- A látvány utáni ábrázolás alapvető törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelv-rendszer alapjainak elsajátíttatása.
- A kifejezéshez, alkotáshoz szükséges képességek továbbfejlesztése, a képi műveltség bővítése.
- A tanuló kitartó, feladattudatos munkavégzésének segítése.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A látvány megfigyelése, értelmezése, rögzítése

Síkbeli és plasztikus munkákhoz szükséges anyagok és eszközök

Különböző képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok

A középkor művészettörténeti érdekességei

Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák

A formák, színek tudatos használata és a térábrázolás kérdései

A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák

Hagyományos és új médiumok.

Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történeteszöveg – történetábrázolás

- Képzeltbeli utazás (egy középkori városban – illusztrációk különféle rajzeszközökkel, vagy képregényszerűen elmesélve)
- A kor hétköznapijainak megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével. A tervek nagyítása, megfestése (képi, fotó, videó – vagy számítógépes feldolgozások)

Környezetábrázolás – hangulatteremtés

- A környezet épített elemeinek rajza (homlokzatok)
 - kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal – makett készítése vegyes technikával
 - Makettkészítés (házak, lakótornyok, várak) különféle anyagok felhasználásával Színharmonikiák
 - A monokróm színhasználatról a komplementer színpárokig
 - Egy főszínrre hangolás, főszín és elsődleges keverékszínei
 - Tiszta színekből és szürkékből építkező képek Rész és egész
 - Papírmozsaik készítése (ókori vagy bizánci minták alapján)
 - Üvegablakok
 - Rózsablak – színes kép készítése
 - Királyfejek, egészalakos figurák rajza viaszolt, festett alapról visszakaparásos technikával
- ### Képeskönyv
- A mai életünk kódexe
 - Cél és célszerűség, a könyvkötés alapfogásai
 - A papír tulajdonságai
 - Betűkép, iniciálé készítése, szövegírás (temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)
 - Mintakincs
 - Az adott korra jellemző minták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
 - A gyűjtött minták egy-egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
 - Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok)

Plasztika

- Oszlopszobrok. Szoborfaragás (egyszerűen formált emberfigurák gipszből, ytong téglából, purhabból)
- Vízköpők. Fantasztikus figurák, állatalakok (gótikus templomokról; mintázás agyagból)
- Figuraterepítés valódi állatok és képzeletbeli szörnyek megformálásával
- Öltözéktervezés
- Sisak készítése. A viselhetőség és a méretek figyelembe vétele
- A szín- és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Arcképtár

- Önarckép különböző elképzelt szerepben, jelmezben és korban való ábrázolása
- Önarckép gyűjtemény mai környezetben (ceruza, krétarajzok, tempera) Értékelés és kiállítás-rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a választott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalakotásig tartó kreatív folyamat részeit,

- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. Legyen képes:
- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos – forma – faktúra és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók–tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az emberi és a természeti környezet esztétikumának felismertetése, a művészetek, alkotási tevékenységek iránti érdeklődés megerősítése.
- A látás és a látványértelmező képesség pontosítása, fejlesztése.
- A kézműves tárgyalkotás, a képző– és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek körének bővítése.
- A látvány utáni ábrázolás törvényszerűségeinek felismertetése, a vizuális nyelvrendszer alkalmazásának fejlesztése a különböző feladatok során.
- A manuális tudás és az alkotóképesség továbbfejlesztése, a stílusérzék megalapozása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A látvány megfigyelése, perspektivikus ábrázolása

Rajzeszközök, plasztikus és modellező anyagok és eszközök

Különböző képző–és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

Az egyes műfajokra jellemző előadásmódok

Az ókori antik világ és a reneszánsz művészettörténet érdekességei

Az egyes népművészeti tájegységekre jellemző stílusjegyek, technikák

A formai, szintani alapismeretek

A tárgyalkotás, a tárgykészítéshez kapcsolódó anyagok, egyes eljárások, technikák

Hagyományos és új médiumok

Az előképek megismerése, feldolgozása – tanulmányrajzok, vázlatok, makettek, modellek

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történetábrázolás

- Életképek (reneszánsz palotában; illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)
- A kor ünnepeinek megjelenítése a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Tornyok, várak, paloták

- Épületábrázolás tusrajzzal
- Struktúra – textúra, formszerkezet és felületi megjelenés (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)
- Makettkészítés különféle anyagok felhasználásával csoportmunkában Színharmóniák

- Tájéképek különböző fényviszonyok között – csak színfoltokkal festve – hajnalban, délelőtt, szürkületben, éjszaka (gyűjtés elektronikus formában is, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)
- Telt és tört színek, komplementer színek és különböző árnyalataik (festés akvarellal, krétával, kevert eljárással)

Környezetábrázolás – kép és valóság

- A tárgyak és a természeti környezet megfigyelése
- Az ablakon át látható világ (ábrázolás pitt–krétával, festéssel)
- A vonalperspektíva, levegő és színperspektíva felfedezése
- Előtér – középtér – háttér (tusrajzok, szénrajzok)
- Öltözéktervezés
- A szín– és az anyagválasztás szerepe
- Fejfedők (bohócsipka) készítése a viselhetőség és a méretek figyelembe vétele (papír és textílianyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Képeskönyv

- A természet törvényeinek, jelenségeinek megfigyelése, összegyűjtése, lejegyzése
- Növények, állatok minél pontosabb megfigyelés alapján készült illusztrációi
- Magyarázó rajz, részletek és leírások a tervlapon (aprólékos ceruza és tusrajzok, temperafestés, kézírás vágott hegyű tollal)

Mintakincs

- A korra jellemző textilminták, díszítések gyűjtése, vázlatfüzetbe rajzolása
- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben– páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok,)
- Egyszerű díszítőelemek szimmetrikus, pozitív–negatív formákká, ritmussá rendezése
- Természetes formák redukálása, egyszerűsítése, stilizálása, szín– és forma–variációk létrehozása (papírmetszet létrehozása)

Arcképtár

- Hétköznapi tömeg (piaci sokadalom) összeállítása nagyméretű kartonra (saját, választott figurákkal)
- Különböző korú és karakterű emberek portréja. (Csoportmunka. Ceruza, krétarajzok, tempera)

Fény– árnyék jelenségek

- Titokzatos terek létrehozása, a fény–árnyék hatások felhasználásával
- Vázlatok készítése jellegzetes fény–árnyék viszonyok bemutatására
- Térkonstrukció talált, gyűjtött tárgyakból, lepedőkből, zsinórokból, kartonokból többféle bevilágítással (közös, csoportos alkotás)
- Fényképek, videó készítése a terek bejárásával, a korábbi munkák térbe helyezése, helyzetbe hozása”

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalakotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. Legyen képes:
- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,

- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos forma-, faktúra- és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látvány és a tanult ábrázolás összhangba hozása a személyes mondanivalóval.
- A természet- és emberábrázolás különböző formáinak megismertetése.
- A stílus- és arányérzék továbbfejlesztése.
- Az önálló kézműves tárgyalakítás technikájának megválasztására, a képző- és iparművészeti, médiaművészeti tevékenységek eszköztárának biztonságos használatára való képesség fejlesztése.
- A látvány utáni ábrázolás árnyaltabbá tétele, a kompozíció, a szín és az előadásmód finomítása.
- A képi műveltség bővítése. Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Rajzeszközök, vizes bázisú festékek és plasztikus anyagok

A képző- és iparművészeti, népművészeti, médiaművészeti technikák

A barokk művészettörténeti korszakára jellemző stílusjegyek, technikák A stíluskorokra jellemző előadásmódok

Témavariációk és különböző méretű alkotások készítésének sajátosságai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

Történetábrázolás

- Mozgalmas jelenetek (Álarcosbál egy barokk kastélyban. Illusztrációk különféle színes eszközökkel vagy képregényszerűen elmesélve)
- Grotteszk, vígjátéki történetelemek illusztratív feldolgozása a megismert ábrázolási formák, stílusjegyek felidézésével (képi, fotó, videó vagy számítógépes feldolgozások)

Tornyok, várak, paloták

- Épületek belseje, bútorai
- Épületábrázolás tusrajzzal, vegyes technikával (kollázs különböző felületű, struktúrájú, textúrájú anyagokkal, tussal, páccal)

Színharmóniák

- Öltözetek pasztellszínekkel (gyűjtés elektronikus formában, kísérletek a számítógépes grafikai programok használatával)
- Színhangulatok festése zenei hangzásokra (akvarell, kréta kevert eljárások) Öltözék
- Legyező és maszk készítése a működés és a méretek figyelembe vétele
- A szín- és az anyagválasztás szerepe (papír, textilanyagok felhasználása, karcolás, hajtás, ragasztás, festés, varrás)

Kép és valóság

- A térábrázolási konvenciók, optikai csalódások, illúziókeltés
- A perspektíva és az axonometria fintojai (Escher rajzai, térformái. Gyűjtések)
- Tárgyak ábrázolása eltérő, végletes nézőpontokból – alulnézet, felülnézet, közlről – és messzire távolodva (grafit, szén, pittkréta)

Mintakincs

- Épületdíszítések, minták gyűjtése, rajzolásuk vázlatfüzetbe
- Gyűjtött minták egy–egy részletének nagyítása, új kontextusba helyezése (vízfestés, ecsetrajz, különböző léptékben – páros munka)
- Ornamentika szerkesztése, rajzolása természeti motívumok, növények, csiga, kagylómotívumok felhasználásával (akvarell ceruza, vízfestékek, sablonok) Arcképtár
- Arcképek díszes keretben
- Különböző korú és karakterű emberek portréja (ceruza, krétarajzok, tempera)
- A tárgyak egyedi vonásai
- Lakomák gazdag tárgyi világa. Gyűjtés a németalföldi festmények és mai fotók, installációk körében
- Hasonlóság és különbözőség. Azonos funkciójú tárgyak megfigyelése, egyedi vonásaik, különbözőségeik felfedezése (ceruza, vízfesték)

A tárgyak összhangja

- Hangszerek
- Klasszikus és saját megoldások
- Csendélet, drapériák, hangszerek beállításával (összefogott kompozíciók, finom részletmegoldások. Pasztellkréta)

Vizsgamunka készítése

Értékelés és kiállítás–rendezés Követelmény

A tanuló ismerje:

- az adott kor művészetét, kézműves kultúráját, tárgyait,
- a vizuális kifejezés formáit, eszközeit, elemeit és nyelvezetét,
- a tervezéstől a tárgyalakotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a legfontosabb baleset és munkavédelmi tudnivalókat. Legyen képes:
- a látvány és jelenségek értelmezésére, rögzítésére,
- egy gondolat, téma kibontására, sík és plasztikus variációinak létrehozására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás alapszabályai szerint tárgycsoportok, figurák ábrázolására,
- szintani alapismereteinek felhasználásával önálló képek készítésére,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- változatos forma–, faktúra– és felületminőségek létrehozására,
- különböző anyagokkal és eszközökkel, változatos konstrukciók, tárgyak létrehozására,
- egyéni eszközhasználatra,
- a műalkotások értő befogadására,
- vizuális eszköztárának, folyamatos bővítésére és alkalmazására,
- a legfontosabb baleset– és munkavédelmi szabályok betartására.

7.6.2 Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek eszköztárát,
- a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
- a rajzolás, festés, terművészet műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a különböző ábrázolási és tárgyalakotó technikákat,

- a legjelentősebb művészettörténeti korszakok művészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi tudnivalókat. A tanuló legyen képes:
- az alkotói munka végigvitelére,
- a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
- színtani ismereteinek felhasználására,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- sokféle eszköz- és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
- konzekvens munkák elkészítésére,
- a művészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értő befogadására,
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására.

7.6.3 A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll. A vizsga tantárgya és időtartama:

Vizuális alkotó gyakorlat

- vizsgamunka bemutatása 15 perc
- helyszíni feladat megoldása 105 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulóknak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport. A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgyegyüttes,
- festészeti, grafikai alkotás-sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
 - festészeti, grafikai alkotás,
 - szobor, térkonstrukció
- A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag-, eszköz- és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezőmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

7.6.4 Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Felkészítés a tanult művészeti kifejezőeszközök önálló alkalmazására.
- A vizuális érzékelés és visszatükrözés képességének finomítása.
- A konstruáló, plasztikai és a síkművészeti technikák készségszintű elsajátíttatása.
- Az elvont gondolkodás, az analizáló–szintetizáló képesség kialakítása, a látás kiművelése és tudatosítása.
- Az ábrázolási konvenciók megismertetése, elsajátíttatása. Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeinek megismerése

A látvány pontos megfigyelésére, leképzése

A vizuális információk megértésére, átírására, felhasználására

A képi gondolkodás, vizuális absztrakció

Tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére

A gondolat, téma kibontása, variációk, sorozatok, tárgye gyüttesek létrehozása

A jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére

A sűrítés, és felbontás mint alkotói (komponálási) eszköz

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok Feladatcsoportok

A beállítás

- A geometrikus testek arányai, térbeli elhelyezkedése
- A népi tárgykultúra tárgyai egyszerű műtermi környezetben
- A tárgyak, tárgye gyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)

A szerkezettől a formáig

- Drapéria vonalas ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)
- Drapéria mozgásban. Fotók készítése szálló, lengő drapériáról, és azok megfestése
- A drapéria mint plasztikai elem és jel. Fríz mintázása, gipszfaragás drapériamotívum után, gipszöntések

A térről – síkban

- Rajzolt és festett belső terek – a perspektíva törvényei szerint
- Szobasarak, lépcsőház rajzolása festése
- A formák változatos megjelenítése. Szerkezeti kiemelések
- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal (szerkezeti rajz, ceruza, pittkréta)
- A tanulmányok feldolgozása (tollrajz, színespapír–kollázs és grafikai lapok, linó–, papírmetszet)

Rajzi – plasztikai előtanulmányok

- Testrészek, fejrészletek. Vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)
- A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások A térről – térben
- A külső és belső tér érzékeltetése természeti formák alapján (csigaház, metszet készítése mintázással)
- Agyagszobor, agyag plakett készítése a formaépítés, arányok térbeliség pozitív–negatív formák megjelenítésével

Ábrázolás és szerkesztés

- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók és felhasználásuk a művészi ábrázolásban
- Gyakorlatok a kétpontos perspektíva, a kavallier axonometria megismerésére
- Vonaltérben. Fém-, spárga- és üvegpasztikák Nagyságrend
- A korábbiakban feldolgozott témák, tanulmányok egyéni vagy csoportos módon történő megfestése, megrajzolása nagy méretben (csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret)
- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése Portré
- Önarckép készítése fénykép és tükör segítségével
- Az elkészült munkák összehasonlítása, elemzése
- A festett pasztell jellemzői, a pasztell technika megismerése
- A színek keverése Szokatlan megjelenés
- Plasztikai munkák talált anyagokkal, meglepő formatársításokkal
- Gömb térbeli problémaköre: osztott gömb, gömbszeletek egymásra mintázása
- Portré gipsszel való mintázása, a fej rajza és mintázása különböző túlzásokkal, torzításokkal

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalkotó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. Legyen képes:
- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A geometrikus és természeti formák ábrázolása, tárgycsoportok, portrék, figurák ábrázolása a perspektíva és az anatómia és szabályai szerint.
- Különféle illusztrációk készítése.
- A kiadott feladatok önálló megoldása, biztos eszközhasználattal. Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

Az ábrázolás arányrendszere, szerkezete

Tónusos ábrázolás

A természeti formák átírása Az anyagszerűség ábrázolása

A tér különböző léptékű megjelenítése

A konstruktivizmusra jellemző stílusjegyek, technikák

Anatómiai ismeretek

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

A beállítás

- Tárgyak, térelemek a szabadban
- A tárgyak, tárgyegyüttesek feldolgozása, az arányok, a térbeli állapot, a természetes fényviszonyok minél pontosabb visszaadása (ceruzarajz, színes munkák)

A beállítás átformálása

- A tárgyegyüttes képének feldolgozása, átírása más anyagokkal, technikákkal, különböző művészeti stílusokkal (barokk, impresszionista, expresszionista stílusgyakorlatok)

A szerkeztettől a formáig

- Állat- és emberi koponya szerkezetének különféle rajzeszközökkel való ábrázolása (ceruza, pittkréta, szén)
- Koponya és változó környezete. Fotók készítése és azok megfestése
- A koponya bonyolult plasztikai problémái. Reliefmintázás, mintázás 1:1 méretben A térről – síkban
- Rajzolt és festett épületek, terek, utcaképek a perspektíva törvényei szerint
- A felületek és formák változatos megjelenítése. Kiemelések
- A perspektíva érzékeltetése vonalakkal, tónusokkal, színfoltokkal (szerkezeti rajz, tónusos rajz – szén, pittkréta, pasztell, akvarell)
- A tanulmányok feldolgozása tollrajz, színespapír-kollázs és grafikai lapok, linó-, papírmetszet formájában

Rajzi – plasztikai előtanulmányok

- Szobrok, portrék – vázlatok, krokik készítése (nagyítás és kicsinyítés rajz segítségével)
- A vonallal való rajzolás módozatai pontozott, rácsozott, satírozott rajz és foltképzés, vonalhálós rajzolás, faktúrák megjelenítése
- Rajzolás és mintázás élő modell vagy gipszöntvény alapján
- Fotóhitelességű és expresszív feldolgozások A térről – térben
- Termékek titokzatos szerkezete, pozitív–negatív formái
- A természeti formák szerepe a formatervezésben
- A formaelemzések módszere a célirányos megfigyelés: a karakter
- Formakövető vonal: a plaszticitás
- Folyamatábra, fázisrajzok a mozgásváltozás kifejezésében Ábrázolás és szerkesztés
- A perspektíva és egyéb ábrázolási konvenciók alkalmazása a művészi ábrázolásban
- Művészettörténeti példák tanulmányozása
- Gyakorlatok a perspektíva, és a Monge–szerkesztés megismerésére Nagyságrend
- A korábbiakban feldolgozott témák, konstruktív tanulmányok egyéni vagy csoportos módon

továbbfejlesztése, megrajzolása, megfestése óriás és kisméretben (falfelület, csomagolópapír, A/0 rajzlap, illetve kisméretű karton A/4 méret)

- A méretváltásból adódó kompozíciós problémák elemzése Portré
- Rajzok élő modell után
- A formák felismerése az árnyék változásakor az arcon, bevilágítási feladatok
- Fej rekonstrukció koponya alapján
- Az emberi arc titkai. A látvány és a rajzi szabályok együttes érvényesítése
- A portrérajzolás és –festés fejlődése a különböző művészettörténeti korszakokban
- Portré. Plasztikus megjelenítések (vésett, mintázott relief és körplasztika)

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalakító technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. Legyen képes:
 - a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
 - motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
 - kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
 - egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
 - a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
 - műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
 - geometrikus és természeti formák ábrázolására,
 - a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
 - illusztrációkat készíteni.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látás és a látványértelmező képesség tudatosítása, az önkifejezés eszköztárának gazdagítása.
- Az esztétikus környezet iránti igény kialakítása, amelyen keresztül a tanuló képes lesz azt alakítani, formálni, megőrizni.
- A vizuális ismeretek, jártasságok kialakítása, elmélyítése.
- A kritikai véleményformálás igényének és képességének kialakítása.

Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A környezet- és tárgykultúra

Tónusos ábrázolás újabb technikái

A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései

A bábkészítés hagyományai

A plein air festészet legismertebb alakjai

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok

Feladatcsoportok

- Alakrajz
- Csontváz rajza
- Krokik, vázlatok álló, fekvő és mozgó figurákról (ceruzarajz, tus és pácvázlatok)
- Körberajzolások, tükörrajzok, fotók egymásról, azok rajzban történő átdolgozása
- Kollázsok és montázsok emberi alakok átalakításával, emberi alak részletrajzainak összeillesztése, fotószekvenciák emberek mozgásáról

Átváltozások

- A modell után elkészített munkák feldolgozása más eszközökkel, technikákkal, más méretben

- A mozzulatok értelmezése, újrarájzolása a figura testhelyezeteinek jellemző jegyeinek, térbeliségének kiemelése, torzítása
- Új beállítások új nézőpontokkal
- Bábfigura
- Wayang-báb készítése finom faragással fából vagy habanyagból, a bábu festése
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése
- A bábu hangja és beszéde, játéktere
- Változatok művészettörténeti alkotásokra
- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében
- Másolatok készítése a kép egyes elemeiről hagyományos festészeti és grafikai eljárásokkal (belerajzolások, átfestések, stílusparódiák, méret- és elemváltoztatások)

A természetben

- Vázlatok és festmények készítése a természetben
- A plain air-ben való munka megismerése (pác, lavírozott tus, aquarell és a gouache)
- Fotóséták – fotózás a természetben – fotósorozatok kialakítása Karakterkeresés
- A portrérájolás, a karakter kiemelése
- Karikatúrák és illusztratív képek készítése modell alapján, vonalas és színes képek. Önarcképek
- Az elkészített rajzok alapján végletes torzítások keresése a karakter teljes megváltoztatásával
- Portré vázlatok készítése, 1:1 portré mintázása Népművészet és természet
- Betekintés a magyar népi viseletkultúrába
- Természeti népek technikái. Gyűjtés szakirodalomból, és azok anyagainak feldolgozása (fazekasság, hímzés, faragás, szövés, fonás)
- A népművészet előadásmódjának felidéződése a kortárs alkotók munkáiban Érzelmi hatások
- Fogalom párok szerinti képalkotás (vidám–szomorú, haragos–megbocsátó, nyomasztó–feloldó)
- Érzelmi állapotok színben való kifejezése
- A színek sztereotip kapcsolata érzelmi állapotokkal, fogalmakkal
- Realisztikus és absztrakt megközelítés Emlékmás
- Rövid portréfilm készítése egy kortárs képzőművészről, annak alkotási módszereiről, műveiről, személyes beszélgetés vagy bemutatás formájában
- Forgatókönyv, fotódokumentáció

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalgó technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. Legyen képes:
- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,

- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A látvány és az absztrakció kölcsönhatásának megismertetése a figuraábrázoláson keresztül.
- A látványértelmező képesség tudatosítása, a figura és környezetének kialakításával.
- A vizuális ismeretek, jártasságok elmélyítése, összegzése az ismétlődő és fokozatosan nehezedő feladatok mentén.
- Ismerkedés a kortárs művészet törekvéseivel. Tananyag

Vizuális alkotó gyakorlat – ismeretek

A környezet- és tárgykultúra

Tónusos ábrázolás újabb technikái

A rendeltetés, a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggései

A bábkészítés hagyományai

A plein air festészet legismertebb alakjai

A nonfiguratív ábrázolás eszköztára

Eszközhasználati és munkavédelmi szabályok Feladatcsoportok

Alakrajz

- Vázlatrajzok, krokik csoporttársakról, álló és mozgó alakokról. A vonal ereje, hangsúlyai (ceruzarajz, tus és pácvázlatok, agyag- és viaszrokik)

Figura a térben

- Figura épített térben, ülő és álló figurák külső és belső térben
- Plein air és embercsoport rajza Átváltozások
- Ülő, fekvő figura rajza
- Egy feladat többféle feldolgozása, variációk anyagokra, technikákra
- A kompozíciós elemek kiegyensúlyozott arányait felborító változatok létrehozása Bábfigura
- Marionett báb készítése vegyes anyaghasználattal
- A fej, a törzs, a mellkas, a mozgó végtagok kialakítása, a bábu összeszerelése
- A bábu mozgathatósága, játéktere Szín-tér
- Színes vázlatok készítése a színpadi tér színdinamikai megoldásához

Változatok művészettörténeti alkotásokra

- Gyűjtés a különböző stílusú figuraábrázolások körében
- Montázsok, anakronisztikus részletek beépítése a műalkotásokba
- Stíluskeresés
- Karakterkeresés
- A teljes figura mint karakter. Karikatúrák és krokik készítése modell alapján, vonalas rajzok, szoborvázlatok készítése
- Érzelmi hatások
- Eseménysor ábrázolása figurális és nonfiguratív képsorozatokban
- Kollázs grafikai kiegészítéssel
- Fogalom párok szerinti képalkotás (mozgalmas – unalmas, harsány – szelíd, haragos – vidám)
- Érzelmi állapotok kifejezése színekkel Emlékmás

- Gyerekkori történet
- Videofelvétel készítésére alkalmas színes figurák és díszlet jellegű tér megalkotása (papír, gipsz, faszerkezet). Csoportos feladat
- A film rajzos forgatókönyvének megtervezése, elkészítése Vizsgamunka készítése

Értékelés és kiállítás–rendezés

Követelmény

A tanuló ismerje:

- a különféle vizuális művészetek jel- és jelképrendszerét,
- a tervezéstől a megvalósításig, vagy a tárgyalatásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a sík- és térművészet törvényszerűségeit, műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a rajzi, festészeti, plasztikai, konstruáló és tárgyalatoló technikákat,
- a térábrázolás alapelemeit,
- a vetületi, axonometrikus és perspektivikus ábrázolás alapelemeit,
- a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az alapvető szintani törvényszerűségeket,
- a jellegzetes vagy híres képző- és iparművészeti, médiaművészeti és népművészeti alkotásokat,
- a legfontosabb munkavédelmi előírásokat. Legyen képes:
- a látvány és jelenségek árnyalt értelmezésére,
- motívumok feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- egy gondolat, téma kibontására, variációinak létrehozására,
- a munkafázisok, részfeladatok megoldására és összehangolására,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- geometrikus és természeti formák ábrázolására,
- a perspektíva szabályai szerint tárgycsoportokat, figurákat ábrázolni,
- illusztrációkat készíteni.

7.6.5 Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek területén létrejött értékeket,
- a népi kultúra jellegzetes szokásait, tárgyait,
- a sík- és térbeli művek, alkotás-sorozatok létrehozásának módjait, pontos arányokat és karaktereket rögzítő rajzok, plasztikák készítményi módszereit,
- a fény-árnyék viszonyok törvényszerűségeit,
- a művészeti anatómia alapvető törvényszerűségeit,
- az alapvető munkabiztonsági, környezetvédelmi előírásokat. A tanuló legyen képes:
- eligazodni a művészettörténet korstílusai között,
- az adott témák önálló feldolgozására,
- művészeti ismereteinek alkotó felhasználására,
- A témák elemző értelmezésére, sokrétű technikai feldolgozására,
- konkrét és elvont gondolatok képi-plasztikai megjelenítésére,
- portré, figura rajzolására, festésére vagy mintázására,
- a saját és mások alkotásainak elemző értékelésére.

7.6.6 A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Vizuális alkotó gyakorlat

- a vizsgamunka bemutatása 10 perc
- helyszíni feladat megoldása 180 perc A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulóknak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgye gyüttés,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,
- szobor, térkonstrukció

7.6.7 A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek használata,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- sík és térbeli ábrázolási képesség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag-, eszköz- és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezőmód használata, az elkészült munka egyedisége, összhangja.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Munkaasztalok, székek

Tároló polcok, szekrények, dobozok Vizes blokk

Szemléltetésre szolgáló technikai eszközök

Szemléltető anyagok (képek, könyvek, CD, DVD-k) Rajzbakok

Festő állványok Mintázó állványok Kéziszerszámok

Rajztechnikai eszközök

Rajz-, festő és mintázó eszközök (színes ceruzák, akvarell, tempera akril, kréta, filc, vékony, vastag, és széles–lapos ecsetek, szivacsok, rajztábla, olló, ragasztó)

Számítógépes munkaállomások grafikai szoftverekkel Fényképező, filmfelvevő eszközök

Modell tárgyak: geometrikus testek, drapériák, tükrök, csontváz, koponya

Munkabiztonsági berendezések

8. Legitimációs záradék

Jelen dokumentum a Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium egységes szerkezetbe rendezett - az Nkt. 97. § 14) bekezdése értelmében átdolgozott - pedagógiai programja. Módosítása jogszabályi változás esetén valamint a fenntartó, az iskola igazgatója; az igazgató helyettes, a szakmai munkaközösségek és a szülői választmány javaslata alapján történik. A módosítás átvezetése, és szükséges eljárás végig vitele az intézményvezető feladata.

A pedagógiai programot az intézmény SzMSz-ében rögzített módon hozzuk nyilvánosságra. Jelen dokumentum az elfogadásának napjától hatályos, egyidejűleg érvényét veszti a 2017. májusában jóváhagyott (előző) pedagógiai program.

9. Hatálybalépés, nyilvánossá tétel

1. A Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium jelen Pedagógiai Programja azon a napon lép hatályba, amelyn az Országos Presbitérium elfogadja.
2. A nevelőtestület bármikor kezdeményezheti e program módosítását, ha az erre vonatkozó igényt a nevelőtestület legalább egyharmada, vagy az igazgató, vagy az Igazgatótanács írásban bejelenti, és a módosító javaslatot a testület megtárgyalta és legalább 51%-os szótöbbséggel megszavazta.
3. A Pedagógiai Programot két évente felül kell vizsgálni, illetve abban az esetben, ha a jogszabályváltozások ezt szükségessé teszik.
4. A Pedagógiai Programot a Szülői Közösség véleményezi, majd a tantestület értekezleten elfogadja, és az igazgató az Igazgatótanács elé terjeszti. Az Igazgatótanács véleményezés után terjeszti fel a fenntartóhoz, végül a Magyarországi Evangélikus Országos Presbitérium jóváhagyja.
5. A Pedagógiai Program példányait az igazgatói irodában, az iskolatitkári irodában és a könyvtárban tároljuk, illetve megküldjük a fenntartónak. A dokumentum nyilvános a fenntartó képviselője, az iskola bármely dolgozója, tanulója, a tanulók szülei, és az iskolában gyakorló tanárjelöltek számára. A pedagógiai program az iskola honlapján is elérhető.

Győr, 2019. március 4.

Záradékok

A Péterfy Sándor Evangelikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium (9025 Győr, Péterfy S. u. 2.) Pedagógiai programját az intézmény nevelőtestülete 2019. március 5-én tartott értekezleten megtárgyalta és a 16/158/2019/N. számú határozattal elfogadta.

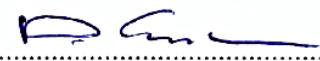
Győr, 2019. március 5.

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

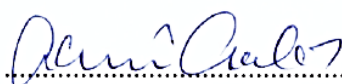
Aláírással tanúsítom, hogy a Péterfy Sándor Evangelikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium (9025 Győr, Péterfy S. u. 2.) igazgatótanácsa a Magyarországi Evangelikus Egyház Az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. törvényének 14. § d) pontjában meghatározottaknak megfelelően az intézmény Pedagógiai programját 2019. április 9-én tartott ülésén megtárgyalta és véleményezte. Az igazgatótanács az intézmény Pedagógiai programjának rendelkezéseivel 4./2019. (04.09.) számú határozat alapján egyetért.

Győr, 2019. április 9.

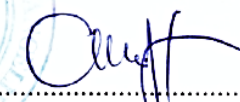

.....
dr. Szabó Kálmán, az IT elnöke

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 32. § (1) i) pontja, valamint Az egyház intézményeiről szóló 2005. évi VIII. törvény 7. § (1) b) pontjában meghatározottak alapján a Győri Evangelikus Egyházközség, mint a Péterfy Sándor Evangelikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium (9025 Győr, Péterfy S. u. 2.) fenntartója, az intézmény Pedagógiai programjának rendelkezéseit jóváhagyja.

Győr, 2019. május 2.

.....
Dr. Galli Csaba, felügyelő

.....
Csorba János, igazgató lelkész

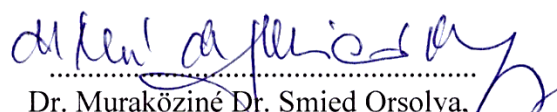

Legitimációs záradék

A Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium (9025 Győr, Péterfy S. u. 2.) Pedagógiai programját a szülői szervezet 2019. április 25-én tartott ülésén megtárgyalta.

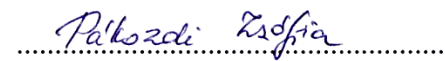
Aláírással tanúsítom, hogy a szülői szervezet véleményezési jogát jelen Pedagógiai program felülvizsgálata során gyakorolta.

Győr, 2019. május 6.

.....
Dr. Muraköziné Dr. Smied Orsolya,
a szülői szervezet elnöke

A Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium (9025 Győr, Péterfy S. u. 2.) Pedagógiai programját az intézmény diákönkormányzata 2019. április 26-án tartott ülésén megtárgyalta és véleményezte.

Győr, 2019. április 26.

.....
Pákozdi Zsófia, a diákönkormányzat elnöke

1.sz. függelék: Érettségi témakörök

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK ANGOL NYELVBŐL

SZÓBELI TÉMAKÖRÖK:

1. Personal particulars, family
2. Daily routine, hobbies
3. Home / home life
4. School life
5. Jobs
6. Traffic and travelling
7. Weather and clothing
8. Health
9. Sports
10. Meals and services
11. Entertainment
12. Science and technology
13. Environmental protection

Personal particulars, family:

Introduce yourself and your family.

Do you come from a small or a large family?

How many brothers or sisters do you have? What are they like?

What do your parents do? What do your parents look like? What are they like?

Who is your best friend? How long have you known each other? How and when did you meet? What are his/her interests and characteristic features?

What family occasions do you celebrate? How do you celebrate your birthday? Who do you invite? What do you usually eat and drink?

What was the best Christmas or birthday present you received? Why did you like it? Who gave it to you and how did the person know that you would like it?

Do you prefer getting useful gifts or personal ones?

What makes an adult? What responsibilities do adults / children have?

Daily routine, hobbies:

What do you do on a weekday from morning until evening?

How do you usually spend your weekends? What did you do last weekend?

Do you prefer spending time with your friends or on your own?

What do you do in your free time?

What are your interests and hobbies?

What kind of music do you like listening to? Why?

Can you play any instrument?

Do you listen to the radio? What sort of radio programs do you like?

Home / home life:

Do you live in a house or a flat? What is it like?

Where did you grow up? Do you still live in the same place where you were born?

Do you live in a separate room? What is it like? Where does it face? What can you see when you look out of the window? What furniture is there? Would you like to change anything in it?

Who does the work around the house in your family? Do you share the work?

How regularly do you do housework? What do you enjoy doing? Do you clean your own room? What are your parents' tasks?

What labour-saving devices are used in your home? What gadgets do you use every day?
What are the differences between life in the country and life in the city?
Would you like to live in a town or a village? Why?

School life:

Introduce your school.
What are your favourite subjects?
Would you like to be a teacher? Why? / Why not?
What do you think of learning foreign languages? Why is it good to learn languages?
How many foreign languages can you learn at school?
What languages can you speak? What is your favourite language? Why?
How long have you been learning English / German / French?
Talk about your English language learning. Have you ever had native English teachers at school?
What is the next language you would like to take up and why?
What else can you do at school besides attending lessons?
What sports activities do you take part in at school?
What cultural programmes are organised at school?

World of work:

What are your plans for the future?
What are you planning to do from September?
What are you going to study at the university?
Would you like to study abroad some time?
What kind of work would you like to have in the future? Why?
What do you know about your future job?
Describe your ideal job.

Traffic:

What experience do you have of transport in Hungary?

Weather and seasons, clothing:

What do you like wearing on weekdays / at weekends / on special occasions?
What do you think clothes say about personalities?

Illnesses, accidents:

When did you last go to the doctor? Why?

Sports, healthy life:

What are your favourite sports?
Do you do any sports? Why did you choose that sport?
How do your coach and team mates help you do your sport better?
What sports do you like watching on TV?
What sport would you like to take up? Why?

Shopping, food, services:

Where do you like to do your shopping?
What do you usually buy?
How do you pay?
Do you prefer small shops to big supermarkets?
What do you think of online shopping?
How many meals do you have a day?
Where do you eat?
When does your family eat together?
Do you go to restaurants? Do you have a favourite restaurant? What is it like?
What is your favourite food?
Is there a post office near where you live? What can you buy there?

Do you prefer writing or receiving letters? Do you prefer writing letters or sending emails? What is one good reason to send a real letter instead of an email?

Holidays, visiting Hungary:

Talk about your best holiday.

What was your last holiday like?

What preparation did you do before the trip?

What was your accommodation like?

Who did you travel with?

Did you have any language problems during your journey?

Could you practice your English?

How did you get the necessary information about flights, trains, coaches and so on?

Do you live in the centre or in the suburb of Győr?

What is worth visiting in your town?

Travelling in an English-speaking country:

Science and technology:

What new scientific achievements do you think are important?

How often do you use a computer? When did you start using a computer?

What can you use the computer for? How can you use it for studying / language learning?

What do you use the Internet for?

Environmental protection:

Are there any environmental problems where you live?

Do you think we can reduce pollution?

Will the future be worse than the present? How?

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK BIOLÓGIÁBÓL

- 1.1. A biológia tudománya
 - 1.1.1. Vizsgálati szempontok
 - 1.1.2. Vizsgálómódszerek
- 1.2. Az élet jellemzői
 - 1.2.1. Az élő rendszerek
 - 1.2.2. Szerveződési szintek
- 1.3. Fizikai, kémiai alapismeretek
- 2.1. Szervetlen és szerves alkotóelemek
 - 2.1.1. Elemek, ionok
 - 2.1.2. Szervetlen molekulák
 - 2.1.3. Lipidek
 - 2.1.4. Szénhidrátok
 - 2.1.5. Fehérjék
 - 2.1.6. Nukleinsavak, nukleotidok
- 2.2. Az anyagcsere folyamatai
 - 2.2.1. Felépítés és lebontás kapcsolata
 - 2.2.2. Felépítő folyamatok
 - 2.2.3. Lebontó folyamatok
- 2.3. Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)
 - 2.3.1. elhatárolás
 - 2.3.2. mozgás
 - 2.3.3. anyagcsere
 - 2.3.4. osztódás
 - 2.3.5. a sejtműködések vezérlése
- 3.1. Nem sejtes rendszerek
 - 3.1.1. vírusok
- 3.2. Önálló sejtek
 - 3.2.1. baktériumok
 - 3.2.2. egysejtű eukarióták
- 3.3. Többsejtűség
 - 3.3.1. a gombák, növények, állatok elkülönülése
 - 3.3.2. sejtfonalak
 - 3.3.3. teleptest és álszövet
- 3.4. Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak
 - 3.4.1. a növényvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
 - 3.4.2. az állatvilág főbb csoportjai a szervi differenciálódás szempontjából
 - 3.4.3. a növények szövetei, szervei
 - szövetek
 - gyökér, szár, levél
 - virág, termés
 - 3.4.4. az állatok szövetei, szaporodása, viselkedése
 - szövetek
 - szaporodás – egyedfejlődés, viselkedés
- 4.1. Homeosztázis
- 4.2. Kültakaró
 - 4.2.1. bőr
 - 4.2.2. szabályozás
 - 4.2.3. a bőr gondozása, védelme

- 4.3. A mozgás
 - 4.3.1 vázrendszer
 - 4.3.2. izomrendszer
 - 4.3.3 szabályozás
 - 4.3.4 a mozgás és mozgási rendszer egészségtana
- 4.4. A táplálkozás
 - 4.4.1 táplálkozás
 - 4.4.2 emésztés
 - 4.4.3 felszívódás
 - 4.4.4 szabályozás
 - 4.4.5 táplálkozás egészségtana
- 4.5. A légzés
 - 4.5.1 légcseré
 - 4.5.2 gázcsere
 - 4.5.3 hangképzés
 - 4.5.4. szabályozás
 - 4.5.5. a légzés és a légzőrendszer egészségtana (elsősegélynyújtás)
- 4.6. Az anyagszállítás
 - 4.6.1. a testfolyadékok
 - 4.6.2 a szöveti keringés
 - 4.6.3. a szív és az erek
 - 4.6.4 szabályozás
 - 4.6.5. a keringési rendszer egészségtana, elsősegélynyújtás
- 4.7. A kiválasztás
 - 4.7.1 a vizeletkiválasztó rendszer működése
 - 4.7.2 szabályozás
 - 4.7.3 a kiválasztó szervrendszer egészségtana
- 4.8. A szabályozás
 - szinapszis
 - az idegrendszer általános jellemzése
 - sejtszintű folyamatok
 - 4.8.1. Idegrendszer
 - információelméleti vonatkozások
 - gerincvelő
 - agy
 - testérző rendszerek
 - érzékelés
 - látás
 - hallás és egyensúlyérzés
 - kémiai érzékelés
 - testmozgató rendszerek
 - vegetatív érző és mozgató rendszerek
 - 4.8.2 Az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai
 - a magatartás elemei
 - öröklött elemek
 - tanult elemek
 - emlékezés
 - a társas viselkedés alapjai
 - pszichés fejlődés
 - 4.8.3 Az idegrendszer egészségtana
 - drogok

- 4.8.4 A hormonrendszer
 - hormonális működések
 - belső elválasztású mirigyek
 - a hormonrendszer egészségtana
- 4.8.5 Az immunrendszer
 - immunitás
 - vércsoportok
 - az immunrendszer egészségtana
- 4.9. Szaporodás és egyedfejlődés
 - 4.9.1 szaporítószervek
 - 4.9.2 egyedfejlődés
 - a szaporodás, fejlődés egészségtana
- 5.1. Populáció
 - 5.1.1 környezeti kölcsönhatások
 - 5.1.2. kölcsönhatások
 - viselkedésbeli kölcsönhatások
 - ökológiai kölcsönhatások
- 5.2. Életközösségek (élőhelytípusok)
 - 5.2.1 az életközösségek jellemzői
 - 5.2.2 hazai életközösségek
- 5.3. Bioszféra
 - globális folyamatok
- 5.4. Ökoszisztéma
 - 5.4.1 anyagforgalom
 - 5.4.2 energiaáramlás
 - 5.4.3 biológiai sokféleség,
- 5.5.környezet- és természetvédelem
 - Levegő
 - Víz
 - Energia, sugárzás
 - Talaj
 - Hulladék
- 6.1 Molekuláris genetika
 - 6.1.1 alapfogalmak
 - 6.1.2 mutáció
 - 6.1.3 a génműködés szabályozása
- 6.2. Mendeli genetika
 - 6.2.1 minőségi jellegek
 - 6.2.2.mennyiségi jellegek
- 6.3 Populációgenetika és evolúciós folyamatok
 - 6.3.1 ideális és reális populáció
 - 6.3.2 adaptív és nem adaptív evolúciós folyamatok
 - 6.3.3 biotechnológia
 - 6.3.4 bioetika
- 6.4. A bioszféra evolúciója
 - 6.4.1 prebiológiai evolúció
 - 6.4.2 az ember evolúciója

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK ÉNEK-ZENÉBŐL

- 1. Éneklés**
 1. Népzene
 2. Műzene
Középkor
Reneszánsz
Barokk
Bécsi klasszika
Romantika
Századforduló
XX. századi és kortárs zene
- 2. Műelemzés**
 1. Népzene
- 3. Zenetörténet**
 1. Népzene
 2. Műzene
Középkor
Reneszánsz
Barokk
Bécsi klasszika
Romantika
Századforduló
XX. századi és kortárs zene
- 4. Zenefelismerés**
 1. Népzene
 2. Műzene
Reneszánsz
Barokk
Bécsi klasszika
Romantika
Századforduló
XX. századi és kortárs zene
- 5. Zeneelmélet**
- 6. Dallamírás**
Stíluskörön kívül

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK FIZIKÁBÓL

1.1 Newton törvényei

1.1.1 Newton I. törvénye

Kölcsönhatás. Mozgásállapot, -változás. Tehetetlenség, tömeg. Inerciarendszer.

1.1.2 Newton II. törvénye

Erőhatás, erő, eredő erő támadáspont, hatásvonal. Lendület, lendületváltozás. Lendületmegmaradás. Zárt rendszer. Szabaderő, kényszererő

1.1.3 Newton III. törvénye

1.2 Pontszerű és merev test egyensúlya

Forgatónyomaték. Erőpár. Egyszerű gépek: *Lejtő*, emelő, csiga. Tömegközéppont

1.3 Mozcásfajták

Anyagi pont, merev test. Vonatkoztatási rendszer. Pálya, út, elmozdulás.

1.3.1 Egyenes vonalú egyenletes mozgás

Sebesség, átlagsebesség. Mozgást befolyásoló tényezők: súrlódás, közegellenállás, súrlódási erő

1.3.2 Egyenes vonalú egyenletesen változó mozgás

Egyenletesen változó mozgás átlagsebessége, pillanatnyi sebessége. Gyorsulás. Négyzetes úttörvény. Szabadesés, nehézségi gyorsulás.

1.3.3 Összetett mozgások

Függőleges, hajítás

1.3.4 Periodikus mozgások

1.3.4.1 Az egyenletes körmozgás

Periódusidő, fordulatszám. Kerületi sebesség. Szögelfordulás, szögsebesség. Centripetális gyorsulás. Centripetális erő.

1.3.4.2 Mechanikai rezgések

Rezgőmozgás. Harmonikus rezgőmozgás. Kitérés, amplitúdó, fázis. Rezgésidő, frekvencia

Csillapított és csillapítatlan rezgések. Rezgő rendszer energiája. Szabadrezgés, kényszerrezgés. Rezonancia. Matematikai inga. Lengésidő.

1.3.4.3 Mechanikai hullámok

Longitudinális, transzverzális hullám. Hullámhossz, terjedési sebesség, frekvencia. Visszverődés, törés jelensége. Beesési, visszaverődési, törési szög, törésmutató. Polarizáció. Interferencia. Elhajlás. Állóhullám,. Hangforrás, hanghullámok. Hangerőség. Hangmagasság. Hangszín.

1.4 Munka, energia

Munkavégzés, munka. Gyorsítási munka. Emelési munka. Súrlódási munka. Energia, energiaváltozás. Mechanikai energia: Mozgási energia. Rugalmassági energia. Helyzeti energia. Energia megmaradás törvénye. Teljesítmény. Hatásfok.

2. Termikus kölcsönhatások

2.1 Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly

Egyensúlyi állapot. Hőmérséklet, nyomás, térfogat. Belső energia. Anyagmennyiség, mól. Avogadro törvénye.

2.2 Hőtágulás

Szilárd anyag lineáris, térfogati hőtágulása. Folyadékok hőtágulása.

2.3 Állapotegyenletek (összefüggés a gázok állapotjelzői között)

Gay-Lussac I. és II. törvénye. Boyle-Mariotte törvénye. Egyesített gáztörvény. Állapotegyenlet. Ideális gáz. Izobár, izochor, izoterm állapotváltozás.

2.4 Az ideális gáz kinetikus modellje

Hőmozgás

2.5 Energiamegmaradás hőtani folyamatokban

2.5.1 Termikus, mechanikai kölcsönhatás. Hőmennyiség, munkavégzés.

2.5.2 A termodinamika I. főtétele

Zárt rendszer. Belső energia. Adiabatikus állapotváltozás

2.6 Kalorimetria

Fajhő, hőkapacitás. Gázok fajhői.

2.7 Halmazállapot-változások

2.7.1 Olvadás, fagyás. Olvadáshő, olvadáspont.

2.7.2 Párolgás, lecsapódás. Párolgáshő. Forrás, forráspont, forráshő. Szublimáció. Telített és telítetlen gőz.

2.7.3 Jég, víz, gőz

A víz különleges fizikai tulajdonságai. A levegő páratartalma. Csapadékképződés

2.8 A termodinamika II. főtétele

2.8.1 Hőfolyamatok iránya. Reverzibilis, irreverzibilis folyamatok.

2.8.2 Hőerőgépek. Hatásfok.

3. Elektromos és mágneses kölcsönhatás

3.1 Elektromos mező

3.1.1 Elektrosztatikai alapjelenségek

Kétféle elektromos töltés. Vezetők és szigetelők. Elektroszkóp. Elektromos megosztás. Coulomb-törvény. A töltésmegmaradás törvénye.

3.1.2 Az elektromos mező jellemzése

Térerősség. Erővonalak, -fluxus. Feszültség. Homogén mező.

3.1.3 Töltések mozgása elektromos mezőben

3.1.4 Töltés, térerősség, a vezetőkön

Töltések elhelyezkedése vezetőkön. Térerősség a vezetők belsejében és felületén. Csúcs-hatás. Az elektromos mező árnyékolása. Földelés.

3.1.5 Kondenzátorok

Kapacitás. Síkkondenzátor. Feltöltött kondenzátor energiája.

3.2. Egyenáram

3.2.1 Elektromos áramerősség

Feszültségforrás, áramforrás. Áramerősség- és feszültségmérő műszerek.

3.2.2 Ohm törvénye

Ellenállás. Vezetők ellenállása, fajlagos ellenállás. Változtatható ellenállás. Fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolása. Az eredő ellenállás.

3.2.3 Félvezetők

Félvezető eszközök.

3.2.4 Az egyenáram hatásai, munkája és teljesítménye

Hő-, mágneses, vegyi hatás. Galvánelemek, akkumulátor.

3.3 Az időben állandó mágneses mező

3.3.1 Mágneses alapjelenségek

A dipólus fogalma. Mágnesezhetőség. A Föld mágneses mezeje. Iránytű

3.3.2 A mágneses mező jellemzése

Indukcióvektor. Indukcióvonalak, indukciófluxus.

3.3.3 Az áram mágneses mezeje

Egyenes tekercs mágneses mezeje. Homogén mágneses mező. Elektromágnes, vasmag.

3.3.4 Mágneses erőhatások

A mágneses mező erőhatása áramjárta vezetőre. Lorentz-erő.

3.4 Az időben változó mágneses mező

3.4.1 Az indukció alapjelensége

Mozgási indukció. Nyugalmi indukció. Faraday-féle indukciós törvény. Lenz törvénye. Önindukció. Tekercs mágneses energiája.

3.4.2 A váltakozó áram

A váltakozó áram fogalma. Generátor, motor, dinamó. Pillanatnyi, maximális és effektív feszültség és áramerősség.

3.4.3 A váltakozó áram teljesítménye és munkája

Transzformátor

3.5 Elektromágneses hullámok

3.5.1 Az elektromágneses hullám fogalma

Terjedési sebessége vákuumban. Az elektromágneses hullámok spektruma: rádióhullámok, infravörös sugarak, fény, ultraibolya, röntgen- és gammasugarak. Párhuzamos rezgőkör.

Rezonancia. Antenna, szabad elektromágneses hullámok

3.6 A fény mint elektromágneses hullám

3.6.1 Terjedési tulajdonságok

Fényforrás. Fénynyaláb, fénysugár. Fénysebesség.

3.6.2 Hullámjelenségek

A visszaverődés és törés törvényei - Snellius-Descartes törvény. Prizma, Abszolút és relatív törésmutató. Teljes visszaverődés, határszög (száloptika). Diszperzió. Színek. Homogén és összetett színek. Fényinterferencia. Fénypolarizáció, polárszűrő. Lézerfény.

3.6.3 A geometriai fénytani leképezés

Az optikai kép fogalma (valódi, látszólagos). Síktükör. Lapos gömbtükörök (homorú, domború). Vékony lencsék (gyűjtő, szóró). Fókusz távolság, dioptria. Leképezési törvény. Nagyítás. Egyszerű nagyító. Fényképezőgép, vetítő, mikroszkóp, távcső.

3.6.4 A szem és a látás

Rövidlátás, távollátás. Szemüveg

4. Atomfizika, magfizika, nukleáris kölcsönhatás

4.1 Az anyag szerkezete

Atom. Molekula. Ion. Elem. Avogadro-szám.. Relatív atomtömeg. Atomi tömegegység.

4.2 Az atom szerkezete

Elektron. Elemi töltés. Elektronburok. Rutherford-féle atommodell. Atommag.

4.2.1 A kvantumfizika elemei

Planck-formula. Foton (energiakvantum). Fényelektromos jelenség. Kilépési munka. Foto. cella (fényelem). Vonalas színekép. Bohr-féle atommodell. Energiaszintek. Bohr-posztulátumok. Alapállapot, gerjesztett állapot. Ionizációs energia.

4.2.2 Részecske- és hullámtermészet

A fény mint részecske. Tömeg-energia ekvivalencia. Az elektron hullámtermészete.

4.2.3 Az elektronburok szerkezete

Fő- és mellékvantumszám. Pauli-féle kizárási elv. Elektronhéj.

4.3 Az atommagban lejátszódó jelenségek

4.3.1 Az atommag összetétele

Proton. Neutron. Nukleon. Rendszám. Tömegszám. Izotóp. Erős (nukleáris) kölcsönhatás. Magerő. Tömeghiány. Kötési energia.

4.3.2 Radioaktivitás

Radioaktív bomlás. α -, β -, γ -sugárzás. Magreakció. Felezési idő. Bomlási törvény. Aktivitás. Mesterséges radioaktivitás. Sugárzásmérő detektorok.

4.3.3 Maghasadás

Hasadási reakció. Hasadási termék. Lassítás. Láncreakció. Hasadási energia. Szabályozott láncreakció. Atomreaktor. Atomerőmű. Atomenergia. Szabályozatlan láncreakció. Atombomba.

4.3.4 Magfúzió

A Nap energiája. Hidrogénbomba.

4.4 Sugárvédelem

Sugárterhelés. Háttérsugárzás. Elyelt sugárdózis. Dózisegyenérték

5. Gravitáció, csillagászat

5.1 A gravitációs mező

Az általános tömegvonzás törvénye. A bolygómozgás Kepler-törvényei. Súly és súlytalanság. Nehézségi erő. Potenciális energia homogén gravitációs mezőben. Koszmosz sebességek.

5.2 Csillagászat

Fényév. Vizsgálati módszerek, eszközök. Naprendszer. Nap. Hold. Űstökösök, meteoritok. A csillagok. A Tejútrendszer, galaxisok. Az Ősrobbanás elmélete. A táguló Univerzum.

6. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek

A fejezethez kapcsolódó kérdések, feladatok az előző fejezetek témaköreiben jelennek meg.

6.1 A fizikatörténet fontosabb személyiségei

Arkhimédész, Kopernikusz, Kepler, Galilei, Newton, Huygens, Watt, Ohm, Joule, Ampère, Faraday, Jedlik Ányos, Maxwell, Hertz, Eötvös Loránd, J. J. Thomson, Rutherford, Curie-család, Planck, Heisenberg, Bohr, Einstein, Szilárd Leó, Teller Ede, Wigner Jenő, Gábor Dénes.

6.2 Felfedezések, találmányok, elméletek

Geo- és heliocentrikus világkép. „Égi és földi mechanika egyesítése”. Távcső, mikroszkóp, vetítő. A fény természetének problémája. Gőzgép és alkalmazásai. Dinamó, generátor, elektromotor. Az elektromágnesség egységes elmélete. Belsőégésű motorok. Az elektron felfedezésének története. Radioaktivitás, az atomenergia alkalmazása. Röntgensugárzás. Kvantummechanika. Az űrhajózás történetének legfontosabb eredményei. Félvezetők. Lézer.

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK FÖLDRAJZBÓL

TÉMÁK:

1. Térképi ismeretek
 - 1.1. A térképi ábrázolás
 - 1.2. Térképi gyakorlatok
 - 1.3. Az űrtérképezés
2. Kozmikus környezetünk
 - 2.1. A Naprendszer kialakulása, felépítése, helye a világegyetemben
 - 2.2. A Nap és a kísérői
 - 2.3. A Föld és mozgásai
 - 2.4. Űrkutatás az emberiség szolgálatában
3. A geoszférák földrajza
 - 3.1. A kőzetburok
 - 3.1.1. Földtörténet
 - 3.1.2. A Föld szerkezete és fizikai jellemzői
 - 3.1.3. A kőzetburok szerkezete
 - 3.1.4. A kőzetlemez mozgások okai és következményei
 - 3.1.5. A hegységképződés
 - 3.1.6. A kőzetburok építőkövei
 - 3.1.7. A Föld nagyszerkezeti egységei
 - 3.1.8. A földfelszín formálódása
 - 3.2. A levegőburok
 - 3.2.1. A légkör kialakulása és szerkezete
 - 3.2.2. A levegő felmelegedése
 - 3.2.3. A légnyomás és a szél
 - 3.2.4. Az általános légkörzés
 - 3.2.5. Víz a légkörben
 - 3.2.6. Az időjárás és az éghajlat
 - 3.3. A vízburok földrajza
 - 3.3.1. A vízburok kialakulása és tagolódása
 - 3.3.2. A világtenger
 - 3.3.3. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk
 - 3.3.4. A felszín alatti vizek
 - 3.3.5. A komplex vízgazdálkodás elemei
 - 3.3.6. A jég és felszínformáló munkája
 - 3.4. A talaj
 - 3.5. A geoszférák kölcsönhatásai
4. A földrajzi övezetesség
 - 4.1. A szoláris és a valódi éghajlati övezetek
 - 4.2. A vízszintes földrajzi övezetesség
 - 4.3. A forró övezet
 - 4.4. Mérsékelt övezet
 - 4.4.1. Meleg- mérsékelt öv
 - 4.4.2. Valódi mérsékelt öv
 - 4.4.3. Hideg-mérsékelt öv
 - 4.5. A hideg övezet
 - 4.6. A függőleges földrajzi övezetesség
5. A népesség és településföldrajz
 - 5.1. A népesség földrajzi jellemzői

- 5.2. A települések földrajzi jellemzői
6. A világ változó társadalmi – gazdasági képe
 - 6.1. A világgazdaság általános jellemzése, szerkezetének átalakulása és jellemző folyamatai
 - 6.2. A termelés, a fogyasztás és a kereskedelem kapcsolata
 - 6.3. A világ élelmiszergazdaságának jellemzői és folyamatai
 - 6.4. A világ energiagazdaságának és iparának átalakulása
 - 6.5. A harmadik és a negyedik szektor jelentőségének növekedése
7. A világgazdaságban különböző szerepet betöltő régiók, országcsoportok és országok
 - 7.1. A világgazdasági pólusok
 - 7.2. A világgazdaság peremkerületei
 - 7.3. Egyedi szerepkörű országcsoportok és országok
8. Magyarország földrajza
 - 8.1. A Kárpát-medence természet és társadalomföldrajzi sajátosságai
 - 8.2. Magyarország természeti adottságai
 - 8.3. Magyarország társadalmi – gazdasági jellemzői
 - 8.4. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi – gazdasági képe
 - 8.5. Hazánk nagyrégióinak természet és társadalomföldrajzi képe
 - 8.6. Magyarország környezeti állapota
9. Európa regionális földrajza
 - 9.1. Európa általános természetföldrajzi képe
 - 9.2. Európa általános társadalom-földrajzi képe
 - 9.3. Az Európai Unió földrajzi vonatkozásai
 - 9.4. Észak – Európa
 - 9.5. Nyugat – Európa
 - 9.6. Dél – Európa
 - 9.7. Közép – Európa tájainak és országainak természet és társadalom-földrajzi képe
 - 9.8. Kelet – Európa tájainak és országainak természet és társadalom-földrajzi képe
10. Európán kívüli földrészek földrajza
 - 10.1. A kontinensek általános természet és társadalom-földrajzi képe
 - 10.2. Ázsia
 - 10.2.1. Általános földrajzi kép
 - 10.2.2. Országai
 - 10.2.3. Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai
 - 10.2.4. Nyugat-Ázsia, arab világ
 - 10.3. Ausztrália és Óceánia
 - 10.4. Afrika általános földrajzi képe
 - 10.5. Amerika
 - 10.5.1. Általános földrajzi képe
 - 10.5.2. Országai
11. A globális válságproblémák földrajzi vonatkozásai
 - 11.1. A geoszférák környezeti problémáinak kapcsolatai
 - 11.2. A népesség, a termelés és a fogyasztás növekedésének földrajzi következményei
 - 11.3. A környezeti válság kialakulása és az ellene folytatott küzdelem

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK HITTANBÓL

1. a Mutassa be az őstörténetet, mint hitvallást!
1. b Mutassa be egy konkrét példán keresztül új vallási közösségek kialakulását és általános jellemzőit a mai Magyarországon!
2. a Mutassa be az Exodus eseményeit, annak jelentőségét Izrael életében!
2. b A forrásokra támaszkodva mutassa be egyházunk munkával, hivatással kapcsolatos etikai tanítását!
3. a Mutassa be Izrael fénykorát, Saul, Dávid, Salamon korát!
3. b A forrásra és a Szentírásra támaszkodva mutassa be egyházunk tanítását a gyülekezet közösségéről!
4. a Mutassa be a Babiloni fogságba vitel, a fogság és hazatérés körülményeit, ennek jelentőségét Izrael életében!
4. b A forrásra támaszkodva vázolja a Szentháromságról szóló tanítás kialakulását!
5. a Mutassa be Jézus születésének történetét, kortörténeti hátterét!
5. b Mutassa be a protestáns egyházak helyzetét a forrás által meghatározott korszakban!
6. a Mutassa be Jézus és a 12 tanítvány kapcsolatát, különös tekintettel Péterre!
6. b Mutassa be az iszlámhívő kötelességeit, mindennapjait és ünnepeit!
7. a Ismertessen gyógyítási történeteket, csodákat, és azok jelentőségét az adott helyzetben!
7. b Mutassa be a forrás segítségével, hogyan válik hazánk keresztény állammá!
8. a Mutassa be, hogyan tanít Jézus, különös tekintettel a példázatokra!
8. b Mutassa be a forrás segítségével a skolasztika lényeges vonásait, valamint legfőbb képviselőit!
9. a Ismertesse Jézus elítélésének és keresztre feszítésének körülményeit, kortörténeti hátterét!
9. b Mutassa be a Buddhizmus eredetét, a buddhistahívő fő törekvését!
10. a Ismertesse a Biblia keletkezésének történetét, mutassa be a Bibliát, mint szent könyvet!
10. b Mutassa be röviden a szerzetesség kialakulását, a forrás segítségével pedig az adott rend életét!
11. a Mutassa be az ősgyülekezetek életét, a keresztényüldözés időszakát!
11. b Mutassa be az ószövetségi bölcsességirodalmat és annak krízisét! Használja a Szentírást!
12. a Mutassa be a németországi reformáció folyamatát, különös tekintettel a teológiai kérdésekre!
12. b Mutassa be a húsvéti ünnepkört, az ünnepek eredetét, a hozzá fűződő liturgikus hagyományokat!
13. a Mutassa be a magyarországi reformáció terjedését, a lutheri és a helvét irány hatását a három részre szakadt országban!
13. b Mutassa be a Hegyi Beszédet, az abban megmutatkozó etikát! Használja a Bibliát!
14. a Mutassa be egyházunk tanítását Isten megismerhetőségéről, az egyetemes és igei ki nyilatkoztatásról!
14. b Mutassa be a mai zsidóság vallási életét!
15. a Mutassa be egyházunk tanítását az ember Isten előtti elveszettségéről és a megigazulásról!
15. b Mutassa be a Zsoltárok könyvét, műfaját, néhány kiválasztott zsoltár segítségével!
16. a Mutassa be egyházunk tanítását a szentségekről!
16. b Mutassa be Illést, és személyén keresztül a prófétaság néhány jellemzőjét!
17. a Mutassa be egyházunk tanítását a teremtő és gondviselő Istenről!
17. b Mutassa be Ézsaiás könyvét! Használja a Szentírást!

- 18. a Mutassa be a keresztény etika alapjait!
- 18. b Elemezze a forrást, mutassa be hozzá kapcsolódóan az adott evangélium jellegzetességeit!
- 19. a Mutassa be a keresztény ember viszonyát embertársaihoz!
- 19. b Keresztelő János prédikációjából kiindulva mutassa be Jézus korának messiási váradalmait!
- 20. a Mutassa be a keresztény ember felelősségét a teremtett világ iránt.
- 20. b Mutassa be a farizeusokat és az írástudókat, evangéliumi történetekre és a kortörténeti ismeretekre támaszkodva!

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK KÉMIÁBÓL

Általános kémia

1. Atomszerkezet (atom, elem, elektronszerkezet, periódusos rendszer, ionok)
2. Kémiai kötések (első- és másodrendű kötések)
3. Molekulák, összetett ionok (molekulák térszerkezete)
4. Anyagi halmazok – egykomponensű anyagi rendszerek (kristályrácsok, átmenet a kötés- és rács típusok között)
5. Anyagi halmazok – többkomponensű rendszerek (homogén, heterogén, kolloid rendszer)
6. Kémiai átalakulások (kémiai reakció, képlet, kémiai egyenlet)
7. Termokémia (folyamatok energiaviszonyai, reakcióhő)
8. Reakciókinetika (reakciósebesség, katalízis)
9. Egyensúly (megfordítható reakciók, kémiai egyensúly)
10. A kémiai reakciók típusai – sav-bázis reakciók (vizes oldatok kémhatása)
11. A kémiai reakciók típusai – egyéb, vizes oldatban végbemenő kémiai reakciók (csapadék és gázfejlődés)
12. Egyéb kémiai reakciók (egyesülés, bomlás, disszociáció)
13. Elektrokémia – galvánelemek
14. Elektrokémia – elektrolízis (az elektrolízis mennyiségi viszonyai)

Szervetlen kémia

15. Hidrogén
16. Nemesgázok
17. Halogénelemek és vegyületeik
18. Az oxigéncsoport elemei és vegyületeik
19. A nitrogéncsoport elemei és vegyületeik
20. A szénsoport elemei és vegyületeik
21. A fémek (általános jellemzés)
22. Az s-mező fémek (alkáli- és alkáliföldfémek)
23. A p-mező fémek (alumínium, ón, ólom)
24. A d-mező fémek (vascsoport, rézsoport, cink)

Szerves kémia

25. A szerves vegyületek általános jellemzői (molekulaszerkezet, izoméria, homológ sor, funkciós csoport, csoportosítás, tulajdonságok)
26. Szénhidrogének - alkánok, cikloalkánok
27. Szénhidrogének – alkének, diének, több kettőskötést tartalmazó szénhidrogének, poliének (etén, buta-1,3-dién, izoprén)
28. Szénhidrogének – alkinok (etin)
29. Szénhidrogének – aromás szénhidrogének (benzol, toluol, sztirol)
30. Halogéntartalmú szénhidrogének
31. Oxigéntartalmú szerves vegyületek – alkoholok (metanol, etanol, glikol, glicerin)
32. Oxigéntartalmú szerves vegyületek – fenolok
33. Oxigéntartalmú szerves vegyületek – éterek (dietyl-éter)
34. Oxigéntartalmú szerves vegyületek – oxovegyületek (aldehidek, ketonok)
35. Oxigéntartalmú szerves vegyületek – karbonsavak (hangyasav, ecetsav, palmitinsav, sztearinsav, oxálsav, olajsav, benzoésav)
36. Oxigéntartalmú szerves vegyületek – észterek

37. Nitrogéntartalmú szerves vegyületek – aminok
38. Nitrogéntartalmú szerves vegyületek – aminosavak (glicin)
39. Nitrogéntartalmú szerves vegyületek – savamidok (formamid, acetamid, karbamid)
40. Nitrogéntartalmú heterociklusos vegyületek (piridin, pirimidin, pirrol, imidazol, purin)
41. Szénhidrátok – monoszacharidok (gliceraldehid, ribóz, 2-dezoxi-ribóz, glükóz, fruktóz)
42. Szénhidrátok – diszacharidok (maltóz, cellobióz, szacharóz)
43. Szénhidrátok – poliszacharidok (cellulóz, keményítő)
44. Fehérjék
45. Nukleinsavak
46. Műanyagok
47. Energiagazdálkodás

Kémiai számítások

48. Az anyagmennyiség
49. Gázok (Avogadro törvénye)
50. Oldatok, elegyek, keverékek (m/m%, V/V%, n/n%, anyagmennyiség-koncentráció, oldhatóság megadása)
51. Számítások a képlettel és a kémiai egyenlettel kapcsolatban
52. Termokémia (reakcióhő, képződéshő)
53. Kémhatás (pH, vízionszorzat)
54. Elektrokémia (standardpotenciál, elektromotoros erő, elektrolízis)

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK MAGYAR NYELV ÉS IRODALOMBÓL

I. RÉSZLETES VIZSGAKÖVETELMÉNYEK A/ KOMPETENCIÁK

Középszint és emelt szint

1. Szövegértés

1.1. Információk feldolgozása és megítélése

Információk célirányos és kritikus használata: kiválasztás, újrendezés a téma és az olvasási cél összefüggésében.

1.1.1. Nyomtatott és elektronikus információforrások ismerete és használata (*pl. egy-nyelvű szótár, antológia, kézikönyv, lexikon, enciklopédia, írott és elektronikus sajtó; CD-ROM, Magyar Elektronikus Könyvtár*).

1.1.2. Nyelvi-nyelvtani, irodalmi ismeretek alkalmazása nyomtatott és elektronikus információforrások szövegeinek értelmezésében, létrehozásában, összehasonlításában, megítélésében.

1.1.3. Gondolatokról, ismeretekről, véleményekről a személyes állásfoglalás kialakítása.

1.2. Irodalmi és nem irodalmi szövegek értelmezése

Különböző szövegértelmezési eljárások alkalmazása a műfajnak, az adott szempontnak megfelelően.

1.2.1. Szépirodalmi, szakmai-tudományos, publicisztikai, gyakorlati szövegek értelmezésével, összehasonlításával, értékelésével a gondolatmenet, a kifejezőmód, a műfaj, a szerkezet, a grammatikai szerveződés, a stílus jelentéshordozó szerepének megfogalmazása.

1.2.2. Annak bemutatása, hogyan hordozza és fejezi ki az irodalom különböző korok és emberek tapasztalatit, élményeit, gondolatait, erkölcsi megfontolásait.

1.2.3. Szövegen belüli és szövegek közötti jelentésbeli egymásra utalások megfogalmazása.

1.2.4. Írott közlésekben, megnyilatkozásokban a cél, a kommunikatív kontextus meghatározása, a szerzői vélemények, álláspontok felismerése, rekonstruálása, értékelése.

1.2.5. Olvasmányokra való tárgyyszerű, illetve a személyes érintettséget is kifejező reagálás különböző írásbeli és szóbeli közlésmódban a műfaji normák és a címzettek figyelembevételével.

2. Írásbeli szövegalkotás

Különböző témákban, különböző műfajokban széles körű olvasottságon alapuló tájékozottság és személyes vélemény megfogalmazása a műfajnak, a témának, a címzettnek megfelelő szabotossággal.

2.1. Tájékoztató, érvelő, esszé típusú szövegek létrehozása a megadott témákban (*pl. a kulturális örökség; a civilizáció ellentmondásai; az élet minősége, a mindennapi életvitel döntéshelyezetei; az emberi kapcsolatok, az erkölcsi kérdések, az érzelmek; a mindenkori jelen problémahelyezetei, kérdései, válaszai; a tömegkommunikáció, az információs társadalom*).

2.2. Írásbeli és szóbeli műfajok felépítési, nyelvhasználati normáinak önálló alkalmazása, ide értve az önellenőrzés és a javítás képességét.

2.3. A megnyilatkozás céljának, tárgyának megfelelő kifejtettségű és stílusú közlés, a köznyelvi norma alkalmazása, biztos helyesírás, rendezett, olvasható íráskép.

2.4. Kérdés, probléma írásbeli megvitatása, a téma több nézőpontú értékelését is magában foglaló önálló vélemény, álláspont, következtetés megfogalmazása az érvelés módszerével.

2.5. Műalkotások (pl. költészet, széppróza, színház, film, épített környezet, tárgyi világ, képzőművészet, zene) keltette hangulat, élmény, vélemény, álláspont, értékelés kifejezése.

2.6. Hivatalos írásművek (pl. hozzászólás, pályázat, levél, önéletrajz, kérvény) szerkezeti, tartalmi, nyelvi normáinak alkalmazása.

3. Beszéd, szóbeli szövegalkotás

3.1. A beszédhelyzetnek, a műfajnak és a témának megfelelő nyelvi norma követésével lényegre törő, világos felépítésű, önállóan kifejtett közlés.

3.2. A nyilvános beszéd, a közszereplés főbb nyelvi és viselkedésbeli kritériumainak, zenei eszközeinek – artikuláció, beszédtempó, hangerő, hangsúly, hanglejtés, szünet – alkalmazása élőbeszédben, felolvasásban, memoriter szöveghű előadásában, adott témáról szóló szóbeli előadásban.

4. Fogalomhasználat

4.1. Szövegértelmezés, olvasmányélmény, személyes állásfoglalás fogalmilag helytálló bemutatása, előadása.

4.2. Erkölcsi, esztétikai, poétikai, retorikai, stilisztikai fogalmak beszédhelyzetnek, témának megfelelő önálló alkalmazása.

4.3. Fogalmak összefüggéseinek, változó jelentésének megértése – bizonyítása példákkal.

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK

1. MAGYAR NYELV

TÉMAK	Középszint
1.1. Ember és nyelv	<p>A nyelv mint jelrendszer. Nyelv és gondolkodás, nyelv és megismerés viszonya. A nyelv mint az egyén, illetve mint a közösség alkotása. A beszéd mint cselekvés, a nyelv és a beszéd funkciói. A nyelv diakrón és szinkrón változásainak jellemzése példákkal.</p>
1.2. Kommunikáció	<p>A kommunikációs folyamat tényezői és funkciói, ezek összefüggései a kifejezésmóddal. A kommunikáció nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközei. A kommunikáció formája: a szóbeliség és az írásbeliség. A szövegfajták tartalmi és formai jellemzőinek kapcsolata a kommunikációs folyamattal.</p>
1.2.1. A jel, a jelrendszer	A jel, jelek, jelrendszerek a nyelvi és nem nyelvi közlésben.
1.2.2. Nyelvi és vizuális kommunikáció	Az emberi kommunikáció nem nyelvi formái (<i>pl. gesztusok, mimika, térközszabályozás, tekintet, külső megjelenés, csend</i>). A vizuális és a nyelvi jel, a vizuális és a nyelvi kommunikáció
1.2.3. A nyelvhasználat mint kommunikáció	A kommunikációs folyamat tényezői és összefüggésük megértése, bizonyítása beszédhelyzetek elemzésével, szövegértelmezéssel, szövegalkotással.
1.2.4. Kommunikációs funkciók és közlésmódok	Példák a különböző közlésmódok kommunikációs funkciói (<i>párbeszéd, történetmondás, levél, üzenet, feljegyzés, köszönés, megszólításformák</i>).
1.2.5. Személyközi kommunikáció	A közvetlen emberi kommunikáció néhány sajátos vonása A mindennapi – nyilvános és magánéleti – élethelyzetek néhány tipikus kommunikációs konfliktusa és lehetséges feloldásuk.
1.2.6. A tömegkommunikáció	A tömegkommunikáció hatása a nyelvre és a gondolkodásra.
1.3. A magyar nyelv története	A magyar nyelvrokonság főbb bizonyítékai néhány példával.

1.3.1 A magyar nyelv rokonsága	<i>A magyar nyelv történetének fő szakaszai.</i> Egy nyelvtörténeti korszak jellemzése. A nyelvtörténet forrásai: kéziratos és nyomtatott nyelvemlékek.
1.3.2. Nyelvtörténeti korszakok	A tihanyi apátság alapítólevele, a Halotti beszéd és könyörgés, az Ómagyar Mária-siralom főbb jellemzői. A nyelvújítás mibenléte, történelmi, művelődéstörténeti háttere, hatása – példák alapján.
1.3.3. Az írott nyelvi norma kialakulása 1.3.4. Nyelvművelés	A mai magyar nyelv művelés néhány alapkérdése.
1.4. Nyelv és társadalom 1.4.1. Nyelvváltozatok 1.4.2. Kisebbségi nyelvhasználat 1.4.3. A határon túli magyar nyelvűség	A társadalmi és területi nyelvváltozatok és a norma. A főbb nyelvváltozatok: a nyelvi sztenderd, a köznyelv, a regionális köznyelv, a nyelvjárások és a csoportnyelvek (szaknyelv, rétegnyelv, ifjúsági nyelv, szleng). Az egynyelvű szótárak ismerete. A Magyarországon beszélt kisebbségi nyelvek megnevezése. A kisebbségi nyelvhasználat, nyelvi kultúra társadalmi jelentősége. A határon túli magyar nyelvhasználat főbb adatai, tendenciái. A nyelvközösség helyzete és nyelvhasználat közötti összefüggés.
1.4.4. Tömegkommunikáció és nyelvhasználat	A tömegkommunikáció leggyakoribb műfajai és hatáskeltő eszközei. Az információs társadalom hatása a nyelvhasználatra és a nyelvi érintkezésre (pl. szövegszerkesztés számítógéppel, kommunikáció az interneten, elektronikus levelezés).
1.5. A nyelvi szintek 1.5.1. Hangtan 1.5.2. Alaktan és szótan	Szépirodalmi és köznyelvi szövegek hangtani, alak- és szótani, mondattani, jelentéstani elemzése. Grammatikai ismeretek felhasználása a szövegek megértésében és különféle műfajú szövegek létrehozásában. A beszéd, a beszéd folyamat, a beszédhang, a hangképző szervek. A magánhangzók és a mássalhangzók rendszere; a hangok találkozási (alkalmazkodási) és helyesírásuk. A morféma, szóelemek szerepe és helyes használata a szóalak felépítésében, a szó szerkezetek alkotásában. A magyar helyesírás alapelveinek alkalmazása és magyarázata példákkal. A szófajok rendszere és a szóalkotás módjai. Az alapszófajok, a viszonyzó és a mondatszók mondatbeli és szövegbeli szerepének értelmezése.
1.5.3. Mondattan	A mondat szerkezete: teljes és hiányos szerkezetű; tagolt, tagolatlan; egyszerű, összetett. A mondat jelentése: elsődleges és másodlagos jelentés.

	<p>A modalitás, a mondatfajták elemzése grammatikai és szemantikai eszközökkel. Az egyszerű mondat részei; felépítése. A szintagma mint nyelvi egység, az alárendelő és mellérendelő szintagmatikus szerkezet. Az állítmány és az alany. A tárgy és fajtái. A határozók fogalma és kifejezőeszközei, fajtái, a magyar határozói rendszer, a határozók irányhármassága. A jelzők fogalma és fajtái, használatuk.</p>
<p>1.5.4. A mondat szintagmatikus szerkezete 1.5.5. A mondat a szövegben 1.5.6. Logikai és grammatikai viszonyok az összetett mondatban</p>	<p>A mondat az élőbeszédben és az írott nyelvben. A mondat és a szöveg. A mellérendelő összetett mondatok mint logikai-tartalmi viszonyok Az alárendelő összetett mondatok mint a főmondat és a mellékmondatok grammatikai viszonyai. Sajátos jelentéstartalom a mellékmondatokban. A többszörösen összetett mondatok (<i>utaló- és kötőszók, a központozás használata és értelmezése szövegértésben, szövegmondásban, szövegalkotásban</i>).</p>
<p>1.6. A szöveg 1.6.1. A szöveg és a kommunikáció A szöveg egységének tényezői, feltételei, elsődleges és mögöttes jelentés.</p>	<p>A szöveg szóban és írásban. A szöveget alakító tényezők: a beszédhelyzet, a cselekvés, a szövegekörnyezet, a tudáskeret. A tájékoztató, kifejező, érvelő és felhívó szövegfunkciók.</p>
<p>1.6.2. A szöveg szerkezete és jelentése 1.6.3. Szövegértelmezés</p>	<p>A szöveg felépítése, egységei – külső körülmények: szövegméret, megjelenés. A szövegösszetartó erő: jelentésbeli és grammatikai kapcsolóelemek. A kontextuális jelentés (<i>pl. előre- és visszautalás, makro- és mikrostruktúra, hiányos mondat, szórend, egyeztetés</i>). A téma értelmezése mindennapi, tudományos és szépirodalmi szövegekben. A mindennapi szövegvilágban való eligazodást lehetővé tevő pragmatikai ismeretek alkalmazása a szövegértésben és a szövegalkotásban (<i>pl. szövegfunkciók, szövegtípusok, befogadói tudáskeret, háttérismeretek</i>).</p>
<p>1.6.4. A szöveg szóban és írásban</p>	<p>A szóbeliség és az írásbeliség hatása a szövegformálásra és a szöveg előadására. A szövegfonetikai eszközök és az írásjelek értelmes, kifejező alkalmazása.</p>

	<p>A cél és a téma összefüggéseinek érvényesítése szóban és írásban. A témaváltás felismerése és jelölése, bekezdések szerkesztése.</p>
1.6.5. Az intertextualitás	<p>Az ismeretközvetítő CD-ROM és az internet intertextualitásának főbb jellemzői. Az intertextualitás jelenségeinek értelmezése irodalmi és nem irodalmi szövegekben.</p>
1.6.6. A szövegtípusok	<p>Szövegtípusok kommunikatív, szerkezeti, nyelvi jellemzői. A továbbtanuláshoz, illetve a munka világában szükséges szövegtípusok (<i>pl. kérvény, önéletrajz, pályázat, hivatalos levél, meghatalmazás, hozzászólás</i>). Ismeretterjesztő szövegek jellemzői. A monologikus és a dialogikus szövegtípusok (<i>pl. előadás, vita</i>). Ismeretterjesztő szövegek elemzése (<i>pl. a címzettek, a téma, a szóhasználat, a megszerkesztettség szempontjából</i>).</p>
1.7.2. Szöveg a médiában	<p>A publicisztikai és a tájékoztató műfajok, valamint az elektronikus média hagyományos (rádió, televízió) és új közlismódjai (e-mail, internet stb.). Az új közlismódok társadalmi hatása.</p>
1.7. A retorika alapjai 1.7.1. A nyilvános beszéd	<p>A retorika mint a meggyőzés művelete a gondolatközlésben. A nyilvános beszéd, a közszereplés főbb nyelvi és viselkedésbeli kritériumai. Az élőbeszéd fajtái. A beszéd felépítése, a szövegszerkesztés lépései az anyaggyűjtéstől a megszólalásig.</p>
1.7.2. Érvelés, megvitátás, vita	<p>Az érvelés, az érvelés beszédhelyzete és eszközei. A kulturált vitatkozás kritériumai, vita értelmezése. Az írásbeli meggyőzés eljárásai, az érvelés műfajai: a bizonyítás, a cáfolat, néhány érvtípus. Hitelesség, hatás, meggyőzési szándék; a manipuláció felismerése, értékelése.</p>
1.7.3. A szövegszerkesztés eljárásai	<p>A spontán megnyilatkozás és a megtervezett szöveg különbsége. A témajelölő cím mint a globális kohézió eszköze. Az összefoglalás funkciója és típusai (<i>pl. vázlat, tartalmi kivonat, tömörítés</i>).</p>
1.8. Stílus és jelentés 1.8.1. Szóhasználat és stílus	<p>Stílus és jelentés a mindennapi nyelvhasználatban, a szaknyelvben és a szépirodalomban. Stílusjelenségek felismerése, értelmezése, értékelése.</p>
1.8.2. A szójelentés	<p>A nyelvi jelek csoportjai a hangalak és a jelentés viszonya alapján. A szóhasználati jelentés alapjai – az alapjelentés, mellékjelentés, alkalmi jelentés közti viszony. Egynyelvű szótárak: Magyar szinonimaszótár, Magyar értelmező kéziszótár, valamint kétnyelvű szótárak ismerete.</p>

<p>1.8.3. Állandósult nyelvi formák</p> <p>1.8.4. Nyelvi-stilisztikai változatok</p> <p>1.8.5. Stíluszeszközök</p>	<p>Az állandósult szókapcsolatok, szokványos kifejezésmódok stílusértéke (<i>szólás, szóláshasonlat, közmondás, szállóige, közhelyek, nyelvi panelek, sztereotípiák</i>).</p> <p>A stílus szerepe a jelentésteremtésben (<i>nyelvi eszközök megválogatása, szerkesztés, hatásosság, többletjelentés, a stílus mint a beszélő attitűdjének kifejeződése stb.</i>)</p> <p>A stílust létrehozó nyelvi és kommunikációs tényezők értelmezése.</p> <p>A képszerűség stíluszeszközei és hatása: képek, képrendszerek felismerése, értelmezése.</p> <p>Az eufemizmus, evokáció, anakronizmus, állandó jelző, archaizálás stb. felismerése, értelmezése.</p> <p>A szövegelrendezés stílus hatásának felismerése, értelmezése: az egyszerűbb alakzatok fajtái és hatásuk.</p>
<p>1.8.6. Stílusréteg, stílusváltozat</p>	<p>Tipikus kommunikációs helyzetekben létrejövő, jellemző beszélt és írott nyelvi közlésmódok: a stílusrétegek.</p> <p>A társalgási stílus ismérvei, minősége.</p> <p>A közélet színterei, a közéleti és a hivatalos stílus kritériumai, stiláris kötöttségei.</p> <p>A publicisztikai stílus főbb jellemzői, tipikus szóhasználat, a megjelenítés közlésértéke (<i>pl. tipográfia, képi világ</i>).</p> <p>Objektivitás és szubjektivitás, tény és vélemény stílusbeli különbsége a tömegkommunikációban.</p> <p>A tudományos és a szakmai stílus sajátosságai.</p> <p>Nem irodalmi és szépirodalmi szövegek stílusának összehasonlítása.</p> <p>A stílus korszakokról, stílusirányzatokról szerzett ismeretek felhasználásával stílustörténeti összehasonlítások – példák alapján.</p>

2. IRODALOM

2.1. Szerzők, művek

TÉMÁK	Középszint
2.1.1. Életművek	Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila Az életút, az életmű jelentős tényei. Kronológiai és topográfiai tájékozottság, a szerzők jellegzetes regionális, kulturális kötődései, a pályakép főbb jellemzői, néhány kortárs megnevezése.
2.1.2. Portrék	Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Ottlik Géza, Márai Sándor, Pilinszky János. Az életmű néhány jellemzője keretében 2-3 lírai és/vagy értelemszerűen egy vagy néhány epikai, drámai alkotás bemutatása, értelmezése <i>pl. a korstílus, a téma, a műfaj, a kompozíció, a jellemző motívumok, jelentésrétegek, világlátás alapján.</i> Memoriterek – legalább három szerzőtől teljes szövegek, összefüggő részletek
2.1.3. Látásmódok	Zrínyi Miklós, Jókai Mór, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Illyés Gyula, Németh László, Örkény István, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Szilágyi Domokos. Választandó legalább három szerző a felsoroltak közül.
2.1.4. A kortárs irodalomból	<i>Legalább egy szerző 2-3 lírai és/vagy 1-2 epikai művének értelmezése az 1980-tól napjainkig tartó időszakból.</i> <i>Tájékozódás a kortárs irodalmi nyilvánosságban (pl. antológiák, irodalmi ismeretterjesztés, könyvhét).</i> Nyomtatott szöveg, digitális közlés.
2.1.5. Világirodalom	Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia (pl. műfajok, témák, motívumok, hőstípusok). A romantika, a századfordulás modernség jellemzőinek és egy-két kiemelkedő képviselőjének bemutatása.
2.1.6. Színház- és drámatörténet	Színház és dráma különböző korszakokban.

	Az alábbi műveknek, a szerzők/korszakok 1-1 művének értelmezése az adott korszak színházi/irodalmi hagyományainak összefüggésében: Szophoklész, Shakespeare, Molière, Katona József: Bánk bán, Madách Imre: Az ember tragédiája
2.1.7. Az irodalom határterületei	Az irodalom kulturális határterületei – népköltészet, műköltészet, alkalmi költészet. Az irodalom filmen, televízióban, dalszövegben, a virtuális valóságban. Az olvasmányok iránti tömegszükséglet és a művészi színvonal/minőség összefüggései. A szórakoztató irodalom vonzereje, hatáskeltő eszközei (pl. <i>sematizált hőstípusok, élethelyzetek, értékvilág, kalandosság, csattanó, szójáték</i>).
	Mítosz, mese és kultusz. Film- és könyvsikerek, divatjelenségek korunk kultúrájában. (pl. <i>A Gyűrűk Ura, Bridget Jones naplója</i>). Az irodalmi ismeretterjesztés főbb nyomtatott és elektronikus műfajai
2.1.8. Interkulturális megközelítések és regionális kultúra	Interkulturális jelenségek, eltérő szöveghagyományok. A régió, a tájegység, a település kulturális, irodalmi múltbeli és jelen hagyományainak bemutatása (pl.: <i>nemzetiségi, etnikai kisebbségek irodalma, alkotások a kisebbségekről; folklór, művelődéstörténeti vonatkozások; múzeum, színház, civil társaságok</i>).

2.2. Értelmezési szintek, megközelítések

2.2.1. Témák, motívumok	Szépirodalmi alkotások gondolati, tematikus, motivikus egyezéseinek és különbségeinek összevetése. Az olvasott művekben motívum, téma változatainak felismerése, értelmezése (pl. <i>hegy, kert, sziget, alászállás, felemelkedés, nemzedékek, család, felnőtté válás, beavatás; ember és természet, mikro- és makro-kozmosz, felnőtt-gyermek, férfi-nő, bűn és bűnhődés, vándorlás, kaland, falusi és nagyvárosi életformák</i>).
2.2.2. Műfajok, poétika	A műnemek és műfajok felismerése. Alapvető versformák felismerése. Poétika fogalmak alkalmazása művek bemutatásában, értelmezésében. Azonos műfajú alkotások összehasonlítása.
2.2.3. Korszakok, stílustörténet	A kifejezésmód és világlátás változása a különböző korszakokban a középkortól a szimbolizmusig.

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK MATEMATIKÁBÓL

- 1 Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok.
 - 1.1 Halmazok.
 - 1.1.1 Halmazműveletek.
 - 1.1.2 Számosság, részhalmazok.
 - 1.2 Matematikai logika.
 - 1.2.1 Fogalmak, tételek és bizonyítások a matematikában.
 - 1.3 Kombinatorika.
 - 1.4 Gráfok.
- 2 Számelmélet, algebra.
 - 2.1 Alapműveletek.
 - 2.2 A természetes számok halmaza, számelméleti ismeretek.
 - 2.2.1 Oszthatóság.
 - 2.2.2 Számrendszerek.
 - 2.3 Racionális és irracionális számok.
 - 2.4 Valós számok.
 - 2.5 Hatvány, gyök, logaritmus.
 - 2.6 Betűkifejezések.
 - 2.6.1 Nevezetes azonosságok.
 - 2.7 Arányosság.
 - 2.7.1 Százalékszámítás.
 - 2.8 Egyenletek, egyenletrendszerek, egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek.
 - 2.8.1 Algebrai egyenletek, egyenletrendszerek. Elsőfokú egyenletek, egyenletrendszerek. Másodfokú egyenletek, egyenletrendszerek. Másodfokú egyenletek. Négyzetgyökös egyenletek.
 - 2.8.2 Nem algebrai egyenletek. Abszolútértékes egyenletek. Exponenciális és logaritmusos egyenletek. Trigonometrikus egyenletek.
 - 2.8.3 Egyenlőtlenségek, egyenlőtlenség-rendszerek.
 - 2.9 Középértékek, egyenlőtlenségek.
3. Függvények, az analízis elemei.
 - 3.1..A függvény.
 - 3.2..Egyváltozós valós függvények.
 - 3.2.1...A függvények grafikonja, függvénytranszformációk.
 - 3.2.2..A függvények jellemzése.
 - 3.3 Sorozatok.
 - 3.3.1 Számítási és mértani sorozatok. Végtelen mértani sor.
 - 3.3.2 Kamatos kamat, járadékszámítás.
4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria.
 - 4.1 Elemi geometria.
 - 4.1.1 Tételek.
 - 4.1.2 A távolságfogalom segítségével definiált ponthalmazok.
 - 4.2 Geometriai transzformációk
 - 4.2.1 Egybevágósági transzformációk. Síkban.
 - 4.2.2 Hasonlósági transzformációk.
 - 4.3 Síkbeli és térbeli alakzatok
 - 4.3.1 Síkbeli alakzatok. Háromszögek, négyszögek, sokszögek, kör.
 - 4.3.2 Térbeli alakzatok.
 - 4.4 Vektorok síkban és térben.
 - 4.5 Trigonometria.

- 4.6 Koordinátageometria.
 - 4.6.1 Pontok, vektorok.
 - 4.6.2 Egyenes.
 - 4.6.3 Kör.
 - 4.6.4 Parabola.
- 4.7 Kerület, terület.
- 4.8 Felszín, térfogat
- 5. Valószínűségszámítás, statisztika
 - 5.1 Leíró statisztika
 - 5.1.1 Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai
 - 5.1.2 Nagy adathalmazok jellemzői, statisztikai mutatók
 - 5.2 A valószínűségszámítás elemei

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK NÉMETBŐL

Persönliches

1. Angaben zur Person, Lebenslauf, Kindheit
2. Familienmitglieder, Verwandte
3. Familienfeste
4. Freunde, Freundschaft, Bekannte
5. Tagesablauf, Tageseinteilung

Wohnung, Wohnbereich

6. Unser Haus, unsere Wohnung
7. Stadt und Land – Wohnen in der Stadt und auf dem Lande
8. Haushalt, Hausarbeiten
9. Stadtverkehr, öffentliche Verkehrsmittel

Umwelt und Natur

10. Jahreszeiten, das Wetter
11. Die Natur, Ausflüge, Touristik
12. Umwelt und Umweltschutz

Schule, Lernen

13. Schule, Mitschüler, Unterrichtsräume
14. Lernen, Unterrichtsfächer, Stundenplan
15. Außerunterrichtliche Tätigkeit in der Schule – Schulpartnerschaften
16. Fremdsprachenerwerb – Deutschlernen
17. Berufswahl, Zukunftspläne

Gesundes Leben

18. Körperpflege, Sport
19. Krankheiten – beim Arzt
20. Gesunde Ernährung – Mahlzeiten, Essgewohnheiten

Erholung, Freizeit

21. Hobbys
22. Bücher, Zeitungen, Bibliothek
23. Kino, Fernsehen, Rundfunk, Videothek
24. Theater, Konzert, Museen
25. Wochenendgestaltung
26. Ferien

Alltag, Dienstleistungen

27. Einkäufe, Geschäfte
28. Kleidung, Mode
29. Gaststätten, Restaurants
30. Briefwechsel, Post, Telefon

Ungarn, Inlandsreisen

31. Fremdenverkehr, Tourismus in Ungarn
32. Deutsche und österreichische Schüler in Ungarn

Die deutschsprachigen Länder, Auslandsreisen

33. Reisevorbereitungen – Reisebüro, Reisedokumente, Bahnhof, Flughafen
34. Verpflegung und Unterkunft im Ausland
35. Eine Reise nach Deutschland
36. Eine Reise nach Österreich oder in die Schweiz

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA TANTÁRGYBÓL

<p>1.1 Vizuális nyelv</p> <p>A. A vizuális nyelv alap-elemei</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vonal - Sík és térforma - Tónus, szín - Tér <p>B. A vizuális nyelvi elemek viszonyai</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kompozíció, (konstrukció) - Kontraszt, harmónia <p>C. Vizuális nyelv és kontextus</p> <p>1.2 Technikák</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rajzolás - Festés - Kollázs - Nyomtatás - Makettezés, modellezés - További technikák 	<p>2.1 Ábrázolás, látványértelmezés</p> <p>A. Formaértelmezés</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arány - Forma, alak, karakter - Szerkezet, felépítés, <p>B. Térértelmezés</p> <ul style="list-style-type: none"> - Téri helyzetek - Nézőpont - Térmélység - Térábrázolási konvekció <p>C. Színértelmezés</p> <ul style="list-style-type: none"> - Szín- és fényviszonyok <p>D. Mozgásértelmezés</p> <p>2.2 Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás</p> <ul style="list-style-type: none"> - Térviszonyok - Kompozíció - Színhatás - Érzelmek - Folyamat, mozgás, idő - Kép és szöveg - Vizuális információ - Tárgyak és környezet <p>2.3 Megjelenítés sajátosságai</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vizuális nyelvi elemek - Térábrázolási módok - Vizuális minőségek - Látványértelmezés - Kontraszt, harmónia 	<p>3. Vizuális kommunikáció</p> <ul style="list-style-type: none"> - Folyamat, mozgás, idő - Kép és szöveg - Vizuális információ - Fotó 	<p>4. Tárgy- és környezetkultúra</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forma- és funkcióelemzés - Tervezési folyamat - Kézműves és ipari tárgykultúra - Népművészet 	<p>5. Kifejezés és képzőművészet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Művészeti ágak - Műfajok - Művészettörténeti korszakok, - Stílusjegyek - Alkotások és alkotók - Műelemző módszerek - A mű tárgyi és kulturális környezete
--	---	--	---	---

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK TÖRTÉNELEMBŐL

1. Vallás és kultúra az ókori Keleten
2. A demokrácia kialakulása Athénban
3. A római köztársaság virágkora és válsága, az egyeduralkodó kialakulása
4. Az antik hitvilág, művészet, tudomány
5. A kereszténység kialakulása és terjedése
6. A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása
7. A feudális társadalmi és gazdasági rend jellemzői
8. A nyugati és keleti kereszténység
9. Az iszlám vallás és az arab világ, a világvallások elterjedése
10. A középkori városok
11. Egyházi és világi kultúra a középkorban
12. A humanizmus és a reneszánsz Itáliában
13. Az Oszmán Birodalom terjeszkedése
14. A magyar nép őstörténete és vándorlása
15. A honfoglalástól az államalapításig
16. Az Árpád-kor
17. A nagy földrajzi felfedezések és következményei
18. Reformáció és katolikus megújulás
19. A kontinentális abszolutizmus és a parlamentáris monarchia megszületése Angliában
20. A tudományos világkép átalakulása, a felvilágosodás
21. A mohácsi csata és az ország három részre szakadása
22. Az erdélyi fejedelemség virágkora
23. A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc
24. Magyarország a XVIII. századi Habsburg birodalomban
25. Művelődés, egyházak, iskolák
26. A francia polgári forradalom politikai irányzatai, az Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozata
27. A XIX. század eszméi
28. Az ipari forradalom és következményei
29. Nagyhatalmak és katonai-politikai szövetségek a századfordulón
30. Tudományos, technikai felfedezések, újítások és következményeik
31. A reformmozgalom kibontakozása, a polgárosodás fő kérdései
32. A reformkori művelődés, kultúra
33. A polgári forradalom
34. A szabadságharc
35. A kiegyezés előzményei és megszületése
36. Gazdasági eredmények és társadalmi változások a dualizmus korában
37. Az életmód, a tudományos és művészeti élet fejlődése
38. Az első világháború jellege, jellemzői, a Párizs környéki békék
39. A gazdaság és a társadalom új jelenségei a fejlett világban
40. Az USA és az 1929-1933-as gazdasági válság
41. A nemzetiszocializmus hatalomra jutása és működési mechanizmusa
42. A bolsevik ideológia és a sztálini diktatúra az 1920-30-as években
43. A második világháború előzményei jelentős fordulatai
44. A hidegháború és a kétpólusú világ jellemzői
45. A szocialista rendszerek bukása
46. Az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása és következményei
47. A Horthy-rendszer jellege és jellemzői

48. Művelődési viszonyok és az életmód
49. A magyar külpolitika mozgástere, alternatívái
50. Magyarország részvétele a világháborúban
51. A német megszállás és a holocaust
52. A szovjet felszabadítás és megszállás
53. A határon túli magyarság sorsa
54. A kommunista diktatúra kiépítése és működése
55. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
56. A Kádár-rendszer jellege, jellemzői
57. A rendszerváltás
58. A közép-európai régió jellemzői, távlatai, a posztszovjet rendszerek problémái
59. Az európai integráció története
60. A harmadik világ
61. Fogyasztói társadalom, ökológiai problémák, a fenntartható fejlődés
62. A globális világ kihívásai és ellentmondásai
63. Alapvető állampolgári ismeretek
64. Etnikumok és nemzetiségek a magyar társadalomban
65. A magyarországi romák
66. A parlamenti demokrácia működése és az önkormányzatiság
67. Társadalmi, gazdasági és demográfiai változások

ÉRETTSÉGI TÉMAKÖRÖK TESTNEVELÉSBŐL

A / ELMÉLETI ISMERETEK

TÉMAKÖR

1. A magyar sportsikerek, olimpiatörténet
2. A harmonikus testi fejlődés
3. Az egészséges életmód
4. Testi képességek
5. Gimnasztika
6. Atlétika
7. Torna
8. Ritmikus gimnasztika
9. Küzdősportok, önvédelem
10. Úszás
11. Testnevelési - és sportjátékok
12. Természetben űzhető sportok

B / GYAKORLATI ISMERETEK

TÉMAKÖR

1. Gimnasztika
2. Atlétika
 - *Futások*
 - *Ugrások*
 - *Dobások*
3. Torna
 - *Talajtorna*
 - *Szekrényugrás*
 - *Felemáskorlát*
 - *Gerenda*
 - *Ritmikus gimnasztika*
 - *Gyűrű*
 - *Nyújtó*
 - *Korlát*
4. Küzdősportok, önvédelem
5. Úszás
6. Testnevelési- és sportjátékok
 - *Kézilabda*
 - *Kosárlabda*
 - *Labdarúgás*
 - *Röplabda*